REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Gregorčičeva ulica 20–25, 1000 Ljubljana

T: +386 1 478 1000
F: +386 1 478 1607
E: gp.gs@gov.si
http://www.vlada.si/

PREDLOG
EVA 2024-2560-0003
PRVA OBRAVNAVA

ZAKON
O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O OHRANJANJU NARAVE (ZON-f)

I. UVOD
1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

V Republiki Sloveniji je področje ohranjanja narave urejeno z Zakonom o ohranjanju narave Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP in 18/23 – ZDU-1O; v nadaljnjem besedilu: ZON), ki ga je Državni zbor sprejel leta 1999. Na njegovi podlagi so sprejeti tudi številni podzakonski akti.

Področje je tudi predmet normativnega urejanja na ravni Evropske unije, in sicer so med pomembnejšimi predpisi EU:

- Direktiva 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic (UL L št. 20 z dne 26. 1. 2010, str. 7), zadnjič spremenjena z Uredbo (EU) 2019/1010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o uskladitvi obveznosti poročanja na področju zakonodaje, povezane z okoljem, ter spremembi uredb (ES) št. 166/2006 in (EU) št. 995/2010 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 2002/49/ES, 2004/35/ES, 2007/2/ES, 2009/147/ES in 2010/63/EU Evropskega parlamenta in Sveta, uredb Sveta (ES) št. 338/97 in (ES) št. 2173/2005 ter Direktive Sveta 86/278/EGS (UL L št. 170 z dne 25. 6. 2019, str. 115),
- Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L št. 206 z dne 22. 7. 1992, str. 7), zadnjič spremenjena z Direktivo Sveta 2013/17/EU z dne 13. maja 2013 o prilagoditvi nekaterih direktiv na področju okolja zaradi pristopa Republike Hrvaške (UL L št. 158 z dne 10. 6. 2013, str. 193; v nadaljnjem besedilu: Direktiva o habitatih),
- Direktiva Sveta z dne 28. marca 1983 o uvozu kož nekaterih tjulnjih mladičev in izdelkov iz njih v države članice 83/129/EGS (UL L št. 91 z dne 9. 4. 1983, str. 30), zadnjič spremenjena z Direktivo Sveta z dne 8. junija 1989 o spremembi Direktive 83/129/EGS o uvozu kož nekaterih tjulnjih mladičev in izdelkov iz njih v države članice (UL L št. 163 z dne 14. 6. 1989, str. 37), in
- Direktiva Sveta 1999/22/ES z dne 29. marca 1999 o zadrževanju prosto živečih živali v živalskih vrtovih (UL L št. 94 z dne 9. 4. 1999, str. 24),
- Uredba (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o preprečevanju in obvladovanju vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst (UL L št. 317 z dne 4. 11. 2014, str. 35), zadnjič spremenjene z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2018/968 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26 oktobra 2016 o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin, spremembi uredb (EU) št. 228/2013, (EU) št. 652/2014 in (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi direktiv Sveta 69/464/EGS, 74/647/EGS, 93/85/EGS, 98/57/ES, 2000/29/ES, 2006/91/ES in 2007/33/ES (UL L št. 317

z dne 23. 11.2016, str. 4), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 1143/2014/EU) in

- Uredba Sveta (ES) št. 338/97 z dne 9. decembra 1996 o varstvu prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst z zakonsko ureditvijo trgovine z njimi (UL L št. 61 z dne 3. 3. 1997, str. 1), zadnjič spremenjene z Uredbo Komisije (EU) 2017/160 z dne 20. januarja 2017 o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 338/97 o varstvu prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst z zakonsko ureditvijo trgovine z njimi (UL L št. 27 z dne 1. 2. 2017, str. 1), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 338/97/ES).

ZON je bil že večkrat dopolnjen, nazadnje leta 2020, ko je bil po skrajšanem postopku sprejet Zakon o spremembah Zakona o ohranjanju narave – ZON-E (Uradni list RS, št. 82/20 z dne 5. 6. 2020). Ta novela zakona je vsebovala nujne spremembe, ki so bile posledica stopnjujočih se ukrepov Evropske komisije zaradi očitanega neskladnega prenosa in neizpolnjevanja obveznosti na podlagi 6. in 16. člena Direktive o habitatih v zvezi z vodnimi ureditvami po poplavah.

V času izvajanja ZON se je v praksi izkazalo, da je treba nekatere njegove določbe prednostno spremeniti in dopolniti, zato predmetna novela vsebuje samo najnujnejše spremembe in dopolnitve zakona.

Odprava administrativnih ovir

Zaradi naraščajočega obremenjevanja pristojnih organov na področju ohranjanja narave s postopki je bilo treba z vidika možne in dopustne odprave administrativnih ovir preveriti, ali so možne dodatne poenostavitve postopkov. To bo pozitivno vplivalo tako na pristojne organe, ki se bodo lahko osredotočili na zahtevnejše postopke in posege s pomembnejšimi negativnimi vplivi na naravo, kakor tudi na investitorje oziroma nosilce posegov, ki se bodo razbremenili nepotrebnih postopkov in s tem prišli do hitrejše realizacije načrtovanih projektov.

Na Ministrstvu za naravne vire in prostor (MNVP) se vodijo različni postopki po ZON. V zvezi z zakonito predkupno pravico in omejitvami v pravnem prometu je bilo na ministrstvu v letu 2023 prejetih 1.226 zahtevkov ponudb za prodajo zemljišč in 140 zahtevkov za uveljavljanje izjeme od omejitve pravnega prometa z državno lastnino, pri naravovarstvenih soglasjih pa je bilo obravnavanih 1076 vlog za naravovarstvena soglasja po 105.a in 105. členu ZON. V letu 2023 je bilo prejetih in rešenih 136 zadev. Ob vedno večjem pripadu zadev in novih administrativnih nalogah, ki jih na novo določajo spremembe predpisov, se število uradnikov, ki rešujejo zadeve in s tem kadrovska kapaciteta MNVP za reševanje tovrstnih zadev, zmanjšuje.

Problematika velikih zveri

V Sloveniji je naloge reševanja konfliktov med človekom in velikimi zvermi do julija 2021 na podlagi sklepa vsakokrat pristojnega ministra izvajala skupina za interventno ukrepanje v primeru ogrožanja ljudi in premoženja po velikih zvereh (intervencijska skupina). Ustanovljena je bila leta 2000, organizacijsko pa je spadala pod okrilje Zavoda za gozdove Slovenije (v nadaljnjem besedilu: ZGS), saj so bili vsi njeni člani zaposleni na ZGS. Intervencijska skupina je ukrepala ob prijavi neposrednega ogrožanja varnosti ljudi ter njihove lastnine na območju celotne države. Ukrepanje je bilo zagotovljeno 24 ur dnevno, vse dni v letu. Po prejemu prijave s strani centra za obveščanje, policije, pravne ali fizične osebe, je intervencijska skupina na podlagi podatka o ogrožanju izvedla ustrezen ukrep. Načini reševanja konfliktov, ki jih je uporabljala intervencijska skupina, so bili plašenje živali, odlov žive živali, uspavanje s puško za imobilizacijo in preselitev na drugo večje gozdnato območje, zasledovanje ranjene živali s psom krvosledcem, v izjemnih primerih odstrel živali ter pogovor z ljudmi na terenu oziroma po telefonski zvezi. Zaradi pomanjkljivih pravnih podlag za delovanje intervencijske skupine ter

neobstoja zakonite pravne podlage za izplačevanje dodatka za stalno pripravljenost članov intervencijske skupine so njeni člani leta 2021 nepreklicno odstopili.

Po odstopu intervencijske skupine se je izvajanje nalog za sobivanje z velikimi zvermi v največji možni meri zagotavljalo še naprej, znotraj kadrovskih zmožnosti na MNVP, na Direktoratu za naravo. V primeru ogrožanja življenja ali premoženja zaradi velikih zveri je oškodovancu na voljo Center za obveščanje na številki 112, ki o tem obvesti MNVP, ki prevzema posredovane klice in svetuje klicateljem, in policijo. Državljani v večini primerov ne potrebujejo intervencije na terenu, temveč zadošča pogovor. Zavod za gozdove Slovenije obenem na podlagi 9. točke 20. člena Zakona o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08, 46/14 – ZON-C, 31/18, 65/20, 97/20 – popr., 44/22 in 158/22, v nadaljnjem besedilu: ZDLov-1) še vedno izvaja ukrepe za zagotovitev sožitja zavarovanih vrst velikih zveri s človekom, v skladu s sprejetimi strategijami in akcijskimi načrti s področja varstva zavarovanih vrst ter naloge v zvezi s kontrolo in evidenco odstrela in izgub zavarovanih vrst velikih zveri iz 45. in 46. člena ZDLov-1, ki se nanašajo na zavarovane vrste velikih zveri. Poleg tega delujejo na terenu in še vedno nastopajo kot pooblaščenci za oceno škode, ki jo povzročajo velike zveri.

Intervencijski klici se le v izjemnih primerih nanašajo na napade na ljudi. Ti primeri so zelo redki in so statistično vsa leta stabilni (2 do 3 primeri na leto). V teh primerih klicni center 112 poleg MNVP kontaktira tudi policijo in reševalno službo.

MNVP lahko v primerih, ko so izpolnjeni predpisani pogoji, izda tudi dovoljenje za odstrel zavarovane vrste velikih zveri, ki se pretežno izvaja na način lova na podlagi ZDLov-1, preko lovskih družin. Pravna podlaga za to je 15. točka prvega odstavka 21. člena ZDLov-1, ki določa, da upravljavci lovišč pod pogoji javne službe izvajajo tudi nalogo poseganja v populacije prosto živečih vrst ptic in sesalcev, v skladu s predpisi s področja varstva zavarovanih vrst in na način lova, ki ga določa ZDLov-1. Na enak način je v pretežni meri odvzem na podlagi dovoljenj potekal še pred odstopom intervencijske skupine. Iz opisanega protokola in prav tako na podlagi izkušenj v praksi izhaja, da učinkovit sistem nujnega ukrepanja brez spremembe zakona ni možen. Glede navedeno je treba za primere potrebe po interventnem ukrepanju zaradi ogroženosti življenja in premoženja ljudi smiselno urediti pravno podlago za delovanje intervencijske skupine, ki jo je treba prenoviti in organizirati na drugačen način kot doslej. K temu je bilo pristojno ministrstvo pozvano že na več posvetih, ki so potekali na temo upravljanja velikih zveri.

Problematika vožnje z motornimi vozili v naravnem okolju

V Republiki Sloveniji je vožnja z motornimi vozili v naravnem okolju urejena že od leta 1995. V zadnjih dveh desetletjih se je zelo povečalo število ljubiteljev različnih oblik športa in rekreacije z motornimi vozili, ki omogočajo tudi vožnjo izven cest. S tehnološkim napredkom in dostopnostjo teh vozil širšemu krogu ljudi se je število voženj povečalo, temu pa ni sledila tudi ureditev infrastrukture za take vožnje. Posledica tega je, da se število voženj izven cest, v naravi, stalno povečuje, s tem pa sorazmerno povečujejo motnje v naravi in pritiski na okolje, pri čemer zagrožene kazni niso sorazmerne kršitvam. Vožnja z motornimi vozili je prepovedana tudi po drugih predpisih, in sicer je ta materija urejena v 19. členu Zakona o planinskih poteh (Uradni list RS, št. 61/07 in 92/21), 20. členu Zakona o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16 – ZGGLRS, 77/16 in 78/23 – ZUNPEOVE) in 5. členu Zakona o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/11 – uradno prečiščeno besedilo, 58/12, 27/16, 27/17 – ZKme-1D, 79/17, 44/22 in 78/23 – ZUNPEOVE). Tako po ZON kakor tudi po drugih navedenih področnih predpisih je vzpostavljen nadzor, ki ga vršijo tako naravovarstveni nadzorniki kot inšpektorji za naravo, gozdarstvo in kmetijstvo. Ker so globe za

kršitve v zvezi z vožnjo z motornimi vozili v naravnem okolju po ZON relativno nizke – celo zgolj 40 eurov za posameznika, kar je celo nižje kot za vožnjo s kolesi v naravnem okolju, to po poročanju naravovarstvenih nadzornikov in inšpektorjev zelo zmanjšuje učinkovitost nadzora. Na pristojno ministrstvo so bile naslovljene številne pobude civilne javnosti, naj se problematika glob in prekrškov za to področje ustrezno uredi.

V kontekst problematike vožnje z motornimi vozili v naravnem okolju se umešča tudi problematika administrativno podvojenih postopkov v zvezi s prireditvami vožnje v naravnem okolju. Veljavni zakon namreč predvideva ločen postopek izdajanja soglasja za vožnjo v naravnem okolju, ki ga izdaja Zavod RS za varstvo narave, na podlagi mnenja Zavoda za gozdove Slovenije oziroma kmetijsko – svetovalne službe, če se javna prireditev izvaja v gozdnem prostoru oziroma na kmetijskih zemljiščih. Ta postopek ni ustrezno povezan s postopkom izdaje dovoljenja za prireditev po predpisih, ki urejajo javna zbiranja in predstavlja nepotrebno podvojeno administrativno breme tako za stranke kakor tudi za vse navedene organe, vključno z inšpekcijo, ki poleg pristojne inšpekcije za nadzor nad prireditvami še dodatno nadzira izvajanje določb po ZON.

Vožnja z vozili na motorni pogon povzroča nepovratno škodo na ekosistemih, kot so uničevanje rastlinstva, poškodbe tal in motenje prostoživečih živali. Motorna vozila povzročajo hrup in vibracije, ki motijo prostoživeče živali, zlasti v občutljivih habitatih. Takšne motnje lahko vodijo do sprememb v obnašanju živali, zmanjšanja reprodukcije in celo do izumrtja lokalnih populacij. Vožnja z vozili povzroča erozijo tal, kar vodi do izgube plodnosti in destabilizacije talnih struktur. Erozija tal zmanjšuje sposobnost tal za podporo rastlinstvu in vodi do povečane sedimentacije v vodotokih, kar škoduje vodnim ekosistemom. Sanacija teh posledic je zelo težavna in dolgotrajna. Motorna vozila izpuščajo škodljive snovi, kot so ogljikovodiki, dušikovi oksidi in drobni delci, ki onesnažujejo zrak, tla in vodo. To onesnaženje ima negativne vplive na rastline, živali in ljudi. Zaradi navedenih razlogov je učinkovit nadzor nad organizacijo javnih prireditev vožnje z vozili na motorni pogon v naravnem okolju nujna za zaščito in ohranjanje ekosistemov.

<u>Uskladitev z novo prostorsko in gradbeno zakonodajo</u>

ZON se od leta 2018, ko je bila sprejeta nova prostorska in gradbena zakonodaja, s katero je bilo uzakonjeno integralno gradbeno dovoljenje in s katero je bila presojo sprejemljivosti vplivov na naravo integrirana v postopke izdaje gradbenega dovoljenja, ni uskladil z novimi določbami zakonov, ki urejajo prostorsko načrtovanje in graditev objektov. Zato ga je treba zaradi večje jasnosti uskladiti predvsem v delu, ki se nanaša na dovoljevanje.

<u>Upravljanje naravnih vrednot</u>

Pri upravljanju zavarovanih območij se je pokazala potreba, ki so jo izrazile tudi občine, nujna pa je tudi na ravni države, da bi se v skladu z aktom o zavarovanju omogočilo, da ustanovitelj sam neposredno upravlja zavarovano območje tudi v organizacijski enoti občine ali MNVP. Takšen način bi bil administrativno precej enostavnejši od ustanovitve režijskega obrata, poleg tega na vladni ravni ustanovitev režijskega obrata sploh ni možna oziroma je možno le upravljanje preko organa v sestavi, ki pa za področje ohranjanja narave ne obstaja. Tudi pri uveljavljanju predkupne pravice se izkazuje, da bi bilo enostavneje in hitreje, če bi na državnih zavarovanih območjih uveljavljal predkupno pravico upravljavec zavarovanega območja. ZRSVN v praksi, tako kot upravljavci zavarovanih območij, sicer izvaja pogodbeno varstvo: sklepa pogodbe o skrbništvu in pogodbe za varstvo naravnih vrednot, vendar je pravna podlaga glede tega dvoumna in jo je treba v izogib bodočim zapletom pri njeni interpretaciji bolj jasno zapisati ter izrecno umestiti pogodbeno varstvo med naloge ZRSVN.

Izkušnje kažejo, da je državno lastništvo nad naravnimi površinami pomembno orodje za doseganje naravovarstvenih ciljev. Evropska komisija je 13. marca 2024 Sloveniji zaradi neupoštevanja direktive o habitatih in direktive o pticah poslala obrazloženo mnenje. Komisija Slovenijo poziva k zaščiti travišč, travniških ptic in metulja barjanski okarček. Očitek Sloveniji je, da ne dosega ugodnega stanja navedenih vrst in habitatov na šestih območjih Nature 2000 na Goričkem, Planinskem polju, Breginjskem stolu, Ljubljanskem barju, Črni dolini pri Grosuplju in Duplici. Slovenija je od takrat sprejela določene ukrepe, a je Komisija ocenila, da ti niso zadostovali za preprečitev upadanja travniških habitatov in vrst. Z uvajanjem predkupne pravice države tudi na območjih Nature 2000 bi država dobila vzvod moči za bolj učinkovito varstvo habitatov in populacij ogroženih vrst, kar je v času krize biotske raznovrstnosti nujno.

V povezavi z upravljanjem zavarovanih območij se je izkazala odvečna ureditev Zakona o Triglavskem narodnem parku, ki predvideva podelitev koncesije za rabo dela narodnega parka, saj rabo ustrezno ureja že sam ZON. Prav tako je administrativno obremenjujoča zahteva po poročanju Javnega zavoda Triglavski narodni park vladi na pet let, ker zavod že poroča MNVP na dve leti.

Plačila za obiskovanje in ogledovanje naravnih vrednot

ZON v 41. členu določa, da sta ogledovanje in obiskovanje naravnih vrednot dovoljena vsem pod enakimi pogoji. Nadalje je v 42. členu določeno, da MNVP lahko dovoli ureditev naravne vrednote za namen obiskovanja in ogledovanja, v 149. členu pa, da ima fizična ali pravna oseba, ki uredi naravno vrednoto, zavarovano območje ali njegov del za ogledovanje in obiskovanje, pravico zaračunavati vstopnino, pri čemer višina vstopnine zajema praviloma povrnitev stroškov za ureditev naravne vrednote, zavarovanega območja ali njegovega dela za ogledovanje in obiskovanje in jo na predlog osebe iz prvega odstavka tega člena potrdi minister. Za potrditev višine vstopnine je minister sprejel Smernico za potrditev višine vstopnine v zvezi z ureditvijo naravne vrednote, zavarovanega območja ali njegovega dela za ogledovanje in obiskovanje (MOP, št. 35601-6/2019/3), v kateri so podrobneje opredeljeni upravičeni stroški. ZON v zvezi zaračunavanjem vstopnine glob ne določa.
Tekom zadnjih let se je takšna ureditev v praksi pokazala kot nezadostna. Za obiskovanje nekaterih naravnih vrednot fizične oziroma pravne osebe, večina brez formalno urejenih razmerij do države, obiskovalcem zaračunavajo razna plačila, kot so vstopnine, ekološke takse, cestnine in parkirnine, praviloma brez pridobljenega sklepa ministra o potrditvi višine vstopnine. Zahtevana plačila so visoka in v nekaterih primerih nekajkrat presegajo stroške za ureditev naravne vrednote. Tako pridobljena sredstva v nekaterih primerih dosegajo nekaj sto tisoč evrov na leto, v primeru naravne vrednote Vintgar (ki je del Triglavskega narodnega parka) pa celo okoli 2 milijona eurov na leto. Sredstva, ki presegajo stroške za ureditev naravne vrednote, se nenadzorovano porabljajo. Trend zaračunavanja plačil na način mitnin po vzoru zgoraj navedenih primerov v zadnjem času narašča tudi za druge naravne vrednote. Ker ZON ne določa glob, se teh ravnanj ne sankcionira. Večkrat se zaračunavanje visokih plačil poskuša opravičevati s trditvijo, da visoke cene uravnavajo število obiskovalcev, kadar je teh preveč. Vendar to nikakor ni mehanizem za omejevanje dostopa do naravnih vrednot, ZON določa, da obiskovanje naravne vrednote lahko omeji le minister, kadar je to potrebno zaradi varstva naravne vrednote. Takšno stanje je nesprejemljivo iz več razlogov:
1. pogojevanje vstopnin neskladno z zakonom pomeni nezakonito omejevanje pravice obiskovanja in ogledovanja naravne vrednote, ki je v javnem interesu in pripada vsakomur (lepota narave je danost za vse);
2. zbrana sredstva iz plačil obiskovalcev imajo v svojem bistvu javni značaj, zato ni sprejemljivo, da se porabljajo za nejavne namene, nepregledno in nenadzorovano;

3. neurejeno stanje omogoča neupravičeno bogatenje posameznikov, medtem ko javnih sredstev za vzdrževanje in urejanje javne infrastrukture za obiskovanje naravnih vrednot in zavarovanih območij ni zadosti.
S predlogi in pobudami za nujno ureditev stanja se na MNVP obračajo številni posamezniki, civilne iniciative, občine in drugi.

Invazivne tujerodne vrste

Globalizacija in podnebne spremembe povečujejo ogroženost ekosistemov pred vnosom tujerodnih rastlinskih in živalskih vrst, zlasti tistih, ki so invazivne. Ta grožnja je bila prepoznana na nivoju prava EU, saj je bila sprejeta Uredba 1143/2014/EU. Ta uredba velja neposredno, je pa treba za njeno izvajanje vzpostaviti ustrezno pravno podlago oziroma pravni okvir. Na podlagi navedene uredbe je bilo za njeno izvajanje sprejetih tudi več izvedbenih in delegiranih uredb, ki podrobno razdelajo posamezne dele Uredbe 1143/2014/EU in sicer se z njimi vzpostavlja seznam invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo Unijo, oblika in vsebina dokumentov, katerih izdajo predvideva uredba, tehnične oblike poročanja Evropski komisiji ter metodologijo in elemente izdelave ocene tveganja, ki je podlaga za uvrstitev nove vrste na seznam EU.

Uredba 1143/2014/EU je namenjena blaženju posledic invazivnih tujerodnih vrst, ki povzročajo ne samo škodo biotski raznovrstnosti, pač pa imajo različne negativne vplive tudi na ekosistemske storitve, nekatere pa tudi negativno vplivajo na gospodarstvo, ogrožajo blaginjo ljudi ali so škodljive za zdravje ljudi. Gre torej za tiste vrste, za katere je bilo s podrobnimi presojami tveganja ugotovljeno, da imajo izrazito negativne vplive in je smiselno zanje uvesti najstrožje ukrepe na ravni Evropske unije.

Seznam tujerodnih vrst, ki zadevajo unijo, se določa z izvedbenimi uredbami Komisije. Leta 2016 je bilo na seznam uvrščenih 37 tujerodnih vrst. Leta 2017 je bilo na seznam dodanih 12 novih tujerodnih vrst. Z drugo posodobitvijo izvedbene uredbe, ki je bila sprejeta julija 2019, je bilo na seznam tujerodnih vrst, ki zadevajo Unijo, dodanih še 17 invazivnih tujerodnih vrst. V letu 2022 pa je bilo s tretjo posodobitvijo seznama dodanih še 22 vrst. Skupno je zdaj nadzorovanih 47 invazivnih živalskih in 41 invazivnih rastlinskih tujerodnih vrst.

V Sloveniji je od vrst, uvrščenih na seznam EU, v naravi močno razširjenih 10 vrst (veliki pajesen, zahodna račja zel, žlezava nedotika, sončni ostriž, nutrija, pižmovka, signalni rak, psevdorazbora, okrasna gizdavka, črni ameriški somič), 7 vrst je lokalno razširjenih (sirska svilnica, vodna solata, vzhodna gambuzija, orjaški dežen, trnavec, kudzu, navadni davilec), občasno pa se pojavljata 2 vrsti (nilska gos in sveti ibis). Dve vrsti (ameriški lizihiton in močvirski škarjar) pa smo ob zaznavi odstranili nemudoma v postopku zgodnjega odkritja in hitre odstranitve.

Skladno z Uredbo 1143/2014/EU za invazivne tujerodne vrste, ki so uvrščene na sezname, veljajo najstrožji ukrepi za preprečitev vnosa in širjenja. Te vrste je prepovedano vnašati v Unijo, jih razmnoževati, gojiti, prevažati, kupovati, prodajati, uporabljati, izmenjevati, posedovati ali jih izpustiti v okolje.

Poleg tega Uredba 1143/2014/EU določa tudi, da morajo države članice:
- pripraviti in izvajati akcijske načrte o najpomembnejših poteh vnosa invazivnih tujerodnih vrst,
- vzpostaviti sistem spremljanja (nadzora) invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo Unijo,
- ob zgodnjem odkritju vnosa ali navzočnosti vrst, ki zadevajo Unijo, obvestilo o zgodnjem odkritju posredovati Komisiji in državam članicam,
- odkrite vrste odstraniti v zgodnji fazi razširitve, če to ni več mogoče, pa preprečiti njihovo

širjenje,
- izvajati ukrepe za obvladovanje močno razširjenih vrst,
- sodelovati in usklajevati delo pri izvajanju ukrepov z drugimi državami članicami,
- poročati Komisiji o izvajanju Uredbe 1143/2014/EU.

Zaradi sprejema Uredbe 1143/2014/EU so potrebne dopolnitve zakona, ki bodo omogočile njeno učinkovito izvajanje na področju preprečevanja, zmanjšanja in ublažitve škodljivih vplivov namernega in nenamernega vnosa in širjenja invazivnih vrst na biotsko raznovrstnost. Uredba 1143/2014/EU sicer velja in se uporablja neposredno, vendar je nujno, da zakon uredbi ustrezno prilagodi tudi določbe ZON ter uredi način izvajanja uredbe v slovenskem pravnem redu.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Bistveni cilj predlaganih sprememb je odprava nepotrebnih administrativnih ovir, izboljšanje upravljanja naravnih vrednot ter jasnejša ureditev plačil za ogledovanje in obiskovanje naravnih vrednot, učinkovitejše ukrepanje v primeru neposrednega ogrožanja, ki ga povzročajo velike zveri, uzakonitev sistemskih rešitev za ureditev področja invazivnih tujerodnih vrst in s tem zagotavljanje učinkovitega izvajanja evropske zakonodaje s tega področja, boljša ureditev področja vožnje v naravnem okolju, učinkovitejši nadzor in strožje kaznovanje prekrškov ter odprava nekaterih manjših pomanjkljivosti in nedoslednosti v veljavnem zakonu.

2.2 Načela

Predlagane spremembe in dopolnitve zakona temeljijo na načelu večje učinkovitosti sistema ohranjanja narave ob:
- usklajenosti zakonodaj;
- optimiziranju in večji učinkovitosti upravnih dejanj ter upravljanja naravnih vrednot;
- zmanjšanju administrativnih bremen;
- večji varnosti pred velikimi zvermi;
- ureditvi področja invazivnih tujerodnih vrst;
- ustreznem sankcioniranju kršitev in povečanju učinkovitosti nadzora.

2.3 Poglavitne rešitve

a) Predstavitev predlaganih rešitev

Predlog novele vsebuje naslednje ključne vsebine:

1. odprava nepotrebnih administrativnih ovir,
2. izboljšanje upravljanja naravnih vrednot,
3. interventno ukrepanje v primeru neposrednega ogrožanja, ki ga povzročajo velike zveri,
4. ureditev področja invazivnih tujerodnih vrst,
5. ureditev problematike vožnje v naravi,
6. izboljšave nadzora in zvišanje glob.

1. Administrativne razbremenitve

Predlog zakona uvaja naslednje poenostavitve, ki bodo pomenile pomembne administrativne razbremenitve:

- poenostavitev postopka odobritve vožnje v naravi (spremenjena 28.c in 28.d člen);
- črtanje evidence vozil na motorni pogon in označevanja vozil na motorni pogon (črtanje 28.č člena;
- naravovarstveno soglasje ne bo več potrebno za manjše rekonstrukcije in vzdrževanje objekta in v poselitvenih območjih, če se nameravana gradnja nahaja na stavbnem zemljišču, ki je del enote urejanja prostora, za katero je v prostorskem aktu izrecno določeno, da je nosilec urejanja prostora za področje ohranjanja narave dal vsebinsko ustrezno mnenje in se v njem izrekel, da na ravni posega pridobivanje mnenj in naravovarstvenega soglasja ni potrebno (spremenjen 105. člen);
- ukinitev izdajanja ugotovitvenih odločb o obstoju zavarovanih območij, ustanovljenih z aktom o zavarovanju; zaznamba zavarovanega območja se bo v zemljiško knjigo vpisovala po sprejemu akta o ustanovitvi zavarovanega območja, na podlagi predloga ministrstva ali občine (spremenjena 63. in 89. člen);
- odprava administrativnih ovir pri omejitvah pravnega prometa z državno lastnino, in sicer se bo v primeru, če zaprošeno soglasje ali dovoljenje za odobritev pravnega posla ne bo izdano v 30 dneh ali v tem roku izdaja soglasja ali dovoljenja ne bo zavrnjena, štelo, da je dovoljenje oziroma soglasje dano (dopolnjen 85. in 85.a člen);
- uzakonitev informacijskega sistema za naravo (nov 110. člen).

2. Izboljšave pri upravljanju naravnih vrednot in zavarovanih območij ter zaračunavanju obiskovanja in ogledovanja naravnih vrednot

Uvajajo se naslednje poenostavitve in organizacijske spremembe pri upravljanju naravnih vrednot:

- dodaja se možnost, da lahko v skladu z aktom o zavarovanju ustanovitelj zavarovano območje upravlja neposredno v organizacijski enoti ministrstva oziroma občine ali skupne občinske uprave (spremenjena 59. in 130. člen);
- za uveljavljanje predkupne pravice je predvidena poenostavitev, in sicer jo na zavarovanih območjih, ki jih ustanovi država, uveljavlja upravljavec zavarovanega območja, v primeru če zavarovano območje nima upravljavca, pa Zavod Republike Slovenije za varstvo narave (v nadaljnjem besedilu: ZRSVN) (spremenjen 84. člen)
- s predlogom se na kmetijskih in gozdnih zemljiščih znotraj nekaterih območij Natura 2000, ki so zunaj zavarovanih območij, na katerih je potrebno izvajanje aktivnih ukrepov obnove ali ki predstavljajo dele Nature 2000 z največjimi omejitvami rabe, ki jih bo določila vlada za namen uveljavljanja predkupne pravice v imenu države, določita kot prednostna predkupna upravičenca Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije in družba Slovenski državni gozdovi Republike, ter uredijo pravila upravljanja s temi zemljišči (nov 84.a člen);
- izrecno se omogoči, da tudi ZRSVN izvaja pogodbeno varstvo: sklepa pogodbe o skrbništvu in pogodbe za varstvo naravnih vrednot zunaj zavarovanih območij z upravljavcem (dopolnjen 117. člen);
- sprememba ureditve plačil za ogledovanje in obiskovanje naravnih vrednot (novi 149. ter 149.a do 149. e členi) tako, da se zlasti opredeli:
    - razloge, zaradi katerih se izjemoma obiskovalcem lahko pogojuje vstop oziroma dostop z zaračunavanjem plačila,
    - upravičence za zaračunavanje plačila,
    - način določitve višine plačila,
    - namene porabe zbranih sredstev
    - pravila za razdelitev sredstev iz plačil med upravičence,
    - prekrške,
    - prehodne določbe v zvezi z zatečenim stanjem;
- omogoči se, da neposredni nadzor v zavarovanih območjih, kjer je upravljavec ministrstvo ali ZRSVN, izvaja ministrstvo (dopolnjen 156. člen).

3. Učinkovitejše ukrepanje v primeru neposrednega ogrožanja, ki ga povzročajo velike zveri

Z namenom učinkovitejšega upravljanja velikih zveri je predvidena uzakonitev interventnega ukrepanja upravljavcev lovišč v primeru neposrednega ogrožanja, ki ga povzročajo velike zveri (nov 136.a člen).

4. Ureditev področja invazivnih tujerodnih vrst

V predlogu zakona se z namenom celovitega izvajanja Uredbe (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o preprečevanju in obvladovanju vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst (v nadaljnjem besedilu: Uredba 1143/2014/EU) ureja:

- razširjeno področje uporabe zakona in definicija invazivne vrste (dopolnjena 1. in 11. člen),
- razdelava ukrepov proti invazivnim vrstam (nov 24.a člen),
- pristojni organi (nov 24.b člen, dopolnitve pristojnosti Ministrstva za naravne vire in prostor v 111. členu, ZRSVN v 117. členu in upravljavcev zavarovanih območij v 133. členu),
- pristojne organizacije za zagotovitev izvajanja ukrepov (nov 24.c člen),
- razdelava postopka izdaje izjemnih dovoljenj (nova 24.č in 24.d člena),
- sistem spremljanja (nov 24.e člen),
- zgodnje odkrivanje in hitra odstranitev v zgodnji fazi razširjenosti (nov 24.f člen),
- ocena tveganja in izredni ukrepi (nov 24.g člen),
- akcijski načrti (nov 24.h člen),
- upravljanje močno razširjenih invazivnih vrst (nov 24.i člen),
- obveznost monitoringa (dopolnjen 108. člen),
- inšpekcijski ukrepi in ukrepi uradnega nadzora nad vnosom in prevozom invazivnih vrst na seznamu Evropske unije iz tretjih držav (dopolnjen 151. člen, novi 154.a, 154.b in 154.c členi),
- prekrškovne določbe (dopolnjeni členi 160., 160.a, do 161, 161.a do 161.c členi).

5. Ureditev problematike vožnje v naravi, izboljšave nadzora in zvišanje glob

Na pristojno ministrstvo so bile naslovljene številne pobude civilne javnosti, naj se problematika glob in prekrškov za to področje ustrezno uredi, zato so predlagane naslednje dopolnitve zakona:

- dopolnitev inšpekcijskega ukrepanja z možnostjo ukrepa ustavitve kolesa, ki vozi v nasprotju z določbami zakona (dopolnitev 153. člena);
- strožja ureditev zasega in odvzema vozila na motorni pogon zaradi vožnje v naravnem okolju (dopolnitev 161.c člena);
- dopolnitev policijskih pooblastil, da lahko izvajajo tudi nadzor nad vožnjo s kolesi (dopolnitev 153.b člena);
- uzakonitev pooblastila, da lahko naravovarstveni nadzornik za namen neposrednega nadzora dostopa in pridobiva podatke iz uradnih zbirk podatkov in da lahko ustavi tudi voznika kolesa ali drugega vozila ter prepove nadaljevanje kršitve (dopolnitev 155. člena);
- vse globe se zvišujejo in uskladijo skladno s prekrškovno zakonodajo (spremenjeni 160., 160.a, do 161 in 161.a člen);

- odpravi se neskladnost prekrškovnih določb pri vožnji v naravi, saj so bile doslej nižje globe za vožnjo z motornimi vozili kot s kolesi – predlagana je prestavitev iz lažjega prekrška med navadne prekrške, v 160.a člen.

V predlogu zakona so predvidene tudi manjše uskladitve z veljavno zakonodajo z drugih področij, npr. z gradbeno in prostorsko zakonodajo, zakonodajo s področja zaščite živali, ter vnašajo drugi manjši popravki in odpravljajo nedoslednosti v veljavnem zakonu.

b) Način reševanja:

S predlaganim zakonom se odpravlja nekatere administrativne obremenitve, uvaja izboljšave pri upravljanju naravnih vrednot, uzakonja interventno ukrepanje v primeru ogrožanja, ki ga povzročajo velike zveri, ureja izvajanje evropske zakonodaje s področja invazivnih tujerodnih vrst, viša globe, povečuje učinkovitost nadzora in usklajuje prekrške v zvezi z vožnjo v naravi. V predlogu zakona so predvidene tudi druge manjše uskladitve z veljavno zakonodajo z drugih področij, npr. z gradbeno in prostorsko zakonodajo, zakonodajo s področja zaščite živali ter drugi manjši popravki in odprava nedoslednosti v veljavnem zakonu.

Novela bo terjala nadaljnje urejanje v podzakonskih predpisih na področju ogledovanja in obiskovanja naravnih vrednot (pravilnik o načinu določitve višine plačila za obisk naravne vrednote) ter določitvi predkupne pravice na območju Natura 2000 (Odlok o določitvi območij izvajanja predkupne pravice na posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000). Z novim 14.a členom se bosta morali uskladiti tudi Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, 32/08 – odl. US, 96/08, 36/09, 102/11, 15/14, 64/16 in 62/19) in Uredba o zavarovanih prosto živečih rastlinskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/04, 110/04, 115/07, 36/09 in 15/14).

c) Normativna usklajenost predloga zakona:

Novela zakona je usklajena z veljavnim pravnim redom in s pravnim redom Evropske unije. S tem zakonom se ureja izvajanje Uredbe 1143/2014/EU.

č) Usklajenost predloga zakona:

Predlog zakona je bil poslan v usklajevanje Združenju občin Slovenije, Skupnosti občin Slovenije in Združenju mestnih občin Slovenije in bil z njimi pretežno usklajen.

V jasni razpravi so bile posredovane pripombe prejete pripombe zainteresirane javnosti, predstavniki strokovne javnosti, nevladne organizacije, fizične oseb, ki so bile pretežno upoštevane, v kolikor so bile strokovno utemeljene ter niso bile v nasprotju s pravnim redom Republike Slovenije in EU ter sistemskimi rešitvami predloga zakona.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predvideno je, da bo imel zakon finančne posledice za državni proračun v ocenjeni vrednosti približno 655.000 eurov letno, in sicer zaradi nove ureditve izvajanja Uredbe 1143/2014/EU za invazivne vrste, uzakonitve interventnega ukrepanja v primeru ogrožanja, ki ga povzročajo velike zveri in uveljavljanja predkupne pravice na nekaterih območjih Natura 2000 izven zavarovanih območij. V zvezi z novo ureditvijo plačil za obisk naravnih vrednot in zavarovanih območij se pričakuje prihodek za državni proračun v višini najmanj 100.000 eur letno.

Iz proračunskih sredstev se bodo morale financirati tudi pristojne organizacije za zagotovitev izvajanja ukrepov preprečitve nenamernega vnosa in širjenja, odstranitve in obvladovanja invazivnih vrst (novi 24.c člen), pri čemer sam zakon še nima novih finančnih posledic, ker navedene organizacije že izvajajo nujni obseg nalog preprečitve in obvladovanja vnosa in širjenja invazivnih vrst, kar je trenutno financirano iz projektnih in proračunskih sredstev. Večje finančne posledice in potrebo po zagotovitvi dodatnih proračunskih sredstev bo imel šele sprejem operativnega programa (nov 24.i člen), ki ga bo sprejela vlada, za katerega bodo morale biti ob sprejemu v gradivu za vlado obrazložene tudi finančne posledice, vključno z navedbo zagotovitve manjkajočih proračunskih sredstev.

Zaradi uzakonitve informacijskega sistema za naravo v noveliranem 110. členu so predvidene finančne posledice, povezane z vzpostavitvijo in razvojem tega sistema, kar je ocenjeno v vrednosti 100.000 eurov v 2026 in 150.000 eurov v 2027 in naslednjih letih. Tem stroškom so prišteti še stroški enega delovnega mesta na ministrstvu, pristojnem za ohranjanje narave, kar je ocenjeno na vrednost 55.000 eurov letno.

Predlog zakona nima posledic za druga javna finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Proračunska sredstva so že zagotovljena in sicer jih bo zagotavljalo Ministrstvo za naravne vire in prostor:
– sredstva za delovanje skupine za interventno ukrepanje, na proračunski postavki 231322 – Natura 2000.
– sredstva za izvajanje sistema upravljanja invazivnih vrst, na proračunskih postavkah 231600 Invazivne tujerodne vrste, 231322 Natura 2000 in 231326 Zavod RS za varstvo narave in
– sredstva za izvajanje predkupne pravice, na proračunski postavki 231516 Sredstva kupnine od prodaje državnega premoženja.

Manjkajoča sredstva bodo zagotovljena v proračunu za leto 2026, pokrivala pa se bodo iz predvidenih prihodkov v zvezi z novo ureditvijo plačil za obisk naravnih vrednot in zavarovanih območij.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

<u>Interventno ukrepanje zaradi ogrožanja, ki ga povzročajo velike zveri</u>

V nekaterih državah, kjer so populacije velikih zveri številčnejše, imajo vzpostavljene protokole ukrepanja in angažirane posebne skupine za interventno ukrepanje ob konfliktnih dogodkih. Pri pregledu opisanih ureditev je pomembno upoštevati dejstvo, da navedene države nimajo primerljivega lovskega sistema kot Slovenija in da je slovenski lovski sistem unikaten v Evropi zaradi svojega celovitega pristopa k upravljanju z divjadjo in lovstvom.

Italija

V italijanskem protokolu ukrepanja je v primerih konfliktov predvideno aktiviranje skupine, ki je usposobljena za reagiranje v nujnih primerih. Med ukrepi, ki se izvajajo v primeru konfliktov, so okrepitev sistema spremljanja, informiranje potencialnih oškodovancev (kmetovalcev, lastnikov, osamljenih hiš, turistov, gobarjev), zapiranje živine čez noč v hlev in izvajanje drugih

varnostnih ukrepov, hitro odstranjevanje kadavrov s pašnikov, ustrezno ravnanje z organskimi odpadki, prilagoditev zabojnikov in odlagališč, izvajanje ukrepov za preprečevanje škodnih primerov v kmetijstvu, izvajanje ukrepov za ponovno vzpostavitev primarnega nezaupanja velikih zveri do človeka – odvračalne metode (svetlobni signali, zvočni signali, gumijasti naboji), ulov, namestitev oddajnika in izpust živali, ulov živali za odstranitev in v skrajnem primeru usmrtitev živali.

Švica

Švicarski protokol predvideva različne ukrepe v primeru konfliktnih situacij, ki so prilagojeni obnašanju velike zveri in oceni nevarnosti. V primeru neproblematičnega obnašanja (naključno bližnje srečanje, pogostejše opažanje) velike zveri so ukrepi milejši (npr. informiranje, monitoring, preprečevanje škod), medtem ko se ob stopnjevanju problematičnosti obnašanja (povzročanje škod, pogostejše zadrževanje v naselju ali kazanje znakov agresivnosti) ter s tem tudi večje nevarnosti ti ukrepi stopnjujejo in postajajo hujši (intenzivnejši monitoring in informiranje, odlov ali v skrajnem primeru tudi odstrel). Zvezna vlada za okolje za primer konfliktov z velikimi zvermi v sodelovanju s prizadetimi kantoni ustanovi intervencijsko skupino, sestavljeno iz izkušenih strokovnjakov in kantonalnih redarjev. Za odvračanje se uporabljajo vsa učinkovita sredstva, v skladu s protokolom, pri čemer o primernosti uporabe sredstev po protokolu odloči intervencijska skupina. O aktivaciji odvračilne intervencijske skupine odloča posebna komisija. Iz varnostnih razlogov je pri vsaki intervencijski akciji prisoten vsaj en redar, ki je pooblaščen za nošenje ustreznega orožja. Med izvajanjem ukrepov in po njem intervencijska skupina natančno identificira zver in stalno poroča komisiji. Zvezna vlada krije stroške ukrepov. Če je to le mogoče, kantoni sodelujejo z napotitvijo svojih nadzornikov ali, če je potrebno, z drugačno logistično podporo.

Avstrija

V Avstriji intervencijsko skupino aktivira pristojni organ, kadar je zaradi kritičnih razmer ali dogodkov potreben odstrel ali ulov zveri. Delovanje intervencijske enote se vedno izvaja pod vodstvom tkim. zagovornika zveri. Ukrepi predvidevajo med drugim ulov, omamljanje, namestitev oddajnika in njegovo začasno spremljanje. Člani intervencijske skupine delujejo po navodilih zagovornika zveri. Intervencijska skupina se organizira na podlagi obvestila in posvetovanja s pristojnimi organi (okrožni upravni organ ali deželna vlada). Pred intervencijo morajo imeti člani skupine sklenjeno ustrezno zavarovanje. V primeru potrebe po intervenciji v več zveznih deželah morajo sosednja okrožja oblikovati skupne intervencijske enote. Člani intervencijske skupine so strokovnjaki, ki imajo znanje in izkušnje pri ravnanju z velikimi zvermi ,na podlagi njihovih dejavnosti ali usposabljanja. Za njihovo delovanje je potrebnega veliko strokovnega znanja in izkušenj, rutinske, fizične in psihološke pripravljenosti ter dobro sodelovanje vseh deležnikov.

Nemčija (Bavarska)

Intervencijska skupina se v primerih potrebe po hitrem ukrepanju aktivira tudi v Nemčiji. Če je potreben intenziven nadzor in ukrepanje (npr. odlov, odvračanje, odstrel), pristojnim organom tudi na Bavarskem priskoči na pomoč intervencijska skupina in zagovornik velikih zveri.

Slovaška

Slovaška ima intervencijsko skupino za rjavega medveda. Od 2020 – 2025 deluje okrepljena, financirana je iz državnega operativnega programa, načrtujejo, da bi kasneje ohranili to skupino kot stalno delujočo, če bodo zagotovili trajni vir financiranja. Intervencijska skupina ima 13

članov, delujejo 3 intervencijske skupine po 4 ljudi, en je koordinator za celo Slovaško. Skupina pokriva celotno Slovaško, vsaka ima pristojnost nad določenim delom Slovaške, po tretjinah. Vsi člani so redno zaposleni na državni agenciji Ministrstva za okolje, kamor spada tudi ohranjanje narave. Financirajo se iz projektnih sredstev, ki bodo na voljo do 2025. Za stalno pripravljenost dobijo dodatek, ki se izplača neposredno na podlagi Zakona o javnih uslužbencih. Za odhod na teren izven delovnega časa so plačani dodatno. Delujejo kot poseben sektor znotraj agencije in imajo pooblastila za delo z zavarovanimi vrstami, tudi za odvzem z odstrelom. Člani skupine so ekologi, biologi, nekaj članov je lovcev, pogodbeno z njimi sodeluje veterinar (za uspavanje, odločanje za usmrtitev ali reševanje živali v primeru povozov, zastrelov). Intervencijska skupina deluje polni delovni čas in za čas stalne pripravljenosti. Klice sprejemajo štiriindvajset ur na dan, kličejo jih tudi v primeru prometnih nesreč (pokliče jih Policija). V primeru klica gredo na teren, najprej izvedejo preventivne ukrepe, če je treba nastavijo kamere, električne ograje, ljudi na terenu izobražujejo/ozaveščajo. Če medveda najdejo, ga najprej poskušajo odvrniti z lučmi, petardami, praznimi streli in podobno. Če še to ne pomaga odgnati medveda v roku 2-3 tednov, napišejo poročilo in zaprosijo za dovoljenje za odstrel. Dovoljenje izda ministrstvo za okolje. Za odstrel morajo dobiti tudi odobritev vodstva agencije in drugih dveh intervencijskih skupin. V vaseh ne streljajo, ampak žival najprej preženejo na lovno površino. V nujnih primerih, ko ni mogoče odlašati (višja sila, primer povoza sredi noči, ko je treba žival usmrtiti ali ko je neposreden napad na človeka), lahko usmrtijo žival sami, brez dovoljenja. V tem primeru napišejo poročilo, da je šlo za višjo silo in o tem obvestijo ministrstvo. Uporabljajo tudi pse krvosledce, ki so v lasti članov intervencijske skupine. Zavarovanje iz projekta je urejeno samo za pse, člani intervencijske skupine pa niso zavarovani. V času izven izrednih dogodkov na klic intervencijska skupina izvaja komunikacijske aktivnosti, sodeluje z mediji, pripravlja rekonstrukcije napadov, izvaja monitoringe, terensko kontrolo območja, spremljajo krivolov, delajo z ljudmi na terenu, ozavešča, testno posoja električne ograje in jih pomaga namestiti ter uči o njihovi pravilni uporabi (preden se lastniki odločijo za nakup).

Romunija

Leta 2021 je bil sprejet odlok o odobritvi metod takojšnjega posredovanja za preprečevanje napadov in odvračanje napadov osebkov rjavega medveda na ljudi in njihovo lastnino (O.U.G. št. 81/2021, ki ureja način takojšnjega posredovanja za preprečevanje in odvračanje napadov rjavega medveda na ljudi in njihovo premoženje ter vzpostavlja sistem spremljanja takojšnjih posegov na osebke medveda z pregonom, umiritvijo in preselitvijo ali odvzemom z evtanazijo ali ustrelitvijo. Upravno-teritorialna enota lahko zaradi izvajanja določb odloka o izrednih razmerah in zagotavljanja specializiranih storitev odgona, preselitve ali odvzema z odstrelom osebkov medveda sklene enotno pogodbo za zagotavljanje intervencije v skladu z zakonodajo, ki ureja javno naročanje. Stroški se krijejo iz državnega proračuna, iz proračunske postavke Ministrstva za okolje, vode in gozdove. Višino in način njihovega dodeljevanja in porabe z odredbo potrdi minister za okolje, vode in gozdove.

<u>Dovoljevanje posegov</u>

Avstrija

V Avstriji je normativno urejanje področja ohranjanja narave v pristojnosti dežel. Opis okvirjev dovoljevanja posegov v naravo je povzet iz zakonodaje dežele Štajerske.

V skladu s 26. členom Štajerskega zakona o ohranjanju narave 2017 - StNSchG 2017 so dovoljenja so potrebna za naslednje posege v naravo:

1. na območju ledeniških jezer in ribnikov, vključno z vplivnim pasom do 10 m, za gradnjo objektov in spreminjanje terena,
2. na območju naravno tekočih vodnih teles, vključno z njihovimi starimi vodnimi telesi (stari in mrtvi rokavi, reke ipd.), za gradnjo hidroelektrarn, vključno z vsemi spremljajočimi objekti, in spremembo obratovanja v obsegu, ki lahko vpliva na ekološko funkcionalnost ali videz vodotoka, objekte in objekte, ki vključujejo prestavitev struge ali bistveno spremembo struge ali brežin; cevovode, ki presegajo velikost mostne konstrukcije; dodatke in nasipe, nahajališča materiala ali mesta pridobivanja peska in proda na območju dna ali v 10 m širokem pasu zemljišča, merjeno v notranjosti od obale, z izjemo manjših odstranjevanj zemlje za osebno uporabo, ki se izvajajo brez posebnih naprav; odstranjevanje drevja in grmovja z obrežnega rastlinja, za katerega ne veljajo gozdarski predpisi, razen občasnega čiščenja rastlinja, ki ne ogroža obstoja ali se izvaja na podlagi zakonske ali uradne odredbe, in poseka,
3. na območjih varstva krajine, zunaj pozidanih območij in na območju ledeniških jezer in ribnikov ter naravnih tekočih voda, za pridobivanje zemlje (kamnolomi, obrati za pridobivanje gline, peska, proda in šote, rudarjenje nahajališč itd.) ali širitev obstoječih pridobivalnih mest; gradnjo objektov in objektov, ki niso na stavbnem zemljišču, razen zavetij, krmišč ter objektov in objektov, ki so bistveni za kmetijsko in gozdarsko gospodarjenje; premike zemlje, ki niso povezani z gradnjo zgradb in objektov, trajno odstranitev grmovja ali žive meje stran od domačih vrtov,
4. posegi znotraj območij Natura 2000,
5. posegi v zaščiteni krajini in v zavarovanih območjih.

Vloga mora vsebovati ukrepe, s katerimi se je mogoče škodljivim vplivom izogniti, jih omejiti ali, kolikor je mogoče, izravnati, organ pa lahko v postopku presoje vplivov na naravo zahteva tudi predložitev dokumentov o smiselnih alternativah projekta, ki se uporabljajo za presojo verjetnih vplivov projekta ali ukrepa na naravo in krajino ter vključitev javnosti.

Nemčija

V Nemčiji velja zvezni Zakon o ohranjanju narave in upravljanju krajine, poleg njega pa tudi zakoni posameznih zveznih dežel.

Organ za varstvo narave v vsakem posameznem primeru preveri, ali bo načrtovani projekt bistveno poslabšal delovanje in funkcionalnost naravnega ekosistema ali krajine. V nadaljevanju je seznam projektov, ki praviloma predstavljajo poseg v naravo in krajino in zato potencialno zahtevajo soglasje (če niso povezani s projektom za gradbeno dovoljenje) (seznam je odprt, ni izčrpen):

- odstranjevanje lesnatih rastlin (tudi v pozidanih območjih),
- odstranjevanje ali obsežno obrezovanje dreves,
- v drevoredih, drevoredih, naravnem poljskem drevju in drugih poljskih živih mejah,
- na travnikih in pašnikih sadnega drevja (od 2.500 m² dalje običajno velja zakonsko varstvo biotopa),
- pod določenimi pogoji odstranjevanje določenih vrst dreves,
- za spreminjanje ekološko vrednih posameznih struktur, npr. mejic, suhozidov, majhnih vodnih teles ter drugih dragocenih reliefnih struktur,
- kmetijski objekti in ukrepi, npr. spreminjanje trajnega travinja v obdelovalne površine, nasade kratkega kolobarja, posevke božičnih dreves itd., kmetijska raba mokrišč; nova gradnja ali razširitev drenažnih ukrepov, kot so jarki ali odtoki; ukrepi za izboljšanje, kot je globoko oranje, hlajenje bagra ali gojenje peska,
- gradbeni projekti (vključno s projekti, za katere ni potrebno gradbeno dovoljenje) s površino 50 m² ali več, npr. gradnja in širitev kmetijskih objektov tlorisne površine manj kot 100 m² in višine 5 m, ki se uporabljajo za začasno zaščito živali ali skladiščenje kmetijskih pridelkov, gradnja ali predelava kmetijskih ali vrtnarskih rastlinjakov do višine

5 m, zasipanja in izkopi do 3 m višine/globine in do 300 m² površine, gradnja in urejanje kmetijskih in gozdarskih poti z vodnimi površinami do širine cestišča 3,5 m, gradnja in predelava kmetijskih ali gozdarskih skladiščnih in parkirnih površin (razen prostorsko omejenih lesenih pilotov),

- drugi projekti, npr. polaganje podzemnih kablov na prostem zunaj ulic, železniških tirov in tlakovanih poti, gradnja in predelava nadzemnih vodov, izgradnja malih vetrnih turbin do 15 m višine ali do 2 m višine na objektih, gradnja in širitev zunanjih vrtov.

Če so negativni vplivi neizogibni, jih je treba omiliti ali izravnati z ukrepi za ohranjanje narave in upravljanje krajine. Pri tem izravnava pomeni, da se na enak način v prostorski bližini posega vzpostavijo okrnjene funkcije naravnega ravnovesja in da se primerno obnovi ali preoblikuje krajino. V posameznih primerih se lahko izplača tudi nadomestni znesek, ki ga organ za ohranjanje narave nato porabi za ustrezne ukrepe.

Omilitvene in izravnalne ukrepe je treba ohranjati in pravno zavarovati. Če se negativnim vplivom ni mogoče izogniti ali jih ni mogoče nadomestiti ali nadomestiti v razumnem roku (in so interesi ohranjanja narave in upravljanja krajine pred drugimi), poseg ni dovoljen.

Hrvaška

Ministrstvo, pristojno za ohranjanje narave, pred začetkom postopka izdaje lokacijskega dovoljenja oziroma med postopkom za izdajo lokacijskega dovoljenja za posege zunaj meja območja gradnje določi pogoje varstva narave za objekte, za katere osrednji organ državne uprave, pristojen za urejanje prostora in graditev izda lokacijsko dovoljenje po posebnem predpisu, ki ureja urejanje prostora.

Presoja sprejemljivosti posega na območja Natura 2000 oziroma ekološko mrežo se izvede v skladu z načelom previdnosti, da se vplivi posega na ohranitvene cilje in celovitost območja ekološkega omrežja zmanjšajo na razumno mero.

Presoja sprejemljivosti posega se izvede v okviru priprave nameravanega posega, pred izdajo lokacijskega dovoljenja ali izdajo drugega potrebnega soglasja za izvedbo posega.

Za posege, za katere je s posebnim predpisom, ki ureja varstvo okolja, predpisana presoja vplivov na okolje, se presoja sprejemljivosti izvede v okviru postopka presoje vplivov na okolje

Ministrstvo izda dovoljenja na območjih s posebnim statusom po predpisih o ohranjanju narave ter določi pogoje varstva narave pred začetkom postopka za lokacijsko dovoljenje ali med postopkom. o izdaji lokacijskega dovoljenja za poseg v območje narodnega parka, posebnega rezervata in naravnega parka. Upravni organ lokalne samouprave izda in določi pogoje varstva narave pred začetkom postopka za lokacijsko dovoljenje oziroma med postopkom za izdajo lokacijskega dovoljenja za obratovanje na naravnem območju.

<u>Izdajanje aktov v zvezi z ustanavljanjem zavarovanih območij</u>

Avstrija (Štajerska)

V avstrijski deželi Štajerski mora biti v postopku ustanavljanja zavarovanih območij lastnik zemljišča dokazljivo pisno obveščen o nameravani razglasitvi za naravni spomenik ali zavarovani del krajine z navedbo pravnih učinkov razglasitve. Lastnik zemljišča mora o tem takoj obvestiti vse uporabnike zemljišča. Lastnik zemljišča lahko razglasitvi ugovarja v osmih tednih od dneva vročitve pisnega obvestila. Poleg tega mora biti občina obveščena o uvedbi postopka. Takoj po začetku veljavnosti akta o zavarovanju pristojni organ predloži

zemljiškoknjižnemu sodišču predlog za vpis in zemljiškoknjižno sodišče vpiše dejstvo zavarovanja v zemljiško knjigo.

Hrvaška

Akt o razglasitvi zavarovanega območja se objavi v Uradnem listu. Kartografski prikaz zavarovanega območja v analogni in digitalni obliki hrani izdajalec akta o razglasitvi, po en izvod akta in kartografskega prikaza pa mora predložiti ministrstvu in zavodu. Akt o razglasitvi zavarovanega območja sprejemnik predloži regionalnemu uradu za kataster, zaradi evidentiranja. Ko pristojni območni urad za kataster evidentira poseben pravni režim, po uradni dolžnosti predloži pristojnemu zemljiškoknjižnemu sodišču seznam parcel za vpis zaznambe posebnega pravnega režima - zavarovanega območja v zemljiško knjigo, sklicujoč se na akt, na podlagi katerega je bil izveden postopek vpisa posebnega pravnega režima v njihove evidence. Vpis se na podlagi tega predloga opravi v zemljiški knjigi ne glede na obstoječe vpise v zemljiško knjigo.

Nemčija

Zvezni nemški zakon določa, da se obstoj zavarovanih območij vpiše v evidence. Večina nemških dežel v svoji zakonodaji ureja le obveščanje lastnikov o nastanku zavarovanega območja, pri čemer pa pravne posledice nastanka zavarovanega območja niso vezane na obveščanje lastnika, ampak se uveljavijo že s samim nastankom zavarovanega območja oziroma sprejemom akta o zavarovanju. Zemljiškoknjižno sodišče po nastanku zavarovanega območja na zahtevo pristojnega organa to dejstvo zaznamuje v zemljiški knjigi.

<u>Zaračunavanje plačil v zavarovanih območjih</u>

Italija

Večina naravnih vrednot in zavarovanih območij je za obiskovalce prosto dostopnih. V Sloveniji najbližjem Parco Naturale Prealpi Giulie za ogled naravnih vrednot in delov parka ne zaračunavajo nobenih vstopnin. Tudi v treh naravnih parkih v Dolomitih na Južnem Tirolskem, kot so Parco Naturale Puez Odle, Parco Naturale Sciliar-Catinaccio in Parco Naturale di Fanes-Sennes-Braies ni plačljivih naravnih vrednot. Primer brezplačnega obiskovanja je tudi za obisk urejena soteska Infernaccio v narodnem parku Monti Sibillini v Apeninih. Tam je plačljivo le parkiranje. Primer plačljive naravne znamenitosti je soteska Bletterbach južno od Bolzana, ki je del Geoparka Bletterbach. Tam je plačljiv vstop (9 EUR), kar ureja institucija, ki upravlja Geopark, pri čemer plačilo vključuje ogled razstave v informacijskem centru, Geo muzej, izposojo čelade in prost celodnevni pohod po soteski. Plačila zaračunavajo tudi nekateri deželni naravni rezervati, vendar le, če nudijo določene storitve (sanitarije ipd.), sicer se lahko zbirajo le prostovoljni prispevki. Upravljavci (zadruge) zbrana plačila zadržijo, občini, s katero imajo pogodbo o upravljanju rezervata, pa morajo ob koncu leta prikazati obračun in podatke o številu obiskovalcev. Zavarovana Belopeška jezera so prosto dostopna peš ali s kolesom, za obisk z avtomobilom občina zaračunava plačilo (4 EUR na osebni avto).

Norveška

Nobena naravna vrednota in nobeno zavarovano območje za obisk (za dostop s ceste ali parkirišča) ni plačljiva, ponekod so plačljiva parkirišča ali druge storitve, povezane z obiskovanjem.

Avstrija

Načelno je vstop v zavarovana območja brezplačen. Plačljivi pa so ponekod posamezni info centri, vodenja, vožnje z avtobusi, parkiranje, ponekod pa tudi dostopi do naravnih vrednot. Primer so Krimlski (Krimml) slapovi, ki ležijo znotraj največjega narodnega parka v Avstriji (Hohe Taueren), z njimi (s potjo, vstopnino, info centrom) pa upravlja avstrijska planinska zveza. Skupaj z narodnim parkom objavljajo, da se sredstva zbrana od vstopnin (8 EUR) namenjajo za vzdrževanje poti do slapov, sanitarij, varstvo narave, okoljske ukrepe, okoljsko izobraževanje in informiranje. Primer zaračunavanja plačila na naravni vrednoti zunaj zavarovanega območja je soteska Čepa pod Ljubeljem, ki je tudi prekomerno obremenjena z infrastrukturo. Plačilo (8,5 EUR) vključuje prevoz z avtobusom do izhodišča. Drug primer plačljive soteske (5 EUR) je Baernschuzklamm na avstrijskem Štajerskem, ki ima urejene zahtevne ureditve (galerije, lestve v dolžini 1,3 km) in brez teh ureditev obisk ni mogoč. Tudi tu za infrastrukturo skrbi avstrijska planinska zveza.

Hrvaška

V Republiki Hrvaški je osem narodnih parkov, ki jih upravljajo javni zavodi, ustanovljeni s strani vlade. Za obisk narodnega parka se plača pristojbina javnemu zavodu (vstopnina), ki upravlja narodni park. Vstopnine so v svetovnem merilu nadpovprečno visoke (40 EUR na osebo v NP Plitvice, NP Krka), zbrana sredstva pa naj bi se uporabljala za pokrivanje stroškov upravljanja parkov. Dodatna pristojbina se plača za morebitne izlete s plovili ali avtobusi javnega zavoda, strokovno vodenje, izobraževalne programe in podobno. Cenik vstopnic in pristojbin je vključen v letni program varstva, vzdrževanja, ohranjanja, promocije in upravljanja narodnega parka ali pa se sprejme s posebno odločbo sveta javnega zavoda.

<u>Invazivne tujerodne vrste</u>

Hrvaška

Zakon o preprečevanju vnosa in širjenja tujerodnih in invazivnih tujerodnih vrst ter ravnanju z njimi (Narodne novine št. 15/18, 14/19) prepoveduje vnos tujerodnih vrst v naravo in ekosisteme, kjer naravno ne živijo, in njihovo dajanje na trg Republike Hrvaške. Odstopanje od prepovedi je izjemoma možno, kadar to ne predstavlja nevarnosti za domorodno biotsko raznovrstnost, zdravje ljudi ali gospodarstvo, kar je treba oceniti za vsako posamezno vrsto in situacijo. Na podlagi tega zakona je Ministrstvo za gospodarstvo in trajnostni razvoj sprejelo Pravilnik o črnem in belem seznamu tujerodnih vrst (Narodne novine št. 13/24). Ta pravilnik določa črni seznam, beli seznam, merila za vključitev tujerodnih vrst na te sezname, izvajanje revizij in posodobitev seznamov. Za invazivne vrste na črnem seznamu na ozemlji Hrvaške veljajo enake prepovedi kot za invazivne tujerodne vrste, ki zadevajo Unijo.

Strategija in akcijski načrt za varstvo narave Republike Hrvaške za obdobje od 2017 do 2025 (Narodne novine 72/17) je temeljni dokument varstva narave, ki določa dolgoročne cilje in usmeritve za ohranjanje biotske raznovrstnosti. Eden od posebnih ciljev strategije je vzpostavitev sistema upravljanja s tujerodnimi vrstami ter izvajanje ukrepov za preprečevanje vnosa in širjenja ter zatiranje invazivnih tujerodnih vrst. Zbiranje podatkov in vzdrževanje baz podatkov o invazivnih tujerodnih vrstah ter izobraževanje in ozaveščanje javnosti so pomembni segmenti upravljanja z invazivnimi tujerodnimi vrstami.

Slovaška

Zakon o preprečevanju širjenja invazivnih vrst opredeljuje obveznosti, pristojnosti in dokumente, potrebne za izvajanje evropske zakonodaje, ki ureja invazivne tujerodne vrste.

Lastniki, upravljavci, uporabniki zemljišč imajo dolžnost skrbeti za zemljišča tako, da da se invazivne tujerodne vrste rastlin in dreves ne širijo na druga zemljišča, v primeru njihovega pojava pa so jih dolžni odstraniti.

Prepovedano je vnašanje invazivnih tujerodnih vrst, prepovedano je njihovo posedovanje, razmnoževanje, prevažanje, razen prevoza v zvezi z njihovo odstranitvijo, prevozom, dajanje na trg, uporabljanje, izmenjevanje, omogočanje razmnoževanja, vzreja, gojenje ali izpuščanje v okolje.

Fizične in pravne osebe, ki opravljajo dejavnosti, ki lahko povzročijo izpust invazivnih tujerodnih vrst, morajo sprejeti ukrepe za preprečitev takega uhajanja ali širjenja. Lastnik ali upravljavec zemljišča je dolžan s svojega zemljišča odstraniti invazivne tujerodne vrste in za zemljišče skrbeti tako, da se prepreči njihovo širjenje. Ta obveznost ne velja za ribe in divjad, kadar to obveznost zagotovi lovski ali ribiški upravljavec. Če zemljišče uporablja oseba, ki ni lastnik ali upravljavec zemljišča, ima te obveznosti uporabnik zemljišča. Pri gozdnih zemljiščih te obveznosti izpolnjuje upravljavec gozda v okviru dejavnosti, ki jih izvaja v okviru običajnega gospodarjenja z gozdovi in tudi v okviru zagotavljanja ukrepov, določenih z akcijskim načrtom. Pogoje in načine odstranjevanja invazivnih tujerodnih vrst določi Ministrstvo za okolje Slovaške republike z odlokom.

Madžarska

Področje invazivnih tujerodnih vrst ureja Zakon o spremembah in dopolnitvah nekaterih zakonov v zvezi s preprečevanjem in obvladovanjem naselitve oziroma vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst iz leta 2016. Učinkovito izvajanje predpisov namreč zahteva sodelovanje ustreznih strokovnih področij, zato so v izvajanje sistema upravljanja invazivnih vrst vključena v različna strokovna področja in organi (varstvo narave, kmetijstvo, gozdarstvo, divjad, ribogojstvo, nadzor prehranske verige).

Zakon ureja pravila pri izdajanju dovoljenj in inšpekcijskem nadzoru za uvoz, prevoz, izvoz, zadrževanje, razmnoževanje, gojitev, vzrejo, križanje, prodajo ali uporabo osebkov invazivnih tujerodnih vrst. Obseg invazivnih tujerodnih vrst, ki ogrožajo Madžarsko, določi minister, pristojen za ohranjanje narave z ministrsko uredbo, po pridobitvi mnenj drugih resornih ministrov. Trenutno te ministrske uredbe še ni, problematiko invazivnih tujerodnih vrst pa obravnavajo posamezni področni zakoni. Pristojni organi izdajajo dovoljenja, izvajajo nadzor, nalagajo obveznosti in globe v zvezi s tujerodnimi invazivnimi vrstami. Zakon določa pristojne organe, ki so določeni za opravljanje teh nalog.

Osnovna pravila vsebujejo obveznosti varstva pred tujerodnimi invazivnimi vrstami, to je organe, ki se jim lahko naloži izvajanje nalog, pogoje za izvzetje od izvajanja varstva, načina izvajanja ukrepov, pa tudi določbe v zvezi s povračilom stroškov odstranjevanja invazivnih vrst. V prvi vrsti je dolžan izvajati varstvo tisti, ki vnese tujerodno invazivno vrsto. Če identitete te osebe ni mogoče ugotoviti, lahko organ lastnika, uporabnika ali upravljavca prizadetega območja zaveže k izvedbi te naloge. Po drugi strani pa je lastnik, uporabnik ali upravljavec prizadetega območja oproščen te obveznosti, če mu ni mogoče očitati vnosa in naselitve tujerodne invazivne vrste in je pri svojem delovanju ravnal skrbno. Če ni vnesel tujerodne invazivne vrste niti lastnik, uporabnik ali skrbnik prizadetega območja in kljub uradnemu obvestilu ne more izvesti varstva, potem organ izvede odstranitev po uradni dolžnosti in na svoj račun, tkim. državno varstvo. Če stroškov varstva javnega interesa pred tujerodnimi invazivnimi vrstami ne krije zavezanec oziroma če pride do državnega varstva, se stroški tega

lahko financirajo iz okvira proračunskih sredstev, ki se zagotavljajo v okviru proračunskih sredstev Ministrstva za kmetijstvo.

Poleg zakonodaje se problematika tujerodnih invazivnih vrst pojavlja kot prednostna naloga tudi v več domačih strategijah. Državna strategija ohranjanja biotske raznovrstnosti (Nacionalna strategija ohranjanja biotske raznovrstnosti 2015–2020), ki jo je Državni zbor sprejel leta 2015, je samostojna priloga Nacionalnega programa varstva okolja. Državni temeljni načrt ohranjanja narave (Osnovni načrt) v ločenih poglavjih obravnava nujnost ukrepanja proti tujerodnim invazivnim vrstam ob upoštevanju mednarodnih priporočil in strategije EU.

Nemčija

Ravnanje z invazivnimi tujerodnimi vrstami je v Nemčiji celovito urejeno v odstavkih 40 do 40f zveznega Zakona o ohranjanju narave ki določa izvajanje v skladu z nacionalno zakonodajo in zlasti opredeljuje pravice in obveznosti prizadetih in organov. Zakon je začel veljati 9. septembra 2017. Za izvrševanje so na splošno odgovorne zvezne države. Za izvajanje ukrepov so pristojni okrožni uradi.

S predlogom zakona se izvaja Uredba (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o preprečevanju in obvladovanju vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst, zato bo predlog zakona v tem delu pomenil uskladitev pravnega reda Republike Slovenije s pravom Evropske unije.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:
Sprejem zakona bo imel pozitiven vpliv na postopke, saj bo razbremenil pristojne organe nekaterih nepotrebnih postopkov, in sicer so predlagani:

- poenostavitev postopka odobritve vožnje v naravi (spremenjena 28.c in 28.d člen);
- črtanje evidence vozil na motorni pogon in označevanja vozil na motorni pogon (črtanje 28.č člena;
- naravovarstveno soglasje ne bo več potrebno za manjše rekonstrukcije in vzdrževanje objekta in v poselitvenih območjih, če se nameravana gradnja nahaja na stavbnem zemljišču, ki je del enote urejanja prostora, za katero je v prostorskem aktu izrecno določeno, da je nosilec urejanja prostora za področje ohranjanja narave dal vsebinsko ustrezno mnenje in se v njem izrekel, da na ravni posega pridobivanje mnenj in naravovarstvenega soglasja ni potrebno (spremenjen 105. člen);
- ukinitev izdajanja ugotovitvenih odločb o obstoju zavarovanih območij, ustanovljenih z aktom o zavarovanju; zaznamba zavarovanega območja se bo v zemljiško knjigo vpisovala po sprejemu akta o ustanovitvi zavarovanega območja, na podlagi predloga ministrstva ali občine (spremenjena 63. in 89. člen);
- odprava administrativnih ovir pri omejitvah pravnega prometa z državno lastnino, in sicer se bo v primeru, če zaprošeno soglasje ali dovoljenje za odobritev pravnega posla ne bo izdano v 30 dneh ali v tem roku izdaja soglasja ali dovoljenja ne bo zavrnjena, štelo, da je dovoljenje oziroma soglasje dano (dopolnjen 85. člen in 85.a člen).

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Z administrativnimi poenostavitvami, opisanimi pod točko a) bodo v administrativnem smislu razbremenjene tudi stranke, saj se zmanjšuje obseg postopkov in zahtevanih administrativnih korakov.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Predlog zakona bo imel pozitiven vpliv na biotsko raznovrstnost, varovana in zavarovana območja. S predlogom zakona se izboljšuje oziroma povečuje učinkovitost upravljanja naravnih vrednot, zvišujejo se globe, kar bo omogočilo tudi učinkovitejši nadzor nad prekrški. Z izboljšavami na področju upravljanja z velikimi zvermi se bo posredno doseglo večjo stopnjo sprejemljivosti sobivanja z zavarovanimi vrstami. Z ureditvijo izvajanja Uredbe 1143/2014/EU bo omogočena večja učinkovitost pri preprečevanju, zmanjšanju in ublažitvi škodljivih vplivov namernega in nenamernega vnosa in širjenja invazivnih vrst na biotsko raznovrstnost.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Predlog zakona nima posledic za gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Predlog zakona nima posledic za socialno področje.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Predlog zakona nima posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona nima posledic za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

Sprejeti zakon bo predstavljen ciljnim skupinam v Biltenu ENatura2000, preko komunikacijskega kanala LIFE integriranega projekta za okrepljeno upravljanje Nature 2000 Živim z Naturo 2000 ter s sporočili za javnost službe za odnose z javnostmi pristojnega ministrstva.

Učinki izvajanja sprejetega zakona se bodo spremljali preko poročil pristojnih organov in rednih sestankov z deležniki.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

Drugih pomembnih okoliščin v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona, ni.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

Predlog zakona je bil objavljen na spletni strani E-demokracija dne 8. 7. 2024 do 9. 8. 2024.

V razpravo so bili vključeni predstavniki zainteresirane javnosti, predstavniki strokovne javnosti, nevladne organizacije, fizične osebe. V javni razpravi o zakonu so sodelovali: Društvo za

osvoboditev živali, Univerza v Ljubljani – Veterinarska fakulteta, Zavod za gozdove Slovenije (ZGS), Zveza društev Moja Mura, Plan B, Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS), Pravno informacijski center (PIC), Karavanke Unesco Globalni Geopark, Soline d.o.o., Alpe Adria Green (AAG), Civilna iniciativa za Pohorje, Civilna iniciativa ZA Pohorje brez vetrnih elektrarn, Jamarska zveza Slovenije, Zveza lastnikov gozdov Slovenije, Občina Bohinj, Lovska zveza Slovenije (LZS), Ribiška zveza Slovenije (RZS), Kmečka iniciativa, Proteus, RRA Koroška, HSE, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS), TD Gorje, Društvo za zaščito živali Ljubljana, Dinaricum, Združenje mestnih občin Slovenije (ZMOS), Skupnost občin Slovenije (SOS), Združenje občin Slovenije (ZOS), GIZ distribucije električne energije (GIZ DEE), Zavod Symbiosis, Dinaricum, Planinska zveza Slovenije (PZS), Elektro Ljubljana, ELES, Soline d.o.o., KPK, Informacijski pooblaščenec, Kolesarska zveza Slovenije in različne fizične osebe.

Pripombe so bile večinoma upoštevane. Podrobnejši odgovori na pripombe bodo javno objavljeni, v skladu s petim odstavkom 70. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 44/22, 18/23 – ZDU-1O, 78/23 – ZUNPEOVE in 23/24).

Bistvena mnenja, predlogi in pripombe javnosti z navedbo predlagateljev, ki so bili upoštevani:

- Plan B, DOPPS in PIC menijo, da predlagana opredelitev rabe naravne vrednote kot pridobitne dejavnosti ni ustrezna in da so naravne dobrine v splošni rabi; pripombe se sprejmejo, definicija se ustrezno spremeni;
- KGZS in fizične osebe nasprotujejo definiciji ekološke funkcije lastnine, s katero se po njihovem mnenju pretirano in nesorazmerno poudari ekološko funkcijo lastnine, ki zahteva zagotavljanje naravnega ravnovesja, kar razumejo kot vzpostavitev stanja “brez gospodarjenja”; pripomba se upošteva, definicija se črta;
- lastniki zemljišč in druge fizične osebe menijo, da niso strokovno usposobljene, da prepoznavajo desetine invazivnih rastlin zato menijo, da jih zakon ne more zavezovati, da invazivne rastline prepoznavajo in obveščajo pristojni organ; pripomba se upošteva;
- KGZS in fizične osebe nasprotujejo izključitvi odškodninske odgovornosti izvajalcev ukrepov v zvezi z invazivnimi vrstami; pripomba se upošteva, izključitev odškodninske odgovornosti se umakne;
- LZS in RZS nasprotujeta novim nalogam upravljavcev lovišč in ribiških upravljavcev v zvezi z invazivnimi vrstami, ki niso divjad ali ribolovni vir, kar se upošteva – predvideno je samo izvajanje nalog v skladu z obstoječimi upravljavskimi načrti;
- LZS nasprotuje določbam glede prevzema in odstranitve mrtvih osebkov invazivnih vrst živali, kar se upošteva in se dikcija predrugači ter uskladi z zakonodajo s področja veterinarstva;
- ZGS nasprotuje temu, da bi se ukrepi proti invazivnim vrstam izvajali preko sistema varstva gozdov in odločb ZGS, kar se upošteva in se bodo izdajale inšpekcijske odločbe;
- ELES in GIZ DEE nasprotujeta temu, da bi bila elektrodistribucijska podjetja izvajalci ukrepov zoper invazivne vrste tudi na zasebnih zemljiščih, kar se upošteva in se omeji obveznost samo na zemljišča v lasti RS in občin;
- Proteus, LZS in ZGS predlagajo, da se pri izdaji dovoljenja za prireditev vožnje v naravi preverja tudi interese gospodarjenja z gozdovi in varstva prosto živečih živali ter da se upoštevajo tudi predpisi o varstvu gozdov, zato se pripomba upošteva in se doda obveznost pridobitve mnenja ZGS in upoštevanje predpisov o varstvu gozdov;
- AAG in fizične osebe nasprotujejo zgolj prijavi prireditve, kar se upošteva in se prijava v povezavi s shodi črta, saj je predmet regulacije samo prireditev;
- KGZS predlaga, da se po zaključeni prireditvi vožnje v naravi vzpostavi v celoti stanje, kakršno je bilo pred prireditvijo, ne samo v največji meri, kar se upošteva;
- pripombe kmetijskih organizacij, KGZS in fizičnih oseb, v katerih nasprotujejo predkupni

pravici na območjih Natura 2000, se deloma upoštevajo tako, da se predkupna pravica zoži na gozdna in kmetijska zemljišča v območjih Nature 2000, na katerih je potrebno izvajanje aktivnih ukrepov obnove ali ki predstavljajo dele Nature 2000 z največjimi omejitvami rabe in ki jih bo določila vlada z odlokom;
- fizične osebe in KGZS nasprotujejo krajšanju roka za uveljavljanje odškodnin, ki je določen že v veljavnem zakonu, kar se upošteva in se omogoči uveljavljanje odškodnin v skladu s splošnimi obligacijsko pravnimi predpisi;
- Plan B, DOPPS in PIC predlagajo, da se interventno ukrepanje upravljavcev lovišč zaradi velikih zveri omeji na neposredni napad ali ogrožanje varnosti ljudi, kar se upošteva;
- pripombe Plan B, PIC, DOPPS in Dinaricum glede neustrezne regulacije dovoljenja/odločbe za odvzem zavarovane vrste velike zveri se upoštevajo, obenem se z novim 14.a členom v zakon vnese pravna podlaga za izdajo odločb za zavarovane vrste, ki jo sedaj vsebuje samo podzakonski akt;
- pripomba ZGS za preoblikovanje vrstnega reda ukrepanja znotraj upravljavcev lovišč pri interventnem ukrepanju se sprejme; sprejme se tudi pripomba glede vključitve stroškov najema vodnikov psa krvoslednika ali lovskega čuvaja in drugega lovišča med upravičene stroške;
- pripombe TD Gorje glede vključitve definicije druge posebne opreme se upošteva; dikcija 149. člena glede upravičencev se predrugači, določbe glede parkiranja se uredijo v posebnem členu in se smiselno upoštevajo pripombe za predrugačenje dikcij;
- upošteva se pripombe fizičnih oseb, LZS, CI za Pohorje, Zveza društev moja Mura, naj se postroži pravila glede zasega in odvzema vozila tako, da je ta predviden že ob prvi ponovitvi prekrška, ne glede na to, kje je prekršek storjen;
- fizične osebe želijo še višje globe za posameznika, ki krši pravila vožnje v naravi, kar se upošteva; upoštevajo se tudi pripombe LZS, naj se dvignejo globe za vožnjo s kolesi v naravnem okolju;
- pripomba LZS glede omejevanja organiziranega pridobitnega ogledovanja prosto živečih živali se sprejme;
- pripomba Kolesarske zveze Slovenije za dopolnitev definicije utrjene poti pri vožnji s kolesi v naravnem okolju se sprejme;
- TD Gorje ne želi, da se omeji delež plačila za naravo in naravno okolje na 5 eur – pripomba se upošteva, pri čemer so v predlogu zakona določena merila za njegovo oblikovanje .

Bistveni predlogi in pripombe občin, ki niso bili upoštevani:
- predlog občin, da zavarovano območje, katerega ustanovitelj je ena lokalna skupnost, ne bi imelo upravljavca; s predlogom se ni bilo moč strinjati, ker učinkovito varstvo, sploh širšega zavarovanega območja, terja določitev upravljavca;
- nestrinjanje občin, da bi upravljavci zavarovanih območij uveljavljali predkupno pravico na državnih zavarovanjih; pripombe ni bilo mogoče upoštevati, ker gre za pristojnost države, ne lokalnih skupnosti in ker je sprememba nujna zaradi večje učinkovitosti postopka;
- predlog občin, da se ob vlogi za prireditev vožnje v naravi izdela prej posnetek stanja; to bi predstavljalo preveliko administrativno zahtevo, določba bi bila težko izvedljiva, vprašljiv je tudi nadzor nad verodostojnostjo posnetka;
- predlog občin, naj se normiranje prireditev vožnje v naravi razširi na vse prireditve v naravi; zahteva presega obseg regulacije v predvideni noveli in bi terjala pripravo novega zakona;
- pripomba občin, da je izjema za manjše rekonstrukcije in vzdrževanje objekta tvegana; gre za posege, ki v praksi izdajanja soglasij in mnenj ZRSVN niso predstavljali pomembnega tveganja za naravo;
- nasprotovanje občin ukinjanju ugotovitvene odločbe za zavarovana območja; ugotovitvene odločbe niso predvidene niti pri prostorskih aktih niti pri vodovarstvenih območjih, ki na podoben način kot akti o zavarovanju uzakonjajo omejitve v prostoru; ugotovitvena odločba tudi ni konstitutiven akt, temveč je to akt o zavarovanju, zato pravno varstvo zoper

ugotovitveno odločbo ni možno, ampak je možno samo zoper akt o zavarovanju;
- zahteva občin, da se pred sprejetjem novele oziroma določb o obiskovanju in ogledovanju zakona reši pravni status Vintgarja; tega ni mogoče zagotoviti, čeprav so v teku intenzivne aktivnosti za reševanje te problematike; predlog novele zakona sistemsko rešuje to problematiko in preprečuje nastanek novih tovrstnih situacij, pripomba je smiselno upoštevana tako, da je predviden polletni odlog začetka uporabe členov o obiskovanju;
- nasprotovanje občin možnosti porabe namenskega denarja za splošne stroške kot so režijski stroški, stroški plač in podobno; pripombe ni mogoče upoštevati, ker morajo biti s tem denarjem kriti stroški, ki nastanejo zaradi upravljanja naravne vrednote;
- občine želijo, da se enake omejitve pravnega prometa kot so predvidene za državno lastnino na zavarovanih območjih in naravnih vrednotah državnega pomena, uzakonijo tudi na zemljiščih v lasti občin in razširijo na Natura 2000 območja; gre za razširitev instrumenta, ki ima nesorazmerne administrativne in finančne posledice;
- nestrinjanje občin s predvideno delitvijo zbranih sredstev iz plačil za obisk naravnih vrednot državnega pomena in državnih zavarovanih območij (75 % država, 25 % občine); gre za državno zavarovanje in je večje breme njihovega upravljanja na državi, zato je predlagana delitev po mnenju predlagatelja primerna.

Bistvena mnenja, predlogi in pripombe javnosti, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:
- kmetijske organizacije in fizične osebe, zahtevajo umik črtanja ugotovitvene odločbe za zavarovana območja; po analogiji s prostorskimi akti in vodovarstvenimi uredbami tudi na področju ohranjanja narave za uzakonitev omejitev niso predvidene odločbe, ta odločba ni konstitutivni akt, kar je potrdila tudi sodna praksa. Obveznosti oziroma omejitve se konstituirajo z aktom o zavarovanju in ne z odločbo. Pripomba bo upoštevana tako, da se bo o postopku sprejemanja akta o zavarovanju še bolj aktivno obveščalo lastnike;
- Plan B, DOPPS in PIC želijo, da se uzakoni predkupna pravica nevladnih organizacij na območjih Natura 2000; nevladne organizacije se po morebitnih odkupih s strani države ali občin lahko določijo kot upravljavci znotraj zavarovanega območja (primer DOPPS) ali se z njimi sklenejo skrbniške pogodbe, lahko bodo predkupni upravičenci v imenu države, če bodo določeni kot upravljavci, ne morejo pa biti samostojni predkupni upravičenci, ker niso vsi s statusom nevladnih organizacij usposobljeni za upravljavce;
- ZGS, kmetijske organizacije in nekatere fizične osebe želijo uzakonitev posredne škode za škodo, ki jo povzročijo zavarovane vrste, kar prinese velike finančne posledice, ki v proračunu niso zagotovljene, poleg tega in bi bilo izjemno težko dokazovati takšno škodo, enaka ureditev bi morala v tem primeru veljati tudi za divjad, pa tega predpisi, ki urejajo lovstvo, ne predvidevajo;
- ZGS želi pristojnost za zbiranje osebnih podatkov pri obravnavi odškodnin; vodenje zbirk podatkov mora zagotavljati MNZP in evidence morajo biti enotne, ZGS ministrstvu posreduje podatke, ki jih dobi pri obravnavi odškodnin, pri čemer se lahko zahtevajo samo podatki, ki so potrebni za obravnavo odškodnin, pri tem pa se lahko zbirajo samo tisti osebni podatki, ki so za postopek nujno potrebni;
- ELES, fizične osebe želijo odpiranje novih členov, ki se tičejo planiranja, omilitvenih in izravnalnih ukrepov, dovoljenj za poseg v naravo, vendar to presega obseg urejanja v tej noveli;
- HSE predlaga ukinjanje ene stopnje presoje sprejemljivosti v 105. členu, česar ni mogoče sprejeti, ker je treba v skladu z EU zakonodajo, ki velja za Naturo 2000 in s tem tudi za največji del območij s statusi po predpisih o ohranjanju narave presojati vse plane in posege, torej izvesti presojo vplivov na vseh ravneh aktov, ne glede na to ali je potrebna presoja vplivov na okolje ali ne;
- Pripomba Zavoda Symbiosis, da se ne uporablja pojem invazivna vrsta ampak regulirana invazivna vrsta se ne upošteva, saj gre za pojem, ki ga uporablja EU Uredba in ga

nomotehnično ni mogoče uporabljati drugače, dopolnjeno pa je bilo besedilo obrazložitve pojma invazivna vrsta;

- AAG predlaga, da naj proti invazivnim vrstam izvajalci uporabljajo alternativne metode omejevanja, kot so sterilizacija, premestitev ali uporaba naravnih plenilcev, česar ni mogoče upoštevati, saj se z novelo ne določajo metode odstranitve in obvladovanja, za predlagane metode tudi ni dokazano da so učinkovite in so etično sporne;
- CI za Pohorje zahteva da se vloga za prireditev vloži 30 dni prej: v upravni praksi take določbe po izkušnjah v praksi delajo težave, ne dosežejo pravega učinka, sprememba bi morala biti naslovljena v splošni sistemski zakonodaji o prireditvah;
- AAG zahteva popolno prepoved prireditev vožnje z motornimi vozili v naravnem okolju, kar je neživljenjska in nesorazmerna določba;
- Zveza društev moja Mura, DOPPS, PIC, RA Koroška, različne fizične osebe in drugi deležniki omenjajo potrebo po vzpostavitvi evidence vozil za vožnjo v naravi – vzpostavitev evidence je uzakonjena od leta 2014 in je v pristojnosti Ministrstva za infrastrukturo, vendar vsa leta ni bila vzpostavljena, saj se je v praksi izkazalo, da ta evidenca ni bila domišljena in ni izvedljiva, saj MzI lahko vodi izključno evidence cestnih vozil, poleg tega gre za administrativno breme tako za državo kot tudi za uporabnike vozil, ki ne doseže željenega cilja, saj obveznost evidentiranja in označevanja vozil bistveno ne prispeva k rešitvi problema, ker bi se v naravi še naprej pojavljali vozniki brez označenih in evidentiranih vozil. Zato se predmetna določba in z njo povezane določbe v zakonu črtajo. Kot ključne za povečanje učinkovitosti nadzora pa se zvišujejo globe in krepijo pristojnosti nadzornih organov. K boljši učinkovitosti nadzora nad kršitelji bodo prispevale tudi vsakoletne redne in izredne skupne akcije nadzornih organov, ob pomoči policije;
- Plan B, DOPPS in PIC zahtevajo ustanovitev sklada za financiranje ukrepov upravljanja območij Natura 2000, glede česar obstaja načelno strinjanje, vendar gre za sistemsko dopolnitev in bi jo bilo zato to treba nasloviti ob celoviti sistemski spremembi zakona ter za to predhodno zagotoviti ustrezne finančne vire;
- AAG predlaga popolno prepoved umeščanja in gradnje energetskih objektov v Naturi 2000, kar je nesorazmeren in neživljenjski poseg;
- Plan B, DOPPS in PIC želijo, da se izdajajo odločbe za vse ukrepe upravljavcev lovišč pri interventnem ukrepanju, ne samo za usmrtitev, kar ni sorazmerno in tega ne zahteva niti Habitatna direktiva, takšna ureditev bo pomenila tudi nesorazmerno veliko breme za ministrstvo;
- TD Gorje želi, da se v zavarovanem območju za upravljanje obiskovanja in ogledovanja predvidi koncesija, kar se ne upošteva, saj koncesija ni predvidena za take primere;
- TD Gorje želi, da se pri višini povprečnega plačila za obisk lahko prištejejo še morebitni drugi nepredvideni stroški v zvezi z urejanjem naravne vrednote, česar ni mogoče sprejeti, ker to preveč pomensko odpira merila;
- TD Gorje in KGZS menita, da je omejevanje zaračunavanja parkirnin na zasebnih zemljiščih ustavno sporno, tudi sicer se ne strinjata z regulacijo parkiranja na zasebnih zemljiščih, na javnih pa je to že urejeno, s čimer se ni mogoče strinjati, saj za omejitev obstaja utemeljen javni interes, ki je v obrazložitvi predloga tega člena tudi natančno obrazložen;
- Nekatere fizične osebe bi omejile tudi vodenje in plačilo za vodenje po naravni vrednoti, kar je omejevanje dejavnosti in tega zakon ne ureja, urejeno je samo pogojevanje obiskovanja naravne vrednote z vodenjem, kar ni dovoljeno, razen izjemoma, če je zaradi varstva naravne vrednote, zavarovanega območja ali varnosti obiskovalcev tako določeno s predpisom, izdanim na podlagi tega zakona;
- KGZS in kmetijske organizacije se ne strinjajo s tem, da bi bil za odstranitev invazivne vrste odgovoren lastnik če ni znan povzročitelj izpusta; Sistem odgovornosti je analogen odgovornosti po predpisih o varstvu okolja (odpadki), ki podobno naložijo obveznost lastniku, kadar povzročitelj ni znan. Poudarjamo, da gre pri tem samo za novo odkrite vrste,

ne za že močno razširjene (takšne so bile 3 v 10 letih). Prav tako lastniku ne bo treba izvajati ukrepov, če bodo ti tehnično zahtevni – takrat jih izvedejo javne službe;

- Plan B, DOPPS in PIC predlagajo, naj imajo izvajalci pogodbenega varstva pooblastilo za naravovarstveni nadzor, česar ni mogoče sprejeti, ker izvajalec pogodbenega varstva ne more izvajati nadzora, saj ni nosilec javnega pooblastila, ampak samo izvajalec pogodbe;
- Nekateri izvajalci kot je ZGS, Planinska zveza Slovenije, Kolesarska zveza Slovenije in podobne organizacije menijo, da so prekrški za pravne osebe previsoki in da lahko kazen za društvo ali takšno organizacijo ogrozi njihovo delovanje; kazni bodo veljale za vse subjekte enako in društev ni mogoče izvzeti iz kaznovalne politike, so pa določene v razponu in se njihova višina določa glede na konkretne okoliščine prekrška. Razponi so v okviru predpisane omejitve razponov, kot jih določajo predpisi o prekrških, obenem so enaki kot v predpisih o varstvu okolja, ki ureja podobna družbena razmerja, zato glede na analogijo materije urejanja predlagatelj ocenjuje, da so kazni primerne in niso nesorazmerno visoke. Poleg tega kršitelj, ki ne vloži zahteve za sodno varstvo zoper odločbo o prekršku oziroma plačilni nalog, v skladu s predpisi, ki urejajo prekrške, plača samo polovico izrečene globe
- Pripomba Kolesarske zveze Slovenije, naj bodo zakonsko predpisani pogoji za izdajo dovoljenj za prireditev vožnje s kolesi v naravnem okolju milejši od pogojev za izdajo dovoljenj za prireditev vožnje z motornimi vozili v naravnem okolju se ne sprejme, saj je v obeh primerih vpliv obiskovalcev in spremljajočih aktivnosti ob takšnih prireditvah na naravo enako obremenjujoč, kljub sicer manj obremenjujoče, vplivu same vožnje koles, ki sodelujejo na prireditvi, v primerjavi z motornimi vozili.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

Pri pripravi predloga zakona niso sodelovali zunanji strokovnjaki oziroma pravne osebe.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

Jože Novak, minister za naravne vire in prostor
mag. Miran Gajšek, državni sekretar
dr. Katarina Groznik Zeiler, direktorica Direktorata za naravo

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP in 18/23 – ZDU-1O) se v 1. členu v drugem odstavku za prvim stavkom doda nov stavek, ki se glasi:
»Ukrepi ohranjanja biotske raznovrstnosti so tudi ukrepi za preprečevanje, zmanjšanje in ublažitev škodljivih vplivov namernega in nenamernega vnosa ter širjenja invazivnih tujerodnih vrst.«.

V četrtem odstavku se 1. točka spremeni tako, da se glasi:
»1. Direktiva 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic (UL L št. 20 z dne 26. 1. 2010, str. 7), zadnjič spremenjena z Uredbo (EU) 2019/1010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o uskladitvi obveznosti poročanja na področju zakonodaje, povezane z okoljem, ter spremembi uredb (ES) št. 166/2006 in (EU) št. 995/2010 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 2002/49/ES, 2004/35/ES, 2007/2/ES, 2009/147/ES in 2010/63/EU Evropskega parlamenta in Sveta, uredb Sveta (ES) št. 338/97 in (ES) št. 2173/2005 ter Direktive Sveta 86/278/EGS (UL L št. 170 z dne 25. 6. 2019, str. 115),«.

Za četrtim odstavkom se doda nov, peti odstavek, ki se glasi:
»(5) S tem zakonom se ureja izvajanje Uredbe (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o preprečevanju in obvladovanju vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst (UL L št. 317 z dne 4. 11. 2014, str. 35), zadnjič spremenjene z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2018/968 z dne 30. aprila 2018 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta glede ocen tveganja v zvezi z invazivnimi tujerodnimi vrstami (UL L št. 174 z dne 10. 7. 2018, str. 5), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 1143/2014/EU).«.

2. člen

V 11. členu se za 9. točko doda nova, 10. točka, ki se glasi:
»10. Invazivna vrsta je invazivna tujerodna vrsta iz 2. točke 3. člena Uredbe 1143/2014/EU, ki je:
- invazivna tujerodna vrsta, ki zadeva Unijo, iz 3. točke 3. člena Uredbe 1143/2014/EU,
- invazivna tujerodna vrsta, ki zadeva državo članico, iz 4. točke 3. člena Uredbe 1143/2014/EU,

- invazivna tujerodna vrsta, določena v okviru izrednih ukrepov v skladu s prvim ali četrtim odstavkom 10. člena Uredbe 1143/2014/EU.«.

Dosedanji 10. in 11. točka postaneta 11. in 12. točka.

V dosedanji 12. točki, ki postane 13. točka, se za besedilom »mrtve rastline« doda besedilo »ali dela rastline« in doda nova, 14. točka, ki se glasi:
»14. Ogledovanje in obiskovanje naravne vrednote sta ogledovanje in obiskovanje naravne vrednote ali zavarovanega območja, ki pomenita dostopanje do naravne vrednote ali zavarovanega območja in vstopanje na naravno vrednoto ali zavarovano območje z namenom njegovega spoznavanja in doživljanja ter telesne ali duševne sprostitve ali aktivnosti.«.

Dosedanje 13. do 16. točka postanejo 15. do 18. točka.

Za dosedanjo 17. točko, ki postane 19. točka, se doda nova, 20. točka, ki se glasi:
»20. Raba naravne vrednote je vodenje obiskovanja in ogledovanja naravne vrednote ter izvajanja rekreacijskih ali sprostitvenih aktivnosti ter drugih dejavnosti na naravni vrednoti, zaradi česar se omejijo pravice drugih, če se izvajajo kot pridobitna dejavnost.«.

Dosedanja 18. točka postane 21. točka.

Za dosedanjo 19. točko, ki postane 22. točka, se doda nova, 23. točka, ki se glasi:
»23. Sistem spremljanja je sistem nadzora iz prvega odstavka 14. člena Uredbe 1143/2014/EU.«.

Dosedanje 20. do 25. točka postanejo 24. do 29. točka.

3. člen

Za 14. členom se doda nov, 14.a člen, ki se glasi:

»14.a člen
(izjeme od splošnega varstvenega režima)

(1) Ne glede na prejšnji člen je dovoljeno poškodovati, zastrupiti, vznemirjati, ujeti, odvzeti iz narave ali usmrtiti živali zavarovanih prosto živečih živalskih vrst, ki so določene v predpisu, izdanem na podlagi 81. člena tega zakona, če:
- ni druge zadovoljive možnosti,
- ta ravnanja ne škodujejo ohranitvi ugodnega stanja populacije,
- obstaja razlog zagotavljanja koristi varstva vrst, preprečitve resne škode, zagotavljanja zdravja in varnosti ljudi, doseljevanja ali ponovnega naseljevanja živali, raziskovanja in izobraževanja ali selektivnega odvzema nekaterih živali iz narave.

(2) Ne glede na prejšnji člen je dovoljeno uničiti, odvzeti iz narave, poškodovati ali zbirati zavarovane rastlinske vrste, ki so določene v predpisu, izdanem na podlagi 81. člena tega zakona, če:
- ni druge zadovoljive možnosti,
- ta ravnanja ne škodujejo ohranitvi ugodnega stanja rastlinske vrste na naravnem območju razširjenosti,
- obstaja razlog zagotavljanja koristi varstva vrst, preprečitve resne škode, zagotavljanja zdravja in varnosti ljudi, raziskovanja, izobraževanja, obnovitve populacije, doseljevanja in ponovnega naseljevanja.

(3) Ministrstvo, pristojno za ohranjanje narave (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), z odločbo odredi poseg v zavarovane živalske ali rastlinske vrste iz prvega ali drugega odstavka tega člena po uradni dolžnosti.
(4) Ne glede na prejšnji odstavek se za raziskovanje, izobraževanje, doseljevanje ali ponovno naseljevanje lahko izda odločba po uradni dolžnosti ali na zahtevo stranke. Odločba se izda največ za pet let.
(5) Kadar je poseg iz prvega odstavka tega člena treba izvesti z usmrtitvijo z uporabo strelnega orožja, se ta izvede v skladu s predpisi, ki urejajo lov, in predpisi, ki urejajo orožje, pri čemer so pri usmrtitvi živali dovoljeni tudi poseg in nošenje ter uporaba orožja na nelovni površini, kar se določi v odločbi iz tretjega odstavka tega člena. Izvajalec posega mora na nelovni površini zaradi varnosti in zdravja ljudi zavarovati območje in o tem predhodno obvestiti krajevno policijsko enoto, ki po potrebi neposredno nudi pomoč pri zavarovanju izvedbe ukrepov.
(6) Odločba iz tretjega odstavka tega člena se izda na podlagi strokovnega mnenja, ki ga pripravi organizacija, pristojna za ohranjanje narave, za velike zveri pa Zavod za gozdove Slovenije, pri čemer se je treba pred izdajo strokovnega mnenja o tem posvetovati z organizacijo, pristojno za ohranjanje narave.
(7) Ne glede na tretji odstavek tega člena se lahko usmrtitev zavarovane prosto živeče živalske vrste iz prvega odstavka tega člena izvede brez odločbe, če je najdena žival s takšno poškodbo, zaradi katere ni sposobna preživeti v naravnem okolju.
(8) Kadar je poseg iz prvega odstavka tega člena treba izvesti z usmrtitvijo, se izvedba ukrepa usmrtitve odredi upravljavcu lovišča. Če upravljavec lovišča ne more zagotoviti izvedbe ukrepa usmrtitve, na zaprosilo upravljavca lovišča poseg izvede upravljalec lovišča s posebnim namenom.
(9) Če so izpolnjeni pogoji za nujni ukrep v javnem interesu v skladu z zakonom, ki ureja splošni upravni postopek, ali tem zakonom, se odločba iz tretjega odstavka tega člena lahko izda ustno, brez fizične prisotnosti uradne osebe na terenu, če je z uporabo naprave, ki omogoča prenos slike in zvoka, izvajalca na daljavo mogoče nedvoumno identificirati. V tem primeru pred izdajo ustne odločbe ni treba pridobiti mnenj iz šestega odstavka tega člena.
(10) Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) predpiše podrobnejše pogoje iz prvega in drugega odstavka tega člena, podrobnejšo vsebino vloge in odločbe iz tretjega in četrtega odstavka tega člena ter določi način priprave in podrobnejšo vsebino strokovnega mnenja iz šestega odstavka tega člena.«.

4. člen

V 16. členu se v drugem odstavku besedilo »Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada)« nadomesti z besedo »vlada«.

V tretjem odstavku se besedilo »ministrstvo, pristojno za ohranjanje narave (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo),« nadomesti z besedo »ministrstvo«.

5. člen

V 20. členu se v drugem odstavku črta besedilo »tretjega odstavka«.

Tretji odstavek se črta.

6. člen

V 21. členu se naslov spremeni tako, da se glasi: »(dovoljenje za gojitev živali)«.

Prvi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»(1) Fizična ali pravna oseba, ki namerava gojiti živali domorodnih ali tujerodnih vrst, razen invazivnih vrst, za katere se izda dovoljenje v skladu s 24.č in 24.d členom tega zakona, mora pridobiti dovoljenje za gojitev, ki ga izda ministrstvo.«.

Za petim odstavkom se doda nov, šesti odstavek, ki se glasi:
»(6) Zahteva za izdajo dovoljenja za gojitev iz prvega odstavka tega člena se zavrne, če je posedovanje ali druga oblika ravnanja v povezavi z gojitvijo živali prepovedana po drugih predpisih.«.

7. člen

Za 24. členom se dodajo novi, 24.a do 24.i člen, ki se glasijo:

»24.a člen
(ukrepanje proti invazivnim vrstam)

(1) Za izvajanje drugega odstavka 7. člena Uredbe 1143/2014/EU morajo lastniki zemljišč, osebkov rastlin in živali, prevoznih sredstev, zemljine ali drugih predmetov, ki lahko vsebujejo ali širijo invazivne vrste, ter fizične in pravne osebe, ki jih posedujejo ter uporabljajo (v nadaljnjem besedilu: imetnik), zemljišča, osebke rastlin in živali, prevozna sredstva, zemljino ali druge predmete, ki jih lahko vsebujejo, pregledovati z namenom ugotavljanja pojava in širjenja invazivnih vrst ter ravnati tako, da preprečujejo vnos in širjenje invazivnih vrst.
(2) Imetniki morajo dopustiti izvedbo ukrepov za preprečevanje in obvladovanje vnosa in širjenja invazivnih vrst v skladu z Uredbo 1143/2014/EU in tem zakonom.
(3) Ukrepi iz prejšnjega odstavka se morajo izvajati na način, ki povzroči imetnikom najmanj škode. Imetniki morajo biti o nameri izvedbe teh ukrepov predhodno obveščeni.
(4) Kadar je ukrep za preprečevanje in obvladovanje vnosa in širjenja invazivnih vrst odstranitev, ki jo je treba izvesti z uporabo strelnega orožja, se ukrep izvede s smiselno uporabo predpisov, ki urejajo lov, in v skladu s predpisi, ki urejajo orožje, pri čemer so pri usmrtitvi živali dovoljeni tudi poseg in nošenje ter uporaba orožja na nelovni površini, kar se določi v odločbi v skladu s prvim odstavkom 154.b člena tega zakona. Izvajalec ukrepa mora na nelovni površini zaradi varnosti in zdravja ljudi zavarovati območje in o tem predhodno obvestiti krajevno policijsko enoto, ki po potrebi neposredno nudi pomoč pri zavarovanju izvedbe ukrepov.
(5) Kadar je ukrep za preprečevanje in obvladovanje vnosa in širjenja invazivnih vrst treba izvesti na način lova ali ribolova in pomeni nujni ukrep v javnem interesu, se prepovedi pri opravljanju lova ali ribolova iz zakona, ki ureja divjad in lovstvo, ter predpisov, ki urejajo ribištvo, ne uporabljajo.
(6) Ne glede na predpise, ki urejajo divjad in lovstvo, se lahko ukrepi za preprečevanje in obvladovanje vnosa in širjenja invazivnih vrst izvajajo tudi v času gnezdenja ptic, in sicer na podlagi predhodnih mnenj organizacije, pristojne za ohranjanje narave, in Zavoda za gozdove Slovenije, ki sta zavezujoči.
(7) Ne glede na predpise, ki urejajo vode, se lahko ukrepi za preprečevanje in obvladovanje vnosa in širjenja invazivnih vrst rastlin izvajajo brez vodnega soglasja, če gre za nujni ukrep v javnem interesu, pri čemer ta ne sme negativno vplivati na dobro stanje voda in gre samo za fizično odstranitev brez posegov z mehanizacijo.
(8) Ne glede na predpise, ki urejajo gozdove, se za izvajanje ukrepov za preprečevanje in obvladovanje vnosa in širjenja invazivnih vrst ne uporabljajo prepovedi za gozdni rezervat s strogim varstvenim režimom.
(9) Ne glede na 14. člen tega zakona za invazivne vrste ne velja splošni varstveni režim.

(10) Invazivne tujerodne vrste, ki zadevajo državo članico, iz 4. točke 3. člena Uredbe 1143/2014/EU in ukrepe za izvajanje prvega odstavka 12. člena Uredbe 1143/2014/EU, predpiše vlada z odlokom.

24.b člen
(pristojni organi za izvajanje Uredbe 1143/2014/EU)

(1) Pristojni organ za izvajanje Uredbe 1143/2014/EU je ministrstvo, razen za izvajanje strokovnih nalog, za katere je pristojna organizacija, pristojna za ohranjanje narave.
(2) Ne glede na prejšnji odstavek je pristojni organ za izvajanje 15. člena Uredbe 1143/2014/EU v delu, ki se nanaša na naloge carinskega organa, razen prekrškovnih postopkov, Finančna uprava Republike Slovenije.

24.c člen
(pristojne organizacije za zagotovitev izvajanja ukrepov proti invazivnim vrstam)

(1) Pristojne organizacije za zagotovitev izvajanja ukrepov za preprečitev nenamernega vnosa in širjenja, odstranitve in obvladovanja invazivnih vrst (v nadaljnjem besedilu: izvajalec ukrepov) v skladu z Uredbo 1143/2014/EU so:
1. če gre za invazivne vrste rastlin in nevretenčarjev, ki so v gozdu, ali za invazivne vrste ptic in sesalcev, ki niso divjad in so v loviščih s posebnim namenom, Zavod za gozdove Slovenije v skladu s tem zakonom in predpisi, ki urejajo lovstvo in gozdarstvo;
2. če gre za invazivne vrste rib in rakov v celinskih vodah, Zavod za ribištvo Slovenije, z metodami in orodji v skladu s predpisi, ki urejajo ribištvo;
3. če gre za invazivne vrste rastlin, ki so na vodnih ali priobalnih zemljiščih, ministrstvo, pristojno za vode, v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo, urejanje in rabo voda;
4. če gre za invazivne vrste rastlin v varovalnih pasovih in varovanih območjih javne infrastrukture na zemljiščih v lasti države ali občin, upravljavci te infrastrukture;
5. če gre za invazivne vrste rastlin na javnih občinskih površinah, upravljavci teh javnih površin;
6. če gre za invazivne vrste, ki niso navedene v 1. do 5. točki tega odstavka:
- na zavarovanih območjih upravljavci zavarovanih območij, razen za ukrepe na kmetijskih zemljiščih, na katerih mora uporabnik kmetijskega zemljišča izvajati te ukrepe v skladu s predpisi, ki urejajo kmetijsko politiko;
- zunaj zavarovanih območij in na zavarovanih območjih brez upravljavca, organizacija, pristojna za ohranjanje narave, razen za ukrepe na kmetijskih zemljiščih, na katerih mora uporabnik kmetijskega zemljišča izvajati te ukrepe v skladu s predpisi, ki urejajo kmetijsko politiko.

(2) Izvajalci ukrepov, ki izvajajo javno službo, zagotavljajo izvajanje nalog iz tega člena v okviru javne službe po tem zakonu.
(3) Pristojna organizacija za zagotovitev izvajanja ukrepov prevzema in odstranitve mrtvih osebkov invazivnih vrst živali, ki se ne uporabijo, je izvajalec gospodarske javne službe ravnanja z živalskimi stranskimi proizvodi kategorije 1 in 2, v skladu s predpisi, ki urejajo ravnanje z živalskimi stranskimi proizvodi.
(4) Ne glede na določbe tega člena ukrepe proti invazivnim vrstam izvajajo pristojne organizacije v skladu z načrtovalskimi dokumenti s področja gozdarstva, lovstva in ribištva, če gre za invazivne vrste, ki so vključene v te načrtovalske dokumente.

24.č člen
(dovoljenje za raziskave, ohranjanje *ex situ*, znanstveno proizvodnjo
in poznejšo uporabo v zdravstvene namene)

(1) Če so izpolnjeni pogoji iz 8. člena Uredbe 1143/2014/EU, ministrstvo na zahtevo stranke dovoli raziskave o invazivnih vrstah, njihovo ohranjanje *ex-situ*, znanstveno proizvodnjo in poznejšo uporabo v zdravstvene namene.
(2) Za izvajanje točke b) drugega odstavka 8. člena Uredbe 1143/2014/EU se dejavnost lahko izvaja, če je na podlagi pogodbe o zaposlitvi ali na drugi pravni podlagi zagotovljeno sodelovanje osebe, ki je pooblaščena kot odgovorna oseba za izvajanje stalnega nadzora, načrta ukrepov v primeru pobega ali širjenja invazivne vrste in zagotavlja, da so osebki v zaprtem sistemu.
(3) Za izvajanje točke d) drugega odstavka 8. člena Uredbe 1143/2014/EU se dejavnost lahko izvaja, če je žival označena v skladu s predpisom, ki ureja označevanje prosto živečih vrst v ujetništvu.
(4) Ministrstvo poleg dovoljenja v skladu s šestim odstavkom 8. člena Uredbe 1143/2014/EU izda dokazilo o izdaji dovoljenja kot potrdilo v skladu z zakonom, ki ureja splošni upravni postopek, na obrazcu. Določena polja v dokazilu o izdaji dovoljenja se lahko izpolnijo v slovenskem in angleškem jeziku. Dokazilo o izdaji dovoljenja je treba pridobiti ob vsakokratnem premiku osebkov invazivnih vrst in jih mora stalno spremljati.
(5) Ministrstvo lahko kadar koli začasno ali trajno odvzame dovoljenje za raziskave o invazivnih vrstah, njihovo ohranjanje ex-situ, znanstveno proizvodnjo in poznejšo uporabo v zdravstvene namene in dokazilo o izdaji dovoljenja iz prejšnjega odstavka, če so izpolnjeni pogoji iz petega odstavka 8. člena Uredbe 1143/2014/EU.
(6) Ministrstvo za dovoljenja, izdana v skladu s tem členom in 8. členom Uredbe 1143/2014/EU, na osrednjem spletnem mestu državne uprave objavi podatke iz sedmega odstavka 8. člena Uredbe 1143/2014/EU.

24.d člen
(dovoljenje za opravljanje drugih dejavnosti)

(1) Če so izpolnjeni pogoji iz 9. člena Uredbe 1143/2014/EU, lahko ministrstvo na zahtevo stranke izda tudi dovoljenje in dokazilo o izdaji dovoljenja za opravljanje druge dejavnosti, ki niso dejavnosti iz prvega odstavka 8. člena Uredbe 1143/2014/EU.
(2) Za izdajo dovoljenja in dokazila o izdaji dovoljenja iz prejšnjega odstavka se smiselno uporabljajo določbe 8. člena Uredbe 1143/2014/EU in prejšnjega člena.

24.e člen
(sistem spremljanja)

(1) Za izvajanje prvega odstavka 14. člena Uredbe 1143/2014/EU ministrstvo zagotovi vzpostavitev, vodenje in vzdrževanje sistema spremljanja.
(2) V sistemu spremljanja se vodijo naslednji podatki o posameznih invazivnih vrstah:
1. o navzočnosti in razširjenosti posameznih invazivnih vrst v naravi, vključno s podatki o vzorcih njihovega širjenja in razmnoževanja;
2. o zgodnjem odkritju vnosa ali navzočnosti invazivne vrste, za katere navzočnost v Republiki Sloveniji še ni bila znana, ter o njihovi potrditvi in obveščanju;
3. o sprejetih in izvedenih ukrepih za hitro odstranitev, o njihovi učinkovitosti in vplivih v skladu s 17. členom Uredbe 1143/2014/EU;
4. o sprejetih in izvedenih ukrepih za obvladovanje, o njihovi učinkovitosti in vplivih v skladu z 19. členom Uredbe 1143/2014/EU;
5. o ukrepih za obnovo ekosistemov v skladu z 20. členom Uredbe 1143/2014/EU;
6. o odkritju nepravilnosti pri postopku uradnega nadzora blaga ob vnosu v Evropsko unijo;
7. drugi podatki, potrebni za poročanje v skladu z Uredbo 1143/2014/EU in za upravljanje invazivnih vrst.

(3) Podatke iz prejšnjega odstavka v sistem spremljanja sporočajo pristojni organi in izvajalci ukrepov.
(4) Pristojni organi o kršitvah sproti obveščajo ministrstvo in zanj pripravljajo podatke, ki izhajajo iz opravljanja njihovih nalog, potrebne za poročanje v skladu s 24. členom Uredbe 1143/2014/EU ter za drugo obveščanje Evropske komisije in držav članic v skladu z Uredbo 1143/2014/EU.

24.f člen
(zgodnje odkrivanje in hitra odstranitev v zgodnji fazi razširjenosti)

(1) Podatek o zgodnjem odkritju invazivne vrste na območju ali delu območja Republike Slovenije, na katerem pred tem ni bila navzoča, v sodelovanju z izvajalci ukrepov taksonomsko potrdi organizacija, pristojna za ohranjanje narave, ki v primeru dvoma o pristnosti podatka najdbo preveri na terenu.
(2) O potrditvi zgodnjega odkritja invazivne vrste organizacija, pristojna za ohranjanje narave, obvesti ministrstvo.
(3) Ob potrditvi zgodnjega odkritja invazivne vrste organizacija, pristojna za ohranjanje narave, na podlagi posvetovanja z izvajalci ukrepov pripravi mnenje, v katerem določi predlog ukrepov za hitro odstranitev invazivne vrste in se opredeli tudi glede tehnične zahtevnosti izvedbe ukrepa, ter ga pošlje pristojni inšpekciji.
(4) Za izvajanje četrtega odstavka 18. člena Uredbe 1143/2014/EU organizacija, pristojna za ohranjanje narave, namesto predloga ukrepov za hitro odstranitev pristojni inšpekciji pošlje predlog ukrepov za preprečitev širjenja, če ugotovi, da so izpolnjeni pogoji za odstopanje od hitre odstranitve.

24.g člen
(ocena tveganja in izredni ukrepi)

(1) Če organizacija, pristojna za ohranjanje narave, na podlagi predloga pristojnih organov ali izvajalcev ukrepov ugotovi, da so izpolnjeni pogoji iz prvega odstavka 10. člena Uredbe 1143/2014/EU, zagotovi strokovno podlago s predlogom določitve izrednih ukrepov, ki jo pošlje ministrstvu.
(2) Minister odredi izredne ukrepe iz prejšnjega odstavka.
(3) Za izvajanje drugega odstavka 5. člena in tretjega odstavka 10. člena Uredbe 1143/2014/EU organizacija, pristojna za ohranjanje narave, zagotovi oceno tveganja.

24.h člen
(akcijski načrti)

(1) Enotni akcijski načrt ali niz akcijskih načrtov za prednostne poti vnosa in širjenja ter preprečevanje nenamernega vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo Unijo, v Republiko Slovenijo ali znotraj Republike Slovenije, iz 13. člena Uredbe 1143/2014/EU sprejme minister.
(2) Akcijski načrt ali niz akcijskih načrtov iz prejšnjega odstavka se objavi na osrednjem spletnem mestu državne uprave.

24.i člen
(upravljanje močno razširjenih invazivnih vrst)

Za upravljanje močno razširjenih invazivnih vrst vlada sprejme operativni program v skladu z zakonom, ki ureja varstvo okolja, razen če je njihovo upravljanje že vključeno v posamezne načrtovalske dokumente s področja rabe naravnih virov.«.

8. člen

28.c člen se spremeni tako, da se glasi:

»28.c člen
(javna prireditev vožnje v naravnem okolju)

(1) Ne glede na določbe prvega odstavka prejšnjega člena je v naravnem okolju zunaj območij, ki imajo na podlagi predpisov, ki urejajo ohranjanje narave, poseben status, dovoljeno organizirati javne prireditve vožnje z vozili na motorni pogon v naravnem okolju (v nadaljnjem besedilu: javna prireditev vožnje v naravnem okolju), če je za javno prireditev pridobljeno dovoljenje v skladu s predpisi, ki urejajo javna zbiranja, in tem zakonom (v nadaljnjem besedilu: dovoljenje za prireditev vožnje v naravnem okolju).
(2) V vlogi za izdajo dovoljenja za prireditev vožnje v naravnem okolju je treba poleg podatkov, ki jih določa zakon, ki ureja javna zbiranja, navesti način ureditve in priložiti skico trase, po kateri se namerava organizirati javna prireditev vožnje v naravnem okolju.
(3) Vlogi za izdajo dovoljenja za prireditev vožnje v naravnem okolju je treba priložiti tudi mnenje organizacije, pristojne za ohranjanje narave, v primeru izvedbe javne prireditve vožnje v gozdu pa tudi mnenje Zavoda za gozdove Slovenije o skladnosti s predpisi, ki urejajo gozdove. Mnenjedajalec mora mnenje podati v 30 dneh od prejema popolne zahteve za izdajo mnenja. Mnenje je za organ, pristojen za izdajo dovoljenja za prireditev vožnje v naravnem okolju, zavezujoče.
(4) Organizacija, pristojna za ohranjanje narave izda pozitivno mnenje iz prejšnjega odstavka, če:

1. je kraj javne prireditve vožnje v naravnem okolju, ki vključuje tudi traso za vožnjo v naravnem okolju, dostopen po javnih cestah ali nekategoriziranih cestah, ki se uporabljajo za javni cestni promet;
2. na istem kraju prireditve še nista bili v tekočem koledarskem letu organizirani dve javni prireditvi, pri čemer se za isti kraj prireditve šteje trasa, ki v 50 odstotkih poteka po trasi, kjer je bila v tekočem koledarskem letu že organizirana javna prireditev;
3. se javna prireditev vožnje v naravnem okolju organizira v času, ko so škodljivi vplivi javne prireditve na sestavine biotske raznovrstnosti čim manjši;
4. so vplivi javne prireditve vožnje v naravnem okolju na habitate ogroženih in zavarovanih rastlinskih ali živalskih vrst ali habitatne tipe, ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju, nebistveni za ohranitev teh vrst in habitatnih tipov;
5. se javna prireditev vožnje v naravnem okolju organizira zunaj habitatnih tipov barij in močvirij ter habitatnega tipa oligotrofni mokrotni travniki z modro stožko in sorodnimi združbami;
6. trajanje javne prireditve vožnje v naravnem okolju ne presega treh dni.

(5) Organizacija, pristojna za ohranjanje narave, oziroma Zavod za gozdove Slovenije lahko v mnenju iz tretjega odstavka tega člena določi tudi morebitne pogoje oziroma ukrepe v zvezi z izvedbo javne prireditve vožnje v naravnem okolju (na primer omilitveni ali sanacijski ukrepi), ki se vključijo v izrek dovoljenja za prireditev vožnje v naravnem okolju.
(6) Organizator javne prireditve vožnje v naravnem okolju mora po končani prireditvi prireditveni prostor vrniti v stanje, kakršno je bilo pred javno prireditvijo vožnje v naravnem okolju.«.

9. člen

28.č člen se črta.

10. člen

V 28.d členu se v prvem odstavku besedilo »za hojo ali vožnjo in je za ta namen tudi utrjen« nadomesti z besedilom »z namenom hoje ali vožnje za potrebe kmetijstva, gozdarstva, turizma, planinstva, kolesarstva in konjeništva v skladu s predpisi, ki urejajo ta področja«.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:
»(3) Za organiziranje javnih prireditev voženj s kolesi v naravnem okolju se smiselno uporabljajo določbe 28.c člena tega zakona.«.

11. člen

V 40. členu se za drugim odstavkom doda nov, tretji odstavek, ki se glasi:
»(3) Ne glede na prejšnji odstavek je na podlagi mnenja organizacije, pristojne za ohranjanje narave, dovoljeno poškodovanje ali uničenje naravne vrednote, če je to potrebno za odpravo neposredne nevarnosti za življenje in zdravje ljudi ter premoženje in če ni drugih možnosti, s katerimi bi odpravili neposredno nevarnost za življenje in zdravje ljudi ter premoženje.«.

12. člen

V 44. členu se za tretjim odstavkom doda nov, četrti odstavek, ki se glasi:
»(4) Kadar je naravna vrednota hkrati naravni vir, ki je predmet gospodarske rabe pridobivanja morske soli na tradicionalen način, se šteje, da je s podelitvijo pravice upravljanja in rabe naravne vrednote po tem zakonu izkazana pravica izvajati rudarska dela po zakonu, ki ureja rudarstvo, na zemljiščih, ki so predmet upravljanja in rabe naravne vrednote.«.

13. člen

V 59. členu se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:
»(2) V skladu z aktom o zavarovanju lahko ustanovitelj upravlja zavarovano območje v organizacijski enoti ministrstva oziroma občine ali skupne občinske uprave ali v ta namen ustanovi režijski obrat, javni zavod ali podeli koncesijo za upravljanje.«.

14. člen

63. člen se spremeni tako, da se glasi:

»63. člen
(vpis v zemljiško knjigo)

Zaznambo zavarovanega območja vpiše v zemljiško knjigo sodišče po uradni dolžnosti na podlagi obvestila ministrstva ali lokalne skupnosti, da je bil sprejet akt o zavarovanju, z uveljavitvijo katerega je bilo ustanovljeno zavarovano območje.«.

15. člen

V 84. členu se na koncu prvega odstavka dodata nova dva stavka, ki se glasita: »Predkupno pravico v imenu države na zavarovanem območju, ki ga je ustanovila država, izvaja upravljavec zavarovanega območja, na zavarovanem območju, ki nima upravljavca, pa organizacija, pristojna za ohranjanje narave. Če odkup zadevne nepremičnine ni predviden v veljavnem načrtu upravljanja, programu dela ali pogodbi z ministrstvom, morata upravljavec zavarovanega območja oziroma organizacija, pristojna za ohranjanje narave, pred uveljavitvijo predkupne pravice pridobiti odobritev ministrstva.«.

V drugem odstavku se besedilo »in ministrstvo« nadomesti z besedilom »oziroma organizacijo, pristojno za ohranjanje narave«.

16. člen

Za 84. členom se doda nov, 84.a člen, ki se glasi:

»84.a člen
(predkupna pravica na kmetijskih in gozdnih zemljiščih
na območjih predkupne pravice Natura 2000, ki so zunaj zavarovanih območij)

(1) Na kmetijskih in gozdnih zemljiščih na območjih Natura 2000, ki so zunaj zavarovanih območij, in na katerih je potrebno izvajanje aktivnih ukrepov obnove, ali ki so deli takšnih območij Natura 2000 z največjimi omejitvami rabe (v nadaljnjem besedilu: območje predkupne pravice Natura 2000), predkupno pravico v imenu države za kmetijska zemljišča uveljavlja Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije, za gozdna zemljišča pa družba Slovenski državni gozdovi d. o. o. (v nadaljnjem besedilu: izvajalec predkupne pravice). Ne glede na vrstni red predkupnih upravičencev po zakonu, ki ureja promet s kmetijskimi zemljišči, in zakonu, ki ureja promet z gozdnimi zemljišči, se prednostni vrstni red predkupnih upravičencev glede kmetijskih zemljišč začne s Skladom kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije, glede gozdnih zemljišč pa z družbo Slovenski državni gozdovi d. o. o..
(2) Aktivni ukrepi obnove iz prejšnjega odstavka so zlasti zagotavljanje abiotskih dejavnikov, ki so pogoj za ugodno stanje ohranjenosti vrst in habitatnih tipov, ki so predmet varstva na posamičnem območju Natura 2000 (na primer nizka vsebnost gnojil, zadostna namočenost, samo enkratna košnja, ustrezna zgradba gozda, velik delež stoječe in ležeče odmrle lesne mase). Šteje se, da so največje omejitve rabe iz prejšnjega odstavka predvsem prepoved gnojenja, izsuševanja in večkratne košnje ter omejevanje sečnje.
(3) Izvajalcu predkupne pravice se sredstva za nakup kmetijskih oziroma gozdnih zemljišč na območju predkupne pravice Natura 2000 zagotovijo v finančnem načrtu ministrstva.
(4) Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije ministrstvu enkrat na leto, najpozneje do konca meseca februarja za preteklo leto, poroča o odkupljenih zemljiščih na območju predkupne pravice Natura 2000.
(5) Po pridobitvi lastninske pravice na kmetijskih zemljiščih, ki ležijo na območjih predkupne pravice Natura 2000, lahko Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije ta kmetijska zemljišča odda v odplačni zakup. Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije pred sklenitvijo zakupne pogodbe za kmetijska zemljišča, ki ležijo na območjih predkupne pravice Natura 2000, o nameri oddaje v zakup obvesti ministrstvo in ga zaprosi za mnenje glede zakupnih pogojev. Na podlagi mnenja ministrstva Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije v zakupni pogodbi določi obveznosti glede načina izvajanja aktivnih ukrepov obnove. Zakupodajalec lahko odstopi od zakupne pogodbe, če zakupnik ne izpolnjuje obveznosti, določenih v zakupni pogodbi glede izvajanja aktivnih ukrepov obnove.
(6) Po pridobitvi lastninske pravice na gozdnih zemljiščih, ki ležijo na območjih predkupne pravice Natura 2000, je družba Slovenski državni gozdovi d. o. o. s temi zemljišči dolžna upravljati v skladu z veljavnimi načrti gospodarjenja z gozdovi.
(7) Če zaradi načina izvajanja aktivnih ukrepov obnove ni mogoča oddaja v odplačni zakup v skladu s petim odstavkom tega člena, Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije o tem obvesti ministrstvo. Ministrstvo Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije določi aktivne ukrepe obnove, za katere mora Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije zagotavljati izvajanje v okviru upravljanja s kmetijskim zemljiščem. Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije se sredstva za zagotavljanje izvajanja teh ukrepov zagotovijo v finančnem načrtu ministrstva.

(8) Na podlagi kriterijev iz prvega in drugega odstavka tega člena vlada z odlokom določi območja predkupne pravice Natura 2000.«.

17. člen

V 85. členu se za petim odstavkom doda nov, šesti odstavek, ki se glasi:
»(6) Če ministrstvo v 30 dneh po prejemu zaprosila ne izda ali zavrne izdaje dovoljenja oziroma soglasja iz tega člena, se šteje, da je dovoljenje oziroma soglasje ministrstva k pravnemu poslu dano.«.

18. člen

V 85.a členu se za drugim odstavkom doda nov, tretji odstavek, ki se glasi:
»(3) Če ministrstvo v 30 dneh po prejemu zaprosila ne izda ali zavrne izdaje dovoljenja iz tega člena, se šteje, da je dovoljenje ministrstva k pravnemu poslu dano.«.

19. člen

V 89. členu se v prvem odstavku za besedilom »pridobivanje dohodka« doda besedilo »na dan uveljavitve akta o zavarovanju«.

Četrti odstavek se črta.

Dosedanji peti odstavek postane četrti odstavek.

20. člen

V 90. členu se četrti odstavek spremeni tako, da se glasi:
»(4) Lastnik lahko vloži zahtevo za odkup nepremičnine v dveh letih po uveljavitvi akta o zavarovanju, ki je povzročil omejitev lastninske pravice iz prvega odstavka tega člena.«.

21. člen

V 97. členu se v prvem, drugem in devetem odstavku za besedo »rabe« doda besedilo »in upravljanja«.

22. člen

105. člen se spremeni tako, da se glasi:

»105. člen
(naravovarstveno soglasje in mnenje za gradnjo objekta)

(1) Za gradnjo objekta na območju, ki ima na podlagi predpisov, ki urejajo ohranjanje narave, poseben status, je treba za potrebe izdaje gradbenega ali integralnega gradbenega dovoljenja pridobiti mnenje, v skladu s predpisi, ki urejajo graditev, za gradnjo objekta, za katerega gradbeno dovoljenje ni predpisano, pa pravnomočno naravovarstveno soglasje. Mnenje iz tega odstavka izda organizacija, pristojna za ohranjanje narave, naravovarstveno soglasje pa ministrstvo.
(2) Ne glede na prejšnji odstavek mnenja oziroma naravovarstvenega soglasja ni treba pridobiti, če je nameravana gradnja na stavbnem zemljišču, ki je del enote urejanja prostora,

za katero je v prostorskem aktu izrecno določeno, da na ravni posega pridobivanje mnenj in naravovarstvenega soglasja ni potrebno.
(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena naravovarstvenega soglasja ni treba pridobiti za vzdrževanje objektov in manjšo rekonstrukcijo v skladu s predpisi, ki urejajo graditev.
(4) Ne glede na prvi odstavek tega člena mnenja in naravovarstvenega soglasja ni treba pridobiti, če je tako glede na vrsto ali obseg objekta v povezavi z delom obravnavanega območja določeno v predpisih, ki urejajo ohranjanje narave.
(5) V naravovarstvenem soglasju se lahko določijo pogoji, ki jih mora investitor upoštevati pri nadaljnji rabi objekta, da bi preprečil, zmanjšal ali odstranil škodljive vplive na naravo, ter pogoji, ki jih mora investitor upoštevati v času gradnje.
(6) Naravovarstveno soglasje preneha veljati, če se poseg, zaradi katerega je bilo soglasje dano, ne začne izvajati v petih letih po njegovi pravnomočnosti. Mnenje organizacije, pristojne za ohranjanje narave, preneha veljati, če zahteva za izdajo gradbenega dovoljenja ni vložena v petih letih po njegovi izdaji.
(7) Če je za gradnjo objekta iz prvega odstavka tega člena predpisan postopek presoje vplivov na okolje v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja, se namesto naravovarstvenega soglasja izda okoljevarstveno soglasje.«.

23. člen

Za 105. členom se doda nov, a105.a člen, ki se glasi:

»a105.a člen
(naravovarstveni in projektni pogoji za gradnjo objekta)

(1) Investitor lahko pridobi naravovarstvene pogoje za gradnjo objekta, ki jih izda ministrstvo, oziroma projektne pogoje, ki jih izda organizacija, pristojna za ohranjanje narave, v skladu s predpisi, ki urejajo graditev.
(2) Naravovarstveni pogoji prenehajo veljati, če v petih letih po njihovi izdaji ni vložena vloga za pridobitev naravovarstvenega soglasja. Projektni pogoji prenehajo veljati, če v petih letih po njihovi izdaji ni vložena vloga za izdajo mnenja ali vloga za izdajo integralnega gradbenega dovoljenja.«.

24. člen

Naslov 105.a člena se spremeni tako, da se glasi:
»(presoja sprejemljivosti posegov v okviru gradbenega dovoljenja, integralnega gradbenega dovoljenja, okoljevarstvenega soglasja ali naravovarstvenega soglasja)«.

Prvi odstavek se spremeni tako, da se glasi:
»(1) Če je za gradnjo objekta treba izvesti presojo sprejemljivosti posega v naravo, se ta izvede v postopku izdaje gradbenega dovoljenja, integralnega gradbenega dovoljenja, okoljevarstvenega soglasja ali naravovarstvenega soglasja.«.
V drugem odstavku se beseda »Ministrstvo« nadomesti z besedilom »Pristojni upravni organ za izdajo dovoljenj in soglasij iz prejšnjega odstavka«.

25. člen

V 108. členu se v prvem odstavku v 2. točki pika nadomesti z besedo »in« ter doda nova 3. točka, ki se glasi:
»3. ugotavljanje navzočnosti in razširjenosti novih in že naseljenih invazivnih vrst v skladu s 14. členom Uredbe 1143/2014/EU.«.

26. člen

110. člen se spremeni tako, da se glasi:

»110. člen
(informacijski sistem za naravo)

(1) Za izvajanje nalog in omogočanje nadgradnje elektronskega poslovanja na področju ohranjanja narave ministrstvo zagotavlja vodenje informacijskega sistema za naravo in njegovo povezovanje z drugimi informacijskimi sistemi.
(2) Informacijski sistem za naravo vsebuje zbirke podatkov:
- o stanju ohranjenosti narave,
- o območjih, ki imajo na podlagi tega zakona ali ratificiranih objavljenih mednarodnih sporazumov poseben status,
- o naravnih vrednotah,
- o sprejetih ukrepih varstva naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti,
- o oškodovancih, izvedenih zaščitah in ukrepih ter sklenjenih sporazumih o odškodninah,
- o izdanih pooblastilih za naravovarstvene in prostovoljne nadzornike ter register jamskih vodnikov na podlagi zakona, ki ureja varstvo podzemnih jam, in
- ki se vodijo zaradi izvajanja tega zakona in predpisov, izdanih na njegovi podlagi, predpisov EU in ratificiranih objavljenih mednarodnih pogodb.
(3) Državni organi, občine in druge pravne osebe javnega prava, poslovni subjekti pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava iz zakona, ki ureja dostop do informacij javnega značaja, morajo podatke iz drugega odstavka tega člena in druge podatke s področja ohranjanja narave, o katerih se vodijo zbirke podatkov na podlagi tega zakona v treh mesecih po nastanku ali prejemu teh podatkov posredovati ministrstvu v obliki, ki jo ministrstvo objavi na osrednjem spletnem mestu državne uprave.
(4) Podrobnejšo vsebino in način vodenja informacijskega sistema za naravo predpiše vlada.«.

27. člen

V 111. členu se v drugem odstavku:
- 8. točka spremeni tako, da se glasi:
  »8. zagotavlja vodenje zbirk podatkov s področja ohranjanja narave v informacijskem sistemu za naravo,« in
- 13. točka spremeni tako, da se glasi:
  »13. izvaja Uredbo 1143/2014/EU,«.

28. člen

Za 111. členom se doda nov, 111.a člen, ki se glasi:

»111.a člen
(posebni delovni pogoji)

Zaradi stalnega zagotavljanja izdaje odločbe iz tretjega odstavka 14.a člena tega zakona in izvajanja nadzora v zvezi z zgodnjim odkritjem invazivne vrste iz 154.b člena tega zakona se javnemu uslužbencu določi pripravljenost na domu. Pripravljenost na domu se ne všteva v tedensko ali mesečno delovno obveznost. Če mora javni uslužbenec v času pripravljenosti na domu dejansko delati, se te ure vštevajo v število ur tedenske ali mesečne delovne obveznosti

ali kot delo, opravljeno preko polnega delovnega časa. Javni uslužbenec je za stalno pripravljenost na domu upravičen do dodatka.«.

29. člen

V 112. členu se črta 1. točka.

Dosedanji 2. in 3. točka postaneta 1. in 2. točka.

30. člen

V 117. členu se na koncu prvega odstavka pika nadomesti z vejico in dodajo nove, 18., 19., 20., 21., 22. in 23. točka, ki se glasijo:
»18. pripravlja mnenja in strokovne podlage z ukrepi za invazivne vrste,
19. izdeluje ocene tveganja in taksonomsko potrjuje invazivne vrste,
20. sklepa pogodbe o varstvu naravnih vrednot iz 47. člena tega zakona, razen na zavarovanih območjih z upravljavcem,
21. izvaja ukrepe za preprečitev nenamernega vnosa in širjenja, odstranitve in obvladovanja invazivnih vrst,
22. sklepa pogodbe o skrbništvu naravne vrednote iz 48. člena tega zakona, razen na zavarovanih območjih z upravljavcem,
23. uveljavlja predkupno pravico v imenu države.«.

31. člen

V 130. členu se v drugem odstavku črta beseda »neposredno«.

Tretji odstavek se črta.

Dosedanji četrti do osmi odstavek postanejo tretji do sedmi odstavek.

32. člen

V 133. členu se v drugem odstavku pika na koncu 17. točke nadomesti s podpičjem in dodata novi 18. in 19. točka, ki se glasita:
»18. uveljavlja predkupno pravico v imenu države;
19. zagotavlja izvajanje ukrepov za preprečitev nenamernega vnosa in širjenja, odstranitve in obvladovanja invazivnih vrst.«.

33. člen

Za 136. členom se doda nov, 136.a člen, ki se glasi:

»136.a člen
(interventno ukrepanje)

(1) Upravljavci lovišč izvajajo interventne ukrepe v primeru neposrednega ogrožanja, ki ga povzročajo velike zveri, po prejemu obvestila centra za obveščanje, policije ali druge fizične ali pravne osebe o neposrednem ogrožanju, ki ga povzročajo velike zveri in odločbe ministrstva iz 14.a člena tega zakona, kadar je ta predpisana. Pristojne službe centra za obveščanje ali policije ob prejetem klicu o tem najprej obvestijo odgovorno osebo pristojnega upravljavca lovišča, glede na njegovo krajevno pristojnost.

(2) Neposredno ogrožanje, ki ga povzročajo velike zveri, je izkazano v primerih neposrednega napada na človeka ali ogrožanja zdravja in varnosti ljudi.
(3) Interventni ukrepi iz prvega odstavka tega člena so zlasti:
- terenski ogled in preveritev stanja;
- plašenje živali;
- zasledovanje ranjene živali s psom krvoslednikom;
- usmrtitev živali.

(4) Če upravljavec lovišča ne more zagotoviti izvedbe ukrepa usmrtitve, na zaprosilo upravljavca lovišča poseg izvede upravljalec lovišča s posebnim namenom.
(5) Osebe, ki sodelujejo pri interventnem ukrepanju v skladu s tem členom, morajo imeti opravljen lovski izpit. Lovsko orožje oziroma orožje za omamljanje živali se uporablja v skladu s predpisi, ki urejajo orožje, in na način, ki neposredno ne ogroža zdravja in varnosti ljudi.
(6) Kadar je interventni ukrep treba izvesti z usmrtitvijo z uporabo strelnega orožja, se ukrep izvede v skladu s predpisi, ki urejajo lov, in predpisi, ki urejajo orožje, pri čemer so pri usmrtitvi živali dovoljeni tudi poseg in nošenje ter uporaba orožja na nelovni površini, kar se določi v odločbi iz tretjega odstavka 14.a člena tega zakona. Izvajalec interventnega ukrepa mora na nelovni površini zaradi varnosti in zdravja ljudi zavarovati območje in o tem predhodno obvestiti krajevno policijsko enoto, ki po potrebi neposredno nudi pomoč pri zavarovanju izvedbe interventnih ukrepov.
(7) Po končani izvedbi interventnih ukrepov upravljavec lovišča o izvedenih ukrepih poroča ministrstvu in o tem vodi evidenco, ki vsebuje podatke o pravni podlagi za izvedbo interventnega ukrepa, o osebi, ki je izvedla ukrep (ime in priimek), natančno lokacijo (veljavni državni koordinatni sistem), datum (dan, mesec, leto) in uro izvedbe interventnega ukrepa ter podatke o živali (teža, spol, velikost).
(8) Stroške izvedbe interventnih ukrepov (na primer kilometrina in dnevnica v primeru izostanka od dela, morebitni stroški najema vodnika psa krvoslednika ali lovskega čuvaja iz drugega lovišča) nosi ministrstvo.
(9) Ministrstvo upravljavcem lovišč, ki izvajajo interventne ukrepe, zagotovi zavarovanje odgovornosti, nezgodno zavarovanje ter zavarovanje odgovornosti za smrt ali poškodovanje lovskih psov krvoslednikov.
(10) Policija, upravljavci cest in veterinarsko - higienska služba morajo o trku velike zveri z vozili v prometu in o najdbi ranjene ali poginule velike zveri na cestišču pred njeno odstranitvijo obvestiti center za obveščanje, ki o tem obvesti upravljavca lovišča oziroma lovišča s posebnim namenom.«.

34. člen

149. člen se spremeni tako, da se glasi:

»149. člen
(plačilo za ogledovanje in obiskovanje naravne vrednote)

(1) Ogledovanje in obiskovanje naravne vrednote sta brezplačna.
(2) Ne glede na prejšnji odstavek se za ogledovanje in obiskovanje naravne vrednote lahko zaračuna plačilo, če:
- se za namen ogledovanja in obiskovanja naravne vrednote izvajajo zahtevne ureditve (na primer galerije, mostovži, osvetlitev v podzemni jami, varovalne ureditve, brez katerih obiskovanje ni mogoče, ni varno ali bi bil brez njih negativni vpliv na naravo večji),
- se zaradi množičnega ogledovanja in obiskovanja naravne vrednote izvajajo ukrepi za usmerjanje ogledovanja in obiskovanja ter uravnavanje števila obiskovalcev z nosilno zmogljivostjo naravne vrednote ali

- se zaradi preobremenjenosti z motornim prometom izvajajo ukrepi za urejanje mirujočega prometa.

(3) Plačilo za ogledovanje in obiskovanje naravne vrednote se lahko zaračuna v obliki:
- plačila za obisk na obiskovalca ali motorno vozilo (v nadaljnjem besedilu: plačilo za obisk) ali
- plačila za parkiranje motornega vozila na površini za mirujoči promet, ki je namenjena obiskovanju naravne vrednote in je kot taka opredeljena z občinskim prostorskim aktom (v nadaljnjem besedilu: plačilo za parkiranje).

(4) Plačilo za ogledovanje in obiskovanje naravne vrednote se določi kot seštevek:
- plačila za nadomestilo upravičenih stroškov za ureditve in aktivnosti v zvezi z ogledovanjem in obiskovanjem naravne vrednote (v nadaljnjem besedilu: nadomestilo upravičenih stroškov) in
- plačila za varstvo naravnih vrednot ter upravljanje zavarovanih območij, ureditve in aktivnosti, povezane z ogledovanjem in obiskovanjem na območju lokalne skupnosti, na kateri je naravna vrednota, ali za dostop do nje (v nadaljnjem besedilu: lokalno okolje) ter za spodbujanje trajnostnega razvoja, s katerim se prispeva k varstvenim ciljem zavarovanega območja (v nadaljnjem besedilu: plačilo za naravo in lokalno okolje).

(5) Višina nadomestila upravičenih stroškov se določi tako, da se načrtovani upravičeni stroški, zmanjšani oziroma povečani za presežek oziroma primanjkljaj zbranih plačil za obisk iz prejšnjega letnega ali večletnega obdobja, delijo s številom obiskovalcev oziroma vozil iz prejšnjega letnega ali večletnega obdobja ali s številom obiskovalcev, kot jih dopušča nosilna zmogljivost naravne vrednote, oziroma številom vozil, kot jih dopuščajo razpoložljiva parkirna mesta.

(6) Plačilo za naravo in lokalno okolje znaša največ toliko, kot znaša nadomestilo upravičenih stroškov, pri čemer je plačilo za naravo in lokalno okolje obratno sorazmerno z višino zagotovljenih javnih sredstev za uresničevanje javnega interesa varstva naravnih vrednot.

(7) Ne glede na prejšnji odstavek lahko znaša plačilo za naravo in lokalno okolje več kot znaša nadomestilo upravičenih stroškov, če:
- je za obisk potrebna plezalna, jamarska ali druga podobna posebna oprema, ki omogoča obisk na drugačen način kot s hojo, ali
- je za dostop do naravne vrednote organiziran skupinski prevoz.

(8) Obiskovalcem se omogoči brezplačni obisk naravne vrednote najmanj dva dneva na leto.

(9) Pogojevanje ogledovanja in obiskovanja naravne vrednote z vodenjem ni dovoljeno, razen izjemoma, če je zaradi varstva naravne vrednote, zavarovanega območja ali varnosti obiskovalcev tako določeno s predpisom, izdanim na podlagi tega zakona.

(10) Upravičene stroške iz prve alineje četrtega odstavka tega člena, metodologijo njihovega izračuna, podrobnejša pravila v zvezi s plačili za ogledovanje in obiskovanje naravne vrednote ter delitev zbranih sredstev iz 149.č člena tega zakona predpiše minister.«.

35. člen

Za 149. členom se dodajo novi, 149.a do 149.e člen, ki se glasijo:

»149.a člen
(odločitev o zaračunavanju plačila za obisk)

(1) Odločitev o zaračunavanju plačila za obisk za naravno vrednoto državnega pomena ali zavarovano območje, ki ga je ustanovila država, sprejme s sklepom minister, za naravno vrednoto lokalnega pomena ali zavarovano območje, ki ga je ustanovila lokalna skupnost, pa župan, če:
- gre za primere iz prve ali druge alineje drugega odstavka prejšnjega člena in

- stroški dela za zaračunavanje plačila znašajo manj kot polovico drugih upravičenih stroškov.

(2) Minister oziroma župan s sklepom iz prejšnjega odstavka določi višino povprečnega plačila za obisk za letno ali večletno obdobje, pri čemer se posebej prikaže povprečno plačilo za naravo in lokalno okolje.

(3) Plačilo za obisk se lahko določi po različnih skupinah obiskovalcev (otroci, odrasli, upokojeni, družine ali druge skupine), glede na letni čas ali drugače, pri čemer se s plačili, ki so višja od povprečnega plačila za obisk, uravnajo plačila, ki so nižja od povprečnega plačila za obisk.

(4) Sklep ministra iz prvega odstavka tega člena se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, sklep župana iz prvega odstavka tega člena pa na način, ki je z zakonom, ki ureja lokalno samoupravo, določen za objavo predpisov občine.

149.b člen
(upravičenec za zaračunavanje plačila za obisk)

(1) Plačilo za obisk lahko obiskovalcem zaračunava upravičenec za zaračunavanje plačila za obisk, ki je:

- upravljavec zavarovanega območja ali
- izvajalec pogodbenega varstva iz 47. člena tega zakona ali skrbnik iz 48. člena tega zakona, če je ta javni zavod in je tako določeno v pogodbi o varstvu ali v pogodbi o skrbništvu naravne vrednote, ki jo je ta predhodno sklenil z upravljavcem zavarovanega območja.

(2) Upravičenec za zaračunavanje plačila za obisk mora letno najpozneje do konca februarja naslednjega leta javno objaviti znesek zbranih plačil za obisk iz prejšnjega leta in njihovo porabo po namenih.

149.c člen
(namenskost porabe zbranih sredstev s plačili za ogledovanje in obiskovanje)

Sredstva, zbrana s plačili za ogledovanje in obiskovanje, se lahko porabijo za naslednje namene:

1. nadomestitev upravičenih stroškov, kadar ti niso pokriti iz javnih ali drugih sredstev (na primer donacije);
2. upravljanje zavarovanega območja v skladu z letnim programom upravljanja zavarovanega območja;
3. vzpostavljanje in vzdrževanje ureditev za varstvo ter ogledovanje in obiskovanje naravnih vrednot;
4. izvajanje ureditev ali aktivnosti, povezanih z ogledovanjem in obiskovanjem naravne vrednote, v lokalnem okolju, ki pripomorejo k zmanjšanju vplivov na naravno in bivalno okolje, ter spodbujanje trajnostnega razvoja, s katerim se prispeva k varstvenim ciljem zavarovanega območja;
5. obnovitev poškodovanih ali uničenih delov narave ali odpravo dejavnikov, ki ogrožajo naravno vrednoto;
6. spodbujanje trajnostne mobilnosti in subvencioniranje skupinskega prevoza.

149.č člen
(delitev zbranih sredstev iz plačil za ogledovanje in obiskovanje)

(1) Sredstva, zbrana s plačili za ogledovanje in obiskovanje, zmanjšana za nadomestilo upravičenih stroškov, so prihodek upravljavca zavarovanega območja v deležu 75 odstotkov in lokalne skupnosti ali več lokalnih skupnosti v deležu 25 odstotkov.

(2) Lokalni skupnosti iz prejšnjega odstavka pripada delež sredstev, če je naravna vrednota na območju lokalne skupnosti, če obisk naravne vrednote na lokalno skupnost vpliva ali če v posamezni lokalni skupnosti obstajajo dejavniki, ki ogrožajo naravno vrednoto.
(3) Sredstva iz prejšnjega odstavka se dodelijo lokalni skupnosti na podlagi sporazuma, ki ga lokalna skupnost sklene z upravljavcem zavarovanega območja. S tem sporazumom se določi tudi namenska poraba sredstev v skladu s prejšnjim členom.
(4) Kadar sredstva iz drugega ali tretjega odstavka tega člena pripadajo več lokalnim skupnostim, se deleži po lokalnih skupnostih v sporazumu iz prejšnjega odstavka določijo glede na:

- delež površine naravne vrednote v posamezni lokalni skupnosti (50 odstotkov uteži),
- število dostopnih pešpoti od površin za mirujoči promet do naravne vrednote v posamezni lokalni skupnosti ali obstoj dejavnikov ogrožanja naravne vrednote, ki izvirajo iz posamezne lokalne skupnosti (50 odstotkov uteži).

(5) Upravičenec za zaračunavanje plačila za ogledovanje in obiskovanje nakaže pripadajoča sredstva lokalni skupnosti oziroma upravljavcu zavarovanega območja na podlagi sporazuma iz tretjega odstavka tega člena zadnji delovni dan v mesecu januarju za preteklo leto.
(6) Ne glede na prvi odstavek tega člena so zbrana sredstva, zmanjšana za nadomestilo upravičenih stroškov, ki pripadajo lokalni skupnosti ali več lokalnim skupnostim, prihodek upravljavca zavarovanega območja, če lokalna skupnost, po predhodnem usklajevanju z upravljalcem, ne izkaže potrebe za porabo sredstev po namenih iz prejšnjega člena.

149.d člen
(plačilo za parkiranje)

(1) Plačilo za parkiranje se na površini za mirujoči promet, ki je za namen ogledovanja in obiskovanja naravne vrednote opredeljena z občinskim prostorskim aktom in načrtom upravljanja zavarovanega območja, zaračunava v višini, ki jo na predlog osebe, ki namerava zaračunavati plačilo za parkirnino, na podlagi predhodnega mnenja upravljavca zavarovanega območja, s sklepom potrdi minister.
(2) Oseba, ki zaračunava plačilo za parkiranje, mora letno, najpozneje do konca februarja naslednjega leta javno objaviti znesek zbranih plačil za parkiranje iz prejšnjega leta ter njihovo porabo po namenih.
(3) Sklep ministra iz prvega odstavka tega člena se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

149.e člen
(organizirano pridobitno ogledovanje ogroženih
zavarovanih prosto živečih živalskih vrst)

Organizirano pridobitno ogledovanje ogroženih zavarovanih prosto živečih živalskih vrst v naravi je dovoljeno le ob predhodni odobritvi upravljavca zavarovanega območja in upravljavca lovišča.«.

36. člen

151. člen se spremeni tako, da se glasi:

»151. člen
(inšpekcijski nadzor)

(1) Inšpekcijski nadzor nad izvrševanjem določb tega zakona in predpisov, konkretnih upravnih aktov oziroma ukrepov, izdanih na njegovi podlagi, izvajajo inšpektorji, pristojni za ohranjanje narave.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek izvajajo inšpekcijski nadzor nad izvrševanjem določb tega zakona, ki urejajo invazivne vrste, poleg inšpektorjev, pristojnih za ohranjanje narave, tudi:
– lovski inšpektorji za invazivne vrste živali, ki so divjad, ter za invazivne vrste sesalcev in ptic, ki jih je treba odstraniti s strelnim orožjem,
– ribiški inšpektorji za invazivne vrste živali, ki so opredeljene kot ribolovni vir in
– inšpektorji, pristojni za vode za invazivne vrste rastlin na vodnih ali priobalnih zemljiščih.
(3) Inšpekcija za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin izvaja nadzor nad vnosom invazivnih vrst v Evropsko unijo. O ugotovljeni neskladnosti obvesti inšpektorat, pristojen za ohranjanje narave.
(4) Ne glede na prvi odstavek tega člena inšpekcijski nadzor nad izvrševanjem določb tega zakona in predpisov, konkretnih upravnih aktov oziroma ukrepov, izdanih na njegovi podlagi, ki se nanašajo na vožnjo z vozili na motorni pogon v naravnem okolju, izvajajo poleg inšpektorjev, pristojnih za ohranjanje narave tudi lovski, ribiški in kmetijski inšpektorji.
(5) Inšpekcijski nadzor nad izvrševanjem določb tega zakona, ki se nanašajo na zaračunavanje plačil za obiskovanje naravne vrednote državnega pomena in zavarovanega območja, ki ga ustanovi država, izvajajo inšpektorji, pristojni za ohranjanje narave. Inšpekcijski nadzor nad izvrševanjem določb tega zakona, ki se nanašajo na zaračunavanje plačil za obisk naravne vrednote lokalnega pomena in zavarovanega območja, ki ga ustanovi lokalna skupnost, izvajajo občinske in medobčinske redarske službe.
(6) Nadzor nad izvrševanjem določb tega zakona in predpisov, konkretnih upravnih aktov oziroma ukrepov, izdanih na njegovi podlagi, ki se nanašajo na delovna področja drugih ministrstev, izvajajo tudi inšpektorji, pristojni za nadzor teh delovnih področij, v skladu z zakonom.
(7) Za inšpektorja, pristojnega za ohranjanje narave, je lahko imenovana oseba, ki izpolnjuje pogoje, določene s predpisi, ki urejajo pogoje za javne uslužbence, in s predpisi, ki urejajo inšpekcijski nadzor, ter ima ustrezno izobrazbo, pridobljeno po študijskih programih za pridobitev najmanj ravni prve stopnje v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, in najmanj štiri leta delovnih izkušenj s področja varstva naravnih dobrin ali varstva narave.«.

37. člen

V 153. členu se v prvem odstavku 4., 5., 6., 7. in 8. točka spremenijo tako, da se glasijo:
»4. odrediti prepoved izvajanja dejavnosti, če se ta izvaja brez pridobljene pravice za rabo dela narave ali v nasprotju s pogoji za izvajanje rabe, določene s tem zakonom;
5. odrediti prepoved izvajanja ureditve za rabo, če se ta izvaja brez dovoljenja za poseg v naravo za ureditev dela narave oziroma v nasprotju z njim;
6. odrediti trajni ali začasni odvzem živali, če se z njimi ravna v nasprotju z določbami tega zakona in na njegovi podlagi izdanimi predpisi, in njihovo izročitev zatočišču;
7. odrediti trajni ali začasni odvzem rastlin, če se z njimi ravna v nasprotju z določbami tega zakona in na njegovi podlagi izdanimi predpisi, in njihovo uničenje, izročitev ali prodajo;
8. v naravnem okolju ustaviti kolo ali vozilo na motorni pogon, ki vozi v nasprotju z določbami tega zakona in prepovedati njegovo nadaljnjo vožnjo;«.

Drugi in tretji odstavek se črtata.

Dosedanji četrti odstavek postane drugi odstavek.

Peti odstavek se črta.

38. člen

153.a člen se črta.

39. člen

V 153.b členu se za besedo »pogon« doda besedilo »in kolesi«.

40. člen

Za 154. členom se dodajo novi, 154.a, 154.b in 154.c člen, ki se glasijo:

»154.a člen
(ukrepi inšpektorja pri invazivnih vrstah)

(1) Če pristojni inšpektor ugotovi, da gre za nedovoljena ravnanja iz točk a) do g) prvega odstavka 7. člena Uredbe 1143/2014/EU, odredi prenehanje teh ravnanj, za osebke invazivnih vrst pa odredi trajni odvzem in usmrtitev oziroma uničenje na stroške zavezanca.
(2) Če pristojni inšpektor ugotovi, da gre za nedovoljeno ravnanje iz točke h) prvega odstavka 7. člena Uredbe 1143/2014/EU, odredi izvedbo ukrepov za odstranitev ali obvladovanje invazivne vrste in odpravo škodljivih posledic.
(3) Če pristojni inšpektor ugotovi, da fizična ali pravna oseba ne izpolnjuje obveznosti v zvezi izdanim dovoljenjem iz 24.č in 24.d člena tega zakona, izdanega v skladu z 8. ali 9. členom Uredbe 1143/2014/EU, odredi ukrepe za odpravo nepravilnosti in pomanjkljivosti, pri čemer rok za odpravo nepravilnosti in pomanjkljivosti ne sme biti daljši od treh mesecev. Če nepravilnosti in pomanjkljivosti v določenem roku niso odpravljene, odredi trajni odvzem invazivnih vrst in njihovo usmrtitev oziroma uničenje na stroške zavezanca.
(4) Pristojni inšpektor lahko namesto usmrtitve odredi predajo osebkov invazivnih vrst živali ustanovi, ki ima dovoljenje v skladu z 8. ali 9. členom Uredbe 1143/2014/EU, ali izpolnjuje pogoje za živalski vrt po predpisih, ki urejajo ohranjanje narave, če jih je ta do konca njihovega življenja pripravljena sprejeti na svoje stroške ali na podlagi sklenjenega dogovora na stroške zavezanca in jih zadrževati v zaprtem sistemu, kjer so uvedeni vsi primerni ukrepi za zagotovitev, da razmnoževanje in pobeg nista mogoča.
(5) Če so izpolnjeni pogoji iz tretjega stavka drugega odstavka 19. člena Uredbe 1143/2014/EU, pristojni inšpektor posestniku invazivne tujerodne vrste, ki zadeva Unijo, ki opravlja dejavnost, zaradi katere je bilo potrebno posedovanje rastlinske vrste (na primer botanični vrtovi, javni parki) določitvijo vrste, ki zadeva Unijo, v skladu z Uredbo 1143/2014/EU, ki je na v Sloveniji že močno razširjena, na podlagi mnenja organizacije, pristojne za ohranjanje narave, odredi ukrepe za preprečevanje širjenja invazivne vrste, ki zadeva Unijo. Trajanje ukrepov se določi na podlagi prostega preudarka inšpektorja, upoštevajoč pričakovano življenjsko dobo posamezne invazivne vrste.

154.b člen
(ukrepi inšpektorja pri zgodnjem odkritju invazivne vrste)

(1) Pristojni inšpektor v primeru zgodnjega odkritja invazivne vrste na podlagi predhodno pridobljenega strokovnega mnenja zavoda, odredi izvedbo ukrepov za njeno hitro odstranitev ter določi način odstranitve in izvajalca ukrepov.
(2) Če je povzročitelj vnosa invazivne vrste znan, pristojni inšpektor odredi odstranitev povzročitelju vnosa invazivne vrste in o tem obvesti lastnika zemljišča. Če povzročitelj vnosa invazivne vrste ni znan, pristojni inšpektor odredi odstranitev invazivne vrste lastniku zemljišča.
(3) Ne glede na prejšnji odstavek pristojni inšpektor odredi odstranitev invazivne vrste izvajalcu ukrepov iz prvega odstavka 24.c člena tega zakona, če je odstranitev invazivne vrste tehnično

zahtevna in zahteva posebno strokovno usposobljenost. Pristojni inšpektor o tem obvesti lastnika zemljišča.
(4) Stroške odstranitve invazivne vrste krije povzročitelj vnosa invazivne vrste. Če povzročitelj vnosa invazivne vrste ni znan, stroške odstranitve invazivne vrste krije lastnik zemljišča, razen v primeru iz prejšnjega odstavka, ko stroške odstranitve krije javna služba v okviru stroškov upravljavskih nalog. Če pristojni inšpektor naknadno odkrije povzročitelja vnosa invazivne vrste, o tem izda odločbo in povzročitelju naloži povrnitev stroškov odstranitve, ki so nastali izvajalcu ukrepov iz prejšnjega odstavka.
(5) Kadar je treba ukrepati hitro, ker je verjetno hitro širjenje invazivne vrste, se štejejo ti ukrepi za nujne ukrepe v javnem interesu, ki jih ni mogoče odlagati, v skladu s predpisom, ki ureja splošni upravni postopek. Če so izpolnjeni pogoji za nujni ukrep v javnem interesu po predpisu, ki ureja splošni upravni postopek, ali po tem zakonu, se odločba lahko izda ustno, če je z uporabo naprave, ki omogoča prenos slike in zvoka, zavezanca na daljavo mogoče nedvoumno identificirati.

154.c člen
(uradni nadzor nad uvozom
invazivnih vrst iz tretjih držav)

(1) Za uvoz invazivnih vrst iz tretjih držav mora uvoznik oziroma njegov zastopnik podati predhodno uradno obvestilo v skladu s predpisi, ki urejajo uradni nadzor na področju živil, krme, zdravja in dobrobiti živali ter zdravja rastlin in fitofarmacevtskih sredstev na mejnih kontrolnih točkah prvega vstopa v Evropsko unijo ter obvestilu priložiti dokazilo o dovoljenju iz 6. točke 8. člena Uredbe 1143/2014/EU.
(2) Stroški, ki nastanejo med uradnim nadzorom, vključno s stroški identifikacije invazivne vrste in stroški ukrepov, ki nastanejo zaradi kakršnekoli neskladnosti pri uvozu v Evropsko unijo, bremenijo izvajalca dejavnosti, ki je odgovoren za pošiljko, ali njegovega zastopnika.
(3) Inšpekcija, pristojna za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, izvaja nadzor nad vnosom invazivnih vrst živali in rastlin v Evropsko unijo na mejnih kontrolnih točkah prvega vstopa v Evropsko unijo, ki so določene za nadzor pošiljk v skladu s predpisi, ki urejajo izvajanje uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti za zagotovitev uporabe zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmacevtskih sredstvih. Inšpekcija, pristojna za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin v primeru ugotovljenih neskladnosti o tem obvesti inšpektorja, pristojnega za ohranjanje narave.
(4) Če Finančna uprava Republike Slovenije v okviru svojih pristojnosti sumi, da pošiljka ni v skladu s predpisi, ali v primeru potrebe po uradnem nadzoru iz 15. člena Uredbe 1143/2014/EU zunaj mejnih kontrolnih točk, Finančna uprava Republike Slovenije začasno zadrži blago in o tem obvesti inšpektorja, pristojnega za ohranjanje narave.«.

41. člen

V 155. členu se v tretjem odstavku besedilo »prvega odstavka 153.a« nadomesti z besedilom »drugega odstavka 161.c«.

V dvanajstem odstavku se v prvi alineji za besedo »pogon« dodata vejica in besedilo »voznika kolesa ali drugega vozila«.

Za dvanajstim odstavkom se dodajo novi, trinajsti do sedemnajsti odstavek, ki se glasijo:
»(13) Naravovarstveni nadzornik lahko prepove nadaljevanje kršitve, ki je bila ugotovljena pri nadzoru tega zakona in na njegovi podlagi izdanih predpisov.
(14) Naravovarstveni nadzorniki lahko za potrebe izvajanja pooblastil, ki jih imajo po tem zakonu, o kršiteljih brezplačno pridobivajo podatke iz zbirk podatkov naslednjih upravljavcev:

1. ministrstva, pristojnega za notranje zadeve, podatke iz centralnega registra prebivalstva (osebno ime, EMŠO, stalno in začasno prebivališče, stalni in začasni naslov v tujini, naslov za vročanje in elektronski naslov za vročanje);
2. Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, podatke o pravnih osebah, dejavnostih pravnih oseb in podatke o odgovornih osebah (osebno ime, EMŠO, podatki o stalnem oziroma začasnem prebivališču);
3. ministrstva, pristojnega za promet, podatke iz evidence registriranih vozil o lastniku in uporabniku motornega ali priklopnega vozila;
4. pristojnih prekrškovnih organov, podatke o prekrškovnih postopkih, ki se nanašajo na vožnjo v naravnem okolju.
(15) Dostop do podatkov iz centralnega registra prebivalstva iz prejšnjega odstavka za naravovarstvene nadzornike zagotavlja ministrstvo.
(16) Pri neposrednem nadzoru je dostop do podatkov iz prejšnjega odstavka mogoč tudi prek spletnih servisov.
(17) Pri neposrednem nadzoru se za potrebe izvajanja pooblastil, ki jih imajo naravovarstveni nadzorniki po tem zakonu, lahko zbirajo in obdelujejo naslednji osebni podatki kršiteljev:
1. osebno ime,
2. EMŠO,
3. stalno in začasno prebivališče,
4. stalni in začasni naslov v tujini,
5. naslov za vročanje in elektronski naslov za vročanje,
6. podatki o odgovornih osebah (osebno ime, EMŠO, podatki o stalnem oziroma začasnem prebivališču) ter
7. podatki o lastniku in uporabniku motornega ali priklopnega vozila.«.

42. člen

V 156. členu se v prvem odstavku za besedilom »upravljavci zavarovanih območij« doda besedilo »in ministrstvo«.

43. člen

160. člen se spremeni tako, da se glasi:

»160. člen
(hujši prekrški)

(1) Z globo od 75.000 do 125.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, če:
1. iztrebi rastlinsko ali živalsko vrsto (prvi odstavek 14. člena);
2. zmanjša število rastlin ali živali posameznih populacij, zoži njihove habitate ali poslabša življenjske razmere do take mere, da postane vrsta ogrožena (drugi odstavek 14. člena);
3. namerno brez opravičljivega razloga, uniči ali poškoduje rastline, ubije ali poškoduje živali (tretji odstavek 14. člena);
4. namerno brez opravičljivega razloga, uniči ali poškoduje habitate populacij rastlinskih ali živalskih vrst (četrti odstavek 14. člena);
5. ravna z naravno vrednoto tako, da ogrozi njen obstoj (drugi odstavek 40. člena);
6. namerno izpusti v okolje invazivno vrsto (točka h) prvega odstavka 7. člena Uredbe 1143/2014/EU).

(2) Z globo od 50.000 do 75.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.
(3) Z globo od 3.500 do 4.100 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika,

odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ali odgovorna oseba v državnem organu ali odgovorna oseba samoupravne lokalne skupnosti.
(4) Z globo od 1.600 do 2.500 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje posameznik.«.

44. člen

160.a člen se spremeni tako, da se glasi:

»160.a člen
(prekrški)

(1) Z globo od 40.000 do 75.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, če:
1. namerno brez opravičljivega razloga vznemirja živali (tretji odstavek 14. člena);
2. posega v naravo v nasprotju s predpisanim načinom in pogoji (drugi odstavek 15. člena);
3. ne rabi rastlin ali živali v skladu s predpisanimi pogoji (drugi odstavek 16. člena);
4. rabi rastline ali živali, ki jih je prepovedano rabiti, ali jih rabi v nasprotju s predpisano omejitvijo rabe (tretji odstavek 16. člena);
5. naseli rastline ali živali tujerodnih vrst brez dovoljenja (drugi in tretji odstavek 17. člena);
6. zadržuje živali domorodnih ali tujerodnih vrst v ujetništvu v neustreznih bivalnih razmerah in brez ustrezne oskrbe (prvi odstavek 19. člena);
7. goji živali domorodnih ali tujerodnih vrst brez dovoljenja za gojitev (prvi odstavek 21. člena);
8. kot trgovec z živalmi ne zagotovi predpisanih bivalnih razmer in ustrezne oskrbe ter ne vodi predpisanih evidenc (prvi odstavek 23. člena);
9. ravna v nasprotju z varstvenim režimom, ki ga za rastlinske ali živalske vrste, ki so varovane na podlagi ratificiranih mednarodnih pogodb, predpiše vlada (prvi odstavek 26. člena);
10. vozi, ustavi ali parkira vozilo na motorni pogon v naravnem okolju in vozilo ne stoji ali ni parkirano v petmetrskem pasu izven vozišča (prvi odstavek 28.b člena) in ne gre za dovoljene izjeme iz petega odstavka 28.b člena tega zakona;
11. organizira vožnjo z vozili na motorni pogon v naravnem okolju brez dovoljenja za javno prireditev vožnje v naravnem okolju (prvi odstavek 28.c člena) ali če ne zagotovi ukrepov ali izpolnjevanja pogojev, navedenih izreku dovoljenja za prireditev vožnje v naravnem okolju (peti odstavek 28.c člena);
12. po končani javni prireditvi vožnje v naravnem okolje ne vzpostavi prireditvenega prostora v stanje, kakršno je bilo pred prireditvijo (šesti odstavek 28.c člena);
13. upravlja gensko banko brez pooblastila ministra (tretji odstavek 29. člena);
14. ravna v nasprotju s predpisanimi pravili ravnanja pri odvzemu biološkega materiala iz narave ali z biološkim materialom v genskih bankah (šesti odstavek 29. člena);
15. ravna v nasprotju s predpisanimi pravili ravnanja pri odvzemu genskega materiala iz narave (četrti odstavek 30. člena);
16. ravna v nasprotju s predpisanimi pravili ravnanja za ohranitev ekološko pomembnih območij (peti odstavek 32. člena);
17. ravna v nasprotju s predpisanimi pravili ravnanja za ohranitev posebnih varstvenih območij (tretji odstavek 33. člena);
18. uredi naravno vrednoto za ogledovanje in obiskovanje brez dovoljenja ali v nasprotju z njim (prvi in tretji odstavek 42. člena);
19. brez koncesije rabi naravno vrednoto (prvi odstavek 43. člena);
20. ravna v nasprotju s predpisanimi pravili ravnanja ali varstvenimi režimi zavarovane naravne vrednote (drugi odstavek 49. člena);

21. ravna v nasprotju s predpisanimi pravili ravnanja ali varstvenimi režimi začasno zavarovane naravne vrednote (tretji odstavek 50. člena);
22. ravna v nasprotju s predpisanimi pravili ravnanja in varstvenimi režimi na zavarovanem območju (prvi odstavek 53. člena);
23. izvaja posege in dejavnosti v nasprotju s predpisanimi pravili ravnanja ali načrtom upravljanja (prvi odstavek 54. člena);
24. odvzame minerale ali fosile na nahajališčih, določenimi za naravno vrednoto, na nedovoljeni način (drugi odstavek 73. člena) ali brez dovoljenja ministrstva ali v nasprotju s tem dovoljenjem (tretji odstavek 73. člena);
25. odvzame minerale ali fosile na nahajališčih, ki so zavarovana, ali jih odvzame v nasprotju z aktom o zavarovanju (četrti odstavek 73. člena);
26. daje mineral ali fosil, ki je naravna vrednota, v nedovoljeni promet (četrti odstavek 75. člena);
27. izvozi ali iznosi mineral ali fosil, ki je naravna vrednota (peti odstavek 75. člena);
28. ravna v nasprotju s predpisanim varstvenim režimom za ogrožene rastlinske ali živalske vrste (prvi odstavek 81. člena);
29. ravna v nasprotju s predpisanim varstvenim režimom za varstvo izjemnega osebka, populacije ali habitata (82. člen);
30. izvaja poseg v naravo brez predpisanega dovoljenja (prvi odstavek 104. člena);
31. izvaja poseg v naravo v nasprotju z dovoljenjem za poseg v naravo (prvi odstavek 104. člena);
32. izvaja poseg v prostor v nasprotju z naravovarstvenim soglasjem (prvi odstavek 105. člena);
33. izvaja gradnjo objekta na območju, ki ima na podlagi predpisov, ki urejajo ohranjanje narave, poseben status in zanjo ni pridobil naravovarstvenega soglasja (prvi odstavek 105. člena);
34. izvaja gradnjo objekta ali uporablja objekt v nasprotju s pogoji iz naravovarstvenega soglasja (peti odstavek 105. člena);
35. upravlja zavarovano območje v nasprotju s tem zakonom ali aktom o zavarovanju (prvi odstavek 130. člena);
36. namerno brez dovoljenja vnese na ozemlje Evropske unije invazivno vrsto, vključno s tranzitom pod carinskim nadzorom (točka a) prvega odstavka 7. člena Uredbe 1143/2014/EU);
37. namerno brez dovoljenja poseduje, vključno v zaprtih sistemih, invazivno vrsto (točka b) prvega odstavka 7. člena Uredbe 1143/2014/EU), razen v primerih iz 31. in 32. člena Uredbe 1143/2014/EU;
38. namerno brez dovoljenja goji, vključno v zaprtih sistemih, invazivno vrsto (točka c) prvega odstavka 7. člena Uredbe 1143/2014/EU);
39. namerno brez dovoljenja prevaža invazivno vrsto, razen prevoza vrst v objekte za odstranitev (točka d) prvega odstavka 7. člena Uredbe 1143/2014/EU) in razen v primerih iz 31. in 32. člena Uredbe 1143/2014/EU;
40. namerno daje na trg invazivno tujerodno vrsto (točka e) prvega odstavka 7. člena Uredbe 1143/2014/EU), razen v primerih iz 32. člena Uredbe 1143/2014/EU;
41. namerno brez dovoljenja uporablja ali izmenjuje invazivno vrsto (točka f) prvega odstavka 7. člena Uredbe 1143/2014/EU);
42. namerno brez dovoljenja dovoli, da se invazivna vrsta razmnožuje, jo goji ali kultivira, vključno v zaprtih sistemih (točka g) prvega odstavka 7. člena Uredbe 1143/2014/EU);
43. zaračunava plačilo za ogledovanje in obiskovanje naravne vrednote v nasprotju z drugim in tretjim odstavkom 149. člena tega zakona;
44. pogojuje ogledovanje in obiskovanje naravne vrednote z vodenjem, pa to ni določeno s predpisom, izdanim na podlagi tega zakona (deveti odstavek 149. člena);

45. zaračunava plačilo za ogledovanje in obiskovanje naravne vrednote brez sklepa ministra oziroma župana ali v nasprotju z njim (prvi odstavek 149.a člena);
46. obiskovalcem zaračunava plačilo za ogledovanje in obiskovanje oseba, ki ni upravičenec za zaračunavanje plačila za obisk (prvi odstavek 149.b člena in drugi odstavek 149.d člena);
47. zaračunava plačilo za parkiranje na površini za mirujoči promet, ki ni določena z občinskim prostorskim aktom in načrtom upravljanja zavarovanega območja ali brez potrditve ministra (prvi odstavek 149.d člena).

(2) Z globo od 30.000 do 50.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.
(3) Z globo od 2.000 do 3.500 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ali odgovorna oseba v državnem organu ali odgovorna oseba lokalne skupnosti.
(4) Z globo od 1.000 do 2.000 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje posameznik.
(5) Če je prekršek iz 10. točke prvega odstavka tega člena storjen z vozilom na motorni pogon, pa ni mogoče ugotoviti, kdo je storilec, se kaznuje za prekršek lastnik ali imetnik rabe pravice uporabe vozila na motorni pogon, s katerim je bil prekršek storjen, razen če dokaže, da tega prekrška ni storil. Če je lastnik ali imetnik pravice uporabe vozila, s katerim je storjen prekršek iz 10. točke prvega odstavka tega člena, pravna oseba, državni organ ali samoupravna lokalna skupnost, se kaznuje za prekršek njihova odgovorna oseba.«.

45. člen

161. člen se spremeni tako, da se glasi:

»161. člen
(lažji prekrški)

(1) Z globo od 20.000 do 40.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, če:
1. ne obvesti ministrstva o nameravani doselitvi rastlin ali živali tujerodnih vrst (drugi odstavek 18. člena);
2. doseli rastline ali živali tujerodnih vrst, ki jih je prepovedano doseliti (četrti odstavek 18. člena);
3. zadržuje živali domorodnih ali tujerodnih vrst v ujetništvu z namenom prikazovanja javnosti brez dovoljenja (prvi odstavek 20. člena);
4. ravna v nasprotju z obveznimi pravili varstva rastlinskih in živalskih vrst, ki jih predpiše vlada (24. člen);
5. je kraj dogodka oziroma območje opravljanja dejavnosti ali posega v primerljivem času dostopno po javnih cestah in nekategoriziranih cestah, ki se uporabljajo za javni cestni promet, pa se vozi, ustavi ali parkira v naravnem okolju in ne gre za zaščito, reševanje oziroma pomoč ob naravnih in drugih nesrečah (11. točka četrtega odstavka 28.b člena) ali za izvajanje nalog Slovenske vojske (12. točka četrtega odstavka 28.b člena);
6. izvozi ali uvozi rastline ali živali, njihove dele ali izdelke iz njih brez dovoljenja ministrstva (25. člen);
7. izvaja tranzit ali druga ravnanja z rastlinami ali živalmi, njihovimi deli ali izdelki iz njih brez dovoljenja ministrstva, če je dovoljenje predpisano (25. člen);
8. ravna v nasprotju s predpisanimi smernicami za ohranitev ugodnega stanja habitatnih tipov (četrti odstavek 31. člena);
9. ravna v nasprotju s predpisanimi smernicami za ohranitev biotske raznovrstnosti (peti odstavek 35. člena);

10. ravna v nasprotju s predpisanimi načini in pogoji poseganja v naravo (drugi odstavek 36. člena);
11. začasno ne ustavi del, ne zaščiti najdbe ali o najdbi ne obvesti organizacije, pristojne za ohranjanje narave (prvi odstavek 74. člena);
12. nadaljuje izvajanje del pred izdajo varstvenih usmeritev za nadaljnja ravnanja v zvezi z najdbo minerala ali fosila (drugi odstavek 74. člena);
13. ne zagotovi izvedbe varstvenih usmeritev za nadaljnja ravnanja v zvezi z najdbo minerala ali fosila (peti odstavek 74. člena);
14. o najdbi minerala ali fosila, ki je naravna vrednota, ne obvesti organizacije, pristojne za ohranjanje narave (drugi odstavek 75. člena);
15. ne hrani minerala ali fosila na ustrezen način oziroma ga, če ustrezne hrambe ne more zagotoviti, ne ponudi v hrambo strokovno usposobljeni organizaciji (tretji odstavek 75. člena);
16. ne omogoči obiska naravne vrednote brez plačila za obisk najmanj dva dneva na leto (osmi odstavek 149. člena);
17. ne objavi zneska zbranih plačil za obisk ter njihove porabe po namenih (drugi odstavek 149.b člena).

(2) Z globo od 10.000 do 20.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.
(3) Z globo od 1.500 do 2.000 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ali odgovorna oseba v državnem organu ali odgovorna oseba samoupravne lokalne skupnosti.
(4) Z globo od 800 do 1000 eurov se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena posameznik.
(5) Če je prekršek iz 6. točke prvega odstavka tega člena storjen z vozilom na motorni pogon, pa ni mogoče ugotoviti, kdo je storilec, se kaznuje za prekršek lastnik ali imetnik rabe pravice uporabe vozila na motorni pogon, s katerim je bil prekršek storjen, razen če dokaže, da tega prekrška ni storil. Če je lastnik ali imetnik pravice uporabe vozila, s katerim je storjen prekršek iz 6. točke prvega odstavka tega člena, pravna oseba, državni organ ali samoupravna lokalna skupnost, se kaznuje za prekršek odgovorna oseba pravne osebe, državnega organa ali samoupravne lokalne skupnosti.«.

46. člen

161.a člen se spremeni tako, da se glasi:

»161.a člen
(najlažji prekrški)

(1) Z globo 10.000 do 20.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, če:
1. organizira vožnjo s kolesi v naravnem okolju brez dovoljenja za javno prireditev vožnje v naravnem okolju (tretji odstavek 28.d člena v zvezi s prvim odstavkom 28.c člena) ali ne zagotovi ukrepov, navedenih v izreku dovoljenja za prireditev vožnje v naravnem okolju (tretji odstavek 28.d člena v zvezi s petim odstavkom 28.c člena);
2. po končani javni prireditvi vožnje v naravnem okolju prireditvenega prostora ne vrne v stanje, kakršno je bilo pred prireditvijo (tretji odstavek 28.d člena v zvezi s šestim odstavkom 28.c člena);
3. zavarovanega območja ne označi v naravi ali ga označi v nasprotju predpisano vsebino (62. člen);
4. za uvoz invazivnih vrst iz tretjih držav ne poda predhodnega uradnega obvestila v skladu s predpisi, ki urejajo uradni nadzor na področju živil krme, zdravja in dobrobiti živali ter

zdravja rastlin in fitofarmacevtskih sredstev na mejnih kontrolnih točkah prvega vstopa v Evropsko unijo (prvi odstavek 154.c člena);

5. invazivnih vrst, za katere je bilo izdano dovoljenje, ne spremlja dovoljenje (drugi odstavek 8. člena Uredbe 1143/2014/EU) ali dokazilo za dovoljenje (šesti odstavek 8. člena Uredbe 1143/2014/EU).

(2) Z globo 5.000 do 10.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo 1.000 do 1.500 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ali odgovorna oseba v državnem organu ali odgovorna oseba samoupravne lokalne skupnosti.

(4) Z globo 500 do 800 eurov se kaznuje posameznik za prekršek iz prvega odstavka tega člena in če:

1. se vozi s kolesom v naravnem okolju zunaj utrjenih poti in ne gre za dovoljene primere vožnje s kolesom v naravnem okolju iz petega odstavka 28.b člena tega zakona (prvi odstavek 28.d člena);
2. se vozi s kolesom v naravnem okolju po utrjenih poteh in temu nasprotuje lastnik ali upravljavec poti (prvi odstavek 28.d člena).«.

47. člen

V 161.b členu se črta besedilo »160. in 160.a člena«.

48. člen

161.c člen se spremeni tako, da se glasi:

»161.c člen
(zaseg in odvzem v prekrškovnem postopku)

(1) Predmete, ki so bili uporabljeni za prekršek, namenjeni za prekršek ali so nastali s prekrškom (v nadaljnjem besedilu: predmeti prekrškov) iz 3., 4., 9., 24., 25., 26., 27., 28., 29. točke prvega odstavka 160.a in 15. točke prvega odstavka 161. člena tega zakona, lahko prekrškovni organ zaseže pred izdajo sodbe o prekršku.

(2) Za prekršek iz 10. točke prvega odstavka 160.a člena tega zakona, če je bil voznik vozila na motorni pogon v naravnem okolju v zadnjih dveh letih že pravnomočno kaznovan za ta prekršek, se lahko izreče stranska sankcija odvzema vozila na motorni pogon. V primerih iz prejšnjega stavka nadzorni organ lahko zaseže predmete prekrškov. Hrambo zaseženih vozil lahko poleg sodišča zagotovi upravljavec zavarovanega območja ali policija. Po odvzemu vozila na motorni pogon se lahko vozilo proda.

(3) Za prekrške iz 36. do 42. točke prvega odstavka 160.a člena tega zakona se poleg predpisane globe izreče stranska sankcija odvzema osebkov invazivnih vrst. V primerih iz prejšnjega stavka nadzorni organ zaseže osebke invazivnih vrst. Po odvzemu osebkov invazivne vrste se odredi usmrtitev oziroma uničenje osebkov invazivnih vrst. Izjemoma lahko pristojni inšpektor namesto usmrtitve odredi predajo osebkov invazivnih vrst živali drugi ustanovi, ki ima dovoljenje v skladu z 8. ali 9. členom Uredbe 1143/2014/EU, ali izpolnjuje pogoje za živalski vrt po predpisih, ki urejajo ohranjanje narave, če jih je ta do konca njihovega življenja pripravljena sprejeti na svoje stroške ali na podlagi sklenjenega dogovora na stroške zavezanca in jih zadrževati v zaprtem sistemu, kjer so uvedeni vsi primerni ukrepi za zagotovitev, da razmnoževanje in pobeg nista mogoča.

(4) Za prekrške iz 6. in 7. točke prvega odstavka 161. člena tega zakona se poleg predpisane globe izreče stranska sankcija odvzema za predmete prekrškov. V primerih iz prejšnjega stavka nadzorni organ zaseže predmete prekrškov.
(5) Ravnanje po zasegu in odvzemu v primeru prekrška iz 6. in 7. točke prvega odstavka 161. člena tega zakona predpiše vlada. Za ravnanje po zasegu in odvzemu drugih rastlin in živali, razen invazivnih vrst, ter mineralov in fosilov, se smiselno uporablja predpis iz prejšnjega stavka.«.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

49. člen
(uveljavljanje odškodnine in pravice do odkupa nepremičnine na že ustanovljenih zavarovanih območjih)

Če je na dan uveljavitve tega zakona zavarovano območje že ustanovljeno in lastnikom zemljišč na zavarovanem območju do uveljavitve tega zakona še niso bile izdane ugotovitvene odločbe na podlagi akta o zavarovanju, začneta zastaralni rok za uveljavljanje odškodnine in rok za uveljavljanje pravice do vložitve zahteve za odkup nepremičnine iz spremenjenega 89. in spremenjenega 90. člena zakona teči z dnem uveljavitve tega zakona.

50. člen
(uskladitev s pogoji za zaračunavanje plačil za ogledovanje in obiskovanje naravne vrednote)

(1) Fizična ali pravna oseba, ki na dan uveljavitve tega zakona zaračunava plačila za ogledovanje in obiskovanje naravne vrednote in je upravičenec za zaračunavanje plačila za ogledovanje in obiskovanje, se v enem letu po uveljavitvi tega zakona uskladi z določbami spremenjenega 149. člena zakona in novih 149.a do 149.d člena zakona.
(2) Fizična ali pravna oseba, ki ni upravičenec za zaračunavanje plačila za ogledovanje in obiskovanje v skladu z novim 149.b in novim 149.d členom zakona, mora prenehati zaračunavati plačilo za obiskovanje v enem mesecu po uveljavitvi tega zakona.

51. člen
(vzpostavitev informacijskega sistema za naravo)

Ministrstvo zagotovi vodenje zbirk podatkov s področja ohranjanja narave v informacijskem sistemu za naravo iz spremenjenega 110. člena zakona v treh letih po uveljavitvi tega zakona.

52. člen
(izdaja in uskladitev izvršilnih predpisov)

(1) Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, 32/08 – odl. US, 96/08, 36/09, 102/11, 15/14, 64/16 in 62/19) in Uredba o zavarovanih prosto živečih rastlinskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/04, 110/04, 115/07, 36/09 in 15/14) se uskladita z novim 14.a členom zakona v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.
(2) Vlada izda predpis iz osmega odstavka novega 84.a člena zakona v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.
(3) Vlada izda predpis iz četrtega odstavka spremenjenega 110. člena zakona v treh letih po uveljavitvi tega zakona.

(4) Minister izda predpis iz desetega odstavka spremenjenega 149. člena zakona v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

53. člen
(prenehanje veljavnosti)

(1) Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati naslednje določbe ali deli določb Zakona o Triglavskem narodnem parku (Uradni list RS, št. 52/10, 46/14 – ZON-C, 60/17, 82/20 in 18/23 – ZDU-1O):
- tretji in četrti odstavek 27. člena;
- v prvem odstavku 32. člena besedilo »in je brezplačno, razen v primeru podeljene koncesije za rabo dela narodnega parka«;
- prvi, peti, šesti, sedmi in osmi odstavek 33. člena;
- drugi stavek prvega odstavka 34. člena;
- v prvem odstavku 52. člena besedilo »in o njegovem izvajanju celovito poroča Vladi vsakih pet let«;
- 30. točka prvega odstavka 62. člena;
- v 21. točki prvega odstavka 63. člena besedilo »ali koncesionar«.

(2) Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati naslednje določbe ali deli določb Zakona o regijskem parku Škocjanske jame (Uradni list RS, št. 57/96, 46/14 – ZON-C in 18/23 ZDU-1O):
- 13. člen;
- 5. točka 17. člena;
- peta alineja drugega odstavka 22. člena;
- 25. člen.

54. člen
(začetek uporabe)

Nov 84.a člen zakona se začne uporabljati šest mesecev po uveljavitvi tega zakona.

55. člen
(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu (spremenjen 1. člen ZON)
V prvem odstavku in novem petem odstavku se veljavnost zakona širi na izvajanje ukrepov preprečevanja, zmanjšanja in ublažitve škodljivih vplivov namernega in nenamernega vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst.

Na ravni EU vse do leta 2015 ni bilo posebnega predpisa, ki bi urejal področje invazivnih tujerodnih vrst. Šele konec leta 2014 je bila sprejeta Uredba (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o preprečevanju in obvladovanju vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst (UL L št. 317 z dne 4. 11. 2014, str. 35; v nadaljnjem besedilu: Uredba 1143/2014/EU), ki je stopila v veljavo 1. januarja 2015. Ker gre za uredbo (in ne direktivo), je ta celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah, vendar je treba v skladu s pravili nomotehnike urediti njeno izvedbo v nacionalni zakonodaji in sistemu. Tako se v predlogu zakona urejajo določbe, ki so namenjene izvajanju Uredbe 1143/2014/EU, in sicer se določajo pristojni organi, izvajanje ukrepov za preprečitev, čim večje zmanjšanje in ublažitev škodljivih vplivov namernega in nenamernega vnosa ali širjenja invazivnih tujerodnih vrst na biotsko raznovrstnost v Republiki Sloveniji, postopki v zvezi z izdajo in odvzemom dovoljenj za odstopanja od omejitev ter nadzor in sankcije za izvajanje.

Uredba EU 1143/2014 je namenjena prav blaženju posledic tujerodnih vrst, ki povzročajo škodo biotski raznovrstnosti. Številna določila uredbe se nanašajo na invazivne tujerodne vrste, ki zadevajo Unijo. Gre za tiste vrste, s katerimi je bilo s podrobnimi presojami tveganja ugotovljeno, da imajo izrazito negativne vplive na biotsko raznovrstnost in je smiselno zanje uvesti najstrožje ukrepe na ravni Evropske unije. Z večanjem populacij invazivnih tujerodnih vrst se ne povečuje samo okoljska, ampak tudi ekonomska škoda, invazivne vrste pa so lahko nevarne tudi za zdravje ljudi. Z ukrepi za obvladovanje tujerodnih vrst pa lahko škodo in stroške bistveno zmanjšamo.

Seznam tujerodnih vrst, ki zadevajo Unijo se določa iz izvedbenimi uredbami Evropske komisije. Leta 2016 je bilo z na seznam uvrščenih 37 tujerodnih vrst. Leta 2017 je bilo na seznam dodanih 12 novih tujerodnih vrst. Z drugo posodobitvijo izvedbene uredbe, ki je bila sprejeta julija 2019, je bilo na seznam tujerodnih vrst, ki zadevajo Unijo, dodanih še 17 invazivnih tujerodnih vrst. V letu 2022 pa je bilo s tretjo posodobitvijo seznama dodanih še 22 vrst. Skupno je zdaj nadzorovanih 47 invazivnih živalskih in 41 invazivnih rastlinskih tujerodnih vrst. Države članice lahko izdelajo tudi nacionalne sezname invazivnih tujerodnih vrst, za

katere lahko uveljavijo podobne ukrepe, vendar za zdaj Slovenija takega seznama še ni sprejela, lahko pa ga sprejme z odlokom vlade, ko bo pripravljen.

Skladno z Uredbo EU 1143/2014 za invazivne tujerodne vrste, ki so uvrščene na sezname, veljajo najstrožji ukrepi za preprečitev vnosa in širjenja. Te vrste je prepovedano vnašati v Unijo, jih razmnoževati, gojiti, prevažati, kupovati, prodajati, uporabljati, izmenjevati, posedovati ali jih izpustiti v okolje.

Poleg tega Uredba EU 1143/2014 določa tudi, da morajo države članice:

- pripraviti in izvajati akcijske načrte o najpomembnejših poteh vnosa invazivnih tujerodnih vrst,
- vzpostaviti sistem spremljanja invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo Unijo,
- ob zgodnjem odkritju vnosa ali navzočnosti vrst, ki zadevajo Unijo, obvestilo o zgodnjem odkritju posredovati Komisiji in državam članicam,
- odkrite vrste odstraniti v zgodnji fazi invazije, če to ni več mogoče pa preprečiti njihovo širjenje,
- izvajati ukrepe za obvladovanje močno razširjenih vrst,
- sodelovati in usklajevati delo pri izvajanju ukrepov z drugimi državami članicami,
- poročati Komisiji o izvajanju Uredbe EU 1143/2014.

V tem členu se zato med namene zakona dodaja urejanje področja invazivnih vrst. Tako bi se med ukrepe ohranjanja biotske raznovrstnosti šteli tudi ukrepi za preprečevanje, zmanjšanje in ublažitev škodljivih vplivov namernega in nenamernega vnosa in širjenja invazivnih vrst. Zakon bo torej določal tudi pravila za preprečevanje, zmanjšanje in ublažitev škodljivih vplivov namernega in nenamernega vnosa in širjenja invazivnih vrst na biotsko raznovrstnost. S tem zakonom se bo uredilo izvajanje Uredbe 1143/2014/EU.

Dodana je tudi sprememba 1. točke četrtega odstavka, ki upošteva zadnjo posodobitev Direktive 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic (UL L št. 20 z dne 26. 1. 2010, str. 7), kar predstavlja izključno nomotehnično dopolnitev veljavnega zakona.

K 2. členu (spremenjen 11. člen ZON)
Dodana je definicija invazivne tujerodne vrste, ki je predmet določb ZON, ki se v predlogu zakona uporablja v skrajšani obliki, z izrazom invazivna vrsta. Kot invazivna vrsta v skladu s tem zakonom se šteje vsaka invazivna tujerodna vrsta ki jo ureja Uredba 1143/2014/EU oziroma ki jo bo Republika Slovenija v skladu z njo določila kot invazivno.

Spremenjena je definicija »Odvzem rastline ali živali iz narave« tako, da se za odvzem zaradi večje jasnosti in izvedljivosti zakona jasneje šteje tudi odvzem dela rastline ali živali iz habitata.

Dodane so tudi v dopolnjenem zakonu pogosteje uporabljene definicije ogledovanje in obiskovanje naravne vrednote, raba naravne vrednote in sistem spremljanja.

K 3. členu (nov 14.a člen)
Posegi v zavarovane vrste rastlin in živali se trenutno izvajajo na podlagi Uredbe o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, 32/08 – odl. US, 96/08, 36/09, 102/11, 15/14, 64/16 in 62/19) in Uredbe o zavarovanih prosto živečih rastlinskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/04, 110/04, 115/07, 36/09 in 15/14), kar ni ustrezna pravna podlaga, tako z vidika hierarhije pravnih aktov, kot tudi z vsebinskega vidika, t.j. z vidika razlogov, ki so podlaga za odvzem. Podrobnejši razlogi za odvzem in odločba za poseg se tako iz uredbe na vsebinsko enak način kot je to urejeno v veljavnih uredbah, prenesejo v

zakon, podrobno urejanje pa se prepušča vladnim uredbam. Ob tem je predvidenih nekaj dopolnitev obstoječe ureditve na podzakonski ravni in sicer je v členu jasno določeno, v katerih primerih se posegi v zavarovane vrste vršijo na podlagi odločb, izdanih po uradni dolžnosti in v katerih primerih na podlagi dovoljenj, ki se izdajo na zahtevo stranke. Predvideno je tudi ravnanje v primeru višje sile, kar predstavlja hkrati nujni ukrep v javnem interesu in sicer, da se lahko usmrtitev zavarovane vrste živali izvede brez odločbe, če je najdena žival s takšno poškodbo, zaradi katere ni sposobna preživeti v naravnem okolju. V vseh primerih, ko so izpolnjeni pogoji za nujni ukrep v javnem interesu, pa člen omogoča, da odločitev pristojnega organa lahko izda ustno, če je z uporabo naprave, ki omogoča prenos slike in zvoka izvajalca na daljavo mogoče nedvoumno identificirati, kar bo omogočilo učinkovitejše in hitrejše ukrepanje. Takšni so v praksi primeri, ko gre za povoz ali drugo poškodbo živali in je treba zaradi njene dobrobiti ukrepati z odstrelom zelo hitro ali v primeru neposredno grozeče nevarnosti za ljudi, zato običajno ni časa za terenski ogled pooblaščene uradne osebe. S predlagano ureditvijo bo omogočeno, da bo pooblaščena oseba s pomočjo identifikacije izvajalca oz. pooblaščene osebe upravljavca lovišča lahko ukrep izrekla ustno, brez fizične prisotnosti na terenu. Zaradi nujnosti hitrega ukrepanja v teh primerih pred izdajo ustne odločbe tudi ni treba pridobiti mnenja ZGS ter izvesti posvetovanja z ZRSVN, kar pa ne izključuje možnosti ustnega posveta s pooblaščenimi strokovnjaki po telefonu, če bo čas, ki bo na voljo za ukrepanje, to dopuščal.

Predlagana je tudi nedoumna utrditev pravne podlage za izvedbo posega na nelovni površini, ki je po predpisih, ki urejajo divjad in lovstvo, omejena, ter za poseganje in nošenje orožja na nelovni površini, ki jo omejujejo predpisi, ki urejajo orožje, razen če specialni predpis ne določi drugače. Izjema se bo izrecno zapisala v odločbi, s katero se bo določil ukrep usmrtitve. Predvideno je plačilo stroškov in zavarovanja odgovornosti izvajalcem intervencije. Urejena je tudi situacija, če upravljavec lovišča, ki je pristojen za izvajanje lova na določenem lovišču, ne bo mogel niti sam neposredno zagotoviti izvedbe interventnega ukrepa niti na način, da se v skladu s predpisi s področja lovstva dogovori z upravljavcem drugega lovišča oziroma s tretjo osebo (25. člen ZDlov-1). To nalogo bodo morali v takem primeru na njegovo zaprosilo izvesti upravljavci lovišč z posebnim namenom, torej lovci, ki delujejo v okviru Zavoda za gozdove Slovenije in Triglavskega narodnega parka in ki bodo na posebnem seznamu obeh institucij, plačilo pa se bo izvedlo glede na opravljeno storitev.

K 4. členu (spremenjen 16. člen)
16. člen se spreminja zaradi uskladitve z novim 14.a členom, v katerem se prvič pojavita besedni zvezi »Ministrstvo, pristojno za ohranjanje narave« in »Vlada Republike Slovenije«, zato se preneseta okrajšavi za ti dve besedni zvezi že v 14.a. člen, v 16. členu pa se uporabita okrajšava »ministrstvo« in »vlada«.

K 5. členu (dopolnjen 20. člen)
V drugem odstavku se popravlja napačen sklic v veljavnem zakonu. Tretji odstavek se črta, saj morajo biti merila in pogoji za izdajo dovoljenj enaki za vse primere, ne glede na začasnost ali trajnost prikazovanja živali. Poleg tega je bila določba ob sprejemu zakona namenjena izdaji dovoljenj za cirkuse in podobne začasne primere prikazovanja živali, ki je postala z novelo Zakona o zaščiti živali leta 2013 obsoletna, saj je ta cirkuse prepovedala.

K 6. členu (dopolnjen 21.člen)
Ker Uredba 1143/2014/EU prepoveduje posedovanje in gojitev invazivnih tujerodnih vrst in uvaja izjemna dovoljenja, s katerimi države članice lahko pod posebnimi pogoji dovoljujejo le gojitev za potrebe raziskav o invazivnih tujerodnih vrstah, ki zadevajo Unijo, ali njihovo ohranjanje ex-situ ter dovoljenj, ki v izjemnih primerih, med drugim pri družbenih ali gospodarskih vprašanjih, gojitev dopustijo zaradi prevladujočega javnega interesa, se

dovoljenja po 21. členu ZON za invazivne tujerodne vrste ne bodo izdajala po tem členu, ampak se bodo zanje izdajala samo še dovoljenja po 8. in 9. členu Uredbe 1143/2014/EU oziroma novem 24. č členu ZON. Zato se dodaja v prvem odstavku izjema, da se dovoljenje za gojitev ne bo izdajalo za invazivne vrste.

V šestem odstavku se dodaja tudi določba, ki onemogoča izdajo dovoljenja za gojitev, kadar je ravnanje, ki je povezano z gojitvijo, kot je samo posedovanje določenih živali oziroma živalskih vrst, prepovedano po drugih predpisih. Takšen primer je denimo prepoved posedovanja določenih vrst živali, ki je uzakonjeno v predpisih, ki urejajo zaščito živali. Če bo vložena zahteva za izdajo dovoljenja za gojitev v takšnem primeru, se bo ta zavrnila.

K 7. členu (novi 24.a do 24.i členi)

Novi 24. a člen:
Za izvajanje Uredbe 1143/2014/EU, tega zakona in predpisov, izdanih na njegovi podlagi, za preprečevanje in obvladovanje vnosa in širjenja invazivnih vrst, se sprejmejo ukrepi v okviru politik, programov, strategij in načrtov razvoja na posameznih področjih. To temelji že na 5. členu ZON, ki določa, da morajo politike, programi, strategije in načrti razvoja na posameznih področjih, ki lahko prispevajo k ohranjanju biotske raznovrstnosti, na svojih področjih izkazovati in zagotavljati izvajanje ukrepov, s katerimi prispevajo k ohranjanju biotske raznovrstnosti. Tak bo med drugim operativni program, ki ga bo Vlada sprejela za upravljanje močno razširjenih vrst v skladu z zakonom, ki ureja varstvo okolja, preprečevanje in obvladovanje vnosa in širjenja invazivnih vrst pa bo vključeno tudi v programe, načrte in druge dokumente na področju drugih resorjev, kot je lovstvo, gozdarstvo, upravljanje voda in podobno.

Izvajanje ukrepov, ki jih terja Uredba 1143/2014/EU, ni mogoče brez sodelovanja lastnikov, zato zakon določa, da morajo lastniki zemljišč, prevoznih sredstev, zemljine, osebkov rastlin in živali ali drugih predmetov, ki lahko vsebujejo ali širijo invazivne vrste ter fizične in pravne osebe, ki jih posedujejo ter uporabljajo (v nadaljevanju: imetniki), zemljišča, prevozna sredstva, zemljino, osebke rastlin in živali ali druge predmete, ki jih lahko vsebujejo, pregledovati z namenom ugotavljanja pojava in širjenja invazivnih vrst ter ravnati tako, da preprečujejo vnos in širjenje invazivnih vrst. Imetniki morajo pristojnim organom in organizacijam, ki so predvidene, da izvajajo ukrepe proti invazivnim vrstam, dopustiti njihovo izvedbo v skladu s tem zakonom in predpisi, izdanimi na njegovi podlagi. Ob tem pa so izvajalci ukrepov oziroma država zavezani k takšnemu izvajanju ukrepov, ki povzroči najmanj škode imetnikom. Imetniki morajo biti o nameri odstranitve in obvladovanja invazivne vrste tudi predhodno obveščeni.

Predlog zakona zaradi učinkovitega izvajanja Uredbe 1143/2014/EU predvideva nekatera odstopanja od predpisov, ki sicer omejujejo določena ravnanja in sicer:
- omogoča izvajanje ukrepov odstranitve, ki se izvajajo s strelnim orožjem na nelovni površini, kar pomeni uzakonitev odstopa od predpisov, ki urejajo divjadi in lovstvo, ki za tovrstne posege predpisuje posebno odločbo lovskega inšpektorja,
- predvidena je tudi smiselna uporaba predpisov, ki urejajo lov, kar pomeni, da se bo za usmrtitev invazivne vrste sesalcev in ptic uporabilo orožje, ki je z lovskimi predpisi predvideno za odstrel biološko podobnih vrst divjadi;
- omogoča nošenje in uporabo strelnega orožja na nelovni površini, kar pomeni odstop od predpisov ki urejajo orožje in kar se bo določilo v vsakokratni v inšpekcijski odločbi;
- ne glede na predpise, ki urejajo divjad in lovstvo ter predpise, ki urejajo sladkovodno ribištvo, v primerih ko gre za nujne ukrepe v javnem interesu, izključuje prepovedi lova ali ribolova, kadar gre za izvajanje ukrepov proti invazivnim vrstam, kar je manjši obseg primerov, s čimer bo omogočena uporaba sicer nedovoljenih metod, zlasti pri hitri odstranitvi invazivnih vrst,

vendar bo oblikovanje ukrepov potekalo ob posvetovanju z izvajalci ukrepov (upravljavci lovišč in ribolovnih virov);
- ne glede na predpise, ki urejajo divjad in lovstvo, dovoljuje tudi izvajanje ukrepov v času gnezdenja ptic, na podlagi predhodnih mnenj organizacije, pristojne za ohranjanje narave in Zavoda za gozdove, ki sta zavezujoči;
- ne glede na predpise, ki urejajo vode, izključuje obveznost pridobitve vodnega soglasja, če gre za izvajanje ukrepov proti rastlinskim invazivnim vrstam, ki predstavljajo nujni ukrep v javnem interesu, pri čemer ti ukrepi ne smejo negativno vplivati na dobro stanje voda in lahko pomenijo samo fizično odstranitev brez posegov z mehanizacijo;
- za izvajanje ukrepov proti invazivnim vrstam izključuje prepovedi, ki po predpisih, ki urejajo gozdove, veljajo za gozdni rezervat s strogim varstvenim režimom;
- za invazivne vrste ne velja splošni varstveni režim iz 14. člena zakona, s čimer je nedvoumno določeno, da za invazivne vrste ne veljajo prepoved kot so prepoved iztrebiti ali zniževati število živali posameznih populacij, ubijanje, poškodovanje in vznemirjanje, saj gre za vrste, katerih vnos in širjenje prepoveduje evropska zakonodaja, ki jo mora Republika Slovenija neposredno izvajati.

Ker prvi odstavek 12. člena Uredbe 1143/2014/EU omogoča, da države članice na nacionalni seznam uvrstijo tudi invazivne vrste, ki zadevajo državo članico in za ta namen uporabijo ukrepe, kot so določeni v členih 7, 8, 13 do 17, 19 oziroma 20 Uredbe 1143/2014/EU, je v tem členu uzakonjena tudi pravna podlaga za sprejem odloka vlade s to vsebino.

Novi 24. b člen:
V tem členu se določajo pristojni organi za izvajanje Uredbe 1143/2014/EU in sicer je za pretežni del nalog kot pristojni organ določeno ministrstvo, pristojno za ohranjanje narave, to je skladno z veljavnim Zakonom o državni upravi (Uradni list RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14, 51/16 in 36/21) Ministrstvo za naravne vire in prostor. Za izvajanje navedene uredbe so sicer posredno pristojni tudi drugi upravljavci naravnih virov (zlasti Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano) na način, da v svoje politike, programe in načrte vključujejo ukrepe proti invazivnim vrstam. Strokovne naloge so zaradi večje primernosti kadrovskih kapacitet, načina dela in umestitve v obstoječe pristojnosti dodeljene organizaciji, pristojni za ohranjanje narave to je ZRSVN in sicer so v njihovi pristojnosti taksonomska potrditev invazivne tujerodne vrste, izdelava oziroma zagotovitev ocene tveganja ter predloga izrednih ukrepov, poleg tega tudi sodelovanje s strokovnim mnenjem v inšpekcijskih postopkih. Kot pristojni organ je določena Finančna uprava RS (v nadaljevanju: FURS), ki bo izvajala carinski nadzor nad vnosom invazivnih tujerodnih vrst na ozemlje Unije, saj je ena od poglavitnih nalog FURS poleg pobiranja dajatev tudi nadzor nad vnosom blaga na ozemlje Unije zaradi interesov varovanja zdravja, življenja ljudi, živali in rastlin. Ne bo pa izvajala nalog nadzora nad prevozi invazivnih tujerodnih vrst v notranjosti Slovenije, temveč bo FURS, tako kot drugi nadzorni organi oziroma nosilci javnih pooblastil, ki izvajajo nadzore v cestnem prometu (npr. policija, razni inšpektorati, redarstvo, DARS) vse zaznane nepravilnosti iz pristojnosti drugih nadzornih organov naznanila pristojnim organom oziroma jih o tem seznanila. Prav tako FURS ne bo vodila prekrškovnega postopka, bo pa ob vsakem sumu vnosa invazivnih tujerodnih vrst obvestila pristojne inšpekcijske službe.

Novi 24.c člen:
Za zagotavljanje izvajanja ukrepov preprečitve nenamernega vnosa in širjenja, odstranitve in obvladovanja invazivnih tujerodnih vrst so določene konkretne organizacije (predlog zakona jih poimenuje pristojne organizacije za zagotovitev izvajanja ukrepov, skrajšano izvajalci ukrepov) in sicer je bil pri njihovi določitvi zasledovan cilj ekonomičnosti, učinkovitosti in kontinuitete

obstoječih aktivnosti, kar pomeni, da so za posamezna področja predlagani izvajalci ukrepov, ki te naloge v času priprave zakona že izvajajo, ali pa te naloge glede na vsebino sicer sodijo v njihovo delovno področje. Morebitne obširnejše naloge pa bodo v operativnih programih določene kasneje, kar bo tudi dodatno opredeljeno in ocenjeno z vidika finančnih posledic. Zagotovitev izvajanja pomeni neposredno izvedbo ukrepov s strani pristojnih izvajalcev ali naročilo storitve zunanjim izvajalcem. V primeru steka pristojnosti (npr. gozd in /ali priobalno zemljišče in območje infrastrukture) se pristojnost ravna v skladu z dejansko rabo zemljišč javne infrastrukture (Zakon o evidentiranju dejanske rabe zemljišč javne cestne in javne železniške infrastrukture (Uradni list RS, št. 13/18). Kot izvajalci ukrepov so določene nekatere organizacije glede na področje njihovega dela (Zavod za gozdove Slovenije, Zavod za ribištvo, MNVP oziroma Direkcija za vode, upravljavci javne infrastrukture, upravljavci javnih površin, upravljavci zavarovanih območij in ZRSVN), pri čemer imajo upravljavci zavarovanih območij in ZRSVN ne glede na določbo tega člena splošno pristojnost in obveznost izvajanja ukrepov za ohranjanje biotske raznovrstnosti in izrecno tudi vseh ukrepov proti invazivnim vrstam, zato se s 1. do 4. točko prvega odstavka 24.c člena te obveznosti upravljavcev zavarovanih območij in ZRSVN ne izključujejo. Ob tem je predvideno, da ukrepe proti invazivnim vrstam, za katere so sprejeti načrtovalski dokumenti s področja gozdarstva, lovstva in ribištva, če gre za invazivne vrste, ki so že vključene v te načrtovalske dokumente, izvajajo subjekti, ki jih za izvajanje določajo ti načrtovalski dokumenti, kar pomeni, da ukrepe proti tem invazivnim vrstam izvajajo Zavod za gozdove Slovenije, upravljavci lovišč, Zavod za ribištvo Slovenije in izvajalci ribiškega upravljanja in sicer v obsegu kot ga določajo načrtovalski dokumenti z njihovega področja. Izvajalec za prevzem in odstranitev mrtvih osebkov invazivnih vrst živali, ki se ne uporabijo za druge namene, kar pomeni, da se ne uporabijo za kakršenkoli drug namen, je izvajalec gospodarske javne službe ravnanja z živalskimi stranskimi proizvodi kategorije 1 in 2, v skladu s predpisi, ki urejajo ravnanje z živalskimi stranskimi proizvodi.

Novi 24. č člen:

Ne glede na to, da skladno z Uredbo 1143/2014/EU za invazivne tujerodne vrste veljajo najstrožji ukrepi za preprečitev vnosa in širjenja, in sicer velja prepoved vnašanja v Unijo, razmnoževanja, gojenja, prevažanja, kupovanja, prodaje, uporabe, izmenjevanja, posedovanja, izpuščanja v okolje, pa 8. in 9. člen Uredbe 1143/2014/EU državam članicam omogočata izdajo posebnih dovoljenj, ki pod posebnimi pogoji dovoljujejo raziskave o invazivnih tujerodnih vrstah, ki zadevajo Unijo, ali njihovo ohranjanje ex-situ ter dovoljenj, ki v izjemnih primerih, med drugim pri družbenih ali gospodarskih vprašanjih, zaradi prevladujočega javnega interesa dopustijo, da ustanove opravljajo tudi druge dejavnosti.

8. člen Uredbe 1143/2014/EU omogoča izdajo dovoljenj za raziskave ali ohranjanje ex-situ, ki poleg tega vključuje možnost znanstvene proizvodnje in poznejše uporabe v zdravstvene namene če se pri varstvu človekovega zdravja ni mogoče izogniti uporabi proizvodov, pridobljenih iz invazivnih tujerodnih vrst. Te dejavnosti pa se morajo izvajati v zaprtem sistemu in morajo izpolnjevati tudi druge pogoje, med drugim da dejavnosti izvaja ustrezno usposobljeno osebje; da se v dovoljenju opredelijo pogoji za prevoz do zaprtega sistema in iz njega, ki onemogoča pobeg invazivne tujerodne vrste; da se invazivne tujerodne vrste označijo; da se obvladuje nevarnost pobega, širjenja ali premestitve; da je zagotovljen sistem stalnega nadzora, ki ga mora odobriti pristojni organ in da se v dovoljenju določi število invazivnih tujerodnih vrst, ki se presega zmogljivosti zaprtega sistema. Dovoljenje se lahko tudi začasno ali trajno odvzame. Dovoljenje mora spremljati invazivno tujerodno vrsto, za katero je bilo izdano, ves čas med njenim posedovanjem, vnosom in prevozom znotraj Unije. Določeni so podrobni pogoji, ki morajo biti izpolnjeni pri zaprtem sistemu. Dovoljenje mora spremljati tudi dokazilo za dovoljenje, ki ga izdajo pristojni organi države članice in katerega vsebino določa Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 2016/145 z dne 4. februarja 2016 o določitvi oblike dokumenta, ki predstavlja dokazilo za dovoljenje, izdano s strani pristojnih organov držav članic, ki ustanovam dovoljuje izvajanje nekaterih dejavnosti v zvezi z invazivnimi tujerodnimi

vrstami, ki zadevajo Unijo, v skladu z Uredbo (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L št. 30, z dne 5.2.2016, str. 1–6). Države članice morajo vsa dovoljenja brez odlašanja objaviti na spletu in izvajati tudi preglede pri nosilcih dovoljenj, da se ugotovi, ali izpolnjujejo pogoje iz izdanih dovoljenj.
Skladno z navedenim predmetni člen pod pogojem, da so izpolnjeni pogoji iz 8. člena Uredbe 1143/2014/EU, predvideva pristojnost ministrstva za dovolitev raziskave o invazivnih tujerodnih vrstah na seznamu Evropske Unije, njihovo ohranjanje ex-situ, znanstveno proizvodnjo in poznejšo uporabo v zdravstvene namene. Ker Uredba 1143/2014/EU v točki b) drugega odstavka 8. člena Uredbe 1143/2014/EU predvideva, da bodo ustrezno usposobljenost osebja določili pristojni organi, je v zakonu določeno, da se pri izdaji dovoljenja šteje, da je pogoj ustrezne usposobljenosti osebja izpolnjen, če je na podlagi pogodbe o zaposlitvi ali na drugi pravni podlagi zagotovljeno sodelovanje osebe, ki je pooblaščena kot odgovorna oseba za izvajanje stalnega nadzora, načrta ukrepov v primeru pobega ali širjenja in zagotavljanje, da so osebki zaprti v zaprtem sistemu. Na enak način se za izvajanje točke d) drugega odstavka 8. člena Uredbe 1143/2014/EU, ki zahteva ustrezno označitev živali, za izvajanje Uredbe 1143/2014/EU šteje, da je pogoj označitve invazivne tujerodne živali izpolnjen, če je žival označena skladno s predpisom, ki ureja označevanje prosto živečih vrst v ujetništvu.
Kot to zahteva Uredba 1143/2014/EU, je predvideno, da ministrstvo poleg dovoljenja v skladu z 8. členom Uredbe 1143/2014/EU izda dokazilo o izdaji dovoljenja. Dokazilo za dovoljenje iz šestega odstavka 8. člena Uredbe 1143/2014/EU se izda v skladu s predpisom, ki ureja splošni upravni postopek kot potrdilo, na obrazcu, ki ga določa Izvedbena Uredba 2016/145/EU. Za izvajanje Uredbe 2016/145/EU, je urejeno odstopanje od Zakona o splošnem postopku, da se določena polja v dokazilu za dovoljenje lahko izpolnijo v slovenskem in angleškem jeziku, kar bo olajšalo nadzor pristojnih organov znotraj EU. Dokazilo za dovoljenje je treba pridobiti ob vsakokratnem premiku in bo moralo stalno spremljati osebke invazivnih tujerodnih vrst, na katere se nanaša.
Ministrstvo lahko kadar koli začasno ali trajno odvzame dovoljenje in dokazila za dovoljenje, če so izpolnjeni pogoji iz petega odstavka 8. člena Uredbe 1143/2014/EU.
Urejena je tudi obveznost objave podatkov za vsa dovoljenja in dokazila, izdana v skladu s tem členom na osrednjem spletnem mestu državne uprave, kot to zahteva sedmi odstavek 8. člena Uredbe 1143/2014/EU.

Novi 24.d člen:
9. člen Uredbe 1143/2014/EU omogoča, da države članice lahko v izjemnih primerih, med drugim pri družbenih ali gospodarskih vprašanjih, zaradi prevladujočega javnega interesa izdajo dovoljenja, ki dopustijo, da ustanove opravljajo tudi druge dejavnosti, vendar pod pogojem, da to predhodno odobri Komisija. Komisija odobritve izdaje takšnih dovoljenj izvaja preko posebnega elektronskega sistema, prošnja države članice za odobritev pa mora vsebovati predpisane sestavine. Pristojni organ lahko izda dovoljenje šele po prejemu odobritve, pri čemer mora dovoljenje vsebovati vse določbe oziroma pogoje, ki jih Komisija navede v odobritvi.
Tako je tudi za primer, če so izpolnjeni pogoji iz 9. člena Uredbe 1143/2014/EU, določena pristojnost ministrstva, ki lahko ob upoštevanju določb četrtega do osmega odstavka 8. člena Uredbe 1143/2014/EU, izda tudi dovoljenje za opravljanje druge dejavnosti, pod pogojem, da to predhodno odobri Evropska komisija. Ministrstvo vloži prošnjo za odobritev izdaje dovoljenja z uporabo informacijskega sistema EU iz drugega odstavka 9. člena Uredbe 1143/2014/EU. Za izdajo dovoljenj pa se smiselno uporabljata 8. člen Uredbe 1143/2014/EU in 24. č. člen predloga zakona.

Novi 24. e člen:
Uredba 1143/2014/EU v prvem odstavku 14. člena od držav članic zahteva vzpostavitev sistema spremljanja (surveillance system) nad invazivnimi tujerodnimi vrstami, ki zadevajo

Unijo, ali da ga vključijo v že obstoječi sistem ter da države članice v njem zbirajo in evidentirajo podatke o pojavu invazivnih tujerodnih vrst v okolju, do katerih pridejo z raziskavami, spremljanjem ali drugimi postopki za preprečevanje širjenja invazivnih tujerodnih vrst v Unijo ali v njej.

S tem namenom je za izvajanje Uredbe 1143/2014/EU v predlogu člena predvidena vzpostavitev sistema spremljanja, katerega vzpostavitev zagotovi Ministrstvo**.** Vanj se vključujejo podatki o posameznih invazivnih tujerodnih vrstah za območje Slovenije.

Zbrani podatki bodo omogočali poročanje skladno z Uredbo 1143/2014/EU, obenem pa bodo dostopni tudi javnosti. Pri zbiranju informacij sodelujejo pristojni organi in izvajalci ukrepov, ki v okviru opravljanja svojih nalog pridobijo informacije o invazivnih tujerodnih vrstah iz drugega odstavka tega člena in so skladno s predlogom zakona tudi dolžni posredovati vse relevantne informacije v sistem spremljanja. Informacije pa se bodo pridobivale tudi v skladu s 108. členom tega zakona.

Novi 24. f člen:
Proces invazije tujerodne vrste poteka v več stopnjah. Vrsta mora najprej z neposredno ali posredno pomočjo človeka premagati geografske ovire. Nato poteka faza ustalitve, ko so v manjšem številu tujerodne vrste že prisotne v okolju, vendar ne povzročajo bistvenih okoljskih sprememb. Pri invazivnih tujerodnih vrstah sledi faza širjenja, ko se populacije povečujejo in tujerodne vrste začno povzročati okoljsko škodo. V tej fazi je zaradi številčnosti in razširjenosti tujerodno vrsto pogosto nemogoče trajno odstraniti iz narave.
Na področju obvladovanja tujerodnih vrst so zato zelo pomembni ukrepi zgodnjega obveščanja in hitrega odzivanja, ki so usmerjeni v zaznavanje tujerodnih vrst v zgodnjih fazah širjenja.
Iz zgoraj navedenih razlogov Uredba 1143/2014/EU od držav članic v več členih zahteva ustrezno postopanje pri zgodnjem odkrivanju in hitrem odstranjevanju invazivnih tujerodnih vrst. Najprej v 3. členu definira zgodnje odkrivanje kot potrditev navzočnosti osebka ali osebkov invazivne tujerodne vrste v okolju, preden se močno razširi. Osrednji členi, ki urejajo to problematiko pa so 16. do 18. člen. 16. člen zavezuje države članice k uporabi sistema spremljanja invazivnih tujerodnih vrst in informacij, pridobljenih med uradnim nadzorom za potrditev zgodnjega odkritja vnosa ali navzočnosti invazivne tujerodne vrste, ki zadeva Unijo, pri čemer imajo države članice tudi obveznost, da odkritje ali navzočnost brez odlašanja pisno priglasijo Komisiji in o pojavu obvestijo tudi druge države članice. Člen 17 zavezuje države članice, da po zgodnjem odkritju in v treh mesecih po priglasitvi zgodnjega odkritja izvedejo ukrepe za odstranitev in jih priglasijo Komisiji ter obvestijo druge države članice. Prav tako zahteva, da države članice pri izvajanju ukrepov za odstranitev zagotovijo, da je z uporabljenimi metodami učinkovito ter popolnoma in trajno odpravljena populacija zadevne invazivne tujerodne vrste ter da sta pri tem ustrezno upoštevana človekovo zdravje in okolje, zlasti vrste, ki jim ukrepi niso namenjeni, in njihovi habitati, živalim pa prihranjena bolečina, stiska ali trpljenje, ki se jim da izogniti. Države članice morajo tudi spremljati, kako učinkovita je odstranitev in po potrebi oceniti tudi vplive na vrste, ki jim ukrepi niso namenjeni ter o tem obveščajo Komisijo in druge države članice. Člen 18 omogoča odstopanja od obveznosti hitre odstranitve v primeru tehnične neizvedljivosti ali kadar razpoložljivih metod za odstranitev ni mogoče uporabiti ali če bi bila odstranitev stroškovno nesorazmerna ali če metod za odstranitev ni na voljo oz. če imajo te škodljive vplive. Tudi o uveljavljanju te izjeme mora država članica o tem obvestiti Komisijo in priložiti dokaze, o morebitni zavrnitvi izjeme pa nato odloči Komisija z izvedbenimi akti. Ne glede na postopek uveljavljanja izjem, morajo države članice zagotoviti, da se uvedejo ukrepi za preprečitev širjenja, v primeru zavrnitve izjeme pa mora država članica nemudoma izvesti predpisane ukrepe za odstranitev. Kadar Komisija izjeme ne zavrne, se za invazivno tujerodno vrsto izvedejo ukrepi za obvladovanje iz člena 19.

Predmetni člen zakona v prvem do četrtem odstavku tako sledi opisanim določbam Uredbe 1143/2014/EU in sicer se skladno s 16. členom Uredbe 1143/2014/EU za potrebe spremljanja informacij o zgodnjem odkritju v tem členu ureja postopek zgodnega odkritja. Informacijo o zgodnjem odkritju invazivne tujerodne vrste na seznamu invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo unijo v sodelovanju z izvajalci taksonomsko potrdi ZRSVN in v primeru dvoma o pristnosti podatka, najdbo preveri na terenu. O dokončni potrditvi zgodnjega odkritja obvesti ministrstvo. Ob potrditvi zgodnjega odkritja organizacija, pristojna za ohranjanje narave, na podlagi posvetovanja z izvajalci ukrepov pripravi mnenje s predlogom ukrepov za hitro odstranitev ter opredelitvijo glede tehnične zahtevnosti izvedbe ukrepa, kar bo ključna informacija za določitev pristojnosti izvajalca ukrepov, in ga posreduje pristojni inšpekciji, ki ima ključno vlogo pri odrejanju ukrepov za odstranitev. Če organizacija, pristojna za ohranjanje narave ugotovi, da so izpolnjeni pogoji za odstopanje od hitre odstranitve v skladu z 18. členom Uredbe 1143/2014/EU, namesto ukrepov za hitro odstranitev pristojni inšpekciji posreduje predlog ukrepov za preprečitev širjenja. Predlog zakona način ukrepanja inšpektorjev podrobno razdela v poglavju o inšpekcijskem nadzoru, kjer določa način ukrepanja (154.b člen).

Novi 24.g člen:
Uredba 1143/2014/EU v 10. členu ureja izredne ukrepe in sicer določa, da če ima država članica dokaze, da je na njenem ozemlju navzoča ali da obstaja neposredna nevarnost, da bo na njeno ozemlje vnesena invazivna tujerodna vrsta, ki ni uvrščena na seznam invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo unijo, vendar so zanjo pristojni organi na podlagi preliminarnih znanstvenih dokazov ugotovili, da bo verjetno izpolnila merila iz člena 4(3), lahko nemudoma sprejme izredne ukrepe, ki vključujejo katero koli omejitev iz člena 7(1). Države članice, ki na svojem nacionalnem ozemlju uvedejo izredne ukrepe (iz točk (a), (d) ali (e) člena 7(1) Uredbe 1143/2014/EU), nemudoma obvestijo Komisijo in vse druge države članice o sprejetih ukrepih in dokazih, ki te ukrepe upravičujejo. Zadevna država članica mora za invazivno tujerodno vrsto, za katero veljajo izredni ukrepi, brez odlašanja opraviti tudi oceno tveganja v skladu s 5. členom Uredbe 1143/2014/EU, glede na razpoložljive tehnične in znanstvene informacije, v vsakem primeru pa v 24 mesecih od dneva sprejetja odločitve o uvedbi izrednih ukrepov, da bi to vrsto uvrstili na seznam Unije. Če Komisija prejme obvestilo države članice ali če ima druge dokaze, da je na ozemlju Unije navzoča ali da obstaja neposredna nevarnost, da bo v Unijo vnesena invazivna tujerodna vrsta, ki ni uvrščena na seznam Unije, vendar bo verjetno izpolnila merila iz člena 4(3), z izvedbenimi akti na podlagi preliminarnih znanstvenih dokazov preuči, ali bo vrsta verjetno izpolnila ta merila, in sprejme izredne ukrepe za Unijo, ki vključujejo katero koli omejitev iz člena 7(1) glede na nevarnosti, ki jih predstavlja zadevna vrsta, kadar Komisija ugotovi, da bodo merila iz člena 4(3) verjetno izpolnjena. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 27(2). Kadar Komisija sprejme izvedbeni akt, države članice prekličejo ali spremenijo, kot je primerno, kakršne koli izredne ukrepe, ki so jih sprejele. Kadar Komisija invazivno tujerodno vrsto uvrsti na seznam Unije, države članice tudi prekličejo ali spremenijo svoje izredne ukrepe. Če Komisija invazivne tujerodne vrste po oceni tveganja, opravljeni na podlagi odstavka 3 tega člena, ne uvrsti na seznam Unije, države članice prekličejo svoje izredne ukrepe, sprejete na podlagi odstavka 1 10. člena, te vrste pa lahko vključijo na nacionalni seznam invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo državo članico, v skladu s členom 12(1) ter preučijo možnost poglobljenega regionalnega sodelovanja v skladu s členom 11.
Nadalje Uredba 1143/2014/EU v 5. členu podrobneje ureja vsebino ocene tveganja, ki je podlaga za uvedbo izrednih ukrepov. Ocena tveganja se opravi v zvezi s sedanjim in potencialnim območjem razširjenosti invazivne tujerodne vrste, pri čemer se upoštevajo naslednji elementi: (a) opis vrste z njeno taksonomsko opredelitvijo, njeno zgodovino ter njenim naravnim in potencialnim območjem razširjenosti; (b) opis vzorcev njenega razmnoževanja in širjenja ter dinamike, vključno z oceno, ali obstajajo okoljske razmere, potrebne za razmnoževanje in širjenje; (c) opis potencialnih poti namernega in nenamernega vnosa in

širjenja te vrste, po potrebi tudi proizvodov, s katerimi je ta vrsta na splošno povezana; (d) temeljita ocena možnosti vnosa, naselitve in širjenja v zadevnih biogeografskih regijah v sedanjih razmerah in razmerah, ki bodo predvidoma nastale zaradi podnebnih sprememb; (e) opis sedanje razširjenosti te vrste, vključno z navedbo, ali je ta vrsta že navzoča v Uniji ali sosednjih državah, in projekcijo njene verjetne prihodnje razširjenosti; (f) opis škodljivih vplivov na biotsko raznovrstnost in povezane ekosistemske storitve, tudi na domorodne vrste, zaščitena območja, ogrožene habitate, pa tudi človekovo zdravje in varnost ter gospodarstvo, vključno z oceno morebitnih prihodnjih vplivov glede na razpoložljivo znanstveno vedenje; (g) ocena morebitnih stroškov zaradi škode; (h) opis znane uporabe za to vrsto ter družbenih in gospodarskih koristi te uporabe.
Tudi ko Komisija predlaga vrste za uvrstitev na seznam Unije invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo Unijo, opravi oceno tveganja iz 5. člena Uredbe 1143/2014/EU. Kadar koli država članica predloži zahtevek za uvrstitev vrste na seznam Unije, pa mora sama opraviti oceno tveganja. Komisija lahko po potrebi pomaga državam članicam pri pripravi takih ocen tveganja, kolikor gre pri tem za povezavo z njihovo evropsko razsežnostjo. Na podlagi tretjega odstavka 10. člena se je na Komisijo preneslo pooblastilo, da sprejme delegirani akt, s katerimi je podrobneje določila elemente ocene tveganja. Na tej podlagi je bila sprejeta Delegirana uredba Komisije (EU) št. 2018/968 z dne 30. aprila 2018 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta glede ocen tveganja v zvezi z invazivnimi tujerodnimi vrstami (UL L št. 174, z dne 10.7.2018, str. 5–11). Podroben opis vključuje metodologijo, ki se uporabi pri oceni tveganja, pri kateri se upoštevajo ustrezni nacionalni in mednarodni standardi ter potreba po prednostni razvrstitvi ukrepov proti invazivnim tujerodnim vrstam, ki so povezane z znatnimi škodljivimi vplivi na biotsko raznovrstnost ali povezane ekosistemske storitve ali bi lahko imele take škodljive vplive ter imajo ali bi lahko imele take škodljive vplive na človekovo zdravje ali gospodarstvo, kar šteje za dodaten dejavnik pri prednostnem razvrščanju. Zlasti je pomembno, da Komisija ne odstopa od običajne prakse in se pred sprejetjem teh delegiranih aktov posvetuje s strokovnjaki, tudi strokovnjaki iz držav članic

Za izvajanje 5. in 10. člena Uredbe 1143/2014/EU zato predmetni člen predloga zakona na enem mestu ureja vsebine, ki se nanašajo na oceno tveganja in izredne ukrepe. Tako določa, da kadar organizacija, pristojna za ohranjanje narave ugotovi, da so izpolnjeni pogoji iz prvega odstavka 10. člena Uredbe 1143/2014/EU, organizacija, pristojna za ohranjanje narave zagotovi strokovno podlago s predlogom določitve izrednih ukrepov, ki jo pošlje ministrstvu. Izredne ukrepe določi minister z odredbo ter o tem v skladu z Uredbo 1143/2014/EU obvesti Evropsko komisijo in druge države članice.
Za invazivne tujerodne vrste se z dnem določitve izrednih ukrepov tako uporabljajo določbe tega zakona, ki veljajo za invazivne tujerodne vrste na seznamu Evropske unije. S tem se invazivne tujerodne vrste, za katere veljajo izredni ukrepi, izenačijo z invazivnimi tujerodnimi vrstami s seznama EU in se do morebitne uvrstitve na seznam EU zagotovi enaka obravnava, kot če bi bile uvrščene na seznam.
Po določitvi izrednih ukrepov organizacija, pristojna za ohranjanje narave, zagotovi oceno tveganja, na podlagi katere ministrstvo Evropski komisiji v skladu s tretjim odstavkom 4. člena Uredbe 1143/2014/EU lahko predlaga uvrstitev invazivne vrste na seznam Evropske unije. Po uvrstitvi vrste na seznam Evropske unije ali če Evropska komisija ne uvrsti vrste na seznam Evropske unije, minister odredbo razveljavi, kot to določa Uredba 1143/2014/EU.
Pri vsaki pripravi ocene tveganja in predloga ukrepov se organizacija, pristojna za ohranjanje narave posvetuje s pristojnimi organi in izvajalci ukrepov.

Novi 24. h člen:
13. člen Uredbe 1143/2014/EU zahteva od držav članic, da izdelajo akcijske načrte o poteh invazivnih tujerodnih vrst. Države članice morajo v 18 mesecih od sprejetja seznama Unije tako narediti vsestransko analizo poti nenamernega vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst, ki

zadevajo Unijo, ter določiti, katere poti je treba prednostno obravnavati zaradi števila vrst ali morebitne škode, ki jo povzročajo vrste, ki v Unijo prihajajo po teh poteh. Vsaka država članica v treh letih od sprejetja seznama Unije pripravi in izvaja enoten akcijski načrt ali niz akcijskih načrtov za obravnavanje prednostnih poti. Akcijski načrti vključujejo časovni razpored in opis ukrepov, ki bodo sprejeti, ter, če je ustrezno, prostovoljnih ukrepov in kodeksov dobre prakse, s katerimi bodo obravnavane prednostne poti ter preprečena nenamerni vnos in širjenje invazivnih tujerodnih vrst v Unijo ali v njej. Države članice zagotovijo usklajevanje, da bi tako pripravile enoten akcijski načrt ali niz akcijskih načrtov, usklajenih na ustrezni regionalni ravni v skladu s členom 22(1). Če taki regionalni akcijski načrti niso pripravljeni, države članice pripravijo in izvajajo akcijske načrte za svoje ozemlje, ki so čim bolj usklajeni na ustrezni regionalni ravni. Akcijski načrti vsebujejo zlasti ukrepe, ki temeljijo na analizi stroškov in koristi ter so namenjeni: (a) ozaveščanju; (b) čim večjemu zmanjšanju kontaminacije blaga, proizvodov, vozil in opreme z osebki invazivnih tujerodnih vrst, tudi z ukrepi, ki obravnavajo prevoz invazivnih tujerodnih vrst iz tretjih držav; (c) zagotavljanju ustreznih pregledov na mejah Unije, ki niso uradni nadzor v skladu s členom 15. Akcijski načrti se morajo brez odlašanja predložiti Komisiji. Države članice nato vsaj vsakih šest let pregledajo svoje akcijske načrte in jih predložijo Komisiji.
Za izvedbo 13. člena Uredbe 1143/2014/EU je predlagano, da minister sprejme in na osrednjem spletnem mestu državne uprave objavi enoten akcijski načrt ali niz akcijskih načrtov za prednostne poti vnosa in širjenja ter preprečevanje nenamernega vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst na seznamu Evropske Unije v Republiko Slovenijo ali znotraj nje. Pri pripravi in izvajanju akcijskega načrta sodelujejo pristojni organi in izvajalci.

Novi 24. i člen:
Za razliko od akcijskih načrtov, ki so skladno s 13. členom Uredbe 1143/2014/EU opredeljeni kot akt načrtovanja, ki obravnava poti vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst in navadno velja za več različnih vrst, ki so že prisotne, ali pa bi lahko bile vnesene na ozemlje Slovenije, se operativni programi sprejmejo za načrtovanje ukrepanja v skladu z 19. členom Uredbe 1143/2014/EU, zaradi obvladovanja že razširjenih invazivnih tujerodnih vrst.
Uredba 1143/2014/EU v 19. členu namreč določa ukrepe za obvladovanje tistih invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo Unijo, za katere so ugotovile, da so močno razširjene na njihovem ozemlju, tako da čim bolj zmanjšajo njihove vplive na biotsko raznovrstnost, povezane ekosistemske storitve ter, če je ustrezno, človekovo zdravje ali gospodarstvo. Te ukrepe morajo države članice uvesti v 18 mesecih po uvrstitvi invazivne tujerodne vrste na seznam Unije in morajo biti sorazmerni z vplivi na okolje in primerni glede na posebne razmere v državah članicah, utemeljeni z analizo stroškov in koristi ter zajemati tudi ukrepe za obnovo, kolikor so ti izvedljivi. Na podlagi ocene tveganja in stroškovne učinkovitosti se določi tudi njihov prednostni vrstni red. Ukrepi za obvladovanje vključujejo smrtonosne ali nesmrtonosne fizične, kemične ali biološke ukrepe, ki so namenjeni odstranitvi invazivne tujerodne vrste, nadzoru nad njeno populacijo ali preprečevanju njenega širjenja. Po potrebi so med ukrepi za obvladovanje posegi v sprejemni ekosistem, namenjeni povečanju njegove odpornosti proti sedanjim in prihodnjim invazijam. V okviru ukrepov obvladovanja, namenjenih odstranitvi invazivne tujerodne vrste, nadzoru nad njeno populacijo ali preprečevanju njenega širjenja, se lahko začasno dovoli uporabo že naseljene invazivne tujerodne vrste v komercialne namene, če je to natančno utemeljeno in je uveden ustrezen nadzor, tako da se prepreči nadaljnje širjenje. Države članice pri izvajanju ukrepov za obvladovanje in izbiri metod, ki se uporabijo, upoštevajo človekovo zdravje in okolje, zlasti vrste, ki jim ukrepi niso namenjeni, in njihove habitate, kadar se ukrepi uporabljajo za živali, pa zagotovijo, da jim je prihranjena bolečina, stiska ali trpljenje, ki se jim da izogniti, ne da bi navedeno zmanjšalo učinkovitost ukrepov za obvladovanje.
Ta vsebina se izvaja v okviru operativnih programov iz predlaganega člena in sicer je predvideno, da vlada za izvajanje predmetnega člena Uredbe 1143/2014/EU sprejme operativni program za obvladovanje invazivnih tujerodnih vrst na seznamu Evropske Unije v

skladu z zakonom, ki ureja varstvo okolja. Izjemoma operativni program ni potreben za razširjene invazivne vrste, katerih upravljanje je že vključeno v posamezne načrtovalske dokumente s področja rabe naravnih virov.

K 8. členu (spremenjen 28.c člen ZON):
Dosedanje predhodno soglasje za prireditve vožnje v naravi iz 28.c člena se navezuje na dovoljenje za javno prireditev v skladu s predpisi, ki urejajo javna zbiranja tako, da ni več predviden ločen upravni akt, ki ga izdaja ZRSVN, temveč se dosedanji postopek izdaje predhodnega soglasja preoblikuje v pripravo mnenja ZRSVN, na podlagi katerega se izda ustrezen akt po predpisih, ki urejajo javna zbiranja, s čimer se zmanjšujejo administrativne ovire tako za prireditelja kakor tudi za pristojne organe. Mnenje ZRSVN mora pridobiti prireditelj in ga predložiti vlogi za odobritev javne prireditve ter je zavezujoče. Ker se tovrstne prireditve pogosto organizirajo tudi v gozdovih, je v takih primerih predpisano tudi zavezujoče mnenje Zavoda za gozdove Slovenije. Pristojni mnenjedajalec mora mnenje podati v 30 dneh od prejema popolne zahteve za izdajo mnenja. Po končani prireditvi mora organizator prireditve prireditveni prostor vrniti v stanje, kakršno je bilo pred javno prireditvijo. Ostale določbe glede pogojev in drugih zahtev pri izdaji mnenja ZRSVN ostajajo glede na veljavni zakon nespremenjene.

K 9. členu (črtan 28.č člen ZON):
28. č člen že od leta 2014 ureja evidenco motornih vozil na motorni pogon, ki niso registrirana v skladu s predpisi, ki urejajo motorna vozila in ki naj bi jo vzpostavilo ministrstvo, pristojno za promet. Predmetna evidenca vsa leta ni bila vzpostavljena, saj se je v praksi izkazalo, da ta evidenca ni bila domišljena in ni izvedljiva, na kar je ministrstvo, pristojno za promet, opozarjalo vsa leta. Ministrstvo, pristojno za promet, tudi ni pristojno za motorna vozila, ki niso namenjena vožnji po cestah, pač pa samo za cestna vozila. Obenem se je izkazalo, da predmetni člen sam po sebi ne rešuje problematike omejevanja vožnje v naravnem okolju. Razlog za uzakonitev tega člena je bil namreč, da se vozila ustrezno označijo, kar bi omogočilo učinkovitejšo identifikacijo vozil na daljavo ter posledično boljši nadzor in ukrepanje. Vendar ta ukrep prvič, ni sorazmeren s ciljem, ki se ga želi doseči, ker pomeni preveliko administrativno breme tako za državo kot tudi za uporabnike vozil in drugič, samo evidentiranje in označevanje vozil tudi ne bi preprečilo nezakonite vožnje, saj bi se še vedno pojavljali vozniki brez označenih in evidentiranih vozil, ki bi jih bilo težko identificirati na daljavo in sankcionirati. Zato se predmetna določba in z njo povezane določbe v zakonu črtajo, kot ključne za povečanje učinkovitosti nadzora pa se zvišujejo globe in krepijo pristojnosti nadzornih organov. K boljši učinkovitosti nadzora nad kršitelji bodo prispevale tudi vsakoletne redne in izredne skupne akcije nadzornih organov, ob pomoči policije.

K 10. členu (spremenjen 28.d člen ZON):
Ker je bila pri izvajanju veljavnega zakona v praksi besedna zveza »utrjena pot« pogosto dvoumna in je omogočala, da je bila vožnja s kolesi dopustna po vsaki poti, ki se je utrdila za ta namen, s tem pa postavila pod vprašaj upoštevanje drugih predpisov, je ta besedna zveza natančneje opredeljena. Tako je predlagano, da se za utrjeno pot, po kateri je dovoljena vožnja s kolesi, samo utrjena pot, ki se uporablja z namenom hoje ali vožnje za potrebe kmetijstva, gozdarstva, turizma, planinstva, kolesarstva in konjeništva, vendar v skladu s predpisi, ki urejajo ta področja. Za utrjeno pot se bo tako lahko štela izključno pot, katere uporabo za namen kolesarstva omogočajo tudi drugi predpisi.

Pri določbah glede vožnje s kolesi se doda, da preoblikovan postopek dovoljevanja javnih prireditev iz spremenjenega 28.c člena smiselno velja tudi za organiziranje javnih prireditev voženj s kolesi.

K 11. členu (dopolnjen 40. člen ZON):
V drugem odstavku se doda izjema od splošne prepovedi uničenja naravne vrednote in sicer je izjemoma na podlagi mnenja organizacije, pristojne za ohranjanje narave, dovoljeno poškodovanje ali uničenje naravne vrednote, če je to potrebno za odpravljanje neposredne nevarnosti za življenje, zdravje in premoženje in če ni drugih možnosti. Izjema je potrebna, ker se je v praksi pokazalo, da so v določenih nujnih primerih potrebni določeni posegi na naravni vrednoti ali v skrajnih primerih celo njeno uničenje, kar v veljavni zakonodaji ni dopustno. Investitor ali projektant bo moral v vlogi obrazložiti, utemeljiti in dokazati, da za poseg v naravno vrednoto ni drugih možnosti.

K 12. členu (dopolnjen 44. člen ZON):
Pridobivanje morske soli (kot gospodarska dejavnost) se pod pogoji ohranjanja narave in varstva kulturne dediščine sme izvajati le na tradicionalen način. Tak način pridobivanja zahteva veliko prilagajanja in ročnega dela in ni in ne more biti tržno konkurenčen. Ohranjanje živega tradicionalnega solinarstva je v velikem javnem interesu ohranjanja narave (zaradi vzdrževanja posebnih ekosistemskih razmer) in varstva kulturne dediščine. Zato je tudi uporaba zemljišč za namen tradicionalnega solinarstva del uresničevanja javnega interesa. Pridobivanje soli po predpisih o rudarstvu šteje za pridobivanje mineralne surovine, kamor posledično sodi tudi pridobivanje soli na način tradicionalnega solinarstva. Predpisi o rudarstvu za podelitev in podaljšanje koncesijske pogodbe za izkoriščanje soli kot mineralne surovine zahtevajo, da nosilec rudarske pravice pridobi pravico izvajati rudarska dela na takšnem zemljišču s pravnim poslom. Predpisi o rudarstvu pa ne upoštevajo posebnih situacij kot je pridobivanje soli v Krajinskem parku Sečoveljske soline, za katerega je že pridobljena pravica upravljanja in rabe na območju celotnega Krajinskega parka Sečoveljske soline in rabo naravne vrednote Sečoveljske soline, na podlagi predpisov o ohranjanju narave. V zvezi z navedenim ta člen ureja, da kadar je naravna vrednota hkrati naravni vir, ki je predmet gospodarske rabe pridobivanja morske soli na tradicionalen način, se šteje, da je s podelitvijo pravice upravljanja in rabe naravne vrednote po tem zakonu izkazana pravica izvajati rudarska dela na zemljiščih, ki so predmet upravljanja in rabe naravne vrednote. Slednje pomeni, da izkazovanje pravice izvajati rudarska dela/pridobivanje soli ne bo več podvojeno, temveč se bo za območje, na katerem je pridobljena pravica upravljanja in rabe na podlagi predpisov o ohranjanju narave, ta pravica štela kot pravica za izvajanje rudarske pravice po rudarskih predpisih.

K 13. členu (spremenjen 59. člen ZON):
Poleg dosedanjih možnosti se dodaja možnost, da lahko v skladu z aktom o zavarovanju ustanovitelj zavarovano območje upravlja v organizacijski enoti občine, ministrstva ali skupne občinske uprave (dopolnjen 59. člen), kar omogoča občinam in vladi, da lahko upravljata zavarovano območje brez nepotrebne predhodne ustanovitve režijskega obrata in s tem optimizirata upravljanje zavarovanih območij. Organizacijske enote po predlagani spremembi bodo lahko občinska uprava ali ministrstvo (Direktorat za naravo ali organ v sestavi ministrstva). Prav tako se omogoča upravljanje zavarovanega območja preko skupne občinske uprave. V skladu z aktom o zavarovanju bo tako lahko po novem ustanovitelj upravljal zavarovano območje v organizacijski enoti ministrstva oziroma občine ali skupne občinske uprave ali v ta namen ustanovil režijski obrat, javni zavod ali podelil koncesijo za upravljanje.

K 14. členu (spremenjen 63. člen ZON):
Ukinja se izdajanje ugotovitvenih odločb o obstoju zavarovanih območjih, ustanovljenih z aktom o zavarovanju - zaznamba zavarovanega območja se bo v zemljiško knjigo vpisovala po sprejemu akta o ustanovitvi zavarovanega območja, na podlagi predloga ministrstva ali občine. Sprememba je potrebna, ker izdajanje ugotovitvenih odločb predstavlja nepotrebno administrativno oviro. Omejitve iz naslova akta o zavarovanju se namreč podobno kot pri

prostorskih aktih in vodovarstvenih območjih konstituirajo z dnem uveljavitve akta o ustanovitvi in ne z izdajo odločbe, kar je potrdila tudi sodna praksa (Sodba Upravnega sodišča št. III U 206/2022-64).

K 15. členu (spremenjen 84. člen ZON):

Za predkupno pravico na državnih zavarovanih območjih je po novem predvideno, da jo v imenu države uveljavlja upravljavec zavarovanega območja, v primeru če območje nima upravljavca pa organizacija, pristojna za ohranjanje narave, kar bo omogočilo hitrejše reagiranje na ponudbe za odkup potrebnih zemljišč znotraj zavarovanega območja. Upravljavec mora pred uveljavljanjem predkupne pravice pridobiti odobritev ministrstva, razen če je odkup nepremičnine predviden v veljavnem načrtu upravljanja, programu dela ali pogodbo z ministrstvom.

K 16. členu (nov 84.a člen)

S predlogom se spreminja vrstni red predkupnih upravičencev, ki v imenu države uveljavljajo predkupno pravico na gozdnih in kmetijskih zemljiščih na območjih Nature 2000 izven zavarovanih območij, na katerih je potrebno izvajanje aktivnih ukrepov obnove ali ki predstavljajo dele Nature 2000 z največjimi omejitvami rabe, ki ležijo zunaj zavarovanih območij (območja predkupne pravice Natura 2000). Primeroma je določeno tudi, kaj pomenijo aktivni ukrepi obnove in največje omejitve rabe, konkretno pa bo ta območja določila vlada z odlokom.

Izkušnje kažejo, da je državno lastništvo nad naravnimi površinami pomembno orodje za doseganje naravovarstvenih ciljev. Evropska komisija je 13. marca 2024 Sloveniji zaradi neupoštevanja direktive o habitatih in direktive o pticah poslala obrazloženo mnenje. Komisija Slovenijo poziva k zaščiti travišč, travniških ptic in metulja barjanski okarček. Očitek Sloveniji je, da ne dosega ugodnega stanja navedenih vrst in habitatov na šestih območjih Nature 2000 na Goričkem, Planinskem polju, Breginjskem stolu, Ljubljanskem barju, Črni dolini pri Grosuplju in Duplici. Slovenija je sicer po prejemu obrazloženega mnenja sprejela določene ukrepe, a je Komisija nato v obrazloženem mnenju ocenila, da ti niso zadostovali za preprečitev upadanja travniških habitatov in vrst. Z uvajanjem predkupne pravice države tudi na območjih Nature 2000 izven zavarovanih območij bi država dobila vzvod moči za bolj učinkovito varstvo habitatov in populacij ogroženih vrst, kar je v času krize biotske raznovrstnosti nujno. Zato je Republika Slovenija v odgovoru na obrazloženo mnenje Evropski komisiji napovedala dodatne ukrepe na področju odkupov predmetnih zemljišč, med drugim tudi uzakonitev predkupne pravice na kritičnih območjih Natura 2000.

Nov instrument, kot je predlagan, bo pomembno prispeval tudi k izvajanju Uredbe (EU) 2024/1991 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2024 o obnovi narave, ki je namenjena obnovi ekosistemov in podpira cilje EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 in cilje Evropskega zelenega dogovora ter zahteva obsežne ukrepe za obnovo degradiranih ekosistemov, povečanje biotske raznovrstnosti ter prilagajanje na podnebne spremembe.

Predkupna pravica na kmetijskih in gozdnih zemljiščih je sicer že urejena v Zakonu o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/11 – uradno prečiščeno besedilo, 58/12, 27/16, 27/17 – ZKme-1D, 79/17, 44/22 in 78/23 – ZUNPEOVE) in v Zakonu o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16, 77/16 in 78/23 – ZUNPEOVE), zato se sam postopek uveljavljanja predkupne pravice na teh zemljiščih v območju predkupne pravice Natura 2000 ne spreminja, spreminja se zgolj vrstni red predkupnih upravičencev na teh zemljiščih. Tako je predvideno, da bosta v imenu Republike Slovenije na območjih predkupne pravice Natura 2000 predkupno pravico kot prva predkupna upravičenca uveljavljala Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije, na kmetijskih zemljiščih in družba Slovenski državni gozdovi, na

gozdnih zemljiščih. Financiranje bo na podlagi posameznih kupoprodajnih pogodb financiralo Ministrstvo za naravne vire in prostor.

Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov bo odkupljena zemljišča oddajal v odplačen zakup pod pogoji, ki jih bo glede na varstvene cilje v mnenju določilo ministrstvo in ki pomenijo aktivne ukrepe upravljanja. Med te pogoje bo primeroma določena raba zemljišč, ki bo omejevala zlasti gnojenje, čas košnje in podobno in bo prilagojena zahtevam konkretnega zemljišča oziroma območij Natura 2000. S tem bo zagotovljeno upravljanje zemljišč, ki bo zagotavljalo učinkovito varstvo habitatov in populacij ogroženih vrst. S tem namenom bo Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov pred sklenitvijo vsake zakupne pogodbe obvestil Ministrstvo za naravne vire in prostor, ki bo določilo zakupne pogoje, prilagojene konkretnemu zemljišču, potrebne za doseganje ciljev na tem območju Natura 2000. Če teh pogojev v času izvajanja zakupne pogodbe zakupnik ne bo izpolnjeval, bo to razlog za odstop od pogodbe v skladu s pravili obligacijskega prava.

V primeru, da ne bo interesa za odplačen odkup zemljišč, bo ta zemljišča v interesu ohranjanja narave aktivno, pod pogoji, ki jih bo v mnenju in po predhodnem obvestilu Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov določilo ministrstvo, upravljal Sklad tako, da bo kot upravljavec zemljišča v okviru upravljanja na njih zagotavljal izvajanje aktivnih ukrepov obnove. Te ukrepe pa bo na podlagi izkazov Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije kot so računi in pogodbe o posameznih izvedenih ukrepih, financiralo Ministrstvo za naravne vire in prostor.

K 17. členu
(dopolnjen 85. člen)
Dopolnitev člena pomeni odpravo administrativnih ovir pri omejitvah pravnega prometa z državno lastnino, in sicer v smeri, ki bo prispevala k odpravi administrativnih ovir saj se bo v primeru, če zaprošeno soglasje ali dovoljenje za odobritev pravnega posla ne bo izdano v 30 dneh ali v tem roku izdaja soglasja ali dovoljenja ne bo zavrnjena, štelo, da je dovoljenje oziroma soglasje dano.

K 18. členu (dopolnjen 85.a člen)
S 85.a členom se dopolnjuje 85. člen zakona, in sicer pod pogojem izdanega dovoljenja ministrstva za zemljišča na območju naravne vrednote/na območjih naravnih vrednot, ki so v lasti države, omogoča menjavo, prodajo objekta s pripadajočim zemljiščem ter prodajo zemljišča. Obenem omogoča tudi prodajo zemljišča na zavarovanem območju. Zaradi spremembe 85. člena se z domnevo danega dovoljenja, če zaprošeno dovoljenje za odobritev pravnega posla ni bilo izdano v 30 dneh ali v tem roku izdaja dovoljenja ni bila zavrnjena, spremeni oziroma dopolni tudi 85.a člen, ki ureja izdajo dovoljenja za pravni promet z zemljišči oziroma objekti s pripadajočimi zemljišči na območju naravne vrednote oziroma prodajo zemljišča na zavarovanem območju.

K 19. členu (spremenjen 89. člen ZON):
Sprememba v prvem odstavku je potrebna zaradi ukinitve izdajanja odločb o obstoju zavarovanih območij. Zavarovana območja so namreč vzpostavljena z dnem uveljavitve akta o zavarovanju in odločbe o obstoju zavarovanega območja nimajo konstitutivnega učinka. Zaznamba zavarovanega območja se bo v zemljiško knjigo še vedno vpisovala, in sicer po sprejemu akta o ustanovitvi zavarovanega območja, na podlagi obvestila ministrstva ali občine. Črta se celoten četrti odstavek, saj se odškodnina uveljavlja v skladu s splošnimi pravili obligacijskega prava in ker zastaralni roki v veljavnem zakonu nasprotujejo splošnim zastaralnim rokom v Obligacijskem zakoniku.

K 20. členu (spremenjen 90. člen ZON):

Določba četrtega odstavka 90. člena Zakona o ohranjanju narave vsebuje sklic na odločbo, ki jo 89. člen ukinja. Zato je po novem predvideno, da začne dveletni rok za uveljavljanje pravice do odkupa nepremičnine teči od uveljavitve akta o zavarovanju.

K 21. členu (spremenjen 97. člen ZON):
V dopolnjenem členu se v prvem in drugem odstavku besedi raba doda tudi beseda upravljanje, saj je treba zaradi večje jasnosti določiti, da se smernice pridobivajo tudi k dokumentom upravljanja, kar v praksi ni bilo nedvoumno.
Pri izdajanju smernic se upoštevajo določbe tega zakona in področnih zakonov kot so predpisi o urejanju prostora. Ne glede zakonsko pravno podlago pa lahko ministrstvo za določene konkretne vsebine za namen olajšanja priprave planov in posegov objavi tudi posebne smernice na osrednjem spletnem mestu državne uprave. S tem se bi se lahko administrativno razbremenil proces priprave aktov, h katerim se podajajo smernice, saj se lahko pripravljavci ter investitorji oziroma nosilci posegov že vnaprej seznanijo z usmeritvami za pripravo planov in s tem izboljšajo njihovo kakovost, ZRSVN pa se lahko ob podaji smernic v določenih primerih skliceval na že objavljene splošne smernice in se bo lahko s tem zmanjšal obseg dela ter pripravljenih dokumentov.

K 22. členu (spremenjeni 105. člen ZON):
V tem členu se izvedejo uskladitve z novo gradbeno zakonodajo, in sicer je upoštevano, da je bila skladno z gradbenimi predpisi presoja vplivov na naravo integrirana v gradbeno dovoljenje skozi mnenje ZRSVN. Z namenom odprave administrativnih ovir se uzakonjajo nekatere izjeme, kdaj ni treba pridobiti mnenja in sicer to velja za manjše rekonstrukcije in vzdrževanje objekta, ker ta ne morejo imeti vplivov na naravo, ter za poselitvena območja, kadar se je za posamezno enoto urejanja prostora nosilec urejanja prostora v prostorskem aktu opredelil, da pridobitev mnenja ali soglasja v naslednji fazi na ravni posega ni potrebna. Dodaja se določba glede veljavnosti soglasja in mnenja organizacije, pristojne za ohranjanje narave, ki za razliko od naravovarstvenega soglasja ne postane pravnomočno, saj ni samostojni upravni akt. Za te primere je zato določeno, da to neha veljati, če zahteva za izdajo gradbenega dovoljenja ni vložena v petih letih po njegovi izdaji. Mnenje, izdano v integralnem gradbenem dovoljenju v skladu z zakonodajo, ki ureja graditev objektov, po uradni dolžnosti pridobiva organ, pristojen za izdajo tega dovoljenja, ki je tudi pristojen za končno odločitev o dovolitvi gradnje, omejena pa je sama veljavnost integralnega gradbenega dovoljenja, v katerega je integrirana presoja v mnenju ZRSVN. Zato omejitev veljavnosti mnenja v teh postopkih ni predvidena. Veljavnost soglasja se podaljšuje na pet let, po analogiji z rokom veljavnosti gradbenega dovoljenja, kar je v praksi zlasti pri projektih državnega pomena pogosto nemogoče začeti gradnjo v dveh letih po pravnomočnosti naravovarstvenega soglasja.

K 23. členu (nov a105.a člen):
Vsebine, ki jih je vseboval veljavni 105.a člen in se nanašajo na pogoje, se zaradi ustreznejše nomotehnične ureditve uredijo v ločenem členu. Veljavnost projektnih pogojev se usklajuje z rokom predvidene veljavnosti soglasij in mnenj.

K 24. členu (spremenjeni 105.a člen ZON):
Tudi v tem členu se izvedejo uskladitve z novo gradbeno zakonodajo, in sicer je upoštevano, da je bilo s predpisi, presoja vplivov na naravo integrirana v gradbeno dovoljenje preko mnenja ZRSVN.

K 25. členu (spremenjeni 108. člen ZON):
Uredba 1143/2014/EU v 14. členu v kontekstu vzpostavitve sistema spremljanja od držav članic zahteva tudi evidentiranje podatkov, do katerih država članica pride z raziskavami spremljanjem ali drugimi postopki za preprečevanje širjenja invazivnih tujerodnih vrst v Unijo

ali v njej. Z namenom preverjanja navzočnosti invazivnih tujerodnih vrst predlog člena določa, da spremljanje stanja ohranjenosti narave vključuje tudi ugotavljanje navzočnosti in razširjenosti novih in že naseljenih invazivnih vrst.

K 26. členu (spremenjeni 110. člen ZON):
MNVP na podlagi veljavnega zakona zagotavlja vodenje zbirk podatkov, kar vključuje tudi polnjenje zbirk podatkov. Projekt LIFE NarcIS nosilca projekta Agencije Republike Slovenije za okolje kot organa v sestavi tedanjega Ministrstva za okolje in prostor, ki je bilo pristojno tudi za področje ohranjanja narave od 1. januarja 2021 do 31. decembra 2024, je bil namenjen vzpostavitvi nacionalnega informacijskega sistema za varstvo narave (v nadaljevanju: informacijski sistem za naravo). Projekt NarcIS se je 31. decembra 2024 zaključil, zato je bil 10. 1. 2025 med MNVP, MOPE, Agencijo Republike Slovenije za okolje in Zavodom Republike Slovenije za varstvo narave sklenjen dogovor o sodelovanju pri zagotavljanju delovanja informacijskega sistema za naravo, ki zagotavlja nadaljnje aktivnosti vzpostavitve in delovanja informacijskega sistema za naravo po izteku projekta LIFE NarcIS.

S tem členom je vzpostavljena pravna podlaga vzpostavitev informacijskega sistema za naravo, ki ga bo vzpostavilo ministrstvo, pristojno za ohranjanje narave. Ta sistem bo omogočal izvajanje nalog in omogočanje nadgradnje elektronskega poslovanja na področju ohranjanja narave, pa tudi njegovo povezovanje z drugimi informacijskimi sistemi kot je prostorski informacijski sistem in informacijski sistem varstva okolja. Informacijski sistem bo vseboval naslednje zbirke podatkov:
- zbirke podatkov stanja ohranjenosti narave (kot so podatki iz monitoringa spremljanja stanja ohranjenosti narave),
- območij, ki imajo na podlagi tega zakona ali ratificiranih objavljenih mednarodnih pogodb poseben status (kot so varovana območja in naravne vrednote, na podlagi mednarodnih pogodb pa območja Ramsar ipd.),
- o sprejetih ukrepih varstva naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti in
- zbirke podatkov, ki se vodijo zaradi izvajanja tega zakona in predpisov, izdanih na njegovi podlagi, predpisov EU in ratificiranih objavljenih mednarodnih pogodb (npr. dovoljenja za poseg v populacije zavarovanih vrst, dovoljenja za gojitev, dovoljenja po EU uredbi o invazivnih vrstah ipd.). Podrobnejšo vsebino in način vodenja informacijskega sistema za naravo bo predpisala Vlada. Ker se v praksi pojavljajo težave s pridobivanjem podatkov s področja ohranjanja narave in polnjenja zbirk podatkov, ki jih mora zagotavljati ministrstvo, je dodana obveznost državnih organov, občin in poslovnih subjektov pod prevladujočim vplivom oseb javnega prava iz zakona, ki ureja dostop do informacij javnega značaja, da morajo podatke, pridobljene pri spremljanju stanja ohranjenosti narave in druge podatke s področja ohranjanja narave, o katerih se vodijo zbirke na podlagi tega zakona, v treh mesecih po nastanku ali prejemu teh podatkov posredovati ministrstvu, v obliki, ki jo ministrstvo objavi na osrednjem spletnem mestu državne uprave.

K 27. členu (spremenjeni 111. člen ZON):
Spremembe člena so potrebne zaradi prenosa uveljavljanja predkupne pravice na upravljavce zavarovanih območij in ZRSVN ter zaradi določitve pristojnosti za izvajanje Uredbe 1143/2014/EU. Dodaja se tudi nova pristojnost ministrstva za vzpostavitev in vodenje informacijskega sistema za naravo iz prejšnjega člena. Sprememba in dopolnitev 8. točke drugega odstavka 111. člena ZON vzpostavlja pravno podlago, da se zbirke podatkov s področja ohranjanja narave vodijo v informacijskem sistemu za naravo. Določba omogoča, da ministrstvo zagotavlja vodenje zbirk podatkov in da pri tem sodeluje z vsemi relevantnimi organizacijami. Pojem zbirke podatkov s področja ohranjanja narave se v tej določbi uporablja za različne pojme, uporabljene v veljavnem ZON (baze podatkov, zbirke podatkov, evidence, registri), pa tudi za zbirke podatkov, katerih obstoj je predviden z drugimi predpisi s področja

ohranjanja narave (npr. Zakon o varstvu podzemnih jam (Uradni list RS, št. 2/04, 61/06 – ZDru-1, 46/14 – ZON-C in 21/18 – ZNOrg) in podzakonski predpisi, sprejeti na podlagi ZON).

K 28. členu (nov 111.a člen):
V tem členu se ureja pravna podlaga za stalno pripravljenost za delo javnih uslužbencev, z namenom zagotovitve ustrezne delovnopravne podlage za potrebe interventnega ukrepanja pri posegih v zavarovane vrste in hitrega ukrepanja v primeru novega pojava invazivnih tujerodnih vrst.

K 29. členu (spremenjen 112. člen ZON):
Sprememba je potrebna zaradi ukinitve izdajanja odločb o statusu zavarovanega območja državnega pomena.

K 30. členu (spremenjen 117. člen ZON):
Spremembe člena so potrebne zaradi spremembe pristojnosti glede uveljavljanja predkupne pravice države, jasne določitve, da ZRSVN lahko tako kot upravljavci zavarovanih območij sklepa skrbniške pogodbe in pogodbe o varstvu in zaradi jasne določitve pristojnosti v zvezi z invazivnimi vrstami.

K 31. členu (spremenjen 130. člen ZON):
Tretji odstavek, ki omejuje upravljanje zavarovanega območja le na način ustanovitve režijskega obrata se črta, s čimer se ta člen uskladi z noveliranim 59. členom zakona, ki omogoča fleksibilnejše možnosti upravljanja zavarovanih območij.

K 32. členu (spremenjen 133. člen ZON):
Sprememba je potrebna zaradi nove pristojnosti upravljavcev zavarovanih območij, da uveljavljajo predkupno pravico na zavarovanih območjih v imenu države in zaradi jasne določitve pristojnosti v zvezi z invazivnimi vrstami.

K 33. členu (nov 136.a člen):
Nov sistem interventnega ukrepanja v primeru neposrednega ogrožanja po velikih zvereh v skladu s tem členom v nadomešča sistem delovanja posebne intervencijske skupine, ki je delovala od leta 2000 do leta 2021, ko je odstopila, med drugim zaradi neurejene pravne podlage za njeno delovanje. Za razliko od intervencijske skupine nov sistem temelji na vključevanju upravljavcev lovišč v sistem interventnega ukrepanja. Slovenski lovski sistem je unikaten v Evropi zaradi svojega celovitega pristopa k upravljanju z divjadjo in lovstvom na način javne službe. Sistem temelji na tradicionalnem znanju in izkušnjah, ki so se prenašale iz roda v rod, hkrati pa se nenehno posodablja z najnovejšimi znanstvenimi dognanji. To zagotavlja trajnostno rabo divjih živali in ohranjanje naravnega okolja. Poleg tega je lov v Sloveniji tesno povezan z lokalno kulturo in identiteto, kar krepi skupnostni duh in odgovornost do narave. Iz navedenih razlogov je rešitev, ki se opira na storitve upravljavcev lovišč, najbolj primerna, učinkovita, racionalna in tudi ekonomična. Upravljavci lovišč bodo izvajali interventne ukrepe v primerih neposrednega napada na človeka ali ogrožanja zdravja in varnosti ljudi in sicer lahko upravljavec lovišča izvede ukrepe kot so terenski ogled in preveritev situacije, plašenje živali, zasledovanje ranjene živali s psom krvoslednikom in v skrajnem primeru odstrel živali. Za poseganje v populacije zavarovanih vrst velikih zveri bo izdana odločba v skladu s 14.a členom, v kateri bo odločeno tako o izvajalcu kakor tudi o stroških posega. Na nelovnih površinah je predvideno, da policija neposredno nudi pomoč pri zavarovanju intervencije in da je možno nošenje ter uporaba orožja na nelovni površini, kar bo prav tako določeno v odločbi. Predvideno je plačilo stroškov in zavarovanja odgovornosti izvajalcem intervencije.
Urejena je tudi situacija, če upravljavec lovišča, ki je pristojen za izvajanje lova na določenem lovišču, ne bo mogel niti sam neposredno zagotoviti izvedbe interventnega ukrepa niti na način,

da se v skladu s predpisi s področja lovstva dogovori z upravljavcem drugega lovišča oziroma s tretjo osebo (25. člen ZDlov-1). To nalogo bodo morali v takem primeru na njegovo zaprosilo izvesti upravljavci lovišč z posebnim namenom, torej lovci, ki delujejo v okviru Zavoda za gozdove Slovenije in Triglavskega narodnega parka in ki bodo na posebnem seznamu obeh institucij, plačilo pa se bo izvedlo glede na opravljeno storitev.

K 34. členu (spremenjen 149. člen):

Veljavni zakon v 41. členu določa, da sta ogledovanje in obiskovanje naravnih vrednot dovoljena vsem pod enakimi pogoji. To določilo se s 149. členom dopolnjuje in nadgrajuje z opredelitvijo, da je eden od pogojev, s katerim je obiskovanje in ogledovanje naravne vrednote pod pogoji dovoljeno vsakomur, tudi ta, da je načelno za vse brezplačno. Pojem obiskovanje naravne vrednote, ki je opredeljen v 11. členu tega zakona, zajema obiskovanje in ogledovanje naravne vrednote ali zavarovanega območja, in pomeni dostopanje do naravne vrednote ali zavarovanega območja in vstopanje na naravno vrednoto ali zavarovano območje z namenom njegovega spoznavanja in doživljanja ter z namenom telesne ali duhovne sprostitve ali aktivnosti. Namen dopolnitve 149. člena je, da se prepreči neutemeljeno omejevanje obiskovanja in ogledovanja naravnih vrednot s pogojevanjem visokih plačil (vstopnin, parkirnin, taks ipd.), kar se v zadnjih letih vedno bolj uveljavlja. Zahtevana visoka plačila nikakor niso sprejemljiv mehanizem za uravnavanje obiskovanja, kar se pogosto navaja kot opravičilo za to. Lastninska pravica namreč glede na Ustavo RS ni neomejena, pač pa jo lahko poleg ekološke funkcije lastnine, ki terja zakonske omejitve z namenom ohranjanja narave omejuje tudi socialna vezanost lastnine, kar pomeni, da ravnanje s stvarjo oziroma pravico ne sme ostati samo v sferi odločitev lastnika oziroma imetnika pravice, temveč mora ta upoštevati tudi javni interes. Ideja o socialni vezanosti lastnine se pravno izraža kot zapoved, da mora lastnikova pravica služiti tudi uresničevanju svobode in osebnostnega razvoja drugih oziroma celotne družbene skupnosti. Ne glede na to, da je obiskovanje in ogledovanje naravnih vrednot v smislu opisane socialne funkcije lastnine v javnem interesu in se obiskovalcem (v smislu splošne rabe) praviloma omogoča brezplačno, se s tem členom določa, da je v izjemnih primerih zaradi omogočanja dostopa, varstva naravne vrednote ali varnosti obiskovalcev, zaračunavanje plačila dopustno. Za izjemne primere se šteje zahtevno urejanje obiskovanja naravne vrednote, bodisi zaradi zahtevnih tehničnih ureditev (galerije, mostovži, osvetlitev v podzemni jami, varovalne ureditve ipd.), katerih vzpostavitev in vzdrževanje zahteva praviloma tudi visoke stroške, ali nujnosti izvajanja ukrepov in aktivnosti, povezanih z množičnostjo obiskovalcev, kot je med drugim uravnavanje z nosilno zmogljivostjo naravne vrednote ali urejanje mirujočega prometa. Uravnavanje z nosilno zmogljivostjo pomeni uravnavanje števila obiskovalcev, tako da le-ti povzročajo škodljivih vplivov na naravno vrednoto.

S tem členom se določa, da se plačilo za obiskovanje naravne vrednote lahko zaračunava kot plačilo za obisk na obiskovalca ali kot plačilo za obisk na motorno vozilo ob vstopu na naravno vrednoto ali kot plačilo za parkiranje motornega vozila na površini za mirujoči promet, ki je namenjena obiskovalcem in je kot taka opredeljena v občinskem predpisu in načrtu upravljanja zavarovanega območja. Nujnost, da se poleg plačil za obisk hkrati obravnava tudi plačilo za parkiranje, izhaja iz dosedanje pravno-formalno neurejene prakse, ko se obiskovalcem z zaračunavanjem parkirnine posredno zaračunava dostop do naravne vrednote. Zato je celovita ureditev možna le, če zajema tako plačila za obisk kot plačila za parkiranje motornih vozil. Plačila za obiskovanje naravne vrednote, kot so takse, uporabnine za infrastrukturo, cestnine ipd., se štejejo za plačila, ki niso skladna s tem zakonom.

S tem členom se določa tudi, da je vsako plačilo, ki se izjemoma zaračuna obiskovalcem, oblikovano glede na namenskost zbranih sredstev. Predlagana rešitev povzema dejansko stanje pravno neurejenega zaračunavanja plačil, ko se obiskovalcem poleg nadomestila za upravičene stroške, povezane z obiskovanjem, zaračunava dodatne prispevke, brez vsake utemeljitve. Z namenom čim večje transparentnosti se določa, da je vsako plačilo seštevek deleža plačila za nadomestilo upravičenih stroškov za ureditve in ukrepe v zvezi z

obiskovanjem (pri čemer se upravičeni stroški podrobno določijo s podzakonskim predpisom; gre za stroške za vzpostavitev in vzdrževanje infrastrukture za obiskovanje in ogledovanje, izvajanje rednih aktivnosti za prehodnost, varnost, čistost, uravnavanje obiskovanja z nosilno zmogljivostjo naravne vrednote, odpravo negativnih vplivov zaradi obiskovanja, komunikacijo z obiskovalci in druge naloge, ki so lahko določene tudi s skrbniško pogodbo; gre tudi za stroške za zavarovanja obiskovalcev in infrastrukture), in deleža plačila za naravo in lokalno okolje (za storitve in ugodnosti v zvezi z upravljanjem zavarovanih območij ter varstvom in urejanjem drugih naravnih vrednot, ureditvami in aktivnostmi, povezanimi z usmerjanjem obiskovanja v lokalnem okolju, odpravljanjem neugodnih stanj v naravi ter spodbujanjem trajnostnega razvoja, s katerim se prispeva k varstvenim ciljem zavarovanega območja). V nadaljnjih členih je namenskost zbranih sredstev podrobneje opredeljena. Zaradi dosedanje prakse, da se zaračunava obiskovalcem poleg nadomestila za upravičene stroške visoke dodatne deleže plačil, se določa, da je najvišji delež, ki se poleg nadomestila za upravičene stroške, lahko dodatno zaračuna obiskovalcem, največ toliko kolikor znaša nadomestilo upravičenih stroškov. Tako zbrana sredstva od obiskovalcev, ki imajo javni značaj, so lahko dejansko pomemben lastni finančni vir za vzpostavljanje in vzdrževanje javne infrastrukture za obiskovanje, upravljanje obiskovanja in druge javne namene, povezane z obiskovanjem naravne vrednote. Odločitev o višini deleža za naravo in lokalno okolje je povezana z obsegom razpoložljivih javnih sredstev za ta namen. Višina plačila za naravo in lokalno okolje mora biti tako obratno sorazmerna z višino zagotovljenih javnih sredstev za uresničevanje javnega interesa varstva naravnih vrednot, kar pomeni, da bo to plačilo višje, če je obseg javnih sredstev za varstvo naravnih vrednot, upravljanje zavarovanih območij, dostopnosti do javnih vrednot ter za ureditve nižji, in obratno.

Ne glede na omejitev višine plačila za naravo in lokalno okolje pa je določena izjema za primer, ko je za obisk potrebna plezalna, jamarska ali druga podobna posebna oprema, ki omogoča obisk na drugačen način kot s hojo, ali v času, ko je za dostop do naravne vrednote organiziran skupinski prevoz. Namen tega je spodbujati trajnostno mobilnost in prispevati k omejevanju negativnih vplivov, ki jih ima promet na naravno vrednoto. Obiskovalcem za dostop do naravne vrednote omogoča oddaljeno parkiranje motornih vozil (po možnosti zunaj naravne vrednote) in cenovno ugoden subvencioniran skupinski prevoz. Obiskovalci imajo sicer še vedno možnost parkirati motorno vozilo v neposredni bližini ali na območju naravne vrednote, vendar je v tem primeru plačilo za parkiranje višje, ker višina plačila za naravo in lokalno okolje ni omejena. Z več zbranimi sredstvi iz plačil za parkiranje se lahko v večji meri subvencionira javni oziroma skupinski prevoz.

Zaradi zagotavljanja čim večje javne in proste dostopnosti do naravnih vrednot se tudi v izjemnih primerih, ko je zaračunavanje plačil utemeljeno, obiskovalcem zaračunava čim manjše plačilo. Z namenom omogočanja čim večje dostopnosti do naravnih vrednot vsem, se določa tudi, da se najmanj v dveh dnevih na leto obiskovalcem omogoči brezplačen obisk naravne vrednote. Predlagano določilo, da je najmanj v dveh dnevih na leto obiskovalcem omogočen brezplačen obisk naravne vrednote, dopušča možnost večjega števila dni brezplačnega obiskovanja. Ne glede na to pa bo treba ob omogočanju obiskovanja vendarle upoštevati nosilno zmogljivost naravne vrednote. Upravljavcu ali skrbniku se prepušča odločitev o izbiri terminov prostih vstopov. Vsaka naravna vrednota je specifična, obiskovanje je pogojeno z nepredvidljivimi vremenskimi in drugimi razmerami (nekatere naravne vrednote so v zimskem ali deževnem času nedostopne ali nevarne), zato je utemeljeno, da se dnevi prostega dostopa določajo glede na značilnost naravne vrednote in vremenske ali druge pogoje.

Obiskovalci večino naravnih vrednot obiskujejo sami, brez vodenja, lahko pa si, prostovoljno (za več informacij, pojasnil, večje varnosti ipd.) izberejo oziroma najamejo vodenje, ki ga posebej plačajo (turističnim organizacijam, turističnim vodičem, vodičem rekreacijskih dejavnosti, upravljavcem zavarovanih območij,...).Zato je določeno, da pogojevanje ogledovanja in obiskovanja naravne vrednote z vodenjem ni dovoljeno, razen izjemoma, če je

zaradi varstva naravne vrednote, zavarovanega območja ali varnosti obiskovalcev tako določeno s predpisom, izdanim na podlagi tega zakona (podzemne jame, večje skupine obiskovalcev ipd.). Turističnega ali drugega vodenja po naravnih vrednotah, ki ga izvaja upravljavec zavarovanega območja ali fizična ali pravna oseba, ki je registrirana za tovrstno dejavnost, v smislu posebne rabe, določila tega člena v ničemer ne omejujejo. Predvideno je, da se podrobnosti določanja višine plačila opredelijo s podzakonskim predpisom.

K 35. členu (novi 149.a do 149.e členi):

Novi 149. a člen:
Predlog zakona predvideva, da bo odločitev o zaračunavanju plačila za obisk za naravno vrednoto državnega pomena ali zavarovano območje, ki ga je ustanovila država, sprejel s sklepom minister, za naravno vrednoto lokalnega pomena ali zavarovano območje, ki ga je ustanovila lokalna skupnost, pa sprejme župan. Minister oziroma župan s sklepom določi tudi višino povprečnega plačila za obisk za letno ali večletno obdobje, pri čemer se posebej prikaže povprečno plačilo za naravo in lokalno okolje. Sklep ministra se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, sklep župana pa na način, ki je z zakonom, ki ureja lokalno samoupravo, določen za objavo predpisov občine. Brez tovrstnega sklepa zaračunavanje obiska naravne vrednote ne bo zakonito, prav tako ne bo zakonito zaračunavanje plačila v nasprotju s sklepom. Zaračunavanje bo odobreno le v primerih, če bo šlo za dopustne primere zaračunavanja in če bodo stroški dela za zaračunavanje plačila znašali manj kot polovico ostalih upravičenih stroškov. Ta pogoj je posebej opredeljen zaradi primerov zaračunavanja plačil iz prakse, ko so stroški vzdrževanja in urejanja infrastrukture za obiskovanje minorni, največji oziroma glavni strošek pa je pobiranje plačil (namenjeno samemu sebi), česar ni mogoče šteti za opravičljivo. Plačilo za obisk se lahko strukturira po različnih kategorijah obiskovalcev (otroci, odrasli, upokojeni, družine ali druge skupineipd.), glede na letni čas ali drugače, pri čemer se s plačili, ki so višja od povprečnega plačila za obisk, uravnajo plačila, ki so nižja od povprečnega plačila za obisk. Med druge skupine se lahko šteje prebivalce v neposredni bližini naravne vrednote, saj le-ta predstavlja del njihovega bivalnega okolja, zato se jim omogoči čim ugodnejša, lahko tudi brezplačna dostopnost.

Novi 149. b člen:
S tem členom se določa upravičence za zaračunavanje plačil v zvezi z obiskovanjem naravne vrednote. In sicer se za upravičenca za zaračunavanje plačila za obisk določa upravljavca zavarovanega območja (ki je na podlagi tega zakona določen kot izvajalec javne službe ohranjanja narave in je v skladu z 59. členom tega zakona javni zavod ali koncesionar za upravljanje zavarovanega območja ali ustanovitelj zavarovanega območja sam neposredno) in skrbnika oziroma izvajalca pogodbenega varstva naravne vrednote, če je ta javni zavod in če je je tako določeno v pogodbi po varstvu ali pogodbi o skrbništvu, ki jo je ta predhodno sklenil z upravljavcem zavarovanega območja. Skrbnik oziroma izvajalec pogodbenega varstva pa je fizična ali pravna oseba, kot jo za izvajanje nalog varstva naravnih vrednot opredeljujeta 47. in 48. člen tega zakona. Izvajalci pogodbenega varstva ali skrbniki, ki nimajo statusa javnega zavoda, tako niso upravičenci za zaračunavanje plačil, izvajajo ga lahko le operativno v tujem imenu za tuj račun. Zaradi transparentnosti je določena obveznost, da upravičenec za zaračunavanje plačila mora letno, najkasneje do konca februarja naslednjega leta, javno objaviti višino zbranih plačil za obisk preteklega leta ter njihovo porabo po namenih. Iz določila, da sta kot upravičenca za zaračunavanje plačil določena le upravljavec zavarovanega območja in izvajalec pogodbenega varstva ali skrbnik, ki sklene pogodbo z upravljavcem zavarovanega območja, izhaja, da naravna vrednota, za katero se namerava zaračunavati plačilo, mora biti predhodno zavarovana, v aktu o zavarovanju pa mora biti določen upravljavec zavarovanega območja.

Novi 149. c člen:
S tem členom se podrobno določa namenskost zbranih sredstev s plačili za obiskovanje. Zbrana sredstva s plačili za obisk se lahko porabijo samo za namene, ki so povezani z naravno vrednoto, bodisi neposredno (nadomestitev upravičenih stroškov v zvezi z njenim urejanjem, obnovo in vzpostavljanjem ureditev na naravni vrednoti, bodisi posredno kot je spodbujanje trajnostne mobilnosti v zvezi s prevozom do naravne vrednote).

Z določbo 149. c člena tega zakona se ne posega v Zakon o regijskem parku Škocjanske jame (ZRPŠJ) (Uradni list RS, št. 57/96, 46/14 – ZON-C in 18/23 – ZDU-1O), ki se šteje kot Lex specialis, In sicer ZRPŠJ v 23. členu določa podobno namenskost porabe sredstev za opravljanje dejavnosti, med katere všteva tudi vstopnine, zaračunane obiskovalcem, kot jo določa 149.c člen tega zakona. Podrobnejša pravila glede pridobivanja sredstev, merila, postopke, odločanje o razdeljevanju sredstev in nadzor nad njihovo namensko porabo v skladu z zakonom o regijskem parku Škocjanske jame določa na podlagi ZRPŠJ sprejeta Odredba o razdeljevanju dela sredstev javnega zavoda Park Škocjanske jame (Uradni list RS, št. 84/99).

Novi 149. č člen:
Predmetni člen ureja pravila delitve zbranih sredstev po namenih in upravičencih porabe. Od zbranih sredstev iz plačil se najprej odštejejo sredstva za pokritje upravičenih stroškov, preostala sredstva pa se delijo med upravičenci porabe in sicer med upravljavcem zavarovanega območja, lokalno skupnostjo ali lokalnimi skupnostmi. Določa se, da so zbrana sredstva iz plačil, zmanjšanja za upravičene stroške v primeru plačil za obisk naravne vrednote prihodek upravljavca zavarovanega območja v višini 75 %, in prihodek lokalne skupnosti ali več lokalnih skupnosti v višini 25 %. Sredstva se lokalni skupnosti dodelijo na podlagi sporazuma, ki ga lokalna skupnost sklene z upravljavcem zavarovanega območja. V sporazumu se določi tudi namenska poraba sredstev. Če sredstva glede na lego naravne vrednote pripadajo več lokalnim skupnostim, se deleži po lokalnih skupnostih določijo glede na delež površine naravne vrednote v posamezni lokalni skupnosti in število dostopnih pešpoti od površin za mirujoči primer do naravne vrednote v posamezni lokalni skupnosti ali prisotnost dejavnikov ogrožanja naravne vrednote, ki izvirajo iz posamezne lokalne skupnosti. Upravičenec za zaračunavanje plačila za obisk, ki je na podlagi 149. b člena tega zakona javni zavod ali koncesionar za upravljanje zavarovanega območja ali javni zavod, ki je skrbnik oziroma izvajalec pogodbenega varstva, zbrani priliv sredstev evidentira med svojimi prihodki. Deleže, ki so na podlagi tega zakona prihodek lokalne skupnosti ali upravljavca zavarovanega (v primeru, da je upravičenec za zaračunavanje skrbnik ali izvajalec pogodbenega varstva) so v poslovnih knjigah upravičenca za zaračunavanje opredeljene kot obveznost do prejemnikov, saj gre za agentski posel. Te obveznosti se zaprejo s prenakazilom sredstev zadnji delovni dan v mesecu januarju za preteklo leto. Ne glede navedeno, pa zakon predvideva da so zbrana sredstva, zmanjšana za nadomestilo upravičenih stroškov, ki pripadajo lokalni skupnosti ali več lokalnim skupnostim, prihodek upravljavca zavarovanega območja, če lokalna skupnost, po predhodnem usklajevanju z upravljalcem, ne izkaže potrebe za porabo sredstev po namenih iz 149. c člena. Določba je namenjena temu, da kadar občina v tekočem obdobju ne načrtuje porabe za namene iz 149.c člena, ta sredstva v tekočem obdobju porabi upravljalec, ki ima za ta namen vsako leto v skladu z zakonom sprejet program upravljanja, kar je v skladu z načelom gospodarne porabe javnih sredstev.

Prav tako, kot z določbo 149.c člena se tudi z določbo 149.č člena tega zakona ne posega v Zakon o regijskem parku Škocjanske jame (ZRPŠJ) (Uradni list RS, št. 57/96, 46/14 – ZON-C in 18/23 – ZDU-1O), ki se tudi v primeru razdeljevanja sredstev zbranih iz plačil za obisk šteje kot Lex specialis.

Novi 149. d člen:

Nujnost, da se poleg plačil za obisk hkrati obravnava tudi plačilo za parkiranje, izhaja iz dosedanje pravno-formalno neurejene prakse, ko se obiskovalcem z zaračunavanjem parkirnine posredno zaračunava dostop oziroma vstop do naravne vrednote. Zato je celovita ureditev možna le, če zajema tako plačila za obisk kot plačila za parkiranje motornih vozil.

Iz tega razloga je v predlogu člena predvideno, da se na parkiriščih, ki so določena v občinskem prostorskem aktu in načrtu upravljanja zavarovanega območja določena kot površine za mirujoči promet, namenjene obiskovanju in ogledovanju naravnih vrednot, lahko zaračunava parkirnina, v višini, ki jo potrdi minister. V pravila zaračunavanja na ostalih parkiriščih predlog zakona ne posega. Oseba, ki zaračunava plačilo za parkiranje pa mora zaradi transparentnosti letno najpozneje do konca februarja naslednjega leta javno objaviti znesek zbranih plačil za parkiranje iz prejšnjega leta ter njihovo porabo po namenih.

Površine za mirujoči promet, ki so namenjene ogledovanju in obiskovanju naravnih vrednot in so kot take prepoznane in opredeljene z občinskim prostorskim aktom in načrtom upravljanja zavarovanega območja, so po naravi del infrastrukture, ki omogoča uresničevanje javnega interesa dostopnosti do naravnih vrednot. Predlagana določba temelji na Ustavi RS (67. člen), ki določa, da poleg gospodarske funkcije lastnine morata biti zagotovljeni tudi ekološka in socialna funkcija lastnine. Tovrstne površine za mirujoči promet, ki omogočajo dostopnost do naravnih vrednot, odražajo ekološko in socialno funkcijo lastnine. Naravne vrednote so ustavno varovana naravna dediščina, ki jo je na podlagi Ustave RS (73. člen) v skladu z zakonom vsakdo dolžan varovati (recipročno se lahko šteje, da jo ima vsakdo tudi pravico spoznavati in doživljati), naravne vrednote, ki so naravna danost (ne glede na lastnino) so tudi del zdravega življenjskega okolja, do katerega ima po Ustavi RS (72. člen) prav tako v skladu z zakonom vsakdo pravico. S predlagano določbo se v lastninsko pravico poseže sorazmerno, saj se v primerih, ko gre za veliko obremenjenost takih površin za mirujoči promet, kljub uveljavljanju javnega interesa dostopnosti do naravnih vrednot, dopusti zaračunavanje plačil, vendarle na reguliran način, ki omogoča korektno povračilo stroškov, ne pa tudi pridobivanje dobička na račun obiskovalcev naravnih vrednot. Brez zadevne določbe o pravilih zaračunavanja plačil na namenskih površinah za mirujoči promet za obiskovanje in ogledovanje naravnih vrednot, celovita ureditev plačil glede obiskovanja in ogledovanja naravnih vrednot ni možna in tudi ni možno preprečevati omejevanje obiskovanja in ogledovanja naravnih vrednot s pogojevanjem visokih plačil. Glede namenskosti porabe zbranih sredstev in delitve zbranih sredstev s plačili za parkiranje veljajo določbe 149.c in 149. č člena.

Novi 149. e člen

Ker je bilo v praksi zaznanih veliko primerov škodljive prakse organiziranega pridobitnega ogledovanja zavarovanih vrst, je zaradi nadzora nad organiziranim pridobitnim ogledovanjem zavarovanih prosto živečih živalskih vrst v naravi dovoljeno le ob odobritvi upravljavca zavarovanega območja in upravljavca lovišča, ki bo ob odobritvi lahko usmeril ogledovanje na način, ki bo zagotovil, da ogledovanje ne bo potekalo na način, ki bo škodljivo vplival na zavarovane vrste.

K 36. členu (spremenjen 151. člen ZON):

Za nadzor nad izvajanjem določb ZON so bili že do sedaj poleg inšpektorjev, pristojnih za ohranjanje narave, pristojni tudi drugi inšpektorji. V zakon se dodaja kot specialna določba glede pristojnosti za nadzor določb tega zakona, ki se nanašajo na invazivne vrste in sicer je zanje pristojna inšpekcija za naravne vire in prostor, vendar pa so zaradi bolj učinkovitega izvajanja nadzora, glede na obseg in široko področje, ki ga pokriva zakon v tem delu, podobno kot pri izvajalcih ukrepov, dodane tudi pristojnosti nekaterih drugih inšpekcij, glede na področje njihovih osnovnih pristojnosti. Inšpekcija za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin bo

izvrševala nadzor nad vnosom invazivnih vrst v Evropsko unijo. Kadar bo ugotovljena neskladnost z določbami Uredbe 1143/2014/EU in tega zakona, ne bo pa ugotovljena neskladnost s predpisi s področja veterinarstva ali varstva rastlin, bo Inšpekcija za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin o ugotovljeni neskladnosti obvestila inšpektorat pristojen z ohranjanje narave. Inšpekcijski nadzor nad izvrševanjem določb tega zakona, ki se nanašajo na zaračunavanje plačil za obisk naravne vrednote državnega pomena in zavarovanega območja, ki ga ustanovi država, izvajajo inšpektorji, pristojni za ohranjanje narave. Inšpekcijski nadzor nad izvrševanjem določb tega zakona, ki se nanašajo na zaračunavanje plačil za obisk naravne vrednote lokalnega pomena in zavarovanega območja, ki ga ustanovi lokalna skupnost, izvajajo občinske in medobčinske redarske službe. Zaradi omogočanja večje fleksibilnosti pri zaposlovanju novih inšpektorjev, se za inšpektorja, pristojnega za ohranjanje narave, zahteva glede delovnih izkušenj zmanjšuje na štiri leta delovnih izkušenj s področja varstva naravnih dobrin ali varstva narave. Pogoj izpita pa se črta, ker je ta zahtevan že v zakonu, ki ureja inšpekcijski nadzor.

K 37. členu (spremenjen 153. člen ZON):
Ker sta zaseg in odvzem del prekrškovnega postopka in ker zaseg že ureja 161.c člen veljavnega zakona, se določbe v zvezi s tem prestavljajo v 161. c člen. V tem členu pa ostajajo izključno inšpekcijski ukrepi in trajni ali začasni odvzem, ki se lahko izvaja kot del inšpekcijskega postopka, kadar prekrškovni postopek ni uveden, po vzoru nekaterih drugih predpisov (npr. Zakon o zaščiti živali).

V 8. točki prvega odstavka se dodaja tudi možnost ukrepanja ustavitve kolesa, ki vozi v nasprotju z določbami tega zakona, kar je potrebno za učinkovitejši inšpekcijski nadzor nad nezakonito vožnjo s kolesi v naravnem okolju. Črtajo se določbe o odpravi drugih nepravilnosti in o tem, da pritožba ne zadrži izvršitve, ker vse to določa že zakon, ki ureja inšpekcijski postopek.

K 38. členu (črtanje 153.a člena ZON):
Člen se črta, ker se vsi zasegi in odvzemi v prekrškovnem postopku celovito urejajo z dopolnitvijo 161.c člena, odvzemi v inšpekcijskem postopku, kadar prekrškovni postopek ni uveden, pa z dopolnitvami v 153. členu.

K 39. členu (spremenjeni 153. b člen ZON):
Dopolni se 153.b člen, ki trenutno policiji ne daje pravice izvajanja nadzora nad določbami zakona, ki se nanašajo na vožnjo s kolesi v naravnem okolju tako, da bo to omogočeno.

K 40. členu (novi 154.a, 154.b in 154.c členi):

Novi 154.a člen:
Uredba 1143/2014/EU v 30. členu zahteva, da države članice sprejmejo tudi predpise o kaznih za kršitve te uredbe ter da države članice sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev njihovega izvrševanja. Predpisane kazni morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne. Med določenimi kaznimi so med drugim lahko (a) globe; (b) zaseg neskladnih invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo Unijo; (c) takojšen začasni preklic ali odvzem dovoljenja, izdanega v skladu s členom 8.

Zato zakon med ukrepi pri invazivnih vrstah predvideva vrsto specialnih ukrepov, ki so uzakonjeni posebej za ukrepanje v zvezi z invazivnimi vrstami, vključno s trajnimi odvzemi kot obveznimi ukrepi že v samem inšpekcijskem postopku, saj pri invazivnih vrstah ni mogoče pustiti osebkov pri kršitelju. Če tako inšpektor ugotovi, da so kršena ravnanja iz točk a) do g) prvega odstavka 7. člena Uredbe 1143/2014/EU, odredi prenehanje teh ravnanj, za osebke invazivnih vrst pa odredi trajni odvzem in usmrtitev oziroma uničenje na stroške zavezanca.

Če inšpektor ugotovi, da so kršena ravnanja iz točke h) prvega odstavka 7. člena Uredbe 1143/2014/EU, odredi izvedbo ukrepov za odstranitev ali obvladovanje invazivne vrste in odpravo škodljivih posledic. Če inšpektor ugotovi, da fizična ali pravna oseba ne izpolnjuje obveznosti v zvezi izdanim dovoljenjem za odstopanje v skladu z 8. in 9. členom Uredbe 1143/2014/EU, odredi ukrepe za odpravo nepravilnosti in pomanjkljivosti. Rok za odpravo nepravilnosti in pomanjkljivosti ne sme biti daljši od treh mesecev. Če nepravilnosti in pomanjkljivosti v tem času niso odpravljene, odredi trajni odvzem invazivnih vrst in njihovo usmrtitev oziroma uničenje na stroške zavezanca. Če inšpektor ugotovi, da fizična ali pravna oseba izvaja premike invazivnih vrst v nasprotju z Uredbo 1143/2014/EU, odredi trajni odvzem in njihovo usmrtitev oziroma uničenje na stroške zavezanca. Izjemoma lahko inšpektor namesto usmrtitve odredi predajo osebkov invazivnih vrst živali drugi ustanovi, ki ima dovoljenje v skladu z 8. in 9. členom Uredbe 1143/2014/EU, ali izpolnjuje pogoje za živalski vrt po predpisih, ki urejajo ohranjanje narave, če jih je ta do konca njihovega življenja pripravljena sprejeti na svoje stroške ali na podlagi sklenjenega dogovora na stroške zavezanca in jih zadrževati v zaprtem sistemu, kjer so uvedeni vsi primerni ukrepi za zagotovitev, da razmnoževanje in pobeg nista mogoča.

Če so izpolnjeni pogoji iz tretjega stavka drugega odstavka 19. člena Uredbe 1143/2014/EU, pristojni inšpektor posestniku invazivne vrste na seznamu Evropske Unije, ki opravlja dejavnost, zaradi katere je bilo potrebno posedovanje rastlinske vrste (npr. botanični vrtovi, javni parki in podobno) pred uvrstitvijo vrste na seznam invazivnih vrst v skladu z Uredbo 1143/2014EU, ki je v Sloveniji že močno razširjena na podlagi mnenja zavoda izda odločbo, s katero določi ukrepe za preprečevanje širjenja invazivne vrste na seznamu Evropske Unije. Trajanje ukrepov se določi na podlagi prostega preudarka inšpektorja, upoštevajoč pričakovano življenjsko dobo posamezne invazivne vrste.

Novi 154.b člen

Posebej je urejen primer, ko se odkrije nov vnos vrste in je zato treba izvesti ukrepe za hitro odstranitev invazivne vrste. To ureja prvi odstavek 17. člena Uredbe 1143/2014/EU. Takrat inšpektor določi način odstranitve in izvajalca ukrepov za invazivne vrste. Ukrep za hitro odstranitev se mora v skladu z Uredbo 1143/2014/EU začeti izvajati najkasneje v roku treh mesecev od dokončne priglasitve zgodnjega odkritja. Če je znan povzročitelj vnosa invazivne vrste, odredi pristojna inšpekcija odstranitev povzročitelju vnosa invazivne vrste in o tem obvesti lastnika zemljišča. Če povzročitelj vnosa invazivne vrste ni znan, odredi pristojna inšpekcija odstranitev lastniku zemljišča. Če iz mnenja organizacije, pristojne za ohranjanje narave izhaja, da je odstranitev invazivne vrste tehnično zahtevna in zahteva posebno strokovno usposobljenost, pristojni inšpektor odredi izvedbo ukrepa izvajalcu ukrepov, ki je določen v prvem odstavku 24.c člena. Stroške odstranitve invazivne vrste bo kril povzročitelj vnosa invazivne vrste. Če povzročitelj vnosa invazivne vrste ni znan, stroške odstranitve krije lastnik zemljišča, razen kadar inšpektor za izvršitev obveznosti iz inšpekcijske odločbe določi izvajalca ukrepov, ki izvaja javno službo. V tem primeru stroške odstranitve krije javna služba, v okviru stroškov upravljavskih nalog. Če inšpekcija naknadno odkrije povzročitelja vnosa invazivne vrste, o tem izda odločbo ter povzročitelju naloži povrnitev stroškov odstranitve. Kadar je treba ukrepati hitro, ker je verjetno hitro širjenje invazivne vrste, se bodo šteli ti ukrepi za nujne ukrepe v javnem interesu, ki jih ni mogoče odlagati, skladno s predpisom, ki ureja splošni upravni postopek. Če bodo izpolnjeni pogoji za nujni ukrep v javnem interesu po predpisu, ki ureja splošni upravni postopek ali po tem zakonu, se bo odločba lahko izdala ustno, če je z uporabo naprave, ki omogoča prenos slike in zvoka zavezanca na daljavo mogoče nedvoumno identificirati.

Novi 154. c člen:

Zakon ureja tudi uradni nadzor nad uvozom invazivnih vrst iz tretjih držav. Za vsak uvoz invazivnih tujerodnih vrst s seznama Evropske unije iz tretjih držav je treba podati predhodno

uradno obvestilo v skladu s predpisi, ki urejajo uradni nadzor na področju živil, krme, zdravja in dobrobiti živali ter zdravja rastlin in fitofarmacevtskih sredstev ter obvestilu priložiti dokazilo o dovoljenju. To področje ureja Uredba o izvajanju uredbe (EU) o uradnem nadzoru in drugih uradnih dejavnostih na področju živil, krme, zdravja in dobrobiti živali ter zdravja rastlin in fitofarmacevtskih sredstev (Uradni list RS, št. 129/20 in 32/24). Uvoz je možen samo na mejnih kontrolnih točkah prvega vstopa v Evropsko unijo, ki so določene za nadzor pošiljk v skladu s predpisi, ki urejajo izvajanje uradnega nadzora in drugih uradnih dejavnosti za zagotovitev uporabe zakonodaje o živilih in krmi, pravil o zdravju in dobrobiti živali ter zdravju rastlin in fitofarmacevtskih sredstvih. Stroški, ki nastanejo med uradnim nadzorom, vključno s stroški identifikacije invazivne tujerodne vrste in stroški ukrepov, ki nastanejo zaradi kakršne koli neskladnosti, pri uvozu v Evropsko unijo bremenijo izvajalca dejavnosti, ki je odgovoren za pošiljko, ali njegovega zastopnika. Če bo Finančna uprava Republike Slovenije v okviru svojih pristojnosti posumila, da pošiljka ni v skladu s predpisi, kadar bo potreben uradni nadzor iz 15. člena Uredbe 1143/2014/EU izven mejnih kontrolnih točk, bo Finančna uprava Republike Slovenije začasno zadržala blago in o tem obvestila inšpektorja, pristojnega za ohranjanje narave. S tem je jasno določeno, da FURS zadrži blago samo v primerih, ko nepravilnost zazna v okviru svojih postopkov in ne na predlog drugih organov.

K 41. členu (spremenjen 155. člen):
Zaradi črtanja in premestitve vsebine 153.a člena v 161.c člen je treba popraviti sklic v tretjem odstavku. Obstoječim pooblastilom naravovarstvenih nadzornikov se doda še nujno potrebno pooblastilo, da za namen neposrednega nadzora dostopajo in pridobivajo podatke iz javnih evidenc, obenem se zaradi zahtev predpisov o varstvu osebnih podatkov natančno določijo zbirke podatkov, do katerih se dovoljuje dostop. Dodaja se tudi pooblastilo, da ustavijo tudi voznika kolesa, ne samo voznika vozila na motorni pogon in pooblastilo, da lahko prepovejo nadaljevanje kršitve, ki je bila ugotovljena pri nadzoru tega zakona in na njegovi podlagi izdanih predpisov.

K 42. členu (spremenjen 156. člen ZON):
S to spremembo se zagotovi, da lahko v tistih zavarovanih območjih, kjer je upravljavec ministrstvo ali ZRSVN (kot začasni upravljavec) ministrstvo izvaja neposredni nadzor v naravi**.**

K 43. členu (spremenjen 160. člen ZON):
Globe se celovito zvišujejo in uskladijo s prekrškovno zakonodajo. Dodajajo se globe za prekrške v zvezi z invazivnimi vrstami. Razponi glob vseh prenovljenih kazenskih določb so pripravljeni po vzoru Zakona o varstvu okolja, ki je Zakonu o ohranjanju narave soroden, okoljski zakon.

K 44. členu (spremenjen 160.a člen ZON):
Globe se celovito zvišujejo in uskladijo skladno s prekrškovno zakonodajo. Dodajajo se globe, ki so povezane z novimi določbami o invazivnih vrstah ter v zvezi z obiskovanjem naravnih vrednot. Odpravi se neskladnost prekrškovnih določb pri vožnji v naravi (doslej nižje globe za vožnjo z motornimi vozili kot s kolesi), zato se med navadne prekrške umesti prekršek v zvezi z vožnjo v naravnem okolju z motornimi vozili, ki je bil doslej uvrščen med lažje prekrške.

K 45. členu (spremenjen 161. člen ZON):
Globe se celovito zvišujejo in uskladijo skladno s prekrškovno zakonodajo. Dodajajo se globe, ki so povezane z novimi določbami o invazivnih vrstah ter v zvezi z obiskovanjem naravnih vrednot. Odpravi se neskladnost prekrškovnih določb pri vožnji v naravi (doslej nižje globe za vožnjo z motornimi vozili kot s kolesi), zato se prekršek v zvezi z vožnjo v naravnem okolju z motornimi vozili iz lažjih prekrškov prestavi med navadne prekrške, kar posledično pomeni višje globe.

K 46. členu (spremenjen 161.a člen):
Globe se celovito zvišujejo in uskladijo skladno s prekrškovno zakonodajo. Dodaja se prekršek v zvezi z označevanjem zavarovanega območja.

K 47. členu (spremenjen 161.b člen):
Omogoči se, da se za vse prekrške, ne samo za tiste, določene v 160. in 160.a členu, v hitrem postopku lahko izreče globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe.

K 48. členu (spremenjen 161.c člen):
Skladno z Zakonom o prekrških (Uradni list RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 21/13, 111/13, 74/14 – odl. US, 92/14 – odl. US, 32/16, 15/17 – odl. US, 73/19 – odl. US, 175/20 – ZIUOPDVE, 5/21 – odl. US in 38/24; v nadaljevanju: ZP-1) je zaseg posebno preiskovalno dejanje (oziroma ukrep), s katerim se predmet, ki je bil uporabljen ali namenjen za prekršek, ali pa je s prekrškom nastal, začasno odvzame iz posesti, do odločitve, ali se bodo odvzeli oziroma, ali se bo izrekla stranska sankcija odvzema predmeta prekrška. Zato 153. in 153.a člen ne urejata več zasega v prekrškovnem postopku, 153. člen ureja le še zaseg v inšpekcijskem postopku. Prekrškovni zaseg in odvzem kot prekrškovni ukrep pa se na novo urejata v 161.c členu in se veliko bolj natančno razdelata kot je to urejeno v veljavnem zakonu.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

K 49. členu:
Ker se ukinjajo ugotovitvene odločbe o obstoju zavarovanega območja in ker je v 89. členu veljavnega ZON oškodovanec upravičen do vložitve zahteve za odškodnino v enem letu po prejemu odločbe izdane na podlagi predpisa, ki je povzročil spremembo razmer, je treba s to prehodno določbo urediti primere zavarovanih območij, za katera ugotovitvene odločbe še niso bile izdane in s tem omogočiti uveljavljanje pričakovane pravice na podlagi veljavnega zakona. Za te primere je predvideno, da zastaralni rok za morebitno uveljavljanje odškodnine začne teči šele po uveljavitvi tega zakona. V skladu s spremenjenim 89. členom zakona se bodo namreč zastaralni roki ravnali po pravilih splošnega obligacijskega prava in ne bo več določen poseben, krajši rok v ZON. Podobno se ureja glede pravice za uveljavljanje odkupa nepremičnine, za katero bo dveletni rok za primere še neizdanih odločb, začel teči z dnem uveljavitve tega zakona.

K 50. členu:
Fizičnim ali pravnim osebam, ki zaračunavajo plačila v zvezi z obiskovanjem naravne vrednote, se omogoča, da se v roku enega leta po uveljavitvi določb 25. in 26. člena tega zakona uskladijo z določbami tega zakona, pri čemer morajo osebe, ki niso upravičenci za zaračunavanje plačila za obiskovanje po novem zakonu, prenehati z zaračunavanjem plačila v enem mesecu od uveljavitve 149.b in 149.d členov zakona.

K 51. členu:
S to določbo se določi prehodni rok, v katerem bo ministrstvo zagotovilo vzpostavitev, vodenje in vzdrževanje informacijskega sistema za naravo iz 26. člena tega zakona (spremenjeni 110. člen ZON), in sicer bo to zagotovljeno najkasneje v treh letih po uveljavitvi novele. To pomeni, da bo morala biti v tem času sprejeta tudi uredba iz petega odstavka novega 110. člena ZON. Po vzpostavitvi informacijskega sistema za naravo bo moralo ministrstvo pristopiti tudi k vnosu podatkov iz obstoječih zbirk podatkov. To vključuje tudi podatke iz novega četrtega odstavka novega 110. člena.

K 52. členu

Prehodna določba določa šestmesečni rok za sprejem novega pravilnika, ki bo podrobneje uredil upravičene stroške in pravila v zvezi s plačili za obiskovanje. Enak rok je predviden za uskladitev obeh vladnih uredb, ki urejata zavarovane prosto živeče živalske in rastlinske vrste z določbami tega zakona in za sprejem vladnega odloka, ki bo določil, na katerih območjih Natura 2000 velja predkupna pravica po tem zakonu. Za sprejem vladne uredbe, ki bo podrobneje uredila prostorski informacijski sistem, je predvideno obdobje treh let po uveljavitvi zakona.

K 53. členu:

Črtata se tretji in četrti odstavek 27. člena ZTNP, ker se določbi v praksi nista izvajali. S črtanjem zadevnih določb se z 149. d sistemsko za vse naravne vrednote in zavarovana območja, vključno s Triglavskim narodnim parkom, poenoti ureditev plačil za mirujoči promet v zvezi obiskovanjem in ogledovanjem, medtem ko plačila cestnin ureja zakonodaja s področja cest, ki pa ne vključuje cest na območju in za potrebe zavarovanih območij, zato so bile določbe ne operativne.

V povezavi z upravljanjem zavarovanih območij se je izkazala odvečna ureditev Zakona o Triglavskem narodnem parku, ki predvideva podelitev koncesije za rabo dela narodnega parka, saj rabo ustrezno ureja že sam ZON. V zvezi s tem se črta del besedila v prvem odstavku 32. člena, prvi, peti, šesti, sedmi in osmi odstavek 33. člena ter s tem povezana besedila v členih o uporabi znaka narodnega parka (drugi stavek prvega odstavka 34. člena) in o kazenskih določbah (30. točka prvega odstavka 62. člena in 21. točka prvega odstavka 63. člena). ZON sistemsko ureja rabo naravnih vrednot v 43. členu, z možnostjo podelitve koncesije ob uporabi zakona, ki ureja podelitev koncesije na naravnih dobrinah. Zato je podvajanje ureditve v zakonih o zavarovanih območjih, kot je to v primeru Zakona o Triglavskem narodnem parku, nepotrebno in povzroča pravno nepreglednost. S črtanjem zadevnih določb se vzpostavlja enotna pravna ureditev za vse naravne vrednote.

Prav tako je administrativno obremenjujoča zahteva po poročanju Javnega zavoda Triglavski narodni park vladi na pet let, ker zavod že poroča ministrstvu na dve leti, zato se črta besedilo v prvem odstavku 52. člena.

Predvideno je tudi prenehanje veljavnosti 13. člena Zakona o regijskem parku Škocjanske jame, saj se želi izenačiti vse parke na način, da bodo za vse sprejet enak akt upravljanja, kot ga predvideva ZON, to je načrt upravljanja. Na podobnem način kot v Zakonu o Triglavskem narodnem parku je tudi v Zakonu o regijskem parku Škocjanske jame predvideno prenehanje koncesij. Zato se črtajo določbe 25. člena ter s tem povezani deli besedil v peti točki 17. člena in v peti alineji drugega odstavka 22. člena. Kot je že pojasnjeno zgoraj ZON sistemsko ureja rabo naravnih vrednot v 43. členu, zato je podvajanje ureditve v Zakona o regijskem parku Škocjanske jame, nepotrebno in povzroča pravno nepreglednost. S črtanjem zadevnih določb se vzpostavlja enotna sistemska pravna ureditev za vse naravne vrednote.

K 54. členu

Določbe tega zakona, ki se nanašajo na uveljavitev določb o predkupni pravici na območjih Natura 2000, se začnejo uporabljati šest mesecev po uveljavitvi tega zakona. Odlog začetka uporabe teh določb je potreben zaradi uskladitve na novo ureditev in sprejema ustreznega podzakonskega akta.

K 55. členu:

Predviden je 15 dnevni vacatio legis za uveljavitev zakona.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

ZAKON O OHRANJANJU NARAVE

1. člen
(namen zakona)

(1) Ta zakon določa ukrepe ohranjanja biotske raznovrstnosti in sistem varstva naravnih vrednot z namenom prispevati k ohranjanju narave.

(2) Ukrepi ohranjanja biotske raznovrstnosti so ukrepi, s katerimi se ureja varstvo prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst (v nadaljnjem besedilu: rastlinske in živalske vrste), vključno z njihovim genskim materialom in habitati ter ekosistemi, in omogoča trajnostno rabo sestavin biotske raznovrstnosti ter zagotavlja ohranjanje naravnega ravnovesja.

(3) Sistem varstva naravnih vrednot je sistem, ki določa postopke in načine podeljevanja statusa naravnih vrednot ter izvajanje njihovega varstva.

(4) S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije prenašajo:

1. Direktiva 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic (UL L št. 20 z dne 26. 1. 2010, str. 7), zadnjič spremenjena z Direktivo Sveta 2013/17/EU z dne 13. maja 2013 o prilagoditvi nekaterih direktiv na področju okolja zaradi pristopa Republike Hrvaške (UL L št. 158 z dne 10. 6. 2013, str. 193),
2. Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L št. 206 z dne 22. 7. 1992, str. 7), zadnjič spremenjena z Direktivo Sveta 2013/17/EU z dne 13. maja 2013 o prilagoditvi nekaterih direktiv na področju okolja zaradi pristopa Republike Hrvaške (UL L št. 158 z dne 10. 6. 2013, str. 193),
3. Direktiva Sveta z dne 28. marca 1983 o uvozu kož nekaterih tjulnjih mladičev in izdelkov iz njih v države članice 83/129/EGS (UL L št. 91 z dne 9. 4. 1983, str. 30), zadnjič spremenjena z Direktivo Sveta z dne 8. junija 1989 o spremembi Direktive 83/129/EGS o uvozu kož nekaterih tjulnjih mladičev in izdelkov iz njih v države članice (UL L št. 163 z dne 14. 6. 1989, str. 37) in
4. Direktiva Sveta 1999/22/ES z dne 29. marca 1999 o zadrževanju prosto živečih živali v živalskih vrtovih (UL L št. 94 z dne 9. 4. 1999, str. 24).

11. člen
(določitev pojmov)

V tem zakonu uporabljeni pojmi imajo naslednji pomen:

1. Domorodna (avtohtona) živalska ali rastlinska vrsta je tista, ki je v določenem ekosistemu naravno prisotna; od vrst, ki so bile iztrebljene, se za domorodne štejejo tiste, za katere v ekosistemu še obstajajo približno enaki biotopski in biotski dejavniki, kot so bili pred iztrebitvijo.
2. Doselitev je vnos rastlin ali živali v ekosistem, v katerem rastline ali živali te vrste že živijo.
3. Ekosistem je funkcionalna celota življenjskega prostora (biotop) in življenjske združbe (biocenoza), katerega sestavine so v dinamičnem ravnovesju.
4. Geotop je del geosfere geološkega, geomorfološkega ali hidrološkega pomena.

5. Gojitev rastlin je gojenje rastlin domorodnih ali tujerodnih vrst z namenom pridobivanja hrane, prodaje, za okras, za industrijske ali zdravilne namene, namene učno-vzgojnega ali znanstvenoraziskovalnega dela ter zaradi ohranitve vrste.
6. Gojena žival je tista, ki je potomka staršev vzgojenih v ujetništvu.
7. Gojitev živali je gojenje (hranjenje, omogočanje razmnoževanja, križanje) živali domorodnih ali tujerodnih vrst v prostoru, ločenem od narave (ogradi, obori, kletki, bazenih, koritih in v podobnih prostorih), zlasti z namenom pridobivanja hrane, lova, prodaje, učno-vzgojnega ali znanstvenoraziskovalnega dela ter zaradi ohranitve vrste.
8. Habitat (življenjski prostor) je s specifičnimi neživimi in živimi dejavniki opredeljen prostor vrste oziroma geografsko opredeljen prostor osebka ali populacije vrste.
9. Naselitev je vnos rastlin ali živali v ekosistem, v katerem rastline ali živali te vrste niso bile nikoli prisotne. Naselitev je lahko izvedena z namenom, da rastline ali živali v novem ekosistemu živijo, ali je nezavedna in je posledica človekovega malomarnega ravnanja, npr. odmetavanje akvarijskih ali terarijskih živali v naravo ali omogočanje pobega živali iz ograjenih prostorov. Vnos živali v prostor za gojitev živali ni naselitev.
10. Izvoz je vsak iznos blaga s carinskega območja Evropske unije.
11. Oblikovana narava je del narave, ki ga človek preoblikuje z namenom vzgoje, izobraževanja, oblikovanja krajinskih elementov ali katerim drugim namenom in je pomemben zaradi ohranjanja biotske raznovrstnosti. Za oblikovano naravo se štejejo zlasti: drevoredi, botanični vrtovi, alpinetumi in drugi oblikovani ekosistemi.
12. Odvzem rastline ali živali iz narave je odvzem žive ali mrtve rastline ali živali iz habitata.
13. Ohranjanje narave je vsako ravnanje, ki se opravlja zaradi ohranitve biotske raznovrstnosti in varstva naravnih vrednot.
14. Okrnitev narave je stanje narave, ko so zaradi človekove dejavnosti spremenjeni naravni procesi tako, da je porušeno naravno ravnovesje ali so uničene naravne vrednote.
15. Poseg v naravo je poseg v okolje po predpisih o varstvu okolja.
16. Ponovna naselitev je vnos rastlin ali živali v ekosistem, v katerem so bile rastline ali živali te vrste iztrebljene, v ekosistemu pa še obstajajo približno enaki abiotski in biotski dejavniki, kot so bili pred iztrebitvijo.
17. Populacija je skupina prostorsko in časovno povezanih rastlin ali živali iste vrste, v kateri se te med seboj križajo.
18. Rastlinska ali živalska vrsta ali podvrsta ali varieteta je tista, katere osebki - vse razvojne oblike (v nadaljnjem besedilu: rastline ali živali) lahko živijo prosto v naravi, neodvisno od človeka in niso nastali z umetnim izborom (odbiranje in gojenje osebkov z namenom pridobivanja ras domačih živali ali sort kulturnih rastlin) ali biotehnološkim poseganjem v dedne zasnove. Cepljivke, glive in lišaji se obravnavajo kot rastlinska vrsta.
19. Sestavine biotske raznovrstnosti so rastlinske in živalske vrste, njihov genski material in ekosistemi.
20. Tranzit je vsak prenos blaga preko carinskega območja Evropske unije pod carinskim nadzorom.
21. Tujerodna (alohtona) živalska vrsta je tista, ki jo naseli človek in v biocenozi določenega ekosistema pred naselitvijo ni bila prisotna; od vrst, ki so bile iztrebljene, se za tujerodne štejejo tiste, za katere v ekosistemu ne obstajajo več približno enaki biotopski in biotski dejavniki, kot so bili pred iztrebitvijo.
22. Tujerodna (alohtona) rastlinska vrsta je tista, ki jo naseli človek in pred naselitvijo ni bila prisotna na območju Republike Slovenije.
23. Ugodno stanje rastlinske ali živalske vrste je stanje, ki v predvidljivi prihodnosti zagotavlja obstoj vrste.
24. Uvoz je vsak vnos na carinsko območje Evropske unije.
25. Zatočišče za živali je prostor, namenjen za začasno oskrbo oziroma zdravljenje bolnih ali ranjenih živali, zapuščenih mladičev, ki sami še niso sposobni preživeti v naravi, ter živali,

ki so bile odvzete imetniku zaradi protipravnega zadrževanja v ujetništvu, nedovoljene trgovine, izvoza, uvoza in zaradi drugih z zakonom določenih razlogov.

16. člen
(trajnostno gospodarjenje z rastlinskimi in živalskimi vrstami)

(1) Če se raba rastlin ali živali odvija na podlagi načrtov, se trajnostno gospodarjenje z rastlinskimi in živalskimi vrstami zagotavlja ob upoštevanju gospodarske in socialne funkcije tako, da se v načrtih upoštevajo ekosistemske in biogeografske značilnosti vrste ali populacije, ki so pomembne za ohranitev ugodnega stanja vrste.

(2) Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) lahko predpiše pogoje rabe rastlin ali živali, ki se ne odvija na podlagi načrtov iz prejšnjega odstavka.

(3) Če način ali obseg rabe z rastlinami ali živalmi neposredno ogroža ugodno stanje vrste, ministrstvo, pristojno za ohranjanje narave (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), rabo omeji ali začasno prepove.

(4) Odločba iz prejšnjega odstavka se izda v soglasju z ministrstvom, pristojnim za gospodarjenje s posamezno rastlinsko ali živalsko vrsto.

(5) Organ, ki je sprejel načrt gospodarjenja mora preveriti njegovo izvajanje in ga uskladiti s spremenjenimi razmerami.

20. člen
(zadrževanje v ujetništvu z namenom prikazovanja javnosti)

(1) Fizična ali pravna oseba, ki namerava zadrževati živali domorodnih ali tujerodnih vrst v ujetništvu z namenom prikazovanja javnosti v živalskih vrtovih, akvarijih, terarijih ali podobnih prostorih, mora pridobiti dovoljenje ministrstva.

(2) Dovoljenje iz prejšnjega odstavka se izda, če prosilec dokaže, da so izpolnjeni pogoji iz tretjega odstavka prejšnjega člena in da se bodo osebki prikazovali v okolju, ki je prilagojeno naravnim razmeram v habitatu in ne izkrivlja dejstev o biologiji živalske vrste.

(3) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka lahko ministrstvo dovoli začasno zadrževanje živali domorodnih ali tujerodnih vrst v ujetništvu z namenom prikazovanja javnosti, če so izpolnjeni pogoji iz prvega odstavka prejšnjega člena.

21. člen
(gojitev živali)

(1) Fizična ali pravna oseba, ki namerava gojiti živali domorodnih ali tujerodnih vrst, mora pridobiti dovoljenje ministrstva.

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka določi minister živalske vrste, za katere ni treba pridobiti dovoljenja za gojitev živali, ker ne ogrožajo domorodnih živalskih vrst.

(3) Če je za gojitev živali iz prvega odstavka tega člena treba pridobiti dovoljenje tudi po drugem zakonu, se ne glede na določbo prvega odstavka tega člena to dovoljenje izda po drugem zakonu in ob soglasju ministrstva.

(4) Dovoljenje iz prvega odstavka tega člena za živali tujerodnih vrst se izda po izvedenem postopku presoje tveganja za naravo.

(5) Fizična ali pravna oseba lahko pridobi dovoljenje iz prvega in četrtega odstavka tega člena, če izkaže, da so izpolnjeni pogoji osamitve prostora za gojitev živali od stičnega ekosistema, in če je prostor za gojitev povezan s stičnim ekosistemom prek naprav, ki blažijo negativne vplive.

28.c člen
(dovoljenje za javno prireditev vožnje z vozili na motorni pogon v naravnem okolju)

(1) Ne glede na določbe prvega odstavka prejšnjega člena in predpise, ki urejajo gozdove, ter predpise, ki urejajo kmetijska zemljišča, je v naravnem okolju izven območij, ki imajo na podlagi predpisov, ki urejajo ohranjanje narave, poseben status, in območij, ki so posebej varovana na podlagi predpisov, ki urejajo gozdove, dovoljeno organizirati javne prireditve voženj z vozili na motorni pogon v naravnem okolju (v nadaljnjem besedilu: javna prireditev) v skladu z določbami zakona, ki ureja javna zbiranja, na podlagi predhodnega soglasja organizacije, pristojne za ohranjanje narave.

(2) Organizator javne prireditve mora vlogo za izdajo predhodnega soglasja vložiti pri organizaciji, pristojni za ohranjanje narave, najmanj 30 dni pred dnevom javne prireditve. V vlogi za izdajo predhodnega soglasja mora navesti program prireditve, datum in čas trajanja prireditve in predvideno število udeležencev, kraj prireditve z navedbo načina ureditve trase javne prireditve, ki poteka v naravnem okolju, in priložiti skico trase, po kateri namerava organizirati javno prireditev.

(3) Organizacija, pristojna za ohranjanje narave, izda predhodno soglasje iz prvega odstavka tega člena, če:

1. je kraj javne prireditve, ki vključuje tudi traso za vožnjo v naravnem okolju, dostopen po javnih cestah ali nekategoriziranih cestah, ki se uporabljajo za javni cestni promet;
2. na istem kraju prireditve še nista bili v tekočem koledarskem letu organizirani dve javni prireditvi, pri čemer se za isti kraj prireditve šteje trasa, ki v 50 odstotkih poteka po trasi, kjer je bila v tekočem koledarskem letu že organizirana javna prireditev;
3. se javna prireditev organizira v času, ko so škodljivi vplivi javne prireditve na sestavine biotske raznovrstnosti čim manjši;
4. so vplivi javne prireditve na habitate ogroženih in zavarovanih rastlinskih ali živalskih vrst ali na habitatne tipe, ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju, nebistveni za ohranitev teh vrst in habitatnih tipov;
5. se javna prireditev organizira izven habitatnih tipov barij in močvirij ter habitatnega tipa oligotrofni mokrotni travniki z modro stožko in sorodne združbe;
6. trajanje javne prireditve ne presega treh dni in
7. Zavod za gozdove Slovenije za javno prireditev, ki se izvaja v gozdnem prostoru, oziroma kmetijsko-svetovalna služba za javno prireditev, ki se izvaja na kmetijskih zemljiščih, izda predhodno pozitivno mnenje za javno prireditev.

(4) Predhodno pozitivno mnenje za javno prireditev, ki se izvaja na kmetijskih zemljiščih, se izda, če se javna prireditev organizira izven kmetijskih zemljišč, ki so glede na evidenco dejanske rabe kmetijskih in gozdnih zemljišč, ki jo določa zakon, ki ureja kmetijstvo, uvrščena v skupino dejanske rabe njive in vrtovi ali v skupino dejanske rabe trajni nasadi. Predhodno pozitivno mnenje za javno prireditev, ki se izvaja v gozdnem prostoru, se izda, če prireditev ne bo bistveno negativno vplivala na funkcije gozda.

(5) Organizacija, pristojna za ohranjanje narave, lahko v predhodnem soglasju iz prvega odstavka tega člena določi tudi pogoje, pod katerimi se izvedba javne prireditve lahko dovoli in se nanašajo zlasti na čas javne prireditve, predvideno traso, trajanje javne prireditve in način izvedbe sanacijskih ukrepov po zaključku javne prireditve.

(6) Zavod za gozdove Slovenije oziroma kmetijsko-svetovalna služba mora podati mnenje iz 7. točke tretjega odstavka tega člena organizaciji, pristojni za ohranjanje narave, v 14 dneh od prejema vloge za izdajo predhodnega soglasja. Če mnenje iz 7. točke tretjega odstavka tega člena ni dano v tem roku, se šteje, da je dano pozitivno mnenje.

(7) Organizator javne prireditve je po končani prireditvi dolžan stanje prireditvenega prostora v naravnem okolju v največji možni meri vrniti v stanje, kakršno je bilo pred javno prireditvijo.

28.č člen
(evidenca in označitev vozil na motorni pogon)

(1) Vozila na motorni pogon, ki niso registrirana v skladu s predpisi, ki urejajo motorna vozila, ker niso namenjena vožnji po cestah (motorne sani, štirikolesniki, motorna kolesa in druga vozila), morajo biti z namenom omogočanja opravljanja učinkovitega nadzora nad vožnjo z vozili na motorni pogon v naravnem okolju vpisana v evidenco vozil na motorni pogon in označena na način, ki omogoča identifikacijo vozila na motorni pogon.

(2) Evidenca vozil na motorni pogon vsebuje:

- datum vpisa vozila na motorni pogon v evidenco,

- podatke o vozilu na motorni pogon, in sicer: podatke o znamki in tipu vozila ter tehnične podatke o vrsti vozila in

- podatke o lastniku vozila na motorni pogon, in sicer: ime in priimek oziroma firmo, EMŠO oziroma matično številko ter naslov stalnega ali začasnega prebivališča oziroma sedež.

(3) Evidenco vozil na motorni pogon kot upravljavec vzpostavi, upravlja, vzdržuje in nadzoruje ministrstvo, pristojno za promet.

(4) Podatki v evidenci vozil na motorni pogon se obdelujejo elektronsko.

(5) Za vpis v evidenco vozil na motorni pogon in izdajo potrdil o vpisu vozil v evidenco vozil na motorni pogon, ki vsebujejo tudi podatke o lastniku vozila na motorni pogon iz tretje alineje drugega odstavka tega člena, so pristojne upravne enote.

(6) Ministrstvo, pristojno za promet, ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, ministrstvo, policija, državni organi, ki opravljajo inšpekcijski nadzor nad izvajanjem tega zakona, in naravovarstveni nadzorniki imajo pri svojem delu pravico do dostopa do podatkov iz evidence vozil na motorni pogon, ki jih potrebujejo pri opravljanju svojih nalog. Dostop je brezplačen. Tem organom se zagotavlja dostop do podatkov in te evidence z neposredno

računalniško povezavo oziroma z možnostjo dostopa do teh podatkov z uporabo ustrezne tehnologije.

(7) Podatki iz evidence iz prvega odstavka tega člena se hranijo dve leti po izbrisu vozila na motorni pogon iz evidence vozil na motorni pogon. Po poteku tega roka se ti podatki hranijo kot arhivsko gradivo v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhive.

(8) Minister, pristojen za promet, predpiše podrobnejši način vpisa v evidenco vozil na motorni pogon, vsebino vloge za vpis v evidenco vozil na motorni pogon, vključno z načini dokazovanja lastništva vozila na motorni pogon, način upravljanja evidence, obrazec potrdila o vpisu v evidenco vozil na motorni pogon in podrobnejši način označitve vozil na motorni pogon.

28.d člen
(vožnja s kolesi v naravnem okolju)

(1) V naravnem okolju je vožnja s kolesi dovoljena po utrjenih poteh, če temu ne nasprotuje lastnik ali upravljavec poti. Za utrjeno pot se šteje pas zemljišča, ki se uporablja za hojo ali vožnjo in je za ta namen tudi utrjen. Vožnja s kolesi izven utrjenih poti v naravnem okolju je dovoljena v primerih iz petega odstavka 28.b člena tega zakona.

(2) Ne glede na določbe prejšnjega odstavka se za vožnjo s kolesi v naravnem okolju po planinskih poteh uporabljajo določbe zakona, ki ureja planinske poti, za vožnjo v gozdnem prostoru v naravnem okolju pa določbe zakona, ki ureja gozdove.

(3) Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena in predpise, ki urejajo gozdove, ter predpise, ki urejajo kmetijska zemljišča, je dovoljena vožnja s kolesi v naravnem okolju na podlagi dovoljenja za javno prireditev, ki se izda v skladu z določbami zakona, ki ureja javna zbiranja, na podlagi predhodnega soglasja organizacije, pristojne za ohranjanje narave. Dovoljenje za javna zbiranja in predhodno soglasje organizacije, pristojne za ohranjanje narave, se izda na podlagi drugega do šestega odstavka 28.c člena tega zakona. Organizator javne prireditve je po končani prireditvi dolžan stanje prireditvenega prostora v naravnem okolju v kar največji možni meri vrniti v stanje, kakršno je bilo pred javno prireditvijo.

(4) Vožnja s kolesi je dovoljena tudi v območjih, ki so s prostorskimi akti določena kot površine za šport in rekreacijo in namenjena tudi vožnji s kolesi. Ta območja niso del naravnega okolja.

40. člen
(lastnina in obveznost splošnega varstva)

(1) Naravne vrednote so lahko v lasti fizičnih ali pravnih oseb ter v lasti države ali lokalne skupnosti.
(2) Nihče ne sme ravnati z naravnimi vrednotami tako, da ogrozi njihov obstoj.

44. člen
(splošna in posebna raba po drugih predpisih)

(1) Splošna raba naravnega vira ali naravnega javnega dobra, ki je hkrati tudi naravna vrednota, se lahko izvaja tako, da ne ogroža obstoja naravne vrednote in ne ovira izvajanja njenega varstva.

(2) Varstvene in razvojne usmeritve ter varstveni režimi naravnih vrednot so sestavni del pogojev za posebno rabo naravnih virov ali naravnega javnega dobra in so sestavni del dovoljenj ali koncesij za posebno rabo.

(3) Dovoljenje za posebno rabo ali akt o podelitvi koncesije, ki ni izdan v skladu s prejšnjim odstavkom, je ničen.

59. člen
(upravljanje)

(1) Upravljanje zavarovanega območja je opravljanje nalog varstva naravnih vrednot in nalog, ki so potrebne za izpolnitev namena, zaradi katerega je bilo območje zavarovano, in so določene v aktu o zavarovanju.

(2) V skladu z aktom o zavarovanju lahko ustanovitelj sam neposredno upravlja zavarovano območje v režijskem obratu, ustanovi v ta namen javni zavod, poveri upravljanje javnemu zavodu, ki je ustanovljen z namenom usmerjanja trajnostnega gospodarjenja naravnih dobrin, ali podeli koncesijo za upravljanje.

(3) Upravljanje zavarovanega območja se izvaja na podlagi načrta upravljanja zavarovanega območja, če je v aktu o zavarovanju tako določeno.

63. člen
(vpis v zemljiško knjigo)

(1) Pristojna upravna enota izda na podlagi akta o zavarovanju lastnikom zemljišč na zavarovanem območju, ki ga je ustanovila država, ugotovitvene odločbe.

(2) Obstoj pravnega dejstva iz prejšnjega odstavka vpiše v zemljiško knjigo sodišče po uradni dolžnosti na podlagi pravnomočne odločbe iz prejšnjega odstavka.

(3) Lokalna skupnost izda odločbo iz prvega odstavka tega člena za zemljišča na zavarovanem območju, ki ga je ustanovila, in predlaga vpis v zemljiško knjigo.

84. člen
(zakonita predkupna pravica)

(1) Država je predkupni upravičenec pri nakupu zemljišč na zavarovanih območjih, za katere je sprejela akt o zavarovanju, ne glede na določbe drugih zakonov, ki urejajo predkupno pravico na kmetijskih, gozdnih in vodnih zemljiščih.

(2) Lastnik zemljišča iz prejšnjega odstavka mora o nameravani prodaji obvestiti upravljavca zavarovanega območja in ministrstvo. Ponudba mora vsebovati podatke o zemljišču, ceno in druge prodajne pogoje.

(3) Če država ne uveljavi prednostne predkupne pravice tako, da v 30 dneh od prejema obvestila iz prejšnjega odstavka pisno sporoči lastniku zemljišča, da ponudbo sprejema, jo lahko uveljavljajo prednostni upravičenci po vrstnem redu, ki je določen v zakonih iz prvega odstavka tega člena tako, da ima v isti kategoriji prednostnih upravičencev prednost tisti, ki je že lastnik istovrstnega zemljišča na zavarovanem območju.

(4) Če nihče od predkupnih upravičencev ne uveljavlja predkupne pravice, lahko prodajalec proda zemljišče iz tega člena drugemu kupcu, ki je njegovo ponudbo sprejel

pravočasno, in na način, določen s predpisi o kmetijskih zemljiščih, in če s pogodbo soglaša upravna enota. Za postopke in roke uveljavljanja predkupne pravice po tem členu se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja postopek uveljavljanja zakonite predkupne pravice na kmetijskih zemljiščih, če ta zakon ne določa drugače.

(5) Določbe tega člena se uporabljajo tudi, če je prodajalec zemljišča na zavarovanem območju lokalna skupnost.

(6) Lokalna skupnost je predkupni upravičenec pri nakupu zemljišč, razen vodnih zemljišč, na zavarovanih območjih, za katere je sprejela akt o zavarovanju. Predkupno pravico uveljavlja na način iz tega zakona.

(7) Prvi predkupni upravičenec glede zemljišč, ki sta jih zavarovali skupaj država in lokalna skupnost, je država. Če država v roku iz tretjega odstavka tega člena ne uveljavi predkupne pravice, jo lahko uveljavi lokalna skupnost, na katere območju se zemljišče nahaja, v roku 30 dni od dne poteka roka države za uveljavitev predkupne pravice. Kadar država lokalno skupnost pred potekom roka iz tretjega odstavka tega člena obvesti, da predkupne pravice ne bo uveljavljala, začne teči rok iz prejšnjega stavka od dneva, ko lokalna skupnost prejme obvestilo.

85. člen
(omejitve pravnega prometa z državno lastnino)

(1) Nepremičnine na zavarovanih območjih in zemljišča, na katerih so naravne vrednote, ki so v lasti države, niso v pravnem prometu, razen v primerih določenih s tem zakonom.

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka lahko ministrstvo dovoli:

1. menjavo zemljišča, ki je v lasti države, na zavarovanem območju za drugo zemljišče na zavarovanem območju, ki je v lasti fizične ali pravne osebe, zaradi pridobitve zemljišča, ki je za varstvo naravnih vrednot ali za doseganje namenov zavarovanja pomembnejše,
2. prodajo objekta s pripadajočim zemljiščem, ki je v lasti države na zavarovanem območju in ne služi za namene varstva ali upravljanja zavarovanega območja, s tem, da se polovica dobljene kupnine nameni za pridobitev nepremičnin na zavarovanih območjih v last države.

(3) Dovoljenje ministrstva v primeru iz 2. točke prejšnjega odstavka ni potrebno, če se prodaja izvede na podlagi programa, načrta oziroma drugega akta, ki ga sprejme oziroma potrdi vlada, in če s tem predhodno soglaša ministrstvo.

(4) Upravljavci nepremičnin na zavarovanih območjih in zemljišč, na katerih so naravne vrednote, ki so v lasti države, si morajo k pravnim poslom v zvezi z upravljanjem s temi nepremičninami, ki jih lahko sklepajo v skladu s predpisi, pridobiti predhodno soglasje ministrstva.

(5) Upravljavci nepremičnin in zemljišč, na katerih so naravne vrednote, ki so v lasti države, in se nahajajo na območjih, ki so s programi iz 94. člena tega zakona in prostorskimi akti predvidena za zavarovanje na podlagi tega zakona, in ministrstvo sporazumno določijo tak način gospodarjenja s temi nepremičninami in naravnimi vrednotami, ki je v skladu z namenom ustanovitve zavarovanega območja.

85.a člen

(izjeme za pravni promet z državno lastnino na zemljiščih, na katerih so naravne vrednote)

(1) Ne glede na določbo prvega odstavka prejšnjega člena lahko ministrstvo dovoli:

1. menjavo zemljišča, ki je v lasti države, na območju naravne vrednote za drugo zemljišče na območju te ali druge naravne vrednote ali zavarovanem območju, ki je v lasti fizične ali pravne osebe, zaradi pridobitve zemljišča, ki je za varstvo naravnih vrednot pomembnejše,
2. prodajo objekta s pripadajočim zemljiščem, ki je v lasti države, na območju naravne vrednote in ne služi za namene varstva naravne vrednote, s tem da se polovica dobljene kupnine nameni za pridobitev zemljišč na območjih naravnih vrednot ali na zavarovanih območjih v lasti države,
3. prodajo zemljišča, ki je v lasti države, na območju naravne vrednote ali na zavarovanem območju, če ga noben upravljavec trajno ne potrebuje za opravljanje svojih nalog, pa to zemljišče ni namenjeno varstvu naravne vrednote oziroma doseganju namenov zavarovanja, s tem da se polovica dobljene kupnine nameni za pridobitev zemljišč na območjih naravnih vrednot ali na zavarovanih območjih v lasti države.

(2) Dovoljenje ministrstva v primeru iz 2. in 3. točke prejšnjega odstavka ni potrebno, če se prodaja izvede na podlagi programa, načrta oziroma drugega akta, ki ga sprejme, potrdi oziroma predlaga vlada in je z nameravano prodajo pred pripravo gradiva vlade soglašalo ministrstvo.

89. člen
(odškodnine zaradi omejitev in prepovedi)

(1) Fizične in pravne osebe, ki se jim zaradi omejitev in prepovedi iz tega zakona ali na njegovi podlagi izdanih aktov o zavarovanju bistveno poslabšajo obstoječi pogoji za pridobivanje dohodka in tega ni mogoče nadomestiti z dovoljeno dejavnostjo v okviru varstvenih režimov oziroma razvojnih usmeritev na zavarovanih območjih, so upravičene do odškodnine.

(2) Odškodnina iz prejšnjega odstavka obsega izgubo ali zmanjšanje dohodka od nepremičnine in se določi po postopku, ki ga določa zakon, ki ureja razlastitev nepremičnin.

(3) Oseba iz prvega odstavka tega člena uveljavlja pravico do odškodnine v postopku, ki ga za določitev višine odškodnine zaradi omejitve lastninske ali druge stvarne pravice določa zakon, ki ureja razlastitev nepremičnin.

(4) Oseba iz prvega odstavka tega člena ima pravico vložiti zahtevo za odškodnino v enem letu po prejemu odločbe izdane na podlagi predpisa, ki je povzročil spremembo razmer.

(5) Pravna oseba, ki upravlja nepremičnino, ki je v lasti države, ni upravičena do odškodnine na podlagi tega člena.

90. člen
(odkup zaradi omejitev lastninske pravice)

(1) Država je dolžna na zahtevo fizične ali pravne osebe, ki ima v lasti nepremičnino na zavarovanem območju, ki ga je ustanovila država, odkupiti za primerno plačilo

nepremičnino, ki je zaradi omejitev in prepovedi iz tega zakona ni več mogoče rabiti za dejavnost, kot se je rabila pred zavarovanjem ali pa se lahko rabi le v neznatni meri.

(2) Če je zavarovano območje, na katerem leži nepremičnina iz prejšnjega odstavka, zavarovala lokalna skupnost, je lokalna skupnost dolžna odkupiti nepremičnino na zahtevo osebe iz prejšnjega odstavka.

(3) Lastnik uveljavlja pravico iz tega člena v postopku, ki ga za odvzem lastninske pravice določa zakon, ki ureja razlastitev.

(4) Lastnik ima pravico vložiti zahtevo za odkup nepremičnine v dveh letih po pravnomočnosti odločbe, izdane na podlagi predpisa iz prvega odstavka tega člena, ki je povzročil spremembo razmer.

97. člen
(naravovarstvene smernice)

(1) Državni in lokalni organi ter druge osebe javnega prava, ki so pristojne za pripravo prostorskih aktov in drugih aktov rabe naravnih dobrin, si morajo v postopku priprave teh aktov pridobiti naravovarstvene smernice. Naravovarstvene smernice je treba pridobiti tudi v postopku sprejemanja aktov razglasitve nepremičnega kulturnega spomenika, ki se nanašajo na območja, ki so na podlagi predpisov s področja ohranjanja narave določena za zavarovana območja, ekološko pomembna območja in posebna varstvena območja ter naravne vrednote, razen območij kulturne krajine in spomenikov oblikovane narave.

(2) Naravovarstvene smernice so strokovno gradivo, s katerim se za območje, ki ima na podlagi predpisov s področja ohranjanja narave poseben status, opredelijo usmeritve, izhodišča in pogoji za varstvo naravnih vrednot in zavarovanih območij ter ohranjanje biotske raznovrstnosti. V naravovarstvenih smernicah se k načrtom rabe naravnih dobrin navedejo tudi usmeritve, izhodišča oziroma pogoji za trajnostno rabo sestavin biotske raznovrstnosti.

(3) Če se ob pripravi naravovarstvenih smernic k predlogom aktov iz prvega odstavka tega člena ugotovi, da bodo v te akte poleg območij s posebnim statusom iz prejšnjega odstavka vključena tudi območja, na katera se nanašajo sprejeti programi s področja ohranjanja narave, oziroma območja, za katera je predpis za pridobitev posebnega statusa že v postopku sprejemanja, se lahko strokovno gradivo izdela tudi za takšna območja, pri čemer pa se po tem, ko so naravovarstvene smernice izdelane, takšno strokovno gradivo šteje samo kot neobvezno strokovno priporočilo pripravljavcem takšnih aktov.

(4) Naravovarstvene smernice izdela organizacija, pristojna za ohranjanje narave, ko od osebe iz prvega odstavka tega člena oziroma osebe, ki je pooblaščena za pripravo akta iz prvega odstavka tega člena, prejme zahtevo za njihovo pripravo. Naravovarstvene smernice se pripravijo v roku 30 dni, razen če strokovna priprava zaradi obsežnosti preverjanja, ki so potrebna za izdelavo naravovarstvenih smernic, ni možna v predpisanem roku, vendar najkasneje v roku 60 dni, o čemer obvesti osebe iz prvega odstavka tega člena.

(5) Če pripravljavec naravovarstvenih smernic ugotovi, da izdelava naravovarstvenih smernic ni potrebna, o tem najkasneje v 15 dneh obvesti osebo iz prejšnjega odstavka.

(6) V postopku sprejemanja aktov iz prvega odstavka tega člena je treba pridobiti mnenje o sprejemljivosti prostorske ureditve z vidika varstva narave (v nadaljnjem besedilu:

naravovarstveno mnenje). Brez naravovarstvenega mnenja ali obvestila iz prejšnjega odstavka ni mogoče sprejeti akta iz prvega odstavka tega člena.

(7) Naravovarstveno mnenje izda organizacija, pristojna za ohranjanje narave, ko prejme zahtevo osebe iz prvega odstavka tega člena oziroma osebe, ki je pooblaščena za pripravo akta iz prvega odstavka tega člena. Tej zahtevi je treba priložiti predlog tega akta ter ustrezno obrazložitev, kako je pripravljavec ob pripravi akta upošteval naravovarstvene smernice.

(8) Organizacija, pristojna za ohranjanje narave, mora izdati naravovarstveno mnenje najpozneje v 30 dneh po prejemu zahteve iz prejšnjega odstavka. V primeru molka te organizacije se šteje, da na predvideno prostorsko ureditev nima pripomb.

(9) Določbe šestega, sedmega in osmega odstavka tega člena se ne uporabljajo v postopku sprejema aktov razglasitve nepremičnih kulturnih spomenikov in v postopku sprejema načrtov rabe naravnih dobrin, če je soglasje ali mnenje ministrstva v tem postopku že določeno z drugimi predpisi.

105. člen
(naravovarstveno soglasje)

(1) Za gradnjo objekta na območju, ki ima na podlagi predpisov s področja ohranjanja narave poseben status, je treba pridobiti naravovarstvene pogoje in pravnomočno naravovarstveno soglasje na način in po postopku, kakor je za pridobitev projektnih pogojev in soglasij določeno s predpisi s področja graditve objektov.

(2) Naravovarstveno soglasje je treba pridobiti tudi, če za gradnjo enostavnega objekta v skladu s predpisi s področja graditve objektov gradbeno dovoljenje ni potrebno, če je tako določeno v predpisih s področja ohranjanja narave iz prejšnjega odstavka, pri čemer je treba vlogi za izdajo naravovarstvenega soglasja priložiti idejno zasnovo nameravane gradnje objekta ali če za gradnjo objekta v skladu s predpisi s področja graditve objektov ni treba pridobiti projektnih pogojev in soglasja, če gre za posege v naravo, za katere je treba skladno s predpisi s področja ohranjanja narave izvesti presojo sprejemljivosti ali določiti pogoje izvedbe.

(3) Ne glede na določbe prejšnjih odstavkov naravovarstvenega soglasja ni treba pridobiti, če je tako določeno v predpisih s področja ohranjanje narave, in sicer glede na vrsto ali obseg objekta v povezavi z delom obravnavanega območja.

(4) Naravovarstvene pogoje in naravovarstveno soglasje daje ministrstvo.

(5) Naravovarstveni pogoji prenehajo veljati, če v dveh letih po njihovi izdaji ni vložena vloga za pridobitev naravovarstvenega soglasja, naravovarstveno soglasje pa preneha veljati, če se poseg, zaradi katerega je bilo soglasje dano, ne začne izvajati v dveh letih po njegovi pravnomočnosti. Če je za poseg v naravo treba pridobiti gradbeno dovoljenje po predpisih o graditvi objektov, naravovarstveno soglasje preneha veljati, če zahteva za izdajo gradbenega dovoljenja ni vložena v dveh letih po njegovi pravnomočnosti.

(6) Ministrstvo lahko izda naravovarstveno soglasje, v katerem se na podlagi predpisov, ki urejajo ohranjanje narave, določijo pogoji, ki jih mora nosilec nameravanega posega upoštevati pri nadaljnji rabi objekta, da bi preprečil, zmanjšal ali odstranil škodljive

vplive na naravo. Ministrstvo lahko izda tudi naravovarstveno soglasje, v katerem se določijo pogoji, ki jih mora nosilec nameravanega posega upoštevati v času gradnje.

(7) Če je za gradnjo objekta iz prvega odstavka tega člena predpisan postopek presoje vplivov na okolje v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja, se namesto naravovarstvenega soglasja izda okoljevarstveno soglasje.

105.a člen
(presoja sprejemljivosti posegov v okviru naravovarstvenega soglasja)

(1) Če se vloga za izdajo naravovarstvenih pogojev za gradnjo objekta nanaša na poseg v naravo, za katerega je treba izvesti presojo sprejemljivosti, se ta izvede v postopku izdaje naravovarstvenega soglasja.

(2) Ministrstvo odloči o sprejemljivosti posega v naravo na podlagi mnenja organizacije, pristojne za ohranjanje narave.

(3) Mnenje iz prejšnjega odstavka mora vsebovati oceno o vplivih oziroma posledicah nameravane gradnje objekta na varstvene cilje območij iz prvega odstavka 101. člena tega zakona, in navedbo morebitnih omilitvenih ukrepov za izvedbo posega. Za enostavne in manj zahtevne objekte mora biti mnenje dano v 15 dneh, za zahtevne objekte pa v 30 dneh po prejemu poziva, razen če strokovna priprava zaradi obsežnosti preverjanj, ki so potrebna za izdelavo mnenja, ni možna v predpisanem roku, vendar najkasneje v roku 30 dni za manj zahtevne objekte in 60 dni za zahtevne objekte o čemer se nemudoma obvesti ministrstvo.

(4) Naravovarstveno soglasje je treba izdati oziroma njegovo izdajo z odločbo zavrniti v roku osmih dni od izdaje mnenja iz drugega odstavka tega člena.

(5) Pri izdelavi ocene o vplivih gradnje objekta iz tretjega odstavka tega člena se smiselno upoštevajo določbe predpisa izdanega na podlagi petega odstavka 33.a člena tega zakona.

(6) Ocena vplivov gradnje objekta je ugodna, če se ugotovi, da gradnja objekta ne bo škodljivo vplivala na varstvene cilje posameznih območij, njihovo celovitost ter povezanost. Pri ugodni oceni se lahko upoštevajo tudi sprejemljivi omilitveni ukrepi.

(7) Če je gradnja objekta ugodno ocenjena in omilitveni ukrepi niso potrebni, se vloga za izdajo naravovarstvenih pogojev šteje kot vloga za izdajo naravovarstvenega soglasja in se nemudoma izda naravovarstveno soglasje.

(8) Če je za gradnjo objekta treba izvesti omilitvene ukrepe, se način izvedbe omilitvenih ukrepov in drugi pogoji za gradnjo objekta in opravljanje dejavnosti, zaradi katere je objekt zgrajen, določijo v naravovarstvenih pogojih, pri čemer lahko v primerih iz šestega odstavka prejšnjega člena ministrstvo izda tudi naravovarstveno soglasje s pogoji.

(9) Če je gradnja objekta neugodno ocenjena, se vloga za izdajo naravovarstvenih pogojev šteje kot vloga za izdajo naravovarstvenega soglasja in se izdaja naravovarstvenega soglasja zavrne.

108. člen
(spremljanje stanja ohranjenosti narave)

(1) Spremljanje stanja ohranjenosti narave (v nadaljnjem besedilu: monitoring ohranjenosti narave) obsega:

1. spremljanje stanja rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov, habitatnih tipov, ekološko pomembnih območij, posebnih varstvenih območij in ekosistemov,
2. spremljanje stanja na področju varstva naravnih vrednot.

(2) Monitoring ohranjenosti narave je del sistema monitoringa stanja okolja in se izvaja skladno s tem zakonom in s predpisi, ki urejajo varstvo okolja.

110. člen
(baze podatkov)

Minister predpiše obvezne vsebine in način vodenja baz podatkov, potrebnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti in varstvo naravnih vrednot, v soglasju s pristojnim ministrom.

111. člen
(upravne naloge)

(1) Upravne naloge v zvezi z ohranjanjem biotske raznovrstnosti in varstvom naravnih vrednot na podlagi tega zakona opravlja ministrstvo.

(2) Organ iz prejšnjega odstavka opravlja zlasti naslednje naloge:

1. pripravlja predloge programov ohranjanja biotske raznovrstnosti,
2. pripravlja predloge programov varstva naravnih vrednot državnega pomena,
3. pripravlja predloge operativnih programov,
4. pripravlja pravne, upravne in projektne rešitve za ohranjanje biotske raznovrstnosti,
5. pripravlja pravne, upravne in projektne rešitve za izvajanje ukrepov varstva naravnih vrednot državnega pomena,
6. nadzira izvajanje ukrepov varstva naravnih vrednot in ohranjanja biotske raznovrstnosti,
7. izdaja dovoljenja in soglasja v skladu s tem zakonom in na njegovi podlagi izdanimi predpisi,
8. vodi javne zbirke podatkov,
9. skrbi za opravljanje javne službe ohranjanja narave,
10. sklepa pogodbe o varstvu naravnih vrednot državnega pomena iz 47. člena tega zakona, razen v primeru iz 8. točke drugega odstavka 133. člena tega zakona,
11. sklepa pogodbe o skrbništvu naravnih vrednot državnega pomena iz 48. člena tega zakona, razen v primeru iz 9. točke drugega odstavka 133. člena tega zakona,
12. sklepa sporazume o višini odškodnin iz 93. člena tega zakona,
13. izvaja predkupno pravico države iz 84. člena tega zakona,
14. skrbi za izvajanje nalog zatočišča,
15. skrbi za izobraževanje delavcev, ki izvajajo naloge ohranjanja narave,
16. skrbi za usposabljanje naravovarstvenih in prostovoljnih nadzornikov in preverjanje strokovnega znanja ter vodi evidenco izdanih pooblastil,
17. izvaja neposredni nadzor na zavarovanih območjih, ki jih je ustanovila država in nimajo svojega upravljavca, ter neposredni nadzor zunaj zavarovanih območij,
18. usklajuje izvajanje naravovarstvenega nadzora,
19. upravlja naravne vrednote, nepremičnine na zavarovanih območjih in stvari, ki jim služijo in so v lasti države, če upravljanje z njimi ni urejeno z drugimi predpisi.

112. člen

(upravna enota)

Krajevno pristojna upravna enota opravlja naslednje naloge:

1. izdaja odločbe o statusu zavarovanega območja državnega pomena lastnikom nepremičnin,
2. izdaja soglasja za promet z nepremičninami na podlagi 86. člena tega zakona,
3. izdaja dovoljenja za posege v naravo na podlagi 104. člena tega zakona.

117. člen
(naloge)

(1) Zavod opravlja kot javno službo naslednje naloge:

1. spremlja stanje ohranjenosti narave,
2. zbira podatke o rastlinskih in živalskih vrstah, njihovih življenjskih prostorih in ekosistemih v sodelovanju z izvajalci javnih služb na področju usmerjanja gospodarjenja z naravnimi viri,
3. spremlja stanje biotske raznovrstnosti,
4. pripravlja strokovne predloge ukrepov varstva sestavin biotske raznovrstnosti,
5. evidentira in vrednoti dele narave,
6. pripravlja strokovne predloge za določitev statusa naravnih vrednot in razvrstitve naravnih vrednot v naravne vrednote državnega in naravne vrednote lokalnega pomena,
7. spremlja stanje naravnih vrednot,
8. pripravlja strokovne predloge za ukrepe varstva naravnih vrednot lokalnega in državnega pomena,
9. pripravlja strokovne predloge za zavarovanje,
10. sodeluje pri izvajanju in izvaja ukrepe varstva naravnih vrednot državnega pomena,
11. sodeluje pri pripravi načrtov upravljanja zavarovanih območij tako, da spremlja pripravo načrta upravljanja, preverja njegovo skladnost s cilji in nameni zavarovanja in poda končno strokovno mnenje o sprejemljivosti načrta upravljanja zavarovanih območij,
12. upravlja z zavarovanimi območji, ki jih je ustanovila država, če je v aktu o zavarovanju tako določeno,
13. sodeluje v postopku izbire koncesionarja iz 43. člena tega zakona,
14. pripravlja strokovne predloge rdečih seznamov,
15. izvaja strokovne naloge na področju ohranjanja narave v skladu s tem zakonom in drugimi predpisi,
16. daje strokovna mnenja in soglasja s področja ohranjanja narave,
17. sodeluje pri izvajanju in izvaja ukrepe varstva sestavin biotske raznovrstnosti na ekološko pomembnih območjih in posebnih varstvenih območjih.

(2) Zavod opravlja na podlagi javnega pooblastila te naloge:

1. pripravlja naravovarstvene smernice,
2. upravlja baze podatkov o naravnih vrednotah in sestavinah biotske raznovrstnosti,
3. daje mnenje iz 97., 104. in 153. člena tega zakona,
4. skrbi za enotnost strokovnih metod in postopkov na področju ohranjanja narave,
5. izvaja strokovni nadzor na področju ohranjanja narave.

(3) Strokovni nadzor iz 5. točke prejšnjega odstavka vključuje zlasti:

- sodelovanje predstavnikov organizacije, pristojne za ohranjanje narave, v strokovnih svetih upravljavcev zavarovanih območij, če upravlja z zavarovanim območjem javni zavod, oziroma na drugačen način, ki mora biti določen v aktu o zavarovanju, če je za upravljanje zavarovanega območja podeljena koncesija ali če z zavarovanim območjem neposredno upravlja ustanovitelj;

- izvajanje strokovnega nadzora pri izvajanju posegov v naravo, kadar se pričakuje odkritje naravnih vrednot;
- potrditev ustreznosti izvedenega omilitvenega ali izravnalnega ukrepa oziroma vmesnih faz izvajanja teh ukrepov, če je tako določeno v predpisu ali konkretnem pravnem aktu;
- izvajanje strokovnega nadzora pri upravljanju zavarovanih območij glede doseganja varstvenih ciljev;
- nadzor nad uporabo strokovnih metod in postopkov pri izvajanju naravovarstvenih nalog.

(4) Poleg nalog iz prejšnjih odstavkov opravlja zavod tudi te naloge:

1. strokovno pomaga lastnikom naravnih vrednot in lastnikom zemljišč na zavarovanih območjih,
2. sodeluje pri pripravi izobraževalnih programov o ohranjanju narave na vseh ravneh izobraževanja,
3. skrbi za ozaveščanje javnosti o pomenu ohranjanja narave.

(5) S soglasjem ustanovitelja lahko opravlja zavod tudi druge naloge.

130. člen
(upravljavci)

(1) Zavarovano območje upravljajo upravljavci zavarovanega območja v skladu s tem zakonom in z aktom o zavarovanju.

(2) Z zavarovanim območjem lahko upravlja javni zavod ali se za upravljanje podeli koncesija ali pa ga neposredno upravlja ustanovitelj.

(3) Ustanovitelj neposredno upravlja z zavarovanim območjem tako, da ustanovi režijski obrat v skladu z zakonom, ki ureja gospodarske javne službe.

(4) Koncesija se podeli fizični ali pravni osebi na podlagi določb o podeljevanju koncesij iz zakona, ki ureja gospodarske javne službe.

(5) Za ustanovitev in delovanje javnega zavoda se uporabljajo določbe zakona, ki ureja zavode, če ni s tem zakonom določeno drugače.

(6) Ne glede na določbo prvega odstavka tega člena se z aktom o zavarovanju lahko določi, da ožje zavarovano območje nima posebnega upravljavca.

(7) V primerih iz prejšnjega odstavka za doseganje varstvenih ciljev in namenov zavarovanja zavarovanih območjih, ki jih je ustanovila država, skrbi organizacija, pristojna za ohranjanje narave, ki v ta namen izvaja naloge in pooblastila iz 117. člena tega zakona ter posamične naloge ali pooblastila iz drugega in tretjega odstavka 133. člena tega zakona, ki se določijo v aktu o zavarovanju, ali ministrstvo, ki v ta namen sklepa pogodbe o varstvu naravnih vrednot iz 47. člena tega zakona in pogodbe o skrbništvu naravnih vrednot iz 48. člena tega zakona ter izvaja druge posamične naloge ali pooblastila iz drugega in tretjega odstavka 133. člena tega zakona, ki se določijo v aktu o zavarovanju.

(8) V primerih iz šestega odstavka tega člena za doseganje varstvenih ciljev in namenov zavarovanja zavarovanih območjih, ki jih je ustanovila lokalna skupnost, skrbi lokalna skupnost na način, določen v aktu o zavarovanju.

133. člen
(naloge upravljanja zavarovanih območij)

(1) Upravljavec zavarovanega območja opravlja varstvene, strokovne, nadzorne in upravljavske naloge na zavarovanem območju.

(2) Upravljavec opravlja kot javno službo te naloge:
1. pripravlja predlog načrta upravljanja;
2. sprejema letni program dela na podlagi načrta upravljanja in poročilo o izvajanju letnega programa dela za preteklo leto ter opravlja oziroma skrbi za opravljanje v programu dela oziroma načrtu upravljanja določenih nalog;
3. sodeluje z lokalnimi skupnostmi pri doseganju namena zavarovanja in zastavljenih ciljev varstva in razvoja zavarovanih območij;
4. stalno spremlja in analizira stanje narave, biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot na zavarovanem območju;
5. sodeluje pri izvajanju in izvaja ukrepe varstva sestavin biotske raznovrstnosti na ekološko pomembnih območjih in posebnih varstvenih območjih v zavarovanem območju in izven njega, če so ta območja območno povezana z zavarovanim območjem;
6. upravlja nepremičnine, ki so v lasti ustanovitelja na zavarovanem območju, za potrebe upravljanja, če je v aktu o zavarovanju tako določeno;
7. sodeluje z zavodom pri pripravi naravovarstvenih smernic za del, ki se nanaša na zavarovano območje;
8. izvaja ukrepe varstva na zavarovanem območju;
9. sklepa pogodbe za varstvo naravnih vrednot na zavarovanem območju iz 47. člena tega zakona;
10. sklepa pogodbe o skrbništvu nad naravnimi vrednotami na zavarovanem območju iz 48. člena tega zakona;
11. usklajuje in spremlja izvajanje raziskovalnih nalog v zvezi z zavarovanim območjem;
12. skrbi za vzdrževanje, obnavljanje in varovanje naravnih vrednot na zavarovanem območju;
13. skrbi za predstavljanje zavarovanega območja;
14. sodeluje z lastniki zemljišč na zavarovanem območju, jim strokovno pomaga in svetuje;
15. pripravlja in vzdržuje poti in označbe ter drugo infrastrukturo, ki je namenjena obisku zavarovanega območja;
16. vodi obiskovalce po zavarovanem območju;
17. zagotavlja dostop do informacij o zavarovanem območju.

(3) Letni program dela na podlagi načrta upravljanja in poročilo o izvajanju letnega programa dela za preteklo leto upravljavec posreduje ministrstvu v soglasje.

(4) Na podlagi javnega pooblastila izvaja upravljavec neposredni nadzor na zavarovanem območju in upravlja z bazami podatkov, ki se nanašajo na zavarovano območje, v skladu s tem zakonom.

(5) Ne glede na določbi drugega in tretjega odstavka tega člena se lahko v aktu o zavarovanju določi, da opravlja upravljavec samo nekatere naloge iz drugega in tretjega odstavka tega člena, če je s tem izpolnjen namen, zaradi katerega je bilo območje zavarovano.

149. člen
(vstopnina)

(1) Fizična ali pravna oseba, ki uredi naravno vrednoto, zavarovano območje ali njegov del za ogledovanje in obiskovanje, ima pravico zaračunavati vstopnino.

(2) Višina vstopnine zajema praviloma povrnitev stroškov za ureditev naravne vrednote, zavarovanega območja ali njegovega dela za ogledovanje in obiskovanje in jo na predlog osebe iz prvega odstavka tega člena potrdi minister.

(3) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka potrdi višino vstopnine za naravno vrednoto, zavarovano območje ali njegov del lokalnega pomena pristojni občinski organ.

151. člen
(inšpekcijski nadzor)

(1) Inšpekcijski nadzor nad izvrševanjem določb tega zakona in predpisov, konkretnih upravnih aktov oziroma ukrepov, izdanih na njegovi podlagi, izvajajo inšpektorji, pristojni za ohranjanje narave, poleg teh inšpektorjev pa tudi lovski inšpektorji, če se določbe nanašajo na živalske vrste.

(2) Inšpekcijski nadzor nad izvrševanjem določb tega zakona in predpisov, konkretnih upravnih aktov oziroma ukrepov, izdanih na njegovi podlagi, ki se nanašajo na vožnjo z vozili na motorni pogon v naravnem okolju, opravljajo poleg inšpektorjev, pristojnih za ohranjanje narave, tudi gozdarski, lovski, ribiški in kmetijski inšpektorji.

(3) Izvrševanje določb tega zakona in predpisov, konkretnih upravnih aktov oziroma ukrepov, izdanih na njegovi podlagi, ki se nanašajo na delovna področja drugih ministrstev, nadzorujejo tudi inšpektorji, pristojni za nadzor teh delovnih področij, v skladu z zakonom.

(4) Za inšpektorja iz prvega odstavka tega člena je lahko imenovana oseba, ki poleg splošnih pogojev za delo v državni upravi izpolnjuje še naslednje pogoje: da ima ustrezno visokošolsko izobrazbo in najmanj pet let delovnih izkušenj na področju varstva naravnih dobrin ali varstva naravnih vrednot ter opravljen izpit za inšpektorja.

153. člen
(ukrepi)

(1) Inšpektor iz 151. člena tega zakona ima poleg pooblastil, ki jih ima po splošnih predpisih, če ugotovi, da so kršene določbe tega zakona, predpisov oziroma aktov, izdanih na njihovi podlagi, še pooblastilo nadzirati izkoriščanje ali rabo naravnih vrednot in sestavin biotske raznovrstnosti glede njihove usklajenosti z določbami tega zakona in na njegovi podlagi izdanimi predpisi in pristojnosti:

1. odrediti vzpostavitev naravnih vrednot ali sestavin biotske raznovrstnosti v prejšnje stanje, odpravo škode oziroma sanacijo na stroške povzročitelja in v skladu s predhodno pridobljenim strokovnim mnenjem zavoda;

2. odrediti prepoved izvajanja posega ali opravljanja dejavnosti, ki se izvaja v nasprotju z določbami tega zakona in na njegovi podlagi izdanimi predpisi ter v nasprotju z naravovarstvenimi pogoji iz osmega odstavka 105.a člena tega zakona, ki se nanašajo na izvajanje gradnje objekta in opravljanje dejavnosti, zaradi katere je objekt zgrajen;

3. odrediti prepoved izvajanja posega ali dejavnosti, če se poseg oziroma dejavnost izvaja brez pravnomočnega naravovarstvenega soglasja ali pravnomočnega dovoljenja za poseg v naravo oziroma v nasprotju s pravnomočnim naravovarstvenim soglasjem ali pravnomočnim dovoljenjem za poseg v naravo oziroma v nasprotju z naravovarstvenimi pogoji, na podlagi katerih je bilo izdano naravovarstveno soglasje;

4. odrediti zaseg predmetov, s katerimi je bil povzročen prekršek po tem zakonu;

5. odrediti zaseg predmetov, ki so nastali s storitvijo prekrška po tem zakonu;

6. odrediti zaseg živali, če se z njimi ravna v nasprotju z določbami tega zakona in na njegovi podlagi izdanimi predpisi, in njihovo izročitev zatočišču;

7. odrediti zaseg rastlin, če se z njimi ravna v nasprotju z določbami tega zakona in na njegovi podlagi izdanimi predpisi, in njihovo uničenje, izročitev ali prodajo;

8. v naravnem okolju ustaviti vozilo na motorni pogon, ki vozi v nasprotju z določbami tega zakona;

9. odrediti druge ukrepe v skladu s tem zakonom ali na njegovi podlagi izdanimi predpisi.

(2) Pritožba zoper odločbo, ki jo izda pristojni inšpektor v primerih iz prejšnjega odstavka, ne zadrži njene izvršitve.

(3) Če inšpektor pri izvajanju inšpekcijskega nadzora po tem zakonu naleti na fizični odpor ali če tak odpor lahko utemeljeno pričakuje, lahko zahteva pomoč policije.

(4) Minister določi pogoje in način ravnanja s stvarmi iz 4. do vključno 6. točke prvega odstavka tega člena.

(5) Pri izvajanju pooblastila iz 8. točke prvega odstavka tega člena in prve alineje dvanajstega odstavka 155. člena tega zakona se smiselno uporabljajo znaki, določeni s predpisi, ki urejajo znake, ki jih dajejo policisti in druge pooblaščene osebe pri urejanju in nadzoru prometa.

153.a člen
(zaseg vozila na motorni pogon)

(1) Policist, naravovarstveni nadzornik ali inšpektor iz drugega odstavka 151. člena tega zakona, ki je pristojen za nadzor vožnje z vozili na motorni pogon v naravnem okolju, zaseže vozniku vozilo na motorni pogon, s katerim je bil zaloten pri storitvi prekrška iz 5. točke prvega odstavka 161. člena tega zakona, če je:

1. vozilo na motorni pogon vozil v naravnem okolju nad zgornjo gozdno mejo ali na zavarovanem območju, na katerem je vožnja prepovedana z aktom o ustanovitvi zavarovanega območja;

2. bil kot voznik vozila na motorni pogon v naravnem okolju v zadnjih dveh letih najmanj trikrat pravnomočno kaznovan za prekršek iz 5. točke prvega odstavka 161. člena tega zakona.

(2) Zaseženo vozilo na motorni pogon je treba takoj oddati sodišču, ki je pristojno za postopek o prekršku.

(3) Ob zasegu registriranega vozila na motorni pogon se odvzamejo registrske tablice vozila na motorni pogon, ki se pošljejo upravni enoti, kjer ima lastnik vozila na motorni pogon prebivališče ali sedež. Upravna enota podatek o zasegu vozila na motorni pogon vnese v evidenco vozil na motorni pogon, ob vrnitvi vozila na motorni pogon lastniku pa ta vpis izbriše.

153.b člen
(policijska pooblastila)

Nadzor nad izvrševanjem določb tega zakona, ki se nanašajo na vožnjo z vozili na motorni pogon v naravnem okolju, izvaja poleg organov iz drugega odstavka 151. člena tega zakona tudi policija.

155. člen
(neposredni nadzor)

(1) Neposredni nadzor v naravi nad spoštovanjem prepovedi tega zakona in na njegovi podlagi izdanih predpisov izvajajo poleg inšpektorjev tudi naravovarstveni nadzorniki.

(2) Naloge neposrednega nadzora so:

1. neposredno spremljanje stanja;

2. nadzor nad izvajanjem varstvenih režimov;

3. ugotavljanje dejanskega stanja pri kršitvah prepovedi iz tega zakona in na njegovi podlagi sprejetih predpisov ter obveščanje pristojnih inšpekcijskih organov;

4. opozarjanje oseb na varstvene režime zaradi preprečevanja kaznivih ravnanj.

(3) Ukrep iz prvega odstavka 153.a člena, naloge iz 2., 3. in 4. točke prejšnjega odstavka ter naloge iz osmega in dvanajstega odstavka tega člena se opravljajo na podlagi javnega pooblastila.

(4) Naloge iz drugega odstavka tega člena opravljajo naravovarstveni nadzorniki, ki so za to delo posebej usposobljeni in imajo pooblastilo po tem zakonu.

(5) Naravovarstveni nadzornik ima službeni znak in izkaznico ter predpisano uniformo.

(6) Naravovarstveni nadzornik ima pravico od osebe, ki ne spoštuje določb tega zakona, zahtevati in dobiti na vpogled osebno izkaznico ali javno listino, s katero se dokazuje istovetnost te osebe. Naravovarstveni nadzornik lahko tudi fotodokumentira potek kršitve in kršilca pri storitvi kaznivega ravnanja.

(7) O sumu kaznivega dejanja mora naravovarstveni nadzornik takoj obvestiti policijo, navesti vsa znana dejstva in dokaze ter izročiti dokaze, ki jih je pridobil.

(8) Naravovarstveni nadzornik pri opravljanju nalog neposrednega nadzora samostojno vodi postopek in odloča o prekrških iz tega zakona.

(9) Če naravovarstveni nadzornik pri izvajanju neposrednega nadzora po tem zakonu naleti na fizični odpor ali če tak odpor lahko utemeljeno pričakuje, lahko zahteva pomoč policije.

(10) Izjave naravovarstvenih in prostovoljnih nadzornikov in materialni dokazi, ki jih zberejo glede dejanj, na podlagi katerih se ukrepa v inšpekcijskem postopku, se v postopku inšpekcijskega nadzora lahko štejejo za dokaz, pridobljen v skladu z zakonom, ki ureja splošni upravni postopek, če je za vodenje inšpekcijskega postopka to potrebno.

(11) Naravovarstveni nadzorniki morajo ob vsakem času preprečevati prekrške po tem zakonu in po predpisih, izdanih na njegovi podlagi, ter ukrepati in uporabiti z zakonom določena pooblastila, če grozi nevarnost uničenja ali poškodovanja naravne vrednote, sestavin biotske raznovrstnosti ali zavarovanih območij ali njihovih delov.

(12) Naravovarstveni nadzornik ima pri izvajanju nadzora vožnje v naravnem okolju in v zavarovanih območjih pooblastilo:
- ustaviti voznika vozila na motorni pogon, ki vozi v nasprotju z določbami tega zakona ali akta o zavarovanju;
- zahtevati od voznika vozila na motorni pogon vozniško dovoljenje in prometno dovoljenje oziroma listino, izdano v skladu s petim odstavkom 28.č člena tega zakona, oziroma listino, s katero ugotovi istovetnost voznika. Voznik mora izročiti naravovarstvenemu nadzorniku zahtevane listine na vpogled.

156. člen
(izvajalci neposrednega nadzora)

(1) Neposredni nadzor na zavarovanih območjih zagotavljajo upravljavci zavarovanih območij. Z aktom o ustanovitvi se lahko za izvajanje neposrednega nadzora na zavarovanih območjih, ki jih je ustanovila lokalna skupnost, pooblasti tudi redarstvo, ki deluje v okviru občinske ali skupne občinske uprave.

(2) Neposredni nadzor zunaj zavarovanih območij zagotavlja ministrstvo.

(3) Osebe javnega prava, ki so ustanovljene z namenom usmerjanja trajnostnega gospodarjenja naravnih dobrin, zagotavljajo neposredni nadzor na območjih teh dobrin.

(4) Osebe iz prejšnjih treh odstavkov zagotavljajo izvajanje naravovarstvenega nadzora s sklenitvijo delovnih ali drugih ustreznih pogodb z naravovarstvenimi nadzorniki v skladu z zakonom.

(5) Ministrstvo predpiše načine in pogoje za organizacijsko, vsebinsko ter teritorialno usklajeno izvajanje naravovarstvenega nadzora.

160. člen
(hujši prekrški)

(1) Z globo od 10.000 do 50.000 evrov se kaznuje za prekršek pravna oseba:
1. če iztrebi rastlinsko ali živalsko vrsto (prvi odstavek 14. člena);
2. če zmanjša število rastlin ali živali posameznih populacij, zoži njihove habitate ali poslabša življenjske razmere do take mere, da postane vrsta ogrožena (drugi odstavek 14. člena);

3. če namerno, brez opravičljivega razloga uniči ali poškoduje rastline, ubije ali poškoduje živali (tretji odstavek 14. člena);
4. če namerno, brez opravičljivega razloga uniči ali poškoduje habitate populacij rastlinskih ali živalskih vrst (četrti odstavek 14. člena);
5. če ravna z naravno vrednoto tako, da ogrozi njen obstoj (drugi odstavek 40. člena).

(2) Z globo od 4.000 do 20.000 evrov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 1.000 do 2.000 evrov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ali odgovorna oseba v državnem organu ali odgovorna oseba samoupravne lokalne skupnosti.

(4) Z globo od 200 do 1.000 evrov se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena posameznik.

160.a člen
(prekrški)

(1) Z globo od 2.000 do 10.000 evrov se kaznuje za prekršek pravna oseba:
1. če namerno, brez opravičljivega razloga, vznemiri živali (tretji odstavek 14. člena);
2. če posega v naravo v nasprotju s predpisanim načinom in pogoji (drugi odstavek 15. člena);
3. če ne rabi rastlin ali živali v skladu s predpisanimi pogoji (drugi odstavek 16. člena);
4. če rabi rastline ali živali, ki jih je prepovedano rabiti, ali jih rabi v nasprotju s predpisano omejitvijo rabe (tretji odstavek 16. člena);
5. če naseli rastline ali živali tujerodnih vrst brez dovoljenja (drugi in tretji odstavek 17. člena);
6. če goji živali domorodnih ali tujerodnih vrst brez dovoljenja (prvi odstavek 21. člena);
7. če zadržuje živali domorodnih ali tujerodnih vrst v ujetništvu v neustreznih bivalnih razmerah in brez ustrezne oskrbe (prvi odstavek 19. člena);
8. če trgovec z živalmi ne zagotovi predpisanih bivalnih razmer in ustrezne oskrbe in ne vodi predpisanih evidenc (prvi odstavek 23. člena);
9. če ravna v nasprotju z varstvenim režimom, ki ga za rastlinske ali živalske vrste, ki so varovane na podlagi ratificiranih mednarodnih pogodb, predpiše vlada (prvi odstavek 26. člena);
10. če organizira vožnjo z vozili na motorni pogon v naravnem okolju (prvi odstavek 28.b člena);
11. če po končani javni prireditvi ne približa stanja prireditvenega prostora stanju, v kakaršnem je bil pred prireditvijo (sedmi odstavek 28.c člena);
12. če upravlja gensko banko brez pooblastila ministra (tretji odstavek 29. člena);
13. če ravna v nasprotju s predpisanimi pravili ravnanja pri odvzemu biološkega materiala iz narave ali z biološkim materialom v genskih bankah (šesti odstavek 29. člena);
14. če ravna v nasprotju s predpisanimi pravili ravnanja pri odvzemu genskega materiala iz narave (četrti odstavek 30. člena);
15. če ravna v nasprotju s predpisanimi pravili ravnanja za ohranitev ekološko pomembnih območij (peti odstavek 32. člena);
16. če ravna v nasprotju s predpisanimi pravili ravnanja za ohranitev posebnih varstvenih območij (tretji odstavek 33. člena);
17. če brez koncesije rabi naravno vrednoto (prvi odstavek 43. člena);

18. če ravna v nasprotju s predpisanimi pravili ravnanja ali varstvenimi režimi zavarovane naravne vrednote (drugi odstavek 49. člena);
19. če ravna v nasprotju s predpisanimi pravili ravnanja ali varstvenimi režimi začasno zavarovane naravne vrednote (tretji odstavek 50. člena);
20. če ravna v nasprotju s predpisanimi pravili ravnanja in varstvenimi režimi na zavarovanem območju (prvi odstavek 53. člena);
21. če izvaja posege in dejavnosti v nasprotju s predpisanimi pravili ravnanja ali načrtom upravljanja (prvi odstavek 54. člena);
22. če odvzame minerale ali fosile na nahajališčih, ki so določena za naravno vrednoto, na nedovoljen način (drugi odstavek 73. člena) ali brez dovoljenja ministrstva ali v nasprotju s tem dovoljenjem (tretji odstavek 73. člena);
23. če odvzame minerale ali fosile na nahajališčih, ki so zavarovana ali jih odvzame v nasprotju z aktom o zavarovanju (četrti odstavek 73. člena);
24. če daje mineral ali fosil, ki je naravna vrednota, v nedovoljeni promet (četrti odstavek 75. člena);
25. če izvozi ali iznosi mineral ali fosil, ki je naravna vrednota (peti odstavek 75. člena);
26. če ravna v nasprotju s predpisanim varstvenim režimom za ogrožene rastlinske ali živalske vrste (prvi odstavek 81. člena);
27. če ravna v nasprotju s predpisanim varstvenim režimom za varstvo izjemnega osebka, populacije ali habitata (82. člen);
28. če izvaja poseg v naravo brez predpisanega dovoljenja (prvi odstavek 104. člena);
29. če izvaja poseg v naravo v nasprotju z dovoljenjem za poseg v naravo (prvi odstavek 104. člena);
30. če izvaja poseg v prostor v nasprotju z naravovarstvenimi pogoji ali naravovarstvenim soglasjem (prvi odstavek 105. člena);
31. če izvaja poseg v prostor, za katerega ni pridobil naravovarstvenega soglasja oziroma rabi objekt, za katerega je bilo pridobljeno naravovarstveno soglasje, v nasprotju s tem soglasjem (prvi odstavek 105. člena);
32. če izvaja poseg v prostor ali rabi objekt v nasprotju s pogoji iz naravovarstvenega soglasja (šesti odstavek 105. člena).

(2) Z globo od 1.000 do 4.000 evrov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 400 do 1.000 evrov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ali odgovorna oseba v državnem organu ali odgovorna oseba samoupravne lokalne skupnosti.

(4) Z globo od 100 do 300 evrov se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena posameznik.

161. člen
(lažji prekrški)

(1) Z globo od 1.000 do 2.000 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba:
1. če ne obvesti ministrstva o nameravani doselitvi rastlin ali živali tujerodnih vrst (drugi odstavek 18. člena);
2. če doseli rastline ali živali tujerodnih vrst, ki jih je prepovedano doseliti (četrti odstavek 18. člena);
3. če zadržuje živali domorodnih ali tujerodnih vrst v ujetništvu z namenom prikazovanja javnosti brez dovoljenja (prvi dostavek 20. člena);

4. če ravna v nasprotju z obveznimi pravili varstva rastlinskih in živalskih vrst, ki jih predpiše vlada (24. člen);
5. če vozi, ustavi ali parkira vozilo na motorni pogon v naravnem okolju in vozilo ne stoji ali ni parkirano v petmetrskem pasu izven vozišča (prvi odstavek 28.b člena);
6. če je kraj dogodka oziroma območje opravljanja dejavnosti ali posega v primerljivem času dostopno po javnih cestah in nekategoriziranih cestah, ki se uporabljajo za javni cestni promet, pa se vozi, ustavi ali parkira in ne gre za zaščito, reševanje oziroma pomoč ob naravnih in drugih nesrečah (11. točka četrtega odstavka 28.b člena) ali za izvajanje nalog Slovenske vojske (12. točka četrtega odstavka 28.b člena);
7. če uporablja vozilo na motorni pogon, ki ni vpisano v evidenco in ni označeno (prvi odstavek 28.č člena);
8. če izvozi ali uvozi rastline ali živali, njihove dele ali izdelke iz njih brez dovoljenja ministrstva (25. člen);
9. če izvaja tranzit ali druga ravnanja z rastlinami ali živalmi, njihovimi deli ali izdelki iz njih brez dovoljenja ministrstva, če je dovoljenje predpisano (25. člen);
10. če ravna v nasprotju s predpisanimi smernicami za ohranitev ugodnega stanja habitatnih tipov (četrti odstavek 31. člena);
11. če ravna v nasprotju s predpisanimi smernicami za ohranitev biotske raznovrstnosti (peti odstavek 35. člena);
12. če ravna v nasprotju s predpisanimi načini in pogoji poseganja v naravo (drugi odstavek 36. člena);
13. če uredi naravno vrednoto za ogledovanje in obiskovanje brez dovoljenja (prvi odstavek 42. člena);
14. če začasno ne ustavi del, ne zaščiti najdbe ali o najdbi ne obvesti organizacije, pristojne za ohranjanje narave (prvi odstavek 74. člena);
15. če nadaljuje z deli pred izdajo varstvenih usmeritev za nadaljnja ravnanja v zvezi z najdbo minerala ali fosila (drugi odstavek 74. člena);
16. če ne zagotovi izvedbe varstvenih usmeritev za nadaljnja ravnanja v zvezi z najdbo minerala ali fosila (peti odstavek 74. člena);
17. če o najdbi minerala ali fosila, ki je naravna vrednota, ne obvesti organizacije, pristojne za ohranjanje narave (drugi odstavek 75. člena);
18. če ne hrani minerala ali fosila na ustrezen način oziroma ga, če ustrezne hrambe ne more zagotoviti, ne ponudi v hrambo strokovno usposobljeni organizaciji (tretji odstavek 75. člena).

(2) Z globo od 200 do 1.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 200 do 400 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ali odgovorna oseba v državnem organu ali odgovorna oseba samoupravne lokalne skupnosti.

(4) Z globo od 40 do 100 eurov se kaznuje za prekršek iz prvega odstavka tega člena posameznik.

(5) Če je prekršek iz 5. in 6. točke prvega odstavka tega člena storjen z vozilom na motorni pogon, pa ni mogoče ugotoviti, kdo je storilec, se kaznuje za prekršek lastnik ali imetnik rabe pravice uporabe vozila na motorni pogon, s katerim je bil prekršek storjen, razen če dokaže, da tega prekrška ni storil. Če je lastnik ali imetnik pravice uporabe vozila, s katerim je storjen prekršek iz 5. in 6. točke prvega odstavka tega člena, pravna oseba, državni organ ali samoupravna lokalna skupnost, se kaznuje za prekršek njihova odgovorna oseba.

161.a člen
(najlažji prekrški)

(1) Z globo 1.500 eurov se kaznuje za prekršek pravna oseba:
1. če organizira vožnjo s kolesi v naravnem okolju brez dovoljenja za javno prireditev ali če izvede javno prireditev v nasprotju z izdanim dovoljenjem (tretji odstavek 28.d člena);
2. če po končani javni prireditvi ne približa stanja prireditvenega prostora stanju, v kakršnem je bil pred prireditvijo (tretji odstavek 28.d člena).

(2) Z globo 1.250 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo 500 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe, odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, odgovorna oseba posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ali odgovorna oseba v državnem organu ali odgovorna oseba samoupravne lokalne skupnosti.

(4) Z globo 100 eurov se kaznuje za prekršek posameznik:
1. če se vozi s kolesom v naravnem okolju zunaj utrjenih poti ali po poteh, ki niso utrjene (prvi odstavek 28.d člena);
2. če se vozi s kolesom v naravnem okolju po utrjenih poteh in temu nasprotuje lastnik ali upravljavec poti (prvi odstavek 28.d člena);
3. če se vozi s kolesom v naravnem okolju zunaj utrjenih poti in ne gre za dovoljene primere vožnje s kolesom v naravnem okolju iz petega odstavka 28.b člena tega zakona (prvi odstavek 28.d člena);
4. če organizira vožnjo s kolesi v naravnem okolju brez dovoljenja za javno prireditev ali če izvede javno prireditev v nasprotju z izdanim dovoljenjem (tretji odstavek 28.d člena);
5. če po končani javni prireditvi ne približa stanja prireditvenega prostora stanju, v kakršnem je bil pred prireditvijo (tretji odstavek 28.d člena).

161.b člen
(izrekanje globe)

Za prekrške iz 160. in 160.a člena tega zakona se sme v hitrem postopku izreči globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene s tem zakonom. Pri odločanju o višini globe se upošteva teža prekrška in njegove posledice za ohranitev biotske raznovrstnosti in varstvo naravnih vrednot.

161.c člen
(zaseg predmetov)

Naravovarstveni nadzornik, pristojni inšpektor, carinik ali policist v okviru pristojnosti za nadzor po tem zakonu lahko zasežejo predmete, ki so uporabljeni za prekršek ali namenjeni za prekršek ali so nastali s prekrškom, kadar uradno izvedo za prekršek. Z zaseženimi predmeti se ravna skladno z zakonom o prekrških.

ZAKON O TRIGLAVSKEM NARODNEM PARKU

27. člen
(urejanje prometa v parku)

(1) Ne glede na predpise, ki urejajo javne ceste, in predpise, ki urejajo varnost cestnega prometa, lahko državni organ ali parkovna lokalna skupnost, ki skrbi za upravljanje državnih ali občinskih cest in promet na njih, v soglasju ali na predlog upravljavca narodnega parka, zaradi ogroženosti ali prevelike obremenjenosti narodnega parka omeji uporabo državnih ali občinskih cest za motorna vozila v območju narodnega parka. Zavod za gozdove Slovenije v soglasju ali na predlog upravljavca narodnega parka zaradi ogroženosti ali prevelike obremenjenosti narodnega parka omeji uporabo gozdnih cest v narodnem parku za motorna vozila.

(2) Ne glede na omejitve, določene na podlagi prejšnjega odstavka, se izjeme od omejitev lahko skladno z načrtom upravljanja določijo za:

- lastnike, upravljavce ali najemnike objektov in zemljišč v narodnem parku za dostop do njihovih objektov in zemljišč;

- prebivalce v narodnem parku, stalno in začasno prebivajoče, in njihove goste, za dostop do njihovih prebivališč;

- turiste, ki so nastanjeni v narodnem parku, za dostop do objektov, v katerih so nastanjeni;

- skupinske prevoze ali drugo trajnostno obliko mobilnosti za potrebe turizma;

- izvajanje upravnih nalog, pri inšpekcijskem nadzoru, delu preiskovalnih sodnikov in državnih tožilcev, izvajanju nalog upravljavca narodnega parka, strokovne organizacije, organizacije, pristojne za varstvo kulturne dediščine, policije, gasilcev, vojske, gorske in jamarske reševalne službe, zaščite in reševanja, lovskočuvajske in ribiškočuvajske službe, zdravstvene in veterinarske službe, kmetijsko-gozdarske službe, izvajanju geodetskih del, izvajanju geoloških del, izvajanju planinskega usposabljanja, obvezne državne gospodarske službe urejanja voda, pomoči pri reševanju ob naravnih in drugih nesrečah ter gospodarskih prevozov (prevoz potnikov v cestnem prometu, dostava blaga, opravljanje storitev, prevoza uplenjene divjadi in podobno).

(3) Če je v primerih iz prvega odstavka tega člena zaradi velike obremenjenosti narodnega parka s prometom treba promet usmerjati in urejati ali nadstandardno vzdrževati prometno infrastrukturo, vključno s parkirišči, lahko ministrstvo, pristojno za državne ceste, in ministrstvo, pristojno za gozdne ceste, ter parkovna lokalna skupnost za občinske ceste določijo obveznost plačila cestnin, parkirnin ali drugih pristojbin in njihovo višino ter obenem določijo tudi način in deleže porabe tako pridobljenih sredstev.

(4) Cestnine, parkirnine ali druge pristojbine, pridobljene na podlagi prejšnjega odstavka, so lastni prihodek upravljavcev ali koncesionarjev cest in parkirišč skladno s predpisi. Pridobljena sredstva morajo porabiti namensko, v parkovnih lokalnih skupnostih, kjer so bila sredstva zbrana, pri čemer se prednostno namenijo za zagotavljanje narodnemu parku ustreznega prometnega režima, vzdrževanje cest in parkirišč ter za izgradnjo parkovne infrastrukture skladno z načrtom upravljanja.

32. člen
(dostopnost narodnega parka)

(1) Obiskovanje in ogledovanje narodnega parka je pod enakimi pogoji dovoljeno vsakomur in je brezplačno, razen v primeru podeljene koncesije za rabo dela narodnega parka.

(2) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka minister omeji dostop do naravnih vrednot ali posameznih delov narodnega parka (v nadaljnjem besedilu: del narodnega parka) na podlagi strokovne ocene o ogroženosti, ki jo pripravita skupaj upravljavec narodnega parka in strokovna organizacija ali upravljavec narodnega parka in organizacija, pristojna za varstvo kulturne dediščine. Šteje se, da je ogroženost izkazana, če je v strokovni oceni o ogroženosti verjetno izkazano, da bi ogledovanje ali obiskovanje dela narodnega parka lahko povzročilo nevarnost za ohranitev naravnih vrednot, rastlinskih ali živalskih vrst in njihovih habitatov, habitatnih tipov ter kulturne dediščine.

33. člen
(ureditev in raba delov narodnega parka)

(1) Raba delov narodnega parka je organizirano ogledovanje in obiskovanje delov narodnega parka, ki se lahko tudi javno oglašuje.
(2) Del narodnega parka se lahko v skladu s tem zakonom posebej uredi za ogledovanje in obiskovanje po predpisih, ki urejajo ohranjanje narave. Del narodnega parka se lahko uredi za ogledovanje in obiskovanje z ureditvijo dostopnih poti, ki lahko na nedostopnem delu narodnega parka vključuje tudi posebno infrastrukturno opremo, na primer: galerije, lestve, varovalne ograje.
(3) Ureditev in raba delov narodnega parka morata potekati ob spoštovanju predpisanih varstvenih režimov in pravil ravnanja na podlagi tega zakona in predpisov, ki urejajo ohranjanje narave.
(4) Deli narodnega parka, ki se lahko uredijo in tisti, ki se lahko rabijo, se določijo v načrtu upravljanja.
(5) Za rabo dela narodnega parka Vlada podeli koncesijo pravni ali fizični osebi, ki je usposobljena za rabo delov narodnega parka in izpolnjuje pogoje, določene v koncesijskem aktu. V koncesijskem aktu se lahko določi, da je treba del narodnega parka, ki je predmet koncesije, urediti za ogledovanje in obiskovanje. Za podeljeno koncesijo se plačuje koncesijska dajatev.
(6) O izbiri koncesionarja ali koncesionarke (v nadaljnjem besedilu: koncesionar) odloči Vlada. Odločitev o podelitvi koncesije za rabo delov narodnega parka se sprejme na podlagi skupnega strokovnega mnenja upravljavca narodnega parka in strokovne organizacije. Pravna ali fizična oseba, ki želi pridobiti koncesijo (v nadaljnjem besedilu: kandidat), mora za pridobitev koncesije izkazati ustrezen pravni naslov za uporabo zemljišč, ki so predmet rabe, in morebitne pripadajoče infrastrukture. Pri izbiri koncesionarja ima prednost kandidat, ki je ob izpolnjevanju razpisnih pogojev za podelitev koncesije predložil naravovarstveno sprejemljivejši predlog rabe dela narodnega parka. Če ima več kandidatov enako število točk, ima prednost kandidat, ki je prebivalec narodnega parka, ali pravna oseba s sedežem v narodnem parku.
(7) Če so zemljišča, potrebna za izvajanje rabe dela narodnega parka, v lasti države, se šteje, da je z odločbo o izbiri koncesionarja dan koncesionarju tudi ustrezen pravni naslov iz prejšnjega odstavka.
(8) Za vprašanja, ki se nanašajo na koncesijo in niso urejena s tem zakonom, se uporabljajo določbe zakona, ki ureja podelitev koncesije na naravnih dobrinah.

34. člen
(uporaba imena narodnega parka, njegovih prevodov in izpeljank ter znaka narodnega parka)

(1) Znak in ime narodnega parka ter njegove izpeljanke in prevode lahko uporablja samo upravljavec narodnega parka. Koncesionar iz prejšnjega člena lahko uporablja samo ime narodnega parka in njegove prevode ter izpeljanke.

(2) Upravljavec narodnega parka lahko uporabi ime narodnega parka ter njegove izpeljanke in prevode tudi v svojem znaku. Uporabo znaka lahko dovoli tudi drugim osebam za proizvode ali storitve, ki so povezane z narodnim parkom.

52. člen
(spremljanje izvajanja načrta upravljanja)

(1) Javni zavod spremlja izvajanje načrta upravljanja in o njegovem izvajanju celovito poroča Vladi vsakih pet let. Vsaki dve leti pripravi poročilo o izvajanju načrta upravljanja, ki ga posreduje parkovnim lokalnim skupnostim in forumu. Javni zavod poroča o izvajanju načrta upravljanja vsaki dve leti tudi ministrstvu v okviru poročila o opravljenem delu.
(2) Če javni zavod ob pripravi poročil iz prejšnjega odstavka ugotovi, da je treba načrt upravljanja prilagoditi spremenjenim razmeram, pripravi spremembe načrta upravljanja, ki se sprejemajo na enak način kot načrt upravljanja.
(3) Pobudo za spremembo načrta upravljanja lahko poda parkovna lokalna skupnost. Pobuda mora biti utemeljena in mora vsebovati predloge rešitev.

62. člen
(hujši prekrški)

(1) Z globo od 25.000 do 200.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, če:
1. izvaja posege in dejavnosti, ki bi lahko poslabšali ekološke razmere na območju narodnega parka in posledično negativno vplivali na ugodno stanje rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov ter habitatnih tipov, ki so pomembni za ohranjanje biotske raznovrstnosti (1. točka prvega odstavka 13. člena);
2. izvaja posege in dejavnosti na naravnih vrednotah na način, da se uničijo, poškodujejo ali bistveno spremenijo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, oziroma v obsegu ali na način, ki znatno spremeni druge lastnosti naravne vrednote (2. točka prvega odstavka 13. člena);
3. izvaja posege in dejavnosti, ki bi lahko spremenili za narodni park značilne krajinske gradnike ali značilne krajinske ali poselitvene vzorce (3. točka prvega odstavka 13. člena);
4. naseli ali goji rastline ali živali tujerodnih prostoživečih vrst (5. točka prvega odstavka 13. člena);
5. dela z gensko spremenjenimi organizmi v zaprtem sistemu, sprosti gensko spremenjene organizme v okolje ali jih uporablja (9. točka prvega odstavka 13. člena);
6. izravna grbinaste travnike (11. točka prvega odstavka 13. člena);
7. gradi novo ali povečuje počitniško enoto ali spremeni namembnost obstoječega objekta v počitniško enoto (19. točka prvega odstavka 13. člena);
8. gradi novo planinsko ali lovsko kočo zunaj naselij in območij razpršene poselitve (20. točka prvega odstavka 13. člena);
9. gradi novo hotelsko ali apartmajsko naselje (21. točka prvega odstavka 13. člena);
10. gradi nov objekt za kratkotrajno nastanitev izven naselja ali v naselju z več kot 80 ležišči (22. točka prvega odstavka 13. člena);
11. gradi novo gostinsko stavbo zunaj naselja ali območja razpršene poselitve (23. točka prvega odstavka 13. člena);
12. gradi nov stanovanjski objekt zunaj naselja, ki ni stanovanjski objekt ali objekt s stanovanjsko-turistično rabo in ne predstavlja funkcionalne zaokrožitve obstoječe razpršene poselitve, ne ohranjanja avtohtonega poselitvenega vzorca in ne ohranjanja značilne krajine (24. točka prvega odstavka 13. člena);
13. gradi nov objekt, ki je posebnega pomena za obrambo zunaj območja za potrebe obrambe (25. točka prvega odstavka 13. člena);

14. gradi odlagališče odpadkov (26. točka prvega odstavka 13. člena);
15. gradi objekt za hranjenje nevarnih snovi in ne gre za enostavni objekt za lastne potrebe (27. točka prvega odstavka 13. člena);
16. gradi površinski vodni zbiralnik in ne gre za zbiralnik za napajanje živine (28. točka prvega odstavka 13. člena);
17. razširi obstoječe smučišče ali gradi novo (29. točka prvega odstavka 13. člena);
18. gradi nov objekt ali postavi napravo za proizvodnjo energije, ki ni iz obnovljivih virov ali ne služi za samo oskrbne potrebe, zunaj naselja in obstaja možnost priključitve na javno energetsko omrežje (31. točka prvega odstavka 13. člena);
19. gradi ali uredi novo vzletno-pristajalno mesto za zrakoplove in ne gre za ureditev izven letališkega pristajališča za izvajanje nalog zaščite, reševanja in pomoči ob naravnih in drugih nesrečah (32. točka prvega odstavka 13. člena);
20. gradi nov nadzemeljski prenosni energetski, telekomunikacijski ali komunalni vod na območju, kjer vkop ne more negativno vplivati na ugodno stanje živalskih ali rastlinskih vrst, njihovih habitatov, habitatnih tipov oziroma naravnih vrednot, ali ne gre gradnjo voda za potrebe radionavigacijskih objektov ter naprav za mednarodni zračni promet (33. točka prvega odstavka 13. člena);
21. izvaja ukrepe ali gradnje, ki spreminjajo vodni režim, obliko struge ali kakorkoli vplivajo na naravne razmere vodnih in priobalnih zemljišč, z izjemo del za potrebe oskrbe s pitno vodo ali varstva pred škodljivim delovanjem voda (34. točka prvega odstavka 13. člena);
22. odpre novo območje za izkoriščanje mineralnih surovin (36. točka prvega odstavka 13. člena);
23. spremeni obliko ali sestavo površja v prvem varstvenem območju, razen v primerih določenih s tem zakonom (1. točka prvega odstavka 15. člena);
24. gradi nove, rekonstruira obstoječe objekte tako, da se poveča njihov obseg ali spremeni namembnost ali postavi začasne objekte v prvem varstvenem območju, razen v primerih, dovoljenih s tem zakonom (9. točka prvega odstavka 15. člena);
25. gradi nove ali širi obstoječe ceste, kolovoze, poljske ali druge poti v prvem varstvenem območju (10. točka prvega odstavka 15. člena);
26. gradi novo gozdno infrastrukturo z izjemo infrastrukture za izvajanje ukrepov za ohranitev in krepitev varovalne funkcije gozdov ali izvajanje nujnih varstvenih ukrepov, ki ni določena v gozdnogojitvenem načrtu (šesti odstavek 15. člena);
27. gradi nadomestne pomole na južni obali Bohinjskega jezera, ki niso na lokacijah obstoječih zakonito zgrajenih pomolov (2. točka drugega odstavka 16. člena);
28. gradi čolnarno na lokaciji Pod skalco v nasprotju s predpisi, ki urejajo zagotavljanje varne plovbe po celinskih vodah, s katerimi je upravljanje s pristanišči določeno kot lokalna gospodarska javna služba (3. točka drugega odstavka 16. člena);
29. izvede poseg, opravlja dejavnosti ali ravna v nasprotju s predpisanimi varstvenimi režimi za ožja zavarovana območja (17. člen);
30. brez koncesije rabi del narodnega parka (peti odstavek 33. člena).

(2) Z globo od 25.000 do 100.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.

(3) Z globo od 4.000 do 10.000 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba samoupravne lokalne skupnosti.

(4) Z globo od 2.000 evrov do 5.000 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi posameznik.

(5) Če stori prekršek iz prvega odstavka tega člena, katerega posledica je uničenje naravne vrednote ali njenega bistvenega dela, bistveno poslabšanje ugodnega stanja zavarovanih rastlinskih ali živalskih vrst, bistveno zmanjšanje obsega in kvalitete habitatnih tipov, ki se prednostno ohranjajo v ugodnem stanju, ali obsega in kvalitete kakovostnih krajin in uničenje ali razvrednotenje dela narodnega parka, se kaznuje:

1. pravna oseba z globo od 300.000 do 750.000 eurov;
2. samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, z globo od 225.000 do 450.000 eurov;
3. odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba samoupravne lokalne skupnosti z globo od 12.000 do 30.000 eurov;
4. posameznik z globo od 6.000 do 15.000 eurov.

63. člen
(prekrški)

(1) Z globo od 15.000 do 150.000 eurov se za prekršek kaznuje pravna oseba, če:
1. odvzame iz narave rastline prostoživečih vrst, vključno z glivami z izjemo drevja, v komercialne namene brez soglasja upravljalca narodnega parka (6. točka prvega odstavka 13. člena);
2. lovi divjad s pogonom (7. točka prvega odstavka 13. člena);
3. postavi oboro ali ribogojnico ali uredi komercialni ribnik (8. točka prvega odstavka 13. člena);
4. uporabi fitofarmacevtska sredstva zunaj obdelovalnih kmetijskih zemljišč (12. točka prvega odstavka 13. člena);
5. z dodajanjem kemikalij ali mikroorganizmov umetno zasnežuje ali utrjuje smučišča in tekaške proge (13. točka prvega odstavka 13. člena);
6. ogradi kmetijsko zemljišče v naravnem okolju in ne gre za ograditev, namenjeno preprečitvi škode ali zadrževanju pašne živine pod predpisanimi pogoji (15. točka prvega odstavka 13. člena);
7. gradi objekt na obstoječih smučiščih in ne gre za smučarsko progo, žičniško napravo ali stavbo žičniške naprave ali izvajanje vzdrževalnih del (30. točka prvega odstavka 13. člena);
8. odvzame mivko, pesek ali prod iz strug vodotokov ter vodnih in priobalnih zemljišč in ne gre za potrebe v narodnem parku, ali brez soglasja upravljavca narodnega parka (35. točka prvega odstavka 13. člena);
9. odvzame grušč z melišča (37. točka prvega odstavka 13. člena);
10. leti z zrakoplovom pod dovoljeno višino ali v prepovedane namene ali brez soglasja upravljavca narodnega parka (40. točka prvega odstavka 13. člena);
11. odvzame iz narave rastline prostoživečih vrst vključno z glivami brez soglasja upravljavca narodnega parka (2. točka prvega odstavka 15. člena);
12. doseli ali ponovno naseli v naravo živali prostoživečih vrst v prvem varstvenem območju brez dovoljenja ali v nasprotju z njim in ne gre za izvajanje ukrepa varstva živali prostoživečih vrst po predpisih, ki urejajo ohranjanje narave, ali državnega monitoringa voda po predpisih, ki urejajo vode (3. točka prvega odstavka 15. člena);
13. pase živali izven za to določenih območij planin ali brez pašnih redov (6. točka prvega odstavka 15. člena);
14. gospodari z gozdom in ne gre za izvajanje nujnih varstvenih ukrepov, brez izkoriščanja gozdov, ki so namenjeni ohranjanju in krepitvi varstvenih funkcij gozdov in niso določeni v gozdnogojitvenem načrtu (šesti odstavek 15. člena);
15. izvaja gostinsko dejavnost ali nudi prenočišča na planini v prvem varstvenem območju brez dovoljenja za opravljanje dopolnilne dejavnosti na planini (15. točka prvega odstavka 15. člena);
16. v območju Bohinjskega jezera z okolico širi obstoječi kamp (tretji odstavek 16. člena);
17. izven varovalnega pasu regionalne ceste Kranjska Gora-Ruska cesta-Vršič-Trenta in ceste Strmec na Predelu-Mangartsko sedlo:
- izvede dela, ki niso investicijska vzdrževalna in rekonstrukcijska dela zaradi zagotavljanja ustreznih prometno tehničnih in prometno varnostnih zahtev (1. točka prvega odstavka 18. člena);

- uredi površine za mirujoči promet na novih lokacijah ali na obstoječih lokacijah, ki niso določene z načrtom upravljanja (2. točka prvega odstavka 18. člena);
- postavi začasen sezonski objekt, ki ni prostorsko ali funkcionalno vezan na površine iz 2. točke prvega odstavka 18. člena (3. točka prvega odstavka 18. člena);
18. izvaja dejavnosti v območjih državnih in občinskih cest znotraj njihovega cestnega sveta v drugem varstvenem območju, ki niso dejavnosti iz 1. ali 2. točke prvega odstavka 18. člena tega zakona (drugi odstavek 18. člena);
19. dela z gensko spremenjenimi organizmi v zaprtem sistemu, sprošča in uporablja gensko spremenjene organizme v območjih, kjer je to prepovedano (drugi odstavek 19. člena);
20. opravlja naloge obveznih gospodarskih javnih služb na področju urejanja voda brez pisne izjave upravljavca narodnega parka (četrti odstavek 21. člena);
21. uporablja znak ali ime narodnega parka ter njegove izpeljanke ali prevode pa ni upravljavec narodnega parka ali koncesionar (prvi odstavek 34. člena).
(2) Z globo od 15.000 do 75.000 eurov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost.
(3) Z globo od 2.000 do 8.000 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika ali odgovorna oseba samoupravne lokalne skupnosti.
(4) Z globo od 1000 do 4.000 eurov se za prekršek iz prvega odstavka tega člena kaznuje tudi posameznik.

ZAKON O REGIJSKEM PARKU ŠKOCJANSKE JAME

13. člen

Državni zbor sprejme na predlog vlade program varstva in razvoja Škocjanskih jam za pet let.

Obvezne sestavine programa varstva in razvoja Škocjanskih jam so: celovita ocena stanja v parku, cilji varstva in razvoja ter načini uresničevanja teh ciljev, ocena stanja na vplivnem območju parka in določitev ukrepov za izboljšanje in preprečevanje škodljivih vplivov, načini uresničevanja razvoju parka prilagojene davčne in drugih spodbujevalnih politik, subvencioniranja, nadomestil in spodbujevalne posojilne politike z merili in predvidenimi postopki, potrebna sredstva in viri teh sredstev, prostorske opredelitve načrtovanih varstvenih in razvojnih posegov v parku, določitev za park primernih dejavnosti in smernice za njihov razvoj.

Na podlagi programa iz prejšnjega odstavka sprejme javni zavod letni program varstva in razvoja Škocjanskih jam.

17. člen

Poleg dejavnosti iz 16. člena tega zakona opravlja javni zavod v okviru javnih pooblastil še te naloge:
1. vodi informacijski center;
2. zbira in vodi dokumentacijo in ureja muzejske zbirke;
3. uresničuje predkupno pravico lokalne skupnosti in države do nakupa spomenikov in znamenitosti v parku;
4. nadzira izvajanje varstvenih režimov v parku;
5. opravlja strokovni nadzor nad izvajanjem koncesije.

22. člen

V aktu o ustanovitvi javnega zavoda vlada določi, katere nepremičnine upravlja javni zavod.
Javni zavod pridobiva sredstva za opravljanje dejavnosti:
- iz republiškega proračuna na podlagi letnega programa dela javnega zavoda, ki ga potrdi minister,
- iz proračunov lokalnih skupnosti,
- z vstopninami in donacijami,
- s sredstvi, pridobljenimi z upravljanjem nepremičnin,
- s koncesijami,
- iz drugih virov.

25. člen

Država podeljuje koncesije za rabo delov parka.

S koncesijskim aktom, ki je predpis vlade, vlada določi pogoje pod katerimi se podeli koncesija.

Koncesija se podeli na podlagi javnega razpisa. O izbiri koncesionarja odloči vlada z upravno odločbo.

S koncesijsko pogodbo koncendent in koncesionar uredita medsebojna razmerja. Koncesijska pogodba se sklene za določen čas z možnostjo odvzema koncesije, če koncesionar ne spoštuje pogojev, določenih z zakonom, aktom o podelitvi koncesije in koncesijsko pogodbo.

V postopku podeljevanja koncesije se smiselno upošteva zakon o varstvu okolja.

Dejavnost koncesionarja je omejena z varstvenimi režimi po tem zakonu.

V. PRILOGE

– osnutek Pravilnika o plačilih v zvezi z obiskovanjem naravne vrednote ali zavarovanega območja
– osnutek Odloka o določitvi območij izvajanja predkupne pravice na posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000)
– osnutek Uredbe o informacijskem sistemu za naravo

Na podlagi 74. člena Zakona o državni upravi (Uradni list RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14, 51/16, 36/21, 82/21, 189/21, 153/22 in 18/23) za izvajanje 149., …. člena Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 – ZDeb , 105/22 – ZZNŠPPin …) in 30. člena Zakona o varstvu podzemnih jam (Uradni list RS, št. 2/04, 61/06 – ZDru-1, 46/14 – ZON-C in 21/18 – ZNOrg) izdaja minister za naravne vire in prostor

PRAVILNIK

o plačilih v zvezi z obiskovanjem naravne vrednote ali zavarovanega območja

1. člen
(namen)

(1) Ta pravilnik podrobneje določa pravila v zvezi s plačili, ki se jih izjemoma lahko zaračunava obiskovalcem za obiskovanje naravne vrednote ali zavarovanega območja.

I. Plačilo za obisk

2. člen

(upravičeni stroški za nadomestilo)

(1) Upravičeni stroški zajemajo stroške:

1. vzpostavitve in vzdrževanja ureditve (infrastrukture) za obiskovanje, brez katerih obiskovanje ni možno, ni varno ali bi bil brez ureditev negativen vpliv na naravo večji, kot so primeroma galerije, mostovži, razgledne ploščadi, osvetlitev v podzemni jami, varovalne ureditve, podporne ureditve (sanitarije, preoblačilnice ipd.), ureditve za mirujoči promet,

2. izvajanja rednih aktivnosti za preprečevanje negativnih vplivov obiskovanja na naravo ter rednih aktivnosti za prehodnost, varnost, čistost,

3. vodenja najav, spremljanja in usmerjanja obiskovanja ter prilagajanja obiskovanja nosilni zmogljivosti, zaračunavanja plačil za obisk, vključno z nakupom, namestitvijo in vzdrževanjem naprav za ta namen (plačilni avtomati), obveščanje obiskovalcev ter seznanjanje s pravili ravnanj,

4. urejanja obiskovanja z motornimi vozili, urejanje mirujočega prometa, če se plačila na zaračunavajo posebej,

5. upravljavca zavarovanega območja ali skrbnika (režijski stroški dela vodstva in splošnih služb ter tekoči materialni stroški),

6. nakupa obvezne opreme za obisk (npr. varnostne čelade, svetilke), kadar je zaradi varnosti ta potrebna,

7. urejanja lastniških razmerij v zvezi z zemljišči za obiskovanje,

8. varstva naravnih vrednot in upravljanja zavarovanega območja v zvezi z obiskovanjem, skladno s predpisi s področja ohranjanja narave,

9. izvajanja ukrepov za usmerjanje obiskovanja v lokalnem okolju ter spodbujanje trajnostnega razvoja lokalnih skupnosti, s katerim se prispeva k varstvenim ciljem naravne vrednote ali zavarovanega območja, kadar jih predhodno potrdi upravljavca zavarovanega območja,

10. zavarovanja (plačila zavarovalnih premij) obiskovalcev, dejavnosti in ureditve (infrastrukture),

11. plačila DDV,

12. vodenja, če je zaradi varstva naravne vrednote (npr. podzemne jame), zavarovanega območja ali varnosti obiskovalcev tako določeno s predpisom.

(2) Med upravičene stroške ne sodijo stroški, ki so bili pokriti iz javnih, evropskih ali mednarodnih sredstev.

(3) Višina upravičenih stroškov dela mora biti za primerljivo delo sorazmerna in primerljiva z višino stroškov dela izvajalcev javnih služb za upravljanje zavarovanih območij.

3. člen
(deleži upravičenih stroškov)

(1) Višina urne postavke za izračun upravičenih stroškov dela stroškov za aktivnosti iz 1., 2., 3., 4., 5. in 11. točke prvega odstavka prejšnjega člena, ki se lahko izvajajo na podlagi skrbniške pogodbe, je določena v Prilogi tega pravilnika.

(2) Stroški režije (stroški dela vodstva in splošnih služb ter tekoči materialni stroški) pete točke prvega odstavka prejšnjega člena se upoštevajo v višini do 1/5 od stroškov dela ter tekočih materialnih stroškov enega ali večletnega obdobja.

(3) Porabljeni material se obračunava po tekočih tržnih cenah, kar se dokazuje s predloženim računom.

4. člen
(način določitve višine plačila za obisk)

(1) Predlog višine plačila za obisk poda upravljavec zavarovanega območja, kadar je naravna vrednota v zavarovanem območju. V primeru, ko se za obisk ene naravne vrednote ali zavarovanega območja in njegovega dela zaračunava več različnih plačil (glede na dolžino poti ipd.), se predlog poda ločeno za vsako posamezno plačilo.

(2) Predlog višine plačila vključuje izračun povprečne višine plačila na obiskovalca in strukturirane višine plačil glede na kategorije obiskovalcev (otroci, odrasli, upokojeni, družine ipd.), letni čas ali drugače.

(3) Pri strukturirani višini plačila za obisk se za vsako kategorijo plačila opredelita višina deleža za nadomestilo upravičenih stroškov in deleža za plačilo za naravo in lokalno okolje.

(5) Predlog višine plačila za obisk, z razvidnima deležema za nadomestilo upravičenih stroškov in za naravo in lokalno okolje, mora vsebovati:

A. utemeljitev za izpolnjevanje pogojev, zaradi katerih se zaračunavanje plačila za obisk naravne vrednote ali zavarovanega območja izjemoma dovoljuje na podlagi drugega odstavka 149. člena ZON

B. predlog višine upravičenih stroškov z utemeljitvami:

1. navedbo predvidenega števila in strukture obiskovalcev ter poročilo o številu in strukturi obiskovalcev preteklega obdobja;

2. navedbo predvidene višine upravičenih stroškov ter poročilo o upravičenih stroških preteklega obdobja, po točkah iz prvega odstavka prvega člena;

3. navedbo predvidene višine celokupno zbranih plačil, ter poročilo o višini celokupno zbranih plačil iz preteklega obdobja, z ločenim prikazom zbranih sredstev iz deleža plačil za nadomestilo upravičenih stroškov in iz deleža plačil za naravo in lokalno okolje;

III. Plačilo za parkiranje

5. člen
(upravičeni stroški za nadomestilo)

Upravičeni stroški v zvezi s parkiranjem za obiskovanje naravne vrednote ali zavarovanega območja, ki se lahko nadomestijo iz plačil za parkiranje, zajemajo stroške :

1. vzpostavitve in vzdrževanja površin za mirujoči promet, vključno s podpornimi ureditvami (sanitarije ipd.),

2. usmerjanje in urejanje mirujočega prometa,

3. izvajanja rednih aktivnosti za čistost, prevoznost,

4. ozaveščanja obiskovalcev o pomenu ohranjanja narave ter seznanjanje s pravili ravnanj,

5. zaračunavanja plačil za parkiranje, nakupa, namestitve in upravljanja naprav za ta namen (plačilni avtomati),

6. režije (stroške dela vodstva in splošnih služb ter tekoče materialne stroške) urejevalca mirujočega prometa,

7. nadomestila v zvezi z omejitvijo lastninske pravice na zemljiščih,

8. plačilo DDV.

KONČNA DOLOČBA

Ta pravilnik se začne uporabljati 15 dni po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Priloga

VIŠINA URNE POSTAVKE STROŠKOV DELA

Aktivnosti iz točk prvega odstavka 1. člena tega pravilnika	Primerljivo delovno mesto v JZ	*Delovno: Ekvivalent delovnega mesta v JZ**	**Urna postavka - najvišja**
Aktivnosti 1., 2.,3., 4.	tekoče vzdrževanje	J034096 VZDRŽEVALEC IV (II) J035092 VZDRŽEVALEC V (I)	10,25
Aktivnosti 1., 2.,3., 4.	čiščenje	J032001 ČISTILKA II J033028 VZDRŽEVALEC III J034096 VZDRŽEVALEC IV (II)	9,98
Aktivnosti 1., 2.,3., 4.	usmerjanje, redarstvo	J034084 VARNOSTNIK IV J035055 RECEPTOR - VARNOSTNIK V	10,51
Aktivnosti 1., 2.,3., 4.	spremljanje obiskovanja	I015043 SODELAVEC NA PARKOVNIH INFO MESTIH V I016032 SODELAVEC NA PARKOVNIH INFO MESTIH IV	13,24
Aktivnosti 1., 2.,3., 4.	prevozi	J034089 VOZNIK IV J035085 VOZNIK V	10,86
Aktivnosti 1., 2.,3., 4.	administracija	J025002 ADMINISTRATOR V J026002 ADMINISTRATOR VI	11,72
Aktivnosti 1., 2.,3., 4.	študenti		11,69
Aktivnost 11.	jamsko ali drugo vodenje	I015065 VODNIK V ZAVAROVANEM OBMOČJU V I016056 VODNIK V ZAVAROVANEM OBMOČJU IV I017179 VODNIK V ZAVAROVANEM OBMOČJU III	13,82
Aktivnost 5.	vodstvene naloge	I017141 VISOKI NARAVOVARSTVENI SVETNIK	22,23
Aktivnost 5.	strokovne vodstvene naloge	I017045 NARAVOVARSTVENI SVETOVALEC I017144 VIŠJI NARAVOVARSTVENI SVETOVALEC	19,09
Aktivnost 5.	informatika	J017025 INFORMATIK VII/1 J017026 INFORMATIK VII/2	15,89

Na podlagi osmega odstavka 84.a člena Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. XXX) izdaja Vlada Republike Slovenije

ODLOK
o določitvi območij izvajanja predkupne pravice na posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000)

1. člen

Ta odlok določa gozdna in kmetijska zemljišča v območjih Nature 2000, na katerih je država predkupni upravičenec.

2. člen

(1) Meje zemljišč iz prejšnjega člena so določene s tem odlokom na podlagi zemljiškokatastrskega načrta in ortofoto posnetkov.
(2) Meje zemljišč iz prejšnjega člena se hranijo kot elektronski podatek o zavarovanih območjih v registru naravnih vrednot pri ministrstvu, pristojnem za ohranjanje narave (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo).
(3) Seznam zemljiških parcel, ki določajo mejo zemljišč iz prvega člena, je naveden v Prilogi 1, ki je sestavni del tega odloka.
(4) Meje zemljišč iz prvega člena so informativno prikazane na publikacijski karti v merilu 1:15 000, ki je kot Priloga 2 sestavni del tega odloka.

3. člen

Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.
Ljubljana, dne
EVA

Vlada Republike Slovenije
dr. Robert Golob
Predsednik

Na podlagi petega odstavka 110. člena Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP, 18/23 – ZDU-1O in __) ter 4. in 5. člena Zakona o infrastrukturi za prostorske informacije (Uradni list RS, št. 8/10) Vlada Republike Slovenije izdaja

UREDBO
vsebini in načinu vodenja informacijskega sistema za naravo

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

Ta uredba ureja podrobnejšo vsebino in način vodenja informacijskega sistema za naravo.

2. člen

V tej uredbi uporabljeni izrazi imajo naslednji pomen:
a. strokovna podlaga je del strokovnega predloga oziroma izhodišč, ki ima podatkovno oziroma prostorsko komponento za:
- določitev statusa naravnih vrednot in razvrstitve naravnih vrednot v naravne vrednote državnega in naravne vrednote lokalnega pomena ter za ukrepe varstva naravnih vrednot lokalnega in državnega pomena,
- zavarovanje,
- določitev ekološko pomembnih območij in ukrepov varstva sestavin biotske raznovrstnosti na njih,
- določitev posebnih varstvenih območij (območij Natura 2000) in ukrepov varstva sestavin biotske raznovrstnosti na njih,
- določitev ukrepov varstva sestavin biotske raznovrstnosti ter
- načrt upravljanja zavarovanega območja;
b. interpretirani prikaz je prikaz podatkovnih oziroma prostorskih komponent, ki temelji na posamičnih podatkih iz zbirke podatkov o biotski raznovrstnosti ali zbirke podatkov o naravnih vrednotah in je izpeljan s strokovno interpretacijo posamičnih podatkov ter prikazuje tudi vrednosti oziroma ocene, ki so relevantne za vrsto prikaza (npr. velikost populacije, oceno populacijskih nihanj);
c. zbirka prostorskih podatkov je eden ali več določljivih ali imenovanih in urejenih zbirk prostorskih podatkov;
č. skupina podatkov je skupek urejenih in določljivih podatkov oziroma objektov (npr. posamezni poligon, ki omejuje območje).

3. člen

V informacijskem sistemu za naravo se povezujejo naslednji podatki:
1. Območja s statusom:
- Register statusov območij
- Zavarovana območja (ZO)

- Natura 2000
- Natura 2000 Standard data form (SDF)
- Conacija Natura 2000
- Program upravljanja območij Nature 2000 (PUN)
- Naravne vrednote (NV)
- Ekološko pomembna območja (EPO)
- Območja s statusom na podlagi ratificiranih mednarodnih sporazumov

2. Živali in rastline:
- Register označenih živali (ROZ)
- Evidenca o trgovini z živalmi (ANTE)
- Register izdanih dovoljenj o ravnanju z zavarovanimi živalskimi in rastlinskimi vrstami (ZOBO)
- Evidenca presoj tveganja za naravo
- Dovoljenja za gojitev
- Evidenca odškodninskih zahtevkov in ukrepi za preprečevanje nadaljnje škode (ODSEV)
- CITES potrdila
- Evidenca živalskih vrtov

3. Potrdila, dovoljenja:
- Posegi v prostor (Naravovarstvena soglasja)
- Strokovna mnenja in smernice ZRSVN za plane in posege, ki niso del prostorskega informacijskega sistema
- Invazivne tujerodne vrste (ITV)

4. Zakon o jamah:
- Evidenca organizacij za usposabljanje in preverjanje usposobljenosti za samostojno jamarsko delovanje
- Register jamskih vodnikov
- Zbirka oseb, usposobljenih za samostojno jamarsko delovanje
- Evidenca organizacij, pooblaščenih za usposabljanje in preverjanje usposobljenosti za jamarske vodnike
- Dovoljenja po zakonu o varstvu podzemnih jam

5. Zbirke podatkov, potrebnih za ohranjanje biotske raznovrstnosti in varstvo naravnih vrednot:
- Register statusov habitatnih tipov
- Katalog habitatnih tipov
- Kartiranja habitatnih tipov
- Register statusov vrst
- Zbirka pojavljanja vrst in habitatnih tipov

6. Drugi sprejeti ukrepi varstva naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti:
- Evidenca zemljišč, s katerimi upravlja izvajalec javne službe ohranjanja narave
- Pogodbena varstva in skrbništva.

II. ZBIRKA PODATKOV O POSEBNIH VARSTVENIH OBMOČJIH, EKOLOŠKO POMEMBNIH OBMOČJIH IN NARAVNIH VREDNOTAH

4. člen

(1) V informacijskem sistemu za naravo se ne vodijo podatki, ki so del prostorskega informacijskega sistema.

(2) Podatki iz 1. točke prejšnjega člena morajo biti skladni z izvedbenimi pravili, ki določajo tehnične ureditve za medopravilnost zbirk prostorskih podatkov in storitev v zvezi s prostorskimi podatki, sprejetimi na podlagi teme 9 Priloge 1 Direktive 2007/2/ES Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 14. marca 2007 o vzpostavitvi infrastrukture za prostorske informacije v Evropski

skupnosti (INSPIRE) (UL L št. 108 z dne 24. 5. 2007, str. 1; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2007/2/ES).

(3) Podatki iz prejšnjega odstavka se posodabljajo skladno s spremembami aktov o določitvi oziroma zavarovanju območij ter spremembami aktov, ki določajo ukrepe varstva naravnih vrednot.

5. člen

(1) Zbirka podatkov o posebnih varstvenih območjih vsebuje za vsako posebno varstveno območje vsaj naslednje skupine podatkov:
- identifikacijsko številko,
- ime Natura območja (posebnega varstvenega območja ali potencialnega posebnega ohranitvenega območja),
- mejo območja, ki je določena z geometrijo v vektorski obliki,
- površino območja v hektarjih,
- rastlinske vrste, živalske vrste oziroma habitatne tipe, zaradi katerih je Natura območje opredeljeno, pri čemer so posebej označene prednostne vrste in prednostni habitatni tipi,
- navedbo akta o določitvi območja in akt o določitvi območja,
- varstvene cilje in pravila ravnanja, ki jih določa akt o določitvi območij, in
- ukrepe varstva, določene s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave.

(2) Zbirka posebnih varstvenih območij vključuje tudi potencialna posebna ohranitvena območja (potencialna Natura območja) in območja, ki po mnenju Evropske Komisije izpolnjujejo pogoje za posebna območja varstva.

6. člen

Zbirka podatkov ekološko pomembnih območij vsebuje za vsako ekološko pomembno območje vsaj naslednje skupine podatkov:
- identifikacijsko številko in ime ekološko pomembnega območja,
- mejo območja, ki je določena z geometrijo v vektorski obliki,
- površino območja v hektarjih,
- navedbo akta o določitvi območja in akt o določitvi območja,
- varstvene usmeritve in pravila ravnanja, ki jih določa akt o določitvi območij.

7. člen

(1) Zbirka naravnih vrednot vsebuje za vsako naravno vrednoto vsaj naslednje skupine podatkov:
- identifikacijsko številko, vključno s posebnimi oznakami,
- ime naravne vrednote,
- razvrstitev na naravno vrednoto državnega ali lokalnega pomena,
- kratko oznako naravne vrednote,
- opredelitev zvrsti naravne vrednote,
- geografsko opredelitev lokacije naravne vrednote s koordinatami v državnem koordinatnem sistemu,
- lokacijo oziroma mejo naravne vrednote, ki je določena z geometrijo v vektorski obliki in površino naravne vrednote v hektarjih,
- navedbo akta o določitvi območja in akt o določitvi območja,
- pravila ravnanja, ki jih določa akt o določitvi naravnih vrednot, ter podatek o zavarovanju in

- pri podzemnih jamah tudi opredelitev režima vstopa.

(2) V zbirko iz tega člena se vpisujejo tudi podatki o zavarovanju naravnih vrednot. Podatki o zavarovanju vsebujejo naslednje skupine podatkov:
- ime zavarovanega območja, s katerim se je zavarovalo naravne vrednote,
- vrsto zavarovanja,
- lokacijo oziroma mejo zavarovanega območja, ki je določena z geometrijo v vektorski obliki,
- status zavarovanega območja,
- varstvena območja zavarovanega območja in meje posameznega varstvenega območja (določeno z geometrijo v vektorski obliki), kjer je to ustrezno,
- površino zavarovanega območja in posamičnega varstvenega območja v hektarjih,
- upravljavca zavarovanega območja,
- navedbo akta o določitvi območja in akt o določitvi območja in
- varstvene režime in pravila ravnanja, ki jih določajo predpisi, ki urejajo ohranjanje narave.

III. ZBIRKA PODATKOV O SESTAVINAH BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI IN O NARAVNIH VREDNOTAH

8. člen

(1) Zbirka podatkov o sestavinah biotske raznovrstnosti in o naravnih vrednotah vsebuje podatke o sestavinah biotske raznovrstnosti, ki so potrebni za ohranjanje biotske raznovrstnosti in o naravnih vrednotah.

(2) Zbirka podatkov o sestavinah biotske raznovrstnosti in o naravnih vrednotah vsebuje naslednje podatke:
- pojavljanje vrst,
- pojavljanje habitatnih tipov,
- cone habitatov vrst oziroma habitatnih tipov Natura območij (v nadaljnjem besedilu: cone Natura območij) v skladu s predpisom, ki določa posebna varstvena območja.

9. člen

(1) Zbirka podatkov pojavljanja vrst vsebuje za posamezno vrsto vsaj naslednje skupine podatkov:
- lokacije pojavljanja vrste,
- čas opazovanja,
- ime in priimek opazovalca, avtorja oziroma določevalca,
- število opaženih osebkov na posamezni lokaciji,
- velikost in lastnosti habitata na posamezni lokaciji in
- literaturne vire o pojavljanju vrst.

(2) Zbirka podatkov pojavljanja habitatnih tipov vsebuje za posamezni habitatni tip vsaj naslednje skupine podatkov:
- lokacije prisotnosti habitatnih tipov,
- čas nastanka podatkov,
- avtorja podatkov in
- posebnosti habitatnih tipov na posameznih lokacijah.

(3) Podatki v zbirki podatkov iz prvega odstavka prejšnjega člena morajo, ko preidejo v zbirko iz 4. ali 5. člena te uredbe, biti skladni z izvedbenimi pravili, ki določajo tehnične ureditve za

medopravilnost zbirk prostorskih podatkov in storitev v zvezi s prostorskimi podatki, sprejeti na podlagi teme 18 Priloge 3 Direktive 2007/2/ES.

10. člen

(1) Zbirka podatkov con območij Natura vključuje naslednje skupine podatkov:
- identifikacijsko številko,
- ime Natura območja,
- mejo cone, ki je določena z geometrijo v vektorski obliki,
- površino cone,
- ime rastlinske vrste, živalske vrste oziroma habitatnega tipa.

(2) Za vpis podatkov con Natura območij v zbirko podatkov o biotski raznovrstnosti morata biti izpolnjena naslednja pogoja:
- da so prostorski podatki v obliki, ki omogoča skladnost z izvedbenimi pravili, ki določajo tehnične ureditve za medopravilnost zbirk prostorskih podatkov in storitev v zvezi s prostorskimi podatki, sprejeti na podlagi teme 9 Priloge 1 in teme 18 Priloge 3 Direktive 2007/2/ES in
- da so bili predlogi con Natura območij javno razgrnjeni in izkazujejo upoštevanje javno dostopne strokovne dokumentacije in strokovnih pripomb.

(3) Posodabljanje con območij Natura upošteva stanje ohranjenosti vrst in habitatnih tipov kot se ga določa ob oddaji poročila o stanju vrst in habitatnih tipov, navedenem v petem odstavku 13. člena te uredbe ter odločitve o potrditvah planov ali sprememb planov ali posegov v naravo, ki so bili predmet presoje sprejemljivosti po predpisih s področja ohranjanja narave.

11. člen

(1) Zbirko podatkov o biotski raznovrstnosti in o naravnih vrednotah vodi Zavod. Zbirka podatkov o biotski raznovrstnosti in o naravnih vrednotah se prikazuje tudi preko javnega vpogleda v zbirko prostorskih podatkov.

(2) Osnovni format za podatke, pomembne za vodenje zbirke podatkov pojavljanja vrst, je določen v Prilogi, ki je sestavni del te uredbe. Fizične in pravne osebe, ki zbirajo podatke v skladu s tretjim odstavkom tega člena, morajo ob pričetku aktivnosti pridobiti od Zavoda podrobnejši format.

(3) Fizične in pravne osebe, ki zbirajo podatke, ki so pomembni za vodenje zbirk podatkov, in je zbiranje podatkov in njihova obdelava financirana iz sredstev javne porabe ali sredstev samoupravnih interesnih skupnosti, morajo ob zaključku financiranja oziroma v vmesnih fazah financiranja oddati zbrane podatke oziroma dopustiti elektronski dostop do podatkov v formatu, določenem v skladu s prejšnjim členom.

IV. UPRAVLJANJE ZBIRK

12. člen

(1) Upravljavci zbirk po tej uredbi so dolžni zagotavljati in vzdrževati metapodatkovne opise za posamezno zbirko in zagotavljati pogoje za medopravilnost zbirk v skladu z določbami predpisov, ki urejajo področje infrastrukture za prostorske informacije. Upravljalci zbirk so dolžni metapodatke o zbirki posredovati v slovenski INSPIRE geo-portal.

(2) Dostop do podatkov iz zbirk po tej uredbi je javen. Podatki se lahko izdajajo uporabnikom skupaj z drugimi zbirkami prostorskih podatkov. Vpogledi v podatke iz zbirke po tej uredbi so za uporabnike brezplačni.

(3) Upravljavci zbirk prostorskih podatkov po tej uredbi morajo zagotoviti medopravilnost teh zbirk v skladu z zakonom, ki ureja infrastrukturo za prostorske informacije.

13. člen

Ta uredba začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.
Ljubljana, dne …
EVA

Vlada Republike Slovenije
dr. Robert Golob
predsednik

PRILOGA:
Format za podatke pomembne za vodenje zbirk podatkov

Vrsta
- latinsko ime taksona
- število osebkov
- spol osebkov
- starost osebkov

Lokaliteta
- kraj
- najbližji kraj
- točno nahajališče
- koordinata x
- koordinata y
- opis habitata

Datum
- datum dd.mm.llll

Avtor podatka
- ime
- priimek